BAT 2001
YI:71 1.750.000 TL.

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

I SSN 1300-8161

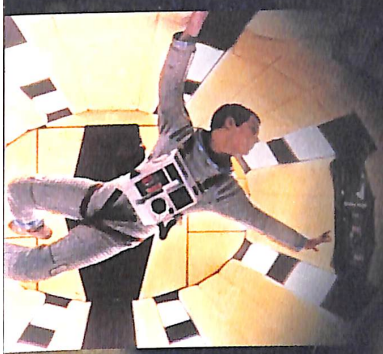

"2001 Uzay Macerası"

En güzel şeytan

Elizabeth Hurley "Şaşkın"

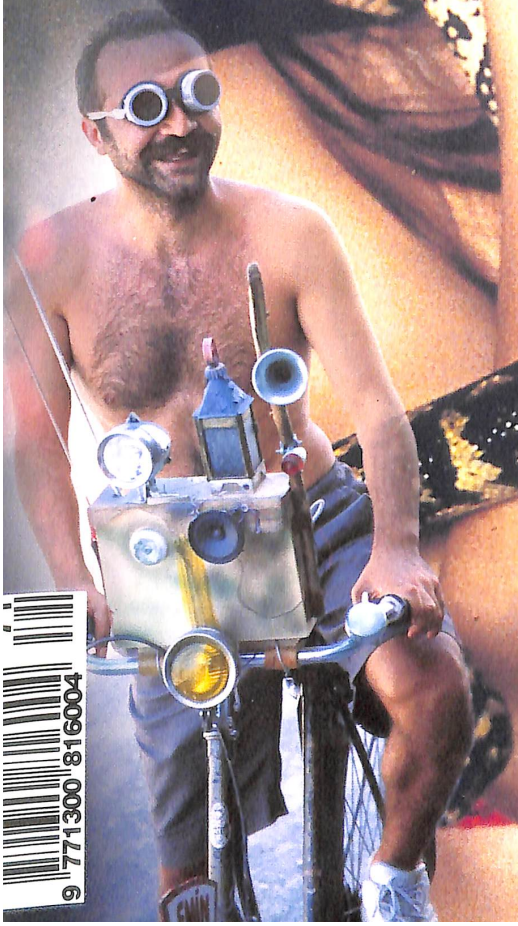

"Vizontele" hadisesi

9 771300 816004

Şampuan

Normalden Yağlıya saçlar içindir. Piroktan Olamin ile, düzenli kullanımda kepeği önler. pH 5.5 değeri, saç derisinin sağlığını korur ve devam ettirir, yağ salgısını etkilemez. Saçları yıpratmadan temizler. Saçın kolay taranmasını ve şekil almasını sağlar.

Hergün Kullanım Şampuanı

Normalden Kuruya hassas, boyalı yıpranmış saçlar içindir. pH 5.5 değeri, saç derisinin sağlığını korur. Saç ve saç derisini nazikçe, kurutmadan ve yıpratmadan temizler. Saçlara yumuşaklık ve parlaklık kazandırır. En yumuşak tansioaktif madde olan GLUKOSİD içerdiğinden, hergün kullanılsa dahi saçı kurutmaz.

Saç Bakım Toniği

Pantenol ve bitki özleri (rezene, şerbetçi otu, nane, papatya. ökse otu) ile saç derisini nemlendirir, saç derisinin bakımını yapar. pH 5.5 değerindedir, saç derisine zarar vermez. Hidrolize ipek ve avokado yağı ile saçı besler ve nemlendirir, kuruyup yıpranmasını önler.Saçlara parlaklık ve elastikiyet kazandırır.

İdeal pH 5.5
Cildin
asit örtüsünü korur

Hipoallerjenik'tir.
UNIVERSITE LOUIS PASTEUR DE STRASBOURG
FACULTE DE MEDECINE

sebamed
Cilde dost,
Çevreye dost!..

İnternet : http/ www.Sebamed.de

DANIŞMA HATTI
0.212. 261 00 91

Sebamed cilt ve saç temizlik ürünlerinin hiçbiri, Sodyum Lauril Sülfat içermez !..

DAHA GENİŞ BİLGİ İÇİN

UÇKAN MEDİKAL LTD. ŞTİ.
İhlamurdere Cad. Mısırlı Bahçe Sok No: 14
Beşiktaş İSTANBUL Fax: 0.212. 227 00 57

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

Biriktiren Hesap

Garanti'den geleceğiniz için kârlı bir yatırım hesabı: Biriktiren Hesap. Dolar veya mark. Diyelim ki her ay bir kenara 100 dolar koyup biriktiriyorsunuz. Üç sene sonra 3600 dolar biriktirmiş olursunuz. Ama aynı 100 doları Biriktiren Hesaba yatırırsanız, üç sene sonunda 4079 dolarınız olur. Kısacası, 500 dolara yakın fazladan birikmiş olur. Daha fazla yatırırsanız, daha fazla birikmiş olur. Nasıl, kârlı değil mi? Ödemelerinizi kredi kartınızla veya otomatik ödemeyle yapabilirsiniz. Hatta ödemelerinizi düzenli yaparsanız ücretsiz hayat sigortanız bile olur.
Bilgi için: Şubeler, 444 0 333, www.garanti.com.tr

Garanti
Başka bir arzunuz?

İçindekiler

Şubat 2001 Sayı: 71

Gündem

34 İŞTE BUKELAMUN!
Ser verip sır vermeyen Robert De Niro

40 YÜKSEK RAKIMLI AKSİYON
"Dikey Limit" dağlarda geçen "soğuk" beyaz bir aksiyon.

44 "HAYATI İLK GÖRDÜĞÜN YER"
Yılmaz Erdoğan ve Ömer F. Sorak "Vizontele"yi anlattı.

50 EDWARD NORTON
"Keeping The Faith"in oyuncusu ve yönetmeni ile söyleşi.

54 BÖYLE ŞEYTANA CAN KURBAN
Harold Ramis'in yönettiği "Şaşkın"da başrolde Elizabeth Hurley var.

60 HELEN HUNT
Bu ay onu üç filmde birden izleyeceğiz.

64 "BAĞIMSIZ FİLM ÇEKMEK..."
"Renkli-Türkçe"nin yönetmeni Ahmet Çadırcı ile...

66 NOEL BABAYA KARŞI GRINCH
123 milyon dolarlık görkemli bir Ron Howard masalı.

72 HOLLY HUNTER
Tecrübeli aktris Hollywood'da yirmi yılını doldurdu.

Dosyalar

76 "2001": BİLİMKURGUNUN GÜNDÖNÜMÜ
Sinemayı Değiştiren Modern Klasikler serisinde bu ay Kubrick'in başyapıtı "2001 A Space Odyssey"yi ele alıyoruz.

83 2000 YILININ DEĞERLENDİRMESİ
Kazananları, kaybedenleri, sürprizleri, yeni yönetmenleri, box office raporları ve en iyileriyle geride bıraktığımız yılın özeti...

Her Ay

6 AYIN FİLMLERİ
12 ELEŞTİRİLER
16 ÖZEL SEANS
32 IŞIK VE GÖLGE
28 PROFİLLER
Farrah Fawcett, Jimmy Smits, Tara Reid.
88 BİR SENARYO YAZMAK
92 KÜLT FİLMLER
"Vampyros Lesbos"
96 EV EĞLENCESİ
Film müzikleri, "The Manchurian Candidate", DVD, Sinenet, TV Rehberi...
106 SİNEMA ÇIKIŞI
Demet Akbağ

Armağanlar

BÜYÜK BOY AFİŞ: "Kutsanmış Çocuk"
AFİŞETLER: "Red Planet", "Vertical Limit", "Balalayka", "Dar Alanda Kısa Paslaşmalar".
KOLEKSİYON KARTI: "Şerburg Şemsiyeleri"

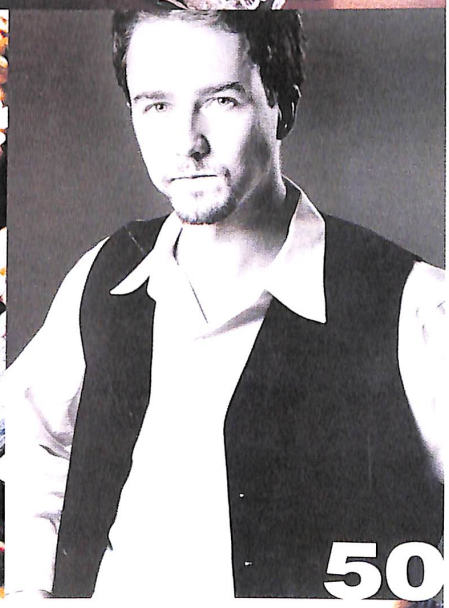

1 NUMARA HEARST

İmtiyaz Sahibi
ERCAN ARIKLI
Genel Yönetmen
MEHMET E. DEMIREL
Genel Yönetmen Yardımcıları
AHMET ÖRS
NÜKHET SARIOĞULLARI

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
MEHMET AÇAR
Görsel Yönetmen
FILIZ DAL
Yazı İşleri
SENEM ERDINE, BURÇIN S. YALÇIN, ENGİN ERTAN

MEDİ GRUP

Genel Müdür-(Dergiler)
ECE ARMAN
Genel Müdür Yardımcıları
TÜLIN ÇIM HÜSEYİNOĞLU
BORA ÜNEN
Satış Direktörü
AYFER GENÇ DEVELİOĞLU
Satış Müdürü
EBRU ONUR
Pazarlama Operasyonları Direktörü
TÜLAY TOSUN
Rezervasyon Tel:
0212/291 11 11 Dahili: 3033-3130-3032
Rezervasyon Fax:
0212/219 91 81
Ankara Temsilcisi
NURCAN TÜRKÖZ TULUY
Tel: (0312) 468 50 50
Fax: (0312) 467 36 20
İzmir Temsilcisi
SEVTAP ER
Tel: (0232) 461 67 00
Fax: (0232) 461 30 32

İnsan Kaynakları Koordinatörü
ŞAKIR GÜLSEVER
İşletme Müdürü
AYDAN ERBUĞ
Pazarlama Müdürü
BORA ÇIFTÇI
İdare Müdürü
ZELIHA DÜNDAR
Tanıtım Sorumlusu
LEVENT GÜRÜN
Teknik Müdür
ENGİN ALTUNTAŞ
Ofset Hazırlık Müdürü
AKİF ÖZKAYA

SINEMA
1 NUMARA HEARST YAYINCILIK A.Ş. ÜRÜNÜDÜR
Adres: Teşvikiye Bostanı Sokak No: 8 Nişantaşı, 80200 Istanbul
Telefon: (0212) 291 11 11
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
BASKI VE CİLT
Medya Ofset: (0216) 585 91 06 - 04

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SINEMA dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

Okur Hizmetleri Servisi: (0212) 315 30 87 - 315 30 63
Fax: (0212) 2199168 E-Mail: abone @ birnumara.com.tr

KAPAK TASARIMI: SERHAT GÜRPINAR

YILDIZ YÖNETMENLER DEVRİ

Geçtiğimiz ay 90'lar sinemasının ana hatlarını kabaca özetlemiş ve son iki üç yılda yaşanan bazı değişimleri de bu sayıya bırakmıştık.

Göze çarpan ilk değişim romantik komedi türündeki düşüş... Şüphesiz, neredeyse 30'lardan beri varolagelmiş temel bir janr olarak asla öldüğü söylenemez ama stüdyoların romantik komediye yatırım yapmakta eskisi kadar hevesli olmadığı da kesin. Bunun en önemli nedeni, seyircilerin artık romantik komediden sıkılmaya başlaması. Seyircide, bu türe ait filmlerin fragmanlarını seyrederken, hatta afişlerine bakarken başlayan bir "deja vu" bıkkınlığı gözlemek mümkün.

Benzer bir bıkkınlık bilimkurgu aksiyonları için de geçerli... "Total Recall"un ve onun peşinden gelen "Terminator 2"nin sinemalarda nasıl bir patlama yaptığı, yeni nesili nasıl etkilediği, 90'ların görsel estetiğini nasıl belirlediği hala zihinlerimizde... Ama son 10 yıldır defalarca tekrar edilen, yeniden yaratılmaya çalışılan bu görsel estetik -"Blade Runner"ın melankolisi, "Total Recall"un agressif tekno atmosferi- artık ezberlenmiş, seyirci için sıradanlaşmış durumda. Aslında hiç de fena bir film olmayan "Altıncı Gün"ün gişelerdeki başarısızlığı da işte bu durumdan kaynaklanıyor... Stallone ve Schwarzenegger'in dramatik düşüşü -her ikisi de artık A listesinden düşmüş durumdalar- bilimkurgu aksiyonun çöküşüyle yakından ilgili bir süreç. Sorunlarının çok da yaşlanmayla ilgili olduğunu sanmıyorum, eğer öyle olsaydı Harrison Ford da A listesinden çoktan düşmüş olurdu..

Lakin bilimkurgu hala gözde bir tür. Aksiyonun devre dışı bırakıldığı, düşünsel boyutun ön plana alındığı "2001" etkisinde çekilen filmlerin sayısında gözle görülür bir artış var: "Küre", "Ufuk Faciası", "Görev Mars", "Uzay Kovboyları" ve "Kırmızı Gezegen"... Fakat bilimkurguya yapılan bu ciddiyet aşısının tutmadığı da kesin...

Bilimkurgu aksiyonunun önümüzdeki yıllarda Matrix serisi hariç ayakta kalacağını sanmıyorum. Kaldı ki Matrix de, 90'lar bilimkurgusundan beslenmeyen, kendine başka damarlar bulmuş bir filmdi: Uzak Doğu dövüş filmleri, bilgisayarlarla yetişen bir kuşağı canevinden vuran temalar vb...

Korku gerilim de, bence Çığlık serisiyle başlayan çıkışının son demlerini yaşıyor. Bu eğilimin 90'lı yılların sonlarına doğru başgöstermesinin en önemli nedeni, seyircinin bu türün unutulmuşluğuna karşı gösterdiği tepkiydi. Tür çok özlenmişti! Tıpkı 80'lerde gözden çıkarılan romantik komedinin özlendiği gibi... Stüdyoların bundan sonra korku gerilime "video marketlerde gençlerin ilgi gösterdiği ikinci sınıf bir kategori" olarak bakacağını sanmıyorum. "Gizli Gerçek"in de ispat ettiği gibi korku gerilim, bütün alt türleriyle birlikte modaların ötesinde değerlendirilmesi gereken vazgeçilmez bir "ana janr..."

Tarantinesk filmlerin ise önümüzdeki yıllardan itibaren tümüyle unutulacağını ve bu tür filmlerin çok "banal" olarak görülmeye başlanacağını sanıyorum. Şüphesiz Tarantino sinemasını Tarantinesk filmlerin dışında tutuyorum. "The Wall", "Birdy" ve "Angel Heart"tan sonra yarattığı video klip estetiğini bir daha geri dönmemek üzere terkeden Alan Parker gibi Tarantino da, "Jackie Brown"da gözlediğimiz gibi başka sulara kayacak. Dikkatimizi kendi sinemasının yüzeydeki biçimsel özelliklerinden ziyade içerdiği başka değerlere çekmeye çalışacak...

Söz Tarantino'dan açılmışken, önümüzdeki 10 yıla damgasını vuracağına emin olduğum önemli bir eğilimden sözetmeliyim. Yıldız yönetmenler devri ağırlığını daha da arttırarak sürdürecek... Hollywood, bağımsız sinemanın 90'larda gösterdiği çarpıcı performanstan dersini çıkartmış durumda. Sinema bir sanat ve yeni kuşak seyirciler kameranın gerisinde bir sanatçı görmek istiyor... Artık filmlere yönetmenlerin imzalarına güvenerek giden geniş bir kitle var. Bu durumun farkında olan Hollywood stüdyoları da, ünlü yönetmenlerin getirdikleri projelere, tutardı tutmazdı gibi piyasa hesaplarını bir yana bırakıp büyük servetler yatırıyor ve karşılığını da alıyor. Belki yıldız oyuncular sönüyor, türler çıkıyor iniyor ama usta yönetmenlerin imzaları, her daim gişe garantisi anlamına geliyor. İşte 90'lardan 2000'li yıllara kalan en önemli miras bence bu... Yıllarca sinemadan uzak kalmış, ne yapacağı soru işareti olan Terence Malick'in "İnce Kırmızı Hat" gibi antimilitarist bir savaş filmi projesine milyonlarca dolar yatıran Hollywood, böyle bir işi daha önce hiç yapmamıştı. Tim Burton gibi genel piyasa eğilimlerinin hep dışında kalan bir yönetmen 70'lerde ya da 80'lerde yapımcılardan bu kadar ilgi görmez, asla bu denli büyük bütçelerle çalışamazdı...

Özetlersek, Hollywood son birkaç yıldır, piyasa araştırmalarını, türlerle ilgili istatistikleri falan bir yana bırakıp iyi bir yönetmen ve büyük bir yıldızın üstünde anlaştığı her projeye büyük paralar yatırma kararını uygulamaya başladı. Sadece James Cameron'ın imzasına güvenilerek "Titanic"e yatırılan 200 milyon doların ikiye üçe katlanarak geri dönmesi ve Spielberg'in el attığı her projenin büyük karlar getirmesi, Hollywood'un rotasını da değiştirdi artık. Öyle ya, hangi yapımcı ya da hangi sosyolog finali herkes tarafından bilinen Titanic faciasının gişelerde bir isteri krizine yol açabileceğini tahmin ederdi? Ya da kim, dinozorların 90'lar sinemasının büyük yıldızları haline gelebileceğini düşünür, II. Dünya Savaşı'yla ilgili dramatik, acıklı filmlerin bu kadar tutabileceğini hesap edebilirdi?

Bu açıdan baktığımızda, 2000'lerin Hollywood sineması yıldız yönetmenlerin egemenliğinde büyük sürprizlere gebe... Peki ya dünyanın geri kalanı ve Türkiye? Önümüzdeki sayılarda, yeri geldikçe onlar üzerine de konuşmak ümidiyle...

MEHMET AÇAR
memacar@yahoo.com

"Marquis De Sade: Düşlerin Efendisi"

ŞUBAT

MARQUIS DE SADE DÜŞLERİN EFENDİSİ
QUILLS

Yönetmen: Philip Kaufman. Oyuncular: Geoffrey Rush, Kate Winslet, Joaquin Phoenix, Michael Caine, Billie Whitelaw, Amelia Warner. Senaryo: Doug Wright. Görüntü Yönetmeni: Rogier Stoffers. Müzik: Stephen Warbeck. Kurgu: Peter Boyle. Yapım Tasarımcısı: Martin Childs. Yapımcı: Peter Kaufman, Nick Wechsler. Süre: 123 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 16 Şubat.

Ünlü Fransız yazar Marquise De Sade (Geoffrey Rush) sapık yazıları yüzünden başı derde girince karısı tarafından akıl hastanesine yatırılır. Hastanenin sorumlusu olan rahip, içindeki şeytandan kurtulması için Sade'a yazmasını söyler. Bir süre sonra Sade'in yazıları Paris'te yayımlanmaya başlar. Yazılarını farkeden Napolyon kitaplarının toplatılıp yakılmasını ve kendisinin de öldürülmesini ister. Ama danışmanı öldürülmesinin doğru olmadığını söyleyince bu kez onu denetleyecek birisini, Dr. Collard'ı (Michael Caine) gönderir ve bu yazıların nasıl bir ilham sonucu ortaya çıktığını bulmaya çalışır.

NOTLAR: 1993 tarihli "Rising Sun"dan beri film yönetmeyen Philip Kaufman tam yedi yıl sonra bir tarihi dramayla geliyor karşımıza. Sadizmin isim babası Fransız yazar Marquis de Sade'in öyküsünün anlatıldığı "Quills", usta isimlerden oluşan oyuncu kadrosuyla da dikkat çekici.

ARAMIZDAKİ SARIŞIN
KEEPING THE FAITH

Yönetmen: Edward Norton. Oyuncular: Ben Stiller, Edward Norton, Jenna Elfman, Anne Bancroft, Milos Forman, Eli Wallach. Senaryo: Stuart Blumberg. Görüntü Yönetmeni: Anastas N. Michos. Müzik: Elmer Bernstein. Kurgu: Malcolm Campbell. Yapım Tasarımcısı: Wynn Thomas. Yapımcı: Hawk Koch, Edward Norton, Stuart Blumberg. Süre: 130 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 9 Şubat.

Çocukluk yıllarından beri çok iyi arkadaş olan Jake Schram (Ben Stiller) ile Brian Kilkenney Finn (Edward Norton), New York'un batı yakasında yaşayan bekar, başarılı, yakışıklı ve kendine güvenen iki gençtir. Çocukluk arkadaşları olan Anna Reilly'nin (Jenna Elfman) günün birinde kente dönüş yapmasıyla birlikte iki gencin yaşamı değişir: güzellik malzemeleri üreten bir şirkette uzman olan Anna kente dönüşüyle birlikte bu iki kafadarın gönlünü de yıllar sonra fetheder. Ortaya çıkan aşk üçgeni nedeniyle Jake ile Brian'ın yüreğine kıskançlık ve intikam tohumları yerleşir. Brian'ın Katolik rahibi, Jake'in de Musevi hahamı olması sorunları daha da karmaşık hale getirecektir.

NOTLAR: Ve Edward Norton yönetmenlik koltuğunda. Son yılların en beğenilen aktörlerinden olan Norton bakalım bu romantik komediyle yönetmenlikte ne gibi maharetler sergileyecek?

ŞAŞKIN
BEDAZZLED

Yönetmen: Harold Ramis. Oyuncular: Brendan Fraser, Elizabeth Hurley, Frances O'Connor, Orlando Jones, Gabriel Casseus, Rudolf Martin. Senaryo: Larry Gelbart, Harold Ramis, Peter Tolan. Görüntü Yönetmeni: Bill Pope. Müzik: David Newman. Kurgu: Craig Herring. Yapım Tasarımcısı: Rick Heinrichs. Yapımcı: Trevor Albert, Harold Ramis. Süre: 93 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 2 Şubat.

Elliot Richards (Brendan Fraser) bir şirkette teknik danışmanlık yapmaktadır. Yanında çalışan yardımcısı Alison Gardner'a (Frances O'Connor) aşık olan Elliot onunla birlikte olmak için yanıp tutuşmaktadır. Bir gün kendisine "bir ruh" arayan Şeytan (Elizabeth Hurley), Elliot'la karşılaştığında aradığı "ruhu" bulduğunu düşünür. Alison'ı bir türlü elde edemeyen Elliot çareyi bu "dişi şeytan"la anlaşmakta bulur. Böylece Şeytan ona tam yedi tane dilek dileme hakkı tanır. Elliot da başlangıç olarak güçlü, zengin ve Alison'la evlenmiş bir erkek olmak dileğinde bulunur. Ve ertesi sabah tüm bunlara sahip bir halde uyanır. Tabii, küçük bir ayrıntı sözkonusudur: artık Kolombiyalı bir uyuşturucu satıcısıdır... Neyse ki Elliot'ın panik yapmak için hiçbir nedeni yoktur. Zira daha altı dilek hakkı bulunmaktadır. Bu dileklerle yeni yaşamındaki bazı olumsuzlukları giderebileceğini düşünmektedir.

NOTLAR: Son olarak "Analyze This-Anlat Bakalım"la seyirciyi gülmekten

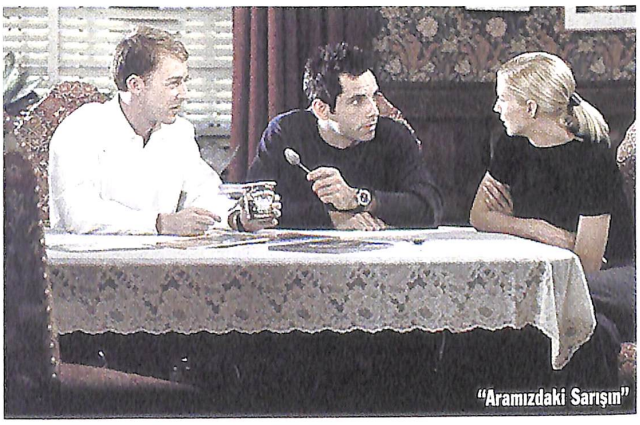
"Aramızdaki Sarışın"

kırıp geçiren yönetmen Harold Ramis, Brendan "Mumya" Fraser ve Elizabeth Hurley'yi de yanına alarak bu kez serbest bir Faust uyarlamasına imza atmış gibi görünüyor.

KUTSANMIŞ ÇOCUK
BLESS THE CHILD

Yönetmen: Chuck Russell. Oyuncular: Kim Basinger, Jimmy Smits, Rufus Sewell, Ian Holm, Angela Bettis, Holliston Coleman, Christina Ricci. Senaryo: Tom Rickman, Clifford Green, Ellen Green. Görüntü Yönetmeni: Peter Menzies Jr. Müzik: Christopher Young. Kurgu: Alan Heim. Yapım Tasarımcısı: Carol Spier. Yapımcı: Mace Neufeld. Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Medyavizyon-Warner Bros. Gösterim Tarihi: 16 Şubat.

Maggie O'Connor'ın (Kim Basinger) pratik yaşamında şeytanlar, iblisler, hayaletler gibi kavramlara, kısacası doğaüstü şeylere pek yer yoktur. Onun yaşamı New York'ta son derece yoğun bir hastanede geçmektedir. Orada hemşirelik yapan Maggie bir gün inatçı kızkardeşi Jenna'yı (Angela Bettis) yağmurlu bir Noel akşamında kapısının eşiğinde görür. Jenna'nın yanında Cody (Holliston Coleman) isimli otistik bir çocuk vardır. Cody'yi alan Maggie onu çok sever ve üstelik ona çok da bağlanır. Aradan 6 yıl geçer. İkisi birbirlerine çok alışmışken Jenna aniden yine Maggie'nin yaşamına girer. Üstelik bu kez yanında gizemli kocası Eric Stark (Rufus Sewell) da vardır. Ve Eric bir ara fırsatını bulup Cody'yi kaçırır. Maggie çocuğun kendisinin olduğuna dair hiçbir yasal dayanağı olmamasına rağmen gizemli vakalarla uğraşan FBI ajanı John Travis'in (Jimmy Smits) ilgisini çeker. Çünkü kaçırılan Cody'nin doğumgünü, hâlâ kayıp olan başka çocukların doğumgünüyle aynıdır.

NOTLAR: "Rosemary'nin Bebeği", "The Omen-Kehanet" gibi şeytan-çocuk ilişkisini konu alan filmlerden biri olan "Kutsanmış Çocuk" ayın ilgiye değer gerilimlerinden. Yönetmen Chuck Russell'ın bir önceki filmi "Eraser-Silici" adlı aksiyondu.

YENİ HAYAT
CAST AWAY

Yönetmen: Robert Zemeckis. Oyuncular: Tom Hanks, Helen Hunt, Nick Searcy, Jennifer Lewis, Geoffrey Blake, Peter von Berg. Senaryo: William Broyles Jr. Görüntü Yönetmeni: Don Burgess. Müzik: Alan Silvestri. Kurgu: Arthur Schmidt. Yapım Tasarımcısı: Rick Carter. Yapımcı: Steve Starkey, Tom Hanks, Robert Zemeckis, Jack Rapke. Süre: 143 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 23 Şubat.

Chuck Noland (Tom Hanks) kişisel ve profesyonel yaşamını saatin akışına göre kurmuş bir sistem mühendisidir. Çok hızlı bir tempo gerektiren kariyeri nedeniyle sürekli uçak yolculukları yapmakta ve bu yüzden de kız arkadaşı Kelly'den (Helen Hunt) uzun süreler ayrı kalmaktadır. Chuck'ın hiç bitmeyecekmiş gibi görünen bu düzeni beklenmedik bir uçak kazası sonucunda ansızın kesintiye uğrar. Bu kaza sonucunda Büyük Okyanus'taki uzak bir adada yepyeni bir çevrede tek başına kalmıştır artık. Kent yaşamındaki kimliğinden tümüyle arındığı ve alışkanlıklarının hiçbir işe yaramadığı yeni yaşamında onu sayısız güçlük beklemektedir. Her şeyden önce su, yiyecek ve barınak gibi hayatta kalmasını sağlayacak temel gereksinimlerini karşılamak zorundadır. Mesleğinde problem çözmeye zaten alışık olan Chuck olayın fiziksel yönünü kısa sürede çözer. Peki ama bundan sonra ne olacaktır? Chuck'ın gerçek yolculuğu, yalıtılmışlığın getirdiği duygusal zorluklarla yüz yüze geldiğinde başlayacaktır.

NOTLAR: Serbest bir Robinson Crusoe uyarlaması olan "Yeni Hayat" 2001'in hemen başlarında kendisinden çokça sözettiren bir büyük prodüksiyon. Her filmi bir gişe canavarına dönüşen yönetmen Robert Zemeckis "Yeni Hayat"la da bu kuralı bozmuyor.

İÇİMDEKİ ÇOCUK
DISNEY'S THE KID

Yönetmen: Jon Turteltaub. Oyuncular: Bruce Willis, Spencer Breslin, Emily Mortimer, Lily Tomlin, Jean Smart, Chi McBride. Senaryo: Audrey Wells. Görüntü Yönetmeni: Peter Menzies Jr. Müzik: Marc Shaiman. Kurgu: Peter Honess, David Rennie. Yapım Tasarımcısı: Garreth Stover. Yapımcı: Jon Turteltaub, Christina Steinberg, Hunt Lowry. Süre: 104 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 2 Şubat.

İmaj danışmanlığı yapan Russ Duritz'in (Bruce Willis) esrarengiz bir olay sonucunda kendisinin 8

"Şaşkın"

"Kutsanmış Çocuk"

"Yeni Hayat"

AYIN FİLMLERİ

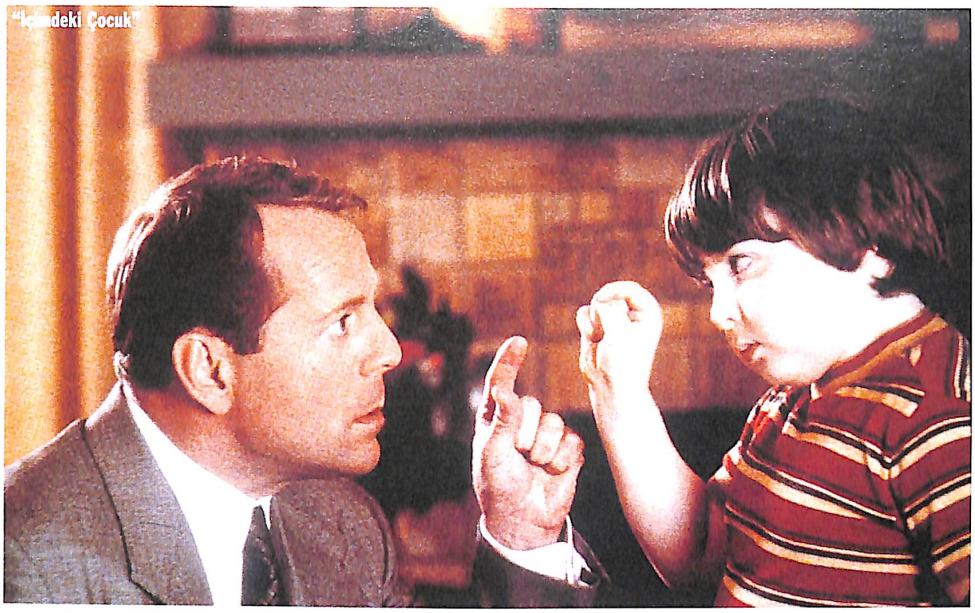
"İçimdeki Çocuk"

"Doktor T ve Kadınları"

"Nisan Devrimi"

yaşındaki haliyle tanışmasıyla birlikte hayatı bir anda altüst olur. Küçük Rusty (Spencer Breslin) tatlı bir çocuktur; fakat zaman zaman sergilediği beceriksizlik ve sakarlıklarıyla Russ'a geçmişiyle ilgili acı veren ne kadar anısı varsa hepsini hatırlatmıştır. Çünkü 40 yaşına geldiğinde imaj danışmanlığı gibi saygın bir işte çalışan Russ, okul yıllarında yapılan öğrenci şakalarının bir numaralı kurbanı olmuş ve bundan dolayı hep ağlayıp acı çekmiştir. Ancak aradan yıllar geçtikten sonra o anıları bastırıp unutabilmeyi başarmıştır. Buna karşılık küçük çocuk da yıllar sonrasındaki halinin nasıl olduğunu görünce bundan hoşnut kalmaz. Büyüdüğünde servet sahibi, yakışıklı ve çevresinde saygı gören bir kişi olduğunu gördüğü halde hiç etkilenmemiştir. Ayrıca imaj danışmanlığının nasıl bir iş olduğunu da bir türlü anlayamaz ve çocukken pilot olmayı istediği halde bunu nasıl olup da unuttuğunu kavrayamaz. Kısacası küçük Rusty'nin gördüğü tablo açıktır: büyümüş, 40 yaşına gelmiştir; fakat ne bir karısı ne de bir köpeği vardır.

NOTLAR: "Altıncı His"te çocuk oyuncu Haley Joel Osment ile uyumlu bir ikili oluşturan Bruce Willis biraz da bu ümitlerle çekilen "The Kid"le karşımıza geliyor. Ayın ilgiye değer komedilerinden olan bu komedinin yönetmeni daha önce "Cool Runnings", "While You Were Sleeping", "Phenomenon" ve "Instinct" filmlerini yönetmiş olan Jon Turteltaub.

DOCTOR T VE KADINLARI
DOCTOR T AND THE WOMEN
Yönetmen: Robert Altman. Oyuncular: Richard Gere, Helen Hunt, Farrah Fawcett, Laura Dern, Shelley Long, Tara Reid, Kate Hudson, Liv Tyler, Robert Hays. Senaryo: Anne Rapp. Görüntü Yönetmeni: Jan Kiesser. Müzik: Lyle Lovett. Kurgu: Geraldine Peroni. Yapım Tasarımcısı: Stephen Altman. Yapımcı: Robert Altman, James McLindon. Süre: 121 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Medyavizyon-Warner Bros. Gösterim Tarihi: 16 Şubat.

Dr. Sullivan Travis (Richard Gere) zengin, başarılı, fakat hepsinden önemlisi dini imanı kadınlar olan Dallas'lı bir jinekologdur. Kadınlara adeta tapan Dr. Travis'in bu ilgisine ise kadınlar kayıtsız kalmazlar; her biri onun ofisini pek çok kez şereflendirir. Dr. Travis de onlara daima sıcak davranır, onların adeta kurtarıcısı gibidir. Doktorun hayatı bu şekilde giderken bir gün yukarılardan bir güç onun inancını test etmeye karar verir sanki: ilk olarak başhemşire Carolyn'in (Shelley Long) tüm çabalarına karşın adeta sıraya dizilmiş olan hastaları teker teker onun muayenehanesinden elini ayağını çeker. Karısı Kate (Farah Fawcett), kızı Dee Dee'nin (Kate Hudson) evlilik planlarından dolayı küçük bir çocuk gibi davranmaktadır. Tüm bunlara yengesi Peggy'nin (Laura Dern) üç kızını alıp yanlarına yerleşmesi ve komplo teorileri yazma konusunda uzman olan kızı Connie'nin (Tara Reid) Dee Dee'nin gizemli nedimesi Marilyn (Liv Tyler) hakkında olumsuz fikirler beyan etmesi eklenir. Bu kaos dolu günlerinde zamanının çoğunu golf kursuna daha sık takılarak geçiren Doktor Travis, tüm bunlar yetmiyormuş gibi kursta da profesyonel bir golfçü olan Bree'yle (Helen Hunt) yeni bir ilişkiye başlar.

NOTLAR: Robert Altman'ın yapıtları merakla beklenmesine rağmen ne yazık ki ustanın her filmi sinemalarımızda ticari gösterime girmiyor. Dolayısıyla, bu zengin oyuncu kadrolu Altman filmi kesinlikle ayın ilgiye değer seyirliklerinden.

NİSAN DEVRİMİ
CAPITAES DE ABRIL
Yönetmen: Maria de Medeiros. Oyuncular: Stefano Accorsi, Maria de Medeiros, Joaquim de Almeida, Frédéeric Pierrot, Fele Martinez. Senaryo: Maria de Medeiros, Ève Deboise. Görüntü Yönetmeni: Michel Abramowicz. Müzik: António Vitorino D'Almeida. Kurgu: Jacques Witta. Yapım Tasarımcısı: Guy-Claude Fraçois. Yapımcı: Ricardo Evole, Javier Castro, Concha Díaz. Süre: 123 dk. Yapım: Portekiz-Fransa. Dağıtımcı: Belge Film. Gösterim Tarihi: 26 Ocak.

Portekiz, 1974. Yıllardır devam eden faşist rejimin baskıları altında ezilen halkın huzursuzluğu giderek artmaktadır. Salazar hükümetini elestiren her ses ya hapis ya da zorbalıkla bastırılmaktadır. Üniversitede öğretim görevlisi olan Antonia (Maria de Medeiros) militan öğrencilerinden birinin ortadan kaybolmasından endişe

AYIN FİLMLERİ

duymaktadır. Kardeşi önemli bir hükümet görevlisi olmasına rağmen Antónia bu konuda konuşmaya karar verince hayatı tehlikeye girer. Antónia'nın kocası Manuel (Frédéeric Pierrot) ise kanlı askeri geçmişi nedeniyle vicdan azabı çekmektedir. Antónia kocasının yaptığı zulümleri öğrenince ilişkileri bir daha düzelmemek üzere bozulmuştur. Tekrar karısının gözüne girmek isteyen Manuel, kendisini mahvolmanın eşiğine getiren sisteme karşı harekete geçmeye karar verir. Bu arada, Yüzbaşı Maia (Stefano Accorsi) ülkesinin Afrika'daki kolonilerde uyguladığı askeri zulme artık dayanamamaktadır. Yoldaşı Gervásio'nun (Joaquim de Almeida) şüpheci tavrına karşın Yüzbaşı Maia, birliklerini kışlayı ele geçirmek için toplar ve 25 Nisan 1974 günü sabahın erken saatlerinde başkanlık sarayının önüne gelir.

NOTLAR: Barışçı bir havada gelişen Portekiz devrimini konu alan "Nisan Devrimi", Fransa'yla aynı anda bizde de gösterime giriyor. Kadın yönetmen Maria de Medeiros'u "Ucuz Roman"da Bruce Willis'in sevgilisi Fabienne'i canlandırırken izlemiştik.

DRACULA 2000

Yönetmen: Patrick Lussier. Oyuncular: Jonny Lee Miller, Justine Waddell, Gerard Butler, Colleen Fitzpatrick, Jennifer Esposito, Christopher Plummer. Senaryo: Joel Soisson, Patrick Lussier (Bram Stoker'ın "Dracula" isimli romanından). Görüntü Yönetmeni: Peter Pau. Müzik: Marco Beltrami. Kurgu: Peter Delaney Flanagan, Patrick Lussier. Yapım Tasarımcısı: Carol Spier. Yapımcı: Joel Soisson, W.K. Border. Süre: 99 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Film Pop. Gösterim Tarihi: 16 Şubat.

Geçmiste Kont Dracula'yla (Gerard Butler) ihtilafa düşmüş olan Abraham Van Helsing (Christopher Plummer) artık İngiltere'de kendi kosesine çekilmiş, antikacılıkla uğraşmaktadır. Ayrıca, Simon Sheppard (Jonny Lee Miller) adındaki bir genci de yanında vampir avcısı olarak yetiştirmektedir. Bir gün Van Helsing, Kont Dracula'nın döndüğünü ve üstelik intikam için kızı Mary'nin (Justine Waddell) peşinde olduğunu öğrenir. Londra'dan New Orleans'a doğru yola çıkan Van Helsing ve Simon yıllardır peşlerini bırakmayan bu düşmana karşı zorlu bir mücadele için artık kendilerini hazır hissetmektedir.

"Dracula 2000"

NOTLAR: Bram Stoker'ın gotik korku romanı bu kez milenyum uyarlamasıyla beyazperdede. Kurguculuktan gelen ve geçmişte (takdir edesiniz ki) daha ziyade Wes Craven'la çalışmış olan Lussier'in yönetimiyle ve tanınmamış oyuncularla bakalım ortaya nasıl bir sonuç çıkmış?

KADINLAR NE İSTER?
WHAT WOMEN WANT

Yönetmen: Nancy Meyers. Oyuncular: Mel Gibson, Helen Hunt, Marisa Tomei, Alan Alda, Lauren Holly, Ashley Johnson, Mark Feuerstein. Senaryo: Josh Goldsmith, Cathy Yuspa. Görüntü Yönetmeni: Dean Cundey. Müzik: Alan Silvestri. Kurgu: Thomas J. Nordberg, Stephen A. Rotter. Yapım Tasarımcısı: Jon Hutman. Yapımcı: Nancy Meyers, Bruce Davey, Matt Williams, Gina Matthews, Susan Cartsonis. Süre: 126 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Medyavizyon-Warner Bros. Gösterim Tarihi: 23 Şubat.

Nick Marshall (Mel Gibson) çekici bir reklamcıdır. Öyle bir yaşantısı vardır ki dünyanın adeta kendisi etrafında döndüğünü düşünmektedir. Boş zamanlarında Frank Sinatra dinleyip bekarlığın tadını çıkaran bu orta yaşlı playboy, kendisini ayrıca Tanrı'nın kadınlara armağanı olarak görmektedir. Bir gece yine özel apartman dairesindeyken Nick'in başına beklenmedik bir kaza gelir. Ertesi gün dışarı çıktığında bu kazanın tuhaf bir yan etkisi ortaya çıkar: Nick artık etrafındaki kadınların aklından neler geçtiğini duymaktadır. İlk başta kadınlara olan maço yaklaşımının onlarda son derece olumsuz bir intiba bıraktığını görünce hayalkırıklığına uğrayan Nick daha sonra gözünü yeni çalışma arkadaşı ve patronu Darcy McGuire'a (Helen Hunt) çevirir. Son derece yetenekli bir reklam uzmanı ve erkek avcısı olan Darcy'yi yerinden etmek için bu yeni yeteneğini kullanmaya karar veren Nick bir süre sonra kadınlara olan yaklaşımını tekrar gözden geçirecektir.

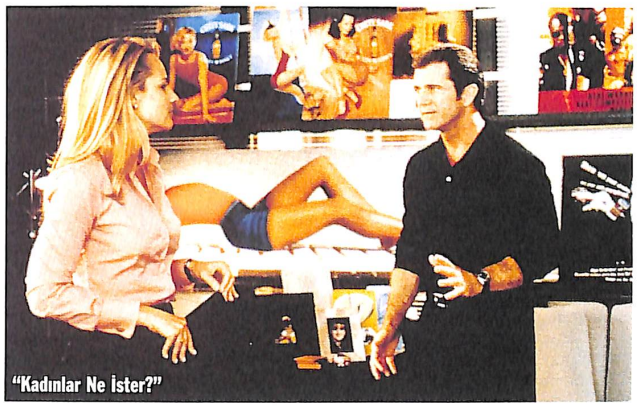
"Kadınlar Ne İster?"

NOTLAR: "Kadın" yönetmen Nancy Meyers'ın ikinci kez kamera arkasına geçtiği bu romantik komedi, ABD hasılat listesinde uzun süre yukarılarda dolaştı. Görkemli oyuncu kadrosu da cabası.

THE FAMILY MAN

Yönetmen: Brett Ratner. Oyuncular: Nicolas Cage, Téa Leoni, Don Cheadle, Jeremy Piven, Makenzie Vega. Senaryo: David Diamond, David Weissman. Görüntü Yönetmeni: Dante Spinotti. Müzik: Danny Elfman. Kurgu: Mark Helfrich. Yapım Tasarımcısı: Kristi Zea. Yapımcı: Marc Abraham, Tony Ludwig, Alan Riche, Howard Rosenman. Süre: 125 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Avşar-Pinema. Gösterim Tarihi: 9 Şubat.

Jack Campbell (Nicolas Cage) prestijli bir işin peşinde kosmak üzere Londra'dan ayrılırken kız arkadaşı Kate'e (Tea Leoni) bu ayrılığın sadece bir yıl süreceğini söyler.

AYIN FİLMLERİ

"The Family Man"

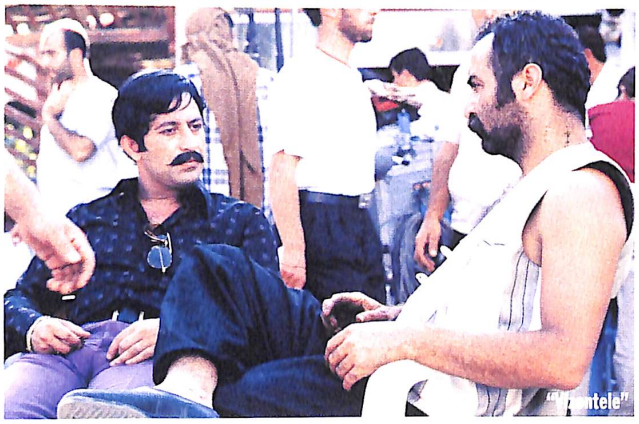
"Vizontele"

Aradan 13 yıl geçer. Noel tatili zamanıdır. Jack aradan geçen bu süre içinde yüksek ücretler alan ve yüksek standartlarda yaşayan çok güçlü bir Wall Street uzmanı olup çıkmıştır. Kate onun için artık çok uzaklarda kalmış bir anıdır. Bir gün evine dönerken uğradığı bir mağazada kendisini mağaza sahibi ile bir sokak punkçısının yapmakta olduğu tartışmanın tam ortasında bulur. Kavganın yatışmasına yardımcı olduktan sonra Cash (Don Cheadle) adlı genç punkçıyla yaptığı sohbette kendi hayatını "Hayatta her istediğime sahip oldum." sözleriyle özetler. Daha sonra evine dönen Jack yatağına uzanıp uykuya dalar. Uyandığında kendisini New Jersey'de, gürültüsü patırtısı eksik olmayan bir evin yatak odasında bulur. Yanında 13 yıl önce bıraktığı Kate'in bugünkü hali vardır. Yan odada bir bebek ağlamaktadır ve 6 yaşındaki bir kız çocuğu "Baba!" diye seslenmektedir. Bütün bunlar Jack'in yaşamında başlayacak sürprizler zincirinin ilk halkalarıdır. Nasıl olmuşsa olmuş, başarılı işadamı Jack Campbell bir anda sıradan aile erkeği Jack Campbell olup çıkmıştır. New York yerine New Jersey'de yaşıyor olması yetmezmiş gibi Ferrari yerine küçük ve ucuz bir araba kullanmaktadır. Çaresizce Manhattan'ın yolunu tutan Jack kendisini kimsenin tanımadığını farkedince son çare olarak mağazada karşılaştığı Cash isimli genci aramaya başlar.

NOTLAR: Son olarak Jackie Chan-Chris Tucker ikilisinin yeraldığı "Rush Hour"la sinemalarda boy gösteren yönetmen Brett Ratner, Nicolas Cage gibi bir yıldızın karizmasına sırtını yaslayan bir filmle geliyor karşımıza.

VİZONTELE

Yönetmen: Yılmaz Erdoğan, Ömer Faruk Sorak. Oyuncular: Yılmaz Erdoğan, Demet Akbağ, Altan Erkekli, Cem Yılmaz, Bican Günalan, Cezmi Baskın. Senaryo: Yılmaz Erdoğan. Görüntü Yönetmeni: Ömer Faruk Sorak. Müzik: Kardeş Türküler. Sanat Yönetmeni: Yaşar Kartoğlu. Kostüm Tasarımcısı: Ayçın Tar. Yapımcı: Necati Akpınar. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 2 Şubat.

1974 yılında her yerden ve her şeyden uzak, güzel, ama güzelliğini kimseye göstermeyen bir kasaba. Oraların en sıradışı kişileri Deli Emin (Yılmaz Erdoğan), Siti Ana (Demet Akbağ), Nazım (Altan Erkekli) ve Artiz Fikri'dir (Cem Yılmaz'dır). Bir gün devlet bu kasabaya televizyon gönderir ve olanlar olur. Zira televizyon her ne kadar uzağı yakın etse de aynı zamanda yakını da uzak etmektedir!

NOTLAR: 2,5 milyon dolar bütçesiyle Türk sinema tarihinin en pahalı yapımı olan "Vizontele" ayın merakla beklenen yapımlarından biri. Çekimleri Van'ın Gevaş ilçesinde yapılan filmin post prodüksiyon işlemlerinin tamamı da Londra'da gerçekleştirildi.

OCAK SÜRPRİZLERİ

Geçtiğimiz ay içinde sürpriz kararlarla gösterime giren filmler.

NERDESİN, BE BİRADER?
O BROTHER, WHERE ART THOU?

Yönetmen: Coen Kardeşler. Oyuncular: George Clooney, John Turturro, Tim Blake Nelson, John Goodman, Holy Hunter. Senaryo: Coen Kardeşler (Homeros'un "Odisseus"undan). Görüntü Yönetmeni: Roger Deakins. Müzik: T-Bone Burnett. Kurgu: Roderick Jaynes. Yapım Tasarımcısı: Dennis Gassner. Yapımcı: Ethan Coen. Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Gösterim Tarihi: 5 Ocak.

Büyük Ekonomik Bunalım sırasında ABD'nin Mississippi eyaletinde bir hapishaneden kaçan 3 firarinin komik maceraları.

İSKOÇYALI: SAVAŞÇI
HIGHLANDER: ENDGAME

Yönetmen: Douglas Aarniokoski. Oyuncular: Christopher Lambert, Adrian Paul, Bruce Payne, Lisa Barbuscia, Donnie Yen. Senaryo: Joel Soisson. Görüntü Yönetmeni: Douglas Milsome. Müzik: Nick Glennie-Smith. Kurgu: Michael N. Knue, Tracy Granger, Robert A. Ferretti, Rod Dean, Chris Blunden. Yapım Tasarımcısı: Jonathan Scott Carlson. Yapımcı: William N. Panzer, Peter S. Davis. Süre: 88 dk. Yapım: ABD. Gösterim Tarihi: 5 Ocak.

Dünyadaki tek ölümsüz olmak isteyen Kell'e karşı Connor MacLeod ve kardeşi Duncan'ın verdiği mücadele.

PAMUK MARY
COTTON MARY

Yönetmen: Ismail Merchant. Oyuncular: Greta Scacchi, Madhur Jaffrey, James Wilby, Sarah Badel, Riyu Bajaj, Gerson Da Cunha. Senaryo: Alexandra Viets. Görüntü Yönetmeni: Pierre Lhome. Müzik: Richard Robbins. Kurgu: John David Allen, Giorgio DeVincenzo, Roberto Silvi, Jack Tucker. Yapım Tasarımcısı: Alison Riva. Yapımcı: Ismail Merchant, Richard Hawley, Nayeem Hafizka, Gil Donaldson. Süre: 124 dk. Yapım: Fransa-İngiltere-ABD. Gösterim Tarihi: 22 Aralık.

Hayatları birbirinin içine girmiş, ama ayrı dünyalara sahip iki kadının hayatından kesitler.

JOHN MALKOVICH OLMAK
BEING JOHN MALKOVICH

Yönetmen: Spike Jonze. Oyuncular: John Cusack, Cameron Diaz, Catherine Keener, John Malkovich, Ned Bellamy, Charlie Sheen. Senaryo: Charlie Kaufman. Görüntü Yönetmeni: Lance Acord. Müzik: Carter Burwell. Kurgu: Eric Zumbrunnen. Yapım Tasarımcısı: K.K. Barrett. Yapımcı: Michael Stipe, Sandy Stern, Vincent Landay, Steve Golin. Süre: 112 dk. Yapım: ABD. Gösterim Tarihi: 19 Ocak.

Ofisindeki bir kapının 15 dakikalığına oyuncu John Malkovich'in beynine ve yaşamına giren bir kapı işlevi gördüğünü keşfeden bir kuklacının bir süre sonra bunu ticarete dökmesi.

Alışverişten önce bilgi alışverişi:

shopport.turkport.com

ne?
nerde?
kaça?

- İnternetten ulaşabileceğiniz bütün ürünler • Ürün özellikleri • Karşılaştırmalı fiyatlar
- Mağazalar hakkında bilgi • Teslimat koşulları • Ürün siparişi

shopport.turkport.com

turkport
Türkiye'nin medya portalı

Elestiri

KRİTİK ALINTILAR

"Dar Alanda Kısa Paslaşmalar"

"'...Paslaşmalar', özellikle 'Gemide' ile karşılaştırıldığında çok başarılı bir film sayılmaz. Hikâyesi basını alıp gidiyor, gerekli olmayan dallar budaklar salıyor. Ama bir girişim olarak ilgiye değer. 'Masumiyet', 'Üçüncü Sayfa' ve '...Paslaşmalar' benzeri filmler, Yeşilçam'ı yeni bir bakışla 'parantez' içine almak isteyen bir yaklaşımın ürünü: 'samimi' ve 'masum' bir biçimde. Yepyeni bir gözle bir 'Batsın Bu Dünya' ya da 'Ben Doğarken Ölmüsüm' çekmek mümkün ise, yeni bir 'Sev Kardeşim' çekmek neden mümkün olmasın? Yeşilçam'a, 'bakın ben ne kadar akıllıyım' tavrıyla ya da bir klip edası ile değil de, Yeşilçam sinemasının bizim için bir zamanlar ne ifade etmiş olabileceğini anlamak isteyerek, haydi abartalım 'yaralı bir kalp'le yaklaşmak isteyen yeni bir anlayış bu."

Fatih Özgüven, RADİKAL İKİ

"Spor filmi deyince ortalama bir seyircinin aklına 'Cehennemde İki Devre', 'Ateş Arabaları', 'Kızgın Boğa' değil, fakat 'Rocky' serisi gelir ilk evvela. Demek ki bir spor filmi çekmeye soyunduğumuzda ortalama bir seyirciyi hedefliyorsak, önümüzdeki en kârlı izlek, adeta koşullanılmış kodlamalarıyla asgari bir başarının garantisi gibi duran 'Rocky' filmleridir. İşte ben de 'Dar Alanda'yı belli bir noktadan itibaren baş gösteren dayanılmaz bir itki vesilesi ile 'Rocky' filmleriyle karşılaştırma yoluna gittim. Özellikle de serinin üçüncü filmi ile olan benzerliklere 'olta sallamaktan' alıkoyamadım kendimi!"

Cem Altınsaray, RADİKAL İKİ

BOX OFFICE

12 - 14 OCAK 5 - 7 OCAK

FİLM *Haftalık Antrakt Sinema Gazetesi'nden alınmıştır*	HAFTA SAYISI	HAFTA SONU SEYİRCİ SAYISI	TOPLAM SEYİRCİ
TÜRKİYE			
Zor Baba	3	50.557	227.985
Balalayka	3	45.419	211.124
Blair Cadısı 2	1	31.743	31.743
New York'ta Bir Sonbahar	4	26.993	305.156
Nerdesin, Be Birader?	2	26.559	72.886
Yüzleşme	1	18.104	18.104
Filler ve Çimen	2	15.743	39.045
İzleyici	5	12.931	145.702
İskoçyalı: Savaşçı	2	10.373	34.772
Çıtır Kızlar	6	9.760	148.119

FİLM	HAFTA SAYISI	HAFTA SONU HASILATI	TOPLAM HASILAT
İNGİLTERE		(milyon £)	(milyon £)
Unbreakable	2	2.2	6.3
Zor Baba	4	1.5	10.0
102 Dalmatians	5	1.0	8.2
Crouching Tiger, Hidden Dragon	1	0.6	0.6
The Grinch	6	0.5	14.3
The Family Man	3	0.5	2.4
Bless the Child	1	0.5	0.5
Charlie'nin Melekleri	7	0.3	12.4
Pokémon 2	3	0.2	1.4
6. Gün	4	0.1	1.9
Gençlik Ateşi	12	0.1	1.5
Billy Elliot	15	0.08	16.9
Gizli Gerçek	12	0.08	13.3
Çıtır Kızlar	12	0.03	3.7
Raju Chacha	3	0.03	0.1

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Cem Altınsaray	Tunca Arslan	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Sevin Okyay	Murat Özer	Uygar Şirin	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın
John Malkovich Olmak	★★★½	★★★★★	★★½	-	★★★★★	-	★★★★★	-	-	★★★½	★★★½
Yüzleşme	★★	★★	★	★	★★	★★	-	★½	★★½	★½	★★½
Blair Cadısı 2	-	★	★★	★★½	★★	★★	-	-	★★½	-	★★★½
Filler ve Çimen	★★★	★★★½	★★★	★★★½	★★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★½	★★★★
Nerdesin, Be Birader?	★★★★	★★★	★★	★★★	★★★★½	★★★★	★★★	★★★★	★★★★½	★★½	★★★★½
İskoçyalı: Savaşçı	-	-	-	-	-	-	-	-	★½	-	-
Balalayka	-	★★	★★	★★★	★½	★★★	-	-	★★★½	★★	★★
Kırmızı Gezegen	-	-	★★	★★½	★½	★★½	★★½	★	★★★½	-	★★½
Zindan ve Ejderha	-	★½	-	-	★	★★	-	-	★★	-	-
Dikey Limit	★★★	★★★½	★½	★★★	★½	-	★½	-	-	★★½	★★★
New York'ta Bir Sonbahar	★★	★½	★	★★	★★	★★	★½	-	★★★	★★½	★★½
Pamuk Mary	-	-	★★★	-	★½	★★★	-	★½	★★★★	-	-
Grinc	★★½	-	-	★★	★★★	-	-	-	-	★★★	-
Dinazor	★★★	-	-	★★★½	★★★	-	-	-	-	★★★½	-
Zor Baba	★★★	★★½	★★	★★½	★★½	★★★	★★★	★	★★★½	★★★	★★★

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Elestiri

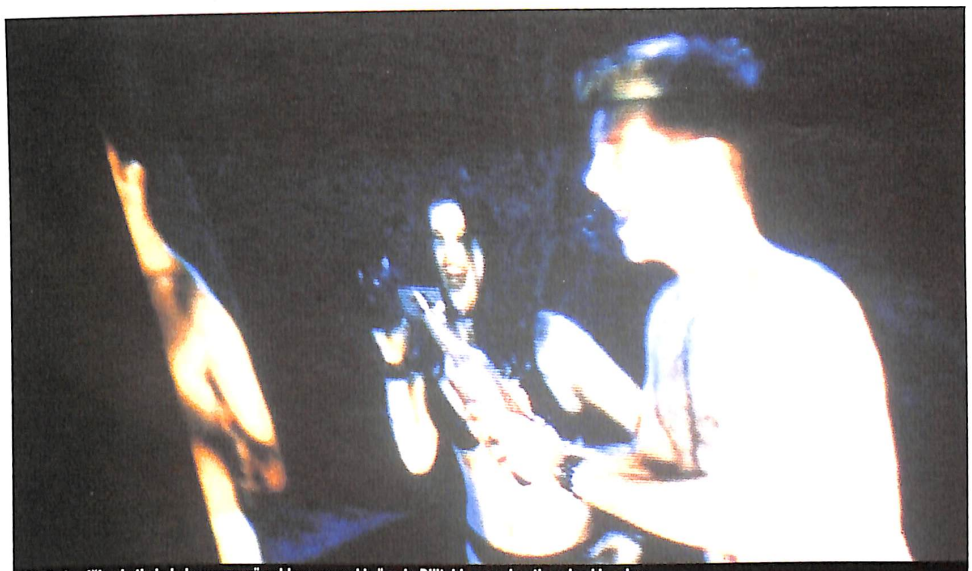

Filmin içeriğine katkıda bulunmayan görsel karmaşaya bir örnek. Dijital kamera kayıtlarından bir sahne...

BLAIR CADISI II *İlk filme oranla daha geniş bir bütçeye sahip olan "Blair Cadısı 2" nitelik bakımından öncüsünün çok gerisinde kalıyor...*

Tüm zamanların en büyük gişe başarılarından birisine ulaşan "Blair Cadısı" beraberinde pek çok tartışmayı da getirmişti. Kimilerince son derece beğenilen, kimilerince ise tam bir balon olarak görülen filmin çok değil; sadece bir yıl sonra devam filmi de geldi. Açıkcası ben ilk filmi beğenenlerdenim. Her ne kadar daha sonra "Blair Cadısı"nın Ruggero Deodato'nun "Cannibal Holocaust"una biraz fazla benzediğinden haberdar olsam da... Ancak önümüzdeki yıllarda da düzenli olarak devam edecek gibi gözüken "Blair Cadısı" efsanesine dair filmlerin ikinci halkası için çok da olumlu seyler söylemekte zorlanıyorum.

"Gölgelerin Dili: Blair Cadısı 2"nin çekileceği ilk duyulduğunda hemen herkes aynı tepkiyi vermişti: "Ne gerek var?" İlk etapta akla ilk filmin kazandığı başarıdan faydalanmayı hedefleyen bir film olduğu geliyordu. Aslında filmi izlediğimde bu kanımın biraz daha üstünde bir yapımla karşılaştığımı itiraf etmeliyim. Hatta açıkca soylemek gerekirse "Gölgelerin Dili: Blair Cadısı 2" cezbedici sekilde acılan ve iyi sonuçlar vermeye musait fikirler içeren bir film.

Simdiye kadar pek çok kötü devam filminde bir önceki filmde ölen kurban veya katillerin dirildiğine, önceki filmlerin yok sayıldığına şahit olmuşuzdur. Filmin belki de tek olumlu yönü böyle bir hata yapmaması. Belirli bir mantığa oturtulması ve izleyiciye kabul ettirilmesi son derece zor olan bu tarz bir değişikliğe soyunmaktansa; ilk filmle oluşturulan "Blair Cadısı" efsanesinin gerçekliğini kabul ederek (belki de etmeyerek; ama kesinlikle yadsımayarak) yeni karakterlerle öyküsünü aktarıyor.

Filmdeki değerlendirilememis iyi fikirlere gelince; "Gölgelerin Dili: Blair Cadısı 2" aslında son derece cesur bir girişimde bulunarak sonu başından belli bir öyku anlatmaya çalışıyor. Olay sonrasındaki polis soruşturmalarını, izlediğimiz flash-back'in arasına serpiştirerek aslında hangi karakterlerin hayatta kalacağını bize önceden soylemis oluyor. Dolayısıyla, tüm gerilim ve korku unsuru da olaydaki gizemin çözülmesine kalıyor. Bunun cesur bir tavır olduğunu kabul ediyorum; ama sonuca ulasmadığı zaman da katlanılmaz bir hal alıyor. Sadece olayı anlasılmaz ve gizemli kılmak için rüya sahnelerini, surreal görüntüleri, dijital kamera kayıtlarını, ne olup bittiğinin anlasılmadığı karmaşık sahneleri birbirine karıştırmak, pek de zekice bir çözüm sayılmasa gerek. Aslında tüm rüya sahnelerine, halüsinasyonlara ve dijital kayıtlarla ulaşılmaya çalışılan gerçeğe de bir neden bulup, eyvallah demek mümkün. Belki de filmin insan zihni ve bilinçaltı üzerine bir seyler söylemeye çalıştığı iddia edilebilir. Ancak bunu destekleyecek psikanalitik alt yapıyı bulmak imkansız. Yani, sonuçta eğer yönetmen Joe Berlinger ve senaryoyu beraber yazdığı Dick Beebe'nin böyle bir amacı varsa bile yine sadece fikir düzeyinde kalabilmis.

Ne yazık ki, "Gölgelerin Dili: Blair Cadısı 2"nin sorunları bu kadarla sınırlı değil. Sanki simdiye kadar "filmler üzerine geyik" içeren, zekice diyaloglarla hic karsılasmamısız gibi; film ilk filme gönderme mahiyetinde her türlü zeka pırıltısından uzak ve sıradan diyalogları pes pese sıralıyor. Halbuki çıkış noktasında bu açıdan fena sayılmayacak bir fikir var ortada. İlk filmin internet üzerinde yakaladığı ilgiyi kendisine eksen alarak, film nedeniyle açılan kulüplere, Burkittsville'e düzenlenen turlara, internette on-line olarak bilumum "Blair Cadısı" aksesuarı satan sirketlere, röportajlara, televizyon programlarına, hatta bu olayı kendisine kitap konusu seçen araştırma görevlilerine yer veriyor. Bunların hepsi iyi hoş da, keşke bir yere de varsa. Özellikle ilk filme gönderme yapılmaya çalışılan anlarda "Bu tura katılmayı kabul ettim; çünkü ilk filmin cool olduğunu düşünmüştüm" veya "Filmde niye seks yapmadılar ki?" tarzı diyaloglar insanın kötü esprilere olan dayanıklılığını zorluyor. Üstelik ikinci Blair Cadısı ilk filmin internet üzerinden yarattığı sosyolojik isteriyi de düşünsel bir unsur olarak kullanmayı beceremiyor. Öyküde kahramanların geldiği nokta; inancın bilincin üzerine çıktığı tarikatlar ve kültler üzerine ilginç saptamalara meydan verebilecekken bunun çok uzağına düşüyor ve ikinci sınıf bir polisiye/gerilim gibi noktalanıyor.

Joe Berlinger'ın yönetmenliğinin de son derece vasat olduğunu belirtmek gerekir. Daha önce ilgi ve beğeni toplamış kimi belgesellere imza atmış olan Berlinger, keşke bir heavy-metal videosu değil de film çektiğinin bilincinde olsaymış. Filmin bilinçsiz ve sebepsiz karman çorman görsel tarzı yetmiyormuş gibi, bir de yerli yersiz sık sık çalan alternatif rock, hardcore, endüstriyel metal tarzı parçalar işi iyice dayanılmaz hale getiriyor.

"Gölgelerin Dili: Blair Cadısı 2" ile ilgili beni en çok hayal kırıklığına uğratan şey ise bu projenin içinde yapımcı olarak Eduardo Sánchez ve Daniel Myrick'in adlarını görmek oldu. Oysa ilk filmi beğenenler olarak onları korku sinemasına yeni bir soluk getiren, zeki, girişimci ve cesur iki genç yönetmen olarak benimsemistik. Gel gör ki onlar da paranın cazibesine yenildiler; belki de baştan beri hedeflediklerini buydu. Önce televizyon ve video piyasası için çekilen Blair Witch filmlerine katkıda bulundular, şimdi de bu filmin kadrosunda yapımcı olarak yer alıyorlar. Ne diyelim, onlar sevip saymasalar da biz ilk filmi seviyoruz ve keşke özgün bir film olarak sinema tarihinde tek başına yer alsaydı demekten kendimizi alamıyoruz.

ENGİN ERTAN

★★ (Book of Shadows: Blair Witch 2) Yönetmen: Joe Berlinger. Oyuncular: Kim Director, Jeffrey Donovan, Erica Leerhsen, Tristen Skyler, Stephen Barker Turner. Senaryo: Dick Beebe, Joe Berlinger. Görüntü Yönetmeni: Nancy Schreiber. Müzik: Carter Burwell. Kurgu: Sarah Flack. Yapım Tasarımcısı: Vince Peranio. Yapımcı: Bill Carraro. Süre: 91 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 12 Ocak.

Elestiri

Filmin erkekleri Mars yüzeyinde hayatta kalabilmek için binbir mücadele veriyor. Ne yazık ki karşılaştıkları her sorun içlerinden birisini alıp götürüyor.

KIRMIZI GEZEGEN

Bir bilimkurguda olması gereken her şey bu filmde var; fakat öykünün zayıflığı sinemadan tatmin olmadan ayrılmanıza neden oluyor.

"İki olasılık sözkonusu: Evren'de ya yalnızız ya da değiliz. İkisi de aynı oranda dehşet verici."

Arthur C. Clarke

Mars özellikle 1950'lerden itibaren Amerikan bilimkurgu sinemasının ilgi alanına ciddi anlamda girmeye başladı ve genellikle de uzaydan gelen saldırıların kaynağı olarak gösterildi o yıllarda. Bildiğiniz gibi, tam da o dönemlerde Birleşik Devletler'de başlayan komünizm düşmanlığını, "kızıl avcılığı"nı destekleyen bu "Marslılar geliyor!" filmleri böylece o dönemin politik zemininin dışavurumunu başarıyla yapıyorlardı. Mars'ın o dönemlerde böyle günah keçisi olmasının ardında pek çok neden saymak mümkün aslında: bir kere doğal yapısı itibarıyla "kızıl" bir gezegenle karşı karşıyayız. İkinci neden olarak ise yakınlığını gösterebiliriz. Diğer bir deyişle, dünyaya en yakın gezegen olması tehlikenin çok yakınımızda olduğunun bir göstergesi. Yine Mars o yıllarda insanoğlunun dikkatle incelediği bir gezegen. Tabii üzerinde canlı yaşayabileceği varsayımları üzerinde durulması da bu gezegenin konumunu özel kılıyor.

Aradan onlarca yıl geçti. Mars saldırı kaynağı olarak referans gösterilme özelliğini giderek yitirdi ve aksi bir istikamette yol aldı: artık bir kurtarıcı olarak çıkıyor bilimkurgularda karşımıza. Sanki dünyada dört dörtlük bir yaşam sürüyormuşuz gibi 50'lerdeki bilimkurgular mevcut dünya yaşantısını olumlarken, artık günümüz bilimkurgularının ayağı daha fazla yere basıyor. Alın size Brian De Palma'nın "Görev: Mars"ı. O film de dünyanın geleceğinin kızıl gezegende olduğunu ima etmiyor muydu? Bununla birlikte, "Dünya yetmiyor" fikrinden yola çıkan "Kırmızı Gezegen" bir yandan o gezegenin "keşif" sürecini anlatırken bir yandan da pek çok bilimkurguya atıfta bulunan, bu arada kendisini pek fazla önemsemeyen bir film olarak göze çarpıyor.

Yakın gelecekte dünya yok olacaktır. Mars'ta kurulacak olan bir koloni insanlık için son umuttur. Bunun için bir süre önce başlatılan çalışmaların sonuçlarını öğrenebilmek için Dünya'dan bir grup bilimadamı gönderilir. Mars'ta neler olup bittiğine bakacak olan bu kişiler insanlığın geleceği için hayatlarını ortaya koyacaktır. Fakat Mars'a ayak bastıkları andan itibaren talihsizlikler yakalarını bırakmaz. Önce "hava" sıkıntısı çeken kahramanlarımız daha sonra da bir savaş makinesine dönüşmüş olan keşif aracı AMEE'ye karşı zorlu bir mücadeleye girişecektir.

"Kırmızı Gezegen", karakterleri ve onların görevlerini hemencecik tanıtıp bizleri fezaya yolluyor. Filmin başından itibaren dikkatle takip edilecek ilk karakter, kuşkusuz, kumandan Kate Bowman (Carrie-Anne Moss).

Zira bu karakterin ismiyle Kubrick'in "2001"ine selam gönderilirken (anımsarsanız, o filmdeki astronot Dave'in soyadı da Bowman'dı) ayrıca Bowman'ın rütbesi ve konumu vasıtasıyla da insan, aklına "Alien"daki Ripley karakterini getirmeden edemiyor. Nostromo isimli gemideki sıradan işçilerden biri olan Ripley'in etrafının erkeklerle çevrili olması gibi Bowman'ın da çevresi erkeklerle çevrili. Fakat Bowman'a geminin kumandası verilerek sanki günümüz kadınının hakettiği yeri gösteriyor "Kırmızı Gezegen". Kaldı ki Bowman'ın işlenişi de Ripley'inkinden geri kalmıyor. Ripley'de olan mücadeleci güç Bowman'da da var. "Erkek arkadaşları"nın birçoğuna film boyunca yardım ediyor, yol gösteriyor Bowman.

Bilgisayarlar da "Kırmızı Gezegen"den nasibini alıyor bu arada. Zira "erkekler" aşağıda AMEE'yle başetmeye çalışırken, Bowman da yukarıda zaman zaman geminin bilgisayarı Lucille'i yola getirmeye çabalıyor.

"Kırmızı Gezegen"in diğer ufak tefek bilimkurgu referanslarına gelirsek... Kontrolden çıkan robot, başta makine-insan mücadelesini anlatan bilimkurgular olmak üzere beni doğrudan iki sene önce seyrettiğim "Virüs"e götürürken, ortaya çıkan katil böcekler ise Paul Verhoeven'ın "Yıldız Gemisi Askerleri"ni anımsatıyor, ister istemez.

Filmin finalindeki Sovyet uzay aracının bir kurtuluş yolu olarak öykünün içerisine yedirilmesi ise üzerinde ayrıca durulması gereken bir nokta. Kaldı ki, filmin diyaloglarıyla belirtildiği üzere, zamanında o uzay aracını tasarlamış olan Rus'un artık ABD'de büfe işlettiği gerçeği de yeni dünya düzeninin bir sonucu. Nasıl ki Sovyetler yıkıldığında Rus doktorları, mühendisleri bizde hayat kadınlığı yaparak geçimini sağlıyorsa bir Rus bilimadamı da ABD'ye büfe işletmek için gitmiş olabilir elbette.

"Kırmızı Gezegen"in çok iyi bir bilimkurgu olmamasında Bowman dışındaki karakterlerini yeterli derecede işlememesinin de payı büyük. Chantilas (Terence Stamp) ne yazık ki onca potansiyeline rağmen sahneyi erken terkediyor. Ne de olsa filmin en felsefi karakteri oydu. Böylece, bir süre önce seyrettiğimiz "Görev: Mars"ın gittiği yolu, yani daha felsefi yolu değil de gerilime daha fazla ağırlık veren bir patikaya dalıyor "Kırmızı Gezegen". Ted Santen (Benjamin Bratt) ve Chip Pettengill'in (Simon Baker) kavgalarının da öyküye pek hizmet ettiği söylenemez. Tabii Chip'i bir anda kötü adam konumuna getirmesini saymazsak...

"Kırmızı Gezegen" ardı ardına heyecan ve aksiliği izleyicisinin önüne süren bir bilimkurgu-gerilim. Filmdeki oyunculuklar gayet iyi. Reklamcılık kökenli Antony Hoffman'ın yönetiminin de aksadığını söyleyemem. Gelin görün ki, bu öykü ve bu senaryoyla ancak bu kadar oluyor.

BURÇİN S. YALÇIN

★★1/2 (Red Planet) Yönetmen: Antony Hoffman. Oyuncular: Val Kilmer, Carrie-Ann Moss, Tom Sizemore, Benjamin Bratt, Simon Baker, Terence Stamp. Senaryo: Jonathan Lemkin. Görüntü Yönetmeni: Peter Suschitzky. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Robert Lambert, Dallas Puett. Yapım Tasarımcısı: Owen Paterson. Yapımcı: Mark Canton, Bruce Berman, Jorge Saralegui. Süre: 106 dk. Yapım: Avustralya-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

"Herhangi bir tazelik içermeyen, belleklerde iz bırakmayacak, belki sadece orijinaline yönelik ilgiyi artırmaya yarayabilecek bir film."

YÜZLEŞME

Temel sorun, 30 yıl önce yenilikçi kabul edilen öykünün, aradan geçen zamanda eskimiş olması.

Sylvester Stallone, tıpkı Schwarzenegger gibi, sıkıntılı bir dönemden geçiyor. Garip bir durum yok ortada; fiziksel güce yaslanan bir kariyerin, yaş ilerlediğinde sarsılması normal... Aslında Stallone, bence en iyi iki filmi olan "Assassins-Suikast Çemberi" ve "Copland-Güçlüler Bölgesi"ni 90'larda çekti, ama kaçınılmaz olanı engelleyemedi ve yine Schwarzenegger gibi, sinemaya birkaç yıl ara verdi. Şimdi ikinci bir şans için yeniden beyazperdede. Önümüzdeki birkaç yılda yapacakları, kariyerinin yeni dönemini şekillendirecek. Yazık ki "Yüzleşme" bu yeni dönem için hiç de iyi bir başlangıç değil...

"Yüzleşme"nin tek başına bir filmi zedelemeye yetecek kadar büyük bir sorunu var, önce ondan bahsedelim. "Yüzleşme" bir yeniden çevirim. Sorun yeniden çevirim olması değil tabii, bunun için seçilen film. "Yüzleşme"nin aynı (orijinal) adı taşıyan aslı, Mike Hodges'in yazıp yönettiği, Michael Caine'in oynadığı, kimilerince kult film olarak kabul edilen, 1971 yapımı bir İngiliz filmi. Film, pis işlerle uğraşan Jack Carter'in, kardeşinin ölümü üzerine yıllar önce terkettiği şehre geri dönmesini ve kardeşinin kaza süsü verilen ölümünün ardındaki sırrı aydınlatıp katilleri cezalandırmasını anlatıyor.

Sorun şu ki, 1971 için oldukça yenilikçi duran bu öykü, 2001 için son derece demode. Bunda şaşıracak bir şey yok tabii, aradan tam 30 yıl geçmiş. Üstelik sinema sanatının, tarihinde gördüğü en hareketli, hızlı ve yenilikçi 30 yıl belki de bu...

1971'de Jack Carter karakteri, dönemin kalıplarına aykırı bir şekilde, hayatından memnun, işini severek yapan, soğuk bir "kötü adam" olarak, sıradışı bir kahraman, daha doğrusu düpedüz bir anti-kahramandı. Filmin içerdiği şiddet, dozu ve biçimi itibarıyla sarsıcı sayılabilirdi. (Kimi sinema yazarlarının, İngiltere sinemasında 90'lı yılların başından itibaren çekilen "Shopping"den "Lock, Stock and Two Smoking Barrels"a kadar bir dizi filmin kökenlerini "Get Carter"da bulduklarını belirtelim.) Oysa bugünün seyircisi için hiç de şaşırtıcı bir durum değil bu. "Gözü kararmış adamın kanlı intikamı" öyküsü de o dönem için belli bir yenilik sayılabilirdi. Bugün ise kullanıldığında burun büktüğümüz, devrini çoktan tamamlamış bir hikaye. Benzer öykülerin ele alındığı veya benzer karakterlerin yer aldığı "Kirli Harry" ve "Death Wish" gibi filmler bile artık 25-30 yıl öncesinde kaldılar. Sinemada şiddet ise Coppola ve Scorsese gibi ustaların elinden ve 90'lar gibi tarihi bir dönemden geçti. "Get Carter"ın eskimesi için gerekli olan ne varsa yaşandı.

Bu hikayeyi bugün yeniden ele alan yaratıcıları, yönetmen Stephen Kay ve senarist David McKenna ise, görünen o ki, bu sorunu hiç umursamamışlar, öyküde önemli bir değişiklik yapmamışlar. Yaptıkları bir iki önemli değişiklik de, öyküyü modernleştirmekten ziyade daha da geriye götürmüş. Caine'in canlandırdığı Carter için intikam, yapılması gereken bir işken, Stallone'un Carter'ı intikamı kötülüklerden arınmak için bir fırsat olarak görüyor, kefaret niyetine kullanıyor. Üstelik son derece sığ ve inandırıcılıktan uzak bir biçimde... Caine'in Carter'ı filmin finalinde ölüyor ve bir anlamda yarattığı kan gölünün içinde boğuluyordu. Stallone'un ise arabasına atlayıp gittiğini tahmin edebilirsiniz. Eski filmin, Carter'ın kendisine kafa tutan yaşlı bir adama söylediği (o yaşlı adamı bu filmde Caine'in bizzat kendisi oynuyor) "iri bir adamsın ama formda değilsin, oysa bu benim işim, o yüzden hareketlerine dikkat et" gibi klasikleşmiş diyaloglarının, bu filmde de aynen bulunması ve bu filmin de en iyi diyalogları arasında yer alması, işin diğer hazin tarafı.

Stephen Kay'in yönetmenliği, filmin en izlenebilir yanı aslında... Kay, hiçbir sürükleyiciliği ve inişi çıkışı olmayan öyküyü biraz daha çekici kılmak için, işi "görüntü cambazlığı"na dökmeden, ilginç açılar ve kadrajlarla, dört dörtlük olmasa da izlemesi keyifli bir üslup kuruyor. "French Connection"dan "Apocalypse Now"a ve "Scarface"e kadar önemli işlere imza atmış kurgucu Gerald Greenberg'in, ustalığını belli eden çalışmasının da önemli bir desteği var bunda. Ancak bu da bir yere kadar devam ediyor. Kay, filmin sonlarına doğru (Carter'ın suçluların icabına bakmaya başladığı bölümlerde) sıçramalardan "flash" tabir edilen patlamalara kadar birçok "numara"ya sıkça başvurmaya başlıyor ve film kelimenin kötü anlamıyla "baş döndürücü" bir hal alıyor. Yönetmen, öykünün temposunun artmasına ve giderek daha kanlı bir hale gelmesine görsel olarak eşlik etmeyi mi amaçlamış bilinmez, ama nedeni ne olursa olsun, filmin nadir artıları da finale doğru perdeyi terk ediyor.

Sonuç olarak "Yüzleşme", herhangi bir tazelik içermeyen, belleklerde iz bırakmayacak, belki sadece orijinaline yönelik ilgiyi artırmaya yarayabilecek bir film. Sinemasal açıdan o kadar "ortada", suya sabuna dokunmaktan o kadar uzak ki, "kötü" demek doğru değilmiş gibi geliyor insana. "Öyle bir film işte" denir ya, öyle işte.

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

★1/2 (Get Carter) Yönetmen: Stephen T. Kay. Oyuncular: Sylvester Stallone, Miranda Richardson, Rachael Leigh Cook, Michael Caine, Alan Cumming, Mickey Rourke, Gretchen Mol. Senaryo: David McKenna (Ted Lewis'in "Jack's Return Home" adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Mauro Fiore. Müzik: Tyler Bates. Kurgu: Jerry Greenberg. Yapım Tasarımcısı: Charles Wood. Yapımcı: Mark Canton, Neil Canton, Elie Samaha. Süre: 102 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros-Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 12 Ocak.

Özel Seans

Annaud'nun Stalingrad çıkarması

"Tibet'te Yedi Yıl"dan sonra yine İkinci Dünya Savaşı'na dönen Jean-Jacques Annaud, yeni filminde Almanların ve Rusların Volga Nehri'ndeki çarpışmalarını anlatıyor.

İkinci Dünya Savaşı'nın kaderini değiştiren, hatta adeta dönüm noktası olan olaylardan biri de Almanların Stalingrad'ı ele geçirmeye çalışması, fakat kahraman Sovyet askerleri tarafından ağır bir yenilgiye uğratılmasıdır. İşte Fransız yönetmen Jean-Jacques Annaud yeni filmi "Enemy At The Gates"de bu kez tarihin bu yönüne bakıyor. Kadro sıkı; Jude Law, Ed Harris, Joseph Fiennes, Rachel Weisz ve Bob Hoskins neresinden bakasanız bakın ağızları sulandırıyor. Film temel olarak Kızılordu'nun Volga Nehri'nde Almanlarla çarpışması ve kahramanca mücadele etmesini konu alıyor. Jude Law, Vassili Zaitsev adında bir Rus piyadesini; Ed Harris, Rus keskin nişancılarının başarılarını engellemek için Berlin'den gönderilen Alman Binbaşı König'i; Joseph Fiennes, Kızılordu'nun propagandadan sorumlu komiseri Danilov'u; Bob Hoskins de o zamanlar Stalin'in yardımcılarından olan Kruşçev'i canlandırıyor. Rachel Weisz'ı ise Tania Chenova isminde, savaşın ön saflarında savaşan bir kadın asker olarak seyredeceğiz. Filmin yıldızı ise kuşkusuz son yıllarda hem sinemaseverlerin hem de sinema yazarlarının beğenisini kazanan Jude Law olacak. Hatta filmin yapımcısı "Law öyle bir yıldız karizmasına sahip ki aynı üniformayı giymiş binlerce askerin arasından onu hemen farkedebiliyorsunuz." diyor bu konuda. Canlandırdığı karakterin, kendisini vatanı için feda etmeye hazır bir asker olması da Law'un bu durumunu perçinliyor ister istemez. Tüm çekimleri Bavyera, Berlin ve Brandenburg gibi Almanya'nın belli başlı bölgelerinde gerçekleştirilen "Enemy At The Gates" Şubat ayının sonlarında ABD'de gösterime giriyor. Filmin Avrupa'daki seruveni ise Nisan ayında başlayacak.

Filmin tüm çekimleri Almanya'da yapıldı.

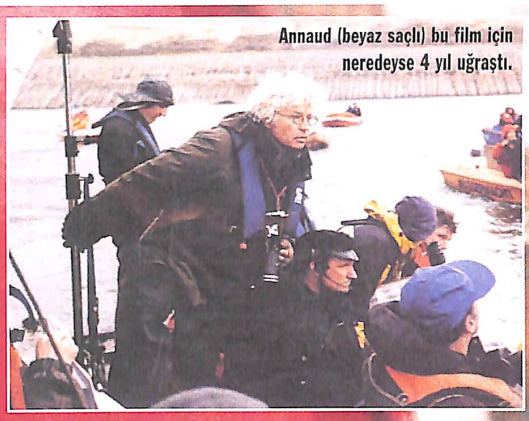

Annaud (beyaz saçlı) bu film için neredeyse 4 yıl uğraştı.

Vassili Zaitsev görünüşe bakılırsa Alman askerlerine kök söktürecek.

Özel Seans

THE GIFT

Sam Raimi'den "kaybolan kadın" öyküsü

"For Love Of The Game"le hayranlarını düşkırıklığına uğratan yönetmen Sam Raimi görkemli bir oyuncu kadrosu ve sıkı bir gerilimle karşımıza çıkmaya hazırlanıyor. Cate Blanchett, Keanu Reeves, Katie Holmes, Hilary Swank, Greg Kinnear, Giovanni Ribisi ve sürpriz olarak da kompozitör Danny Elfman'ın oynadığı "The Gift" isimli bu gerilim, altıncı hissi kuvvetli, kutsanmış bir kadının bir başka kadının kaybolmasıyla birlikte onu bulma çabalarını anlatıyor. Filmin senaryosunu Raimi'nin "A Simple Plan-Basit Bir Plan"da çalıştığı oyuncu Billy Bob Thornton'la birlikte Tom Epperson yazdı. Çekimleri ABD'nin Georgia eyaletinin çeşitli kentlerinde gerçekleştirilen "The Gift" 10 milyon dolar gibi hiç de yüksek olmayan bir bütçeyle kotarıldı. Sam Raimi'nin yeniden gerilime dönmesine, üstelik Billy Bob Thornton'la işbirliğine girişmesine ise yönetmenin hayranları son derece olumlu yaklaşıyor.

Keanu Reeves yeni fil[illegible] elinden silahı d[illegible]rmeyecek gibi g[illegible]yor.

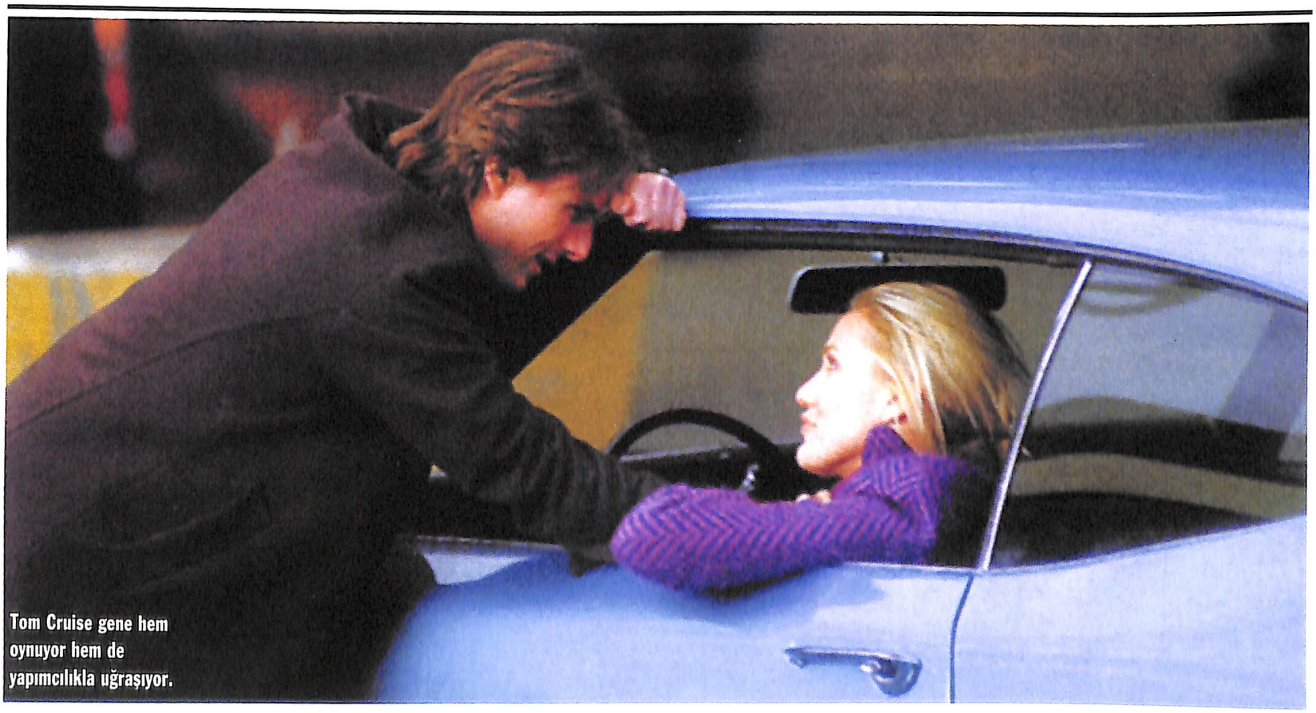
Tom Cruise gene hem oynuyor hem de yapımcılıkla uğraşıyor.

VANILLA SKY

Cruise ve Cruz bir aşk filminde

Alejandro Amenábar'ın 1997'de yönettiği, bizim de geçen sene izleme fırsatı bulduğumuz İspanyol filmi "Abre los ojos-Aç Gözünü" bu kez Hollywood tarafından beyazperdeye aktarılıyor. Daha önce de beraber çalışmış olan Tom Cruise ve yönetmen Cameron Crowe, "Vanilla Sky" isimli bu aşk filminde gene yan yana. Kadroda Penélope Cruz, Cameron Diaz, Kurt Russell ve Jason Lee de var. Çok yakın bir arkadaşının sevgilisine aşık olan bir adamın otomobilini ağaca doğru sürerek intihara girişmesini, ardından yeni bir yüze sahip olması ve arkadaşının sevgilisini elde etmesini anlatan filmin çekimlerine New York sokaklarında devam ediliyor. Cruise'un ismini ayrıca Paula Wagner'la birlikte yapımcılar arasında görüyoruz. Filmin görüntü yönetmenliğini "The Thin Red Line-İnce Kırmızı Hat"ın da görüntülerine imza atmış olan John Toll yapıyor. "Vanilla Sky" ABD'de 2001 sonbaharı veya 2002'nin ilk aylarında gösterime girecek.

THE 51st STATE

Hong Kong kokan bir aksiyon

Samuel L. Jackson, Robert Carlyle, Emily Mortimer, Rhys Ifans ve artık iyiden iyiye oyunculuğa ağırlık vermeye başlayan Meat Loaf bu aksiyon- gerilim türündeki filmin başrolündeki oyuncular. ABD'nin Los Angeles ve Ingiltere'nin Liverpool şehirlerinde çekilen "The 51st State"in yönetmenlik koltuğunda ise Hong Kong'ta çektiği aksiyon filmleriyle tanınan Ronny Yu var. Film için 28 milyon dolarlık bir bütçe ayrılmış durumda. Konusu ise kabaca şöyle: Amerikalı bir kimyager olan Elmo McElroy (Samuel L. Jackson) kendisini hayatının sonuna dek rahatça yaşatacak bir uyuşturucu anlaşmasına girişir; fakat planlarında aksaklıklar meydana gelince bir muammanın ortasında kalakalır.

Uyuşturucu işine bulaşan bir kimyagerin maceraları...

ZOOLANDER

Ben Stiller yeniden yönetmenlik koltuğunda

Şu sıralar "Meet the Parents-Zor Baba"yla Türkiyeli sinemaseverleri gülmekten kırıp geçiren Ben Stiller 1996 tarihli "The Cable Guy"dan sonra yine kameranın arkasına geçmeye hazırlanıyor. Oyuncu kadrosunda kendisinden başka Owen Wilson, Milla Jovovich, Vince Vaughn, Will Ferrell, Ben Stiller'in gerçek hayattaki eşi Christine Taylor ve babası Jerry Stiller'in yeraldığı "Zoolander" kariyerinin son demlerini yaşayan bir mankenin Malezya başkanını öldürmek için beyninin yıkanmasını ve ertesinde gelişen komik olayları anlatıyor. 2001'in sonbaharında gösterilmesi planlanan film 13 Eylül 2000'den beri Los Angeles ve New York'ta çekiliyor.

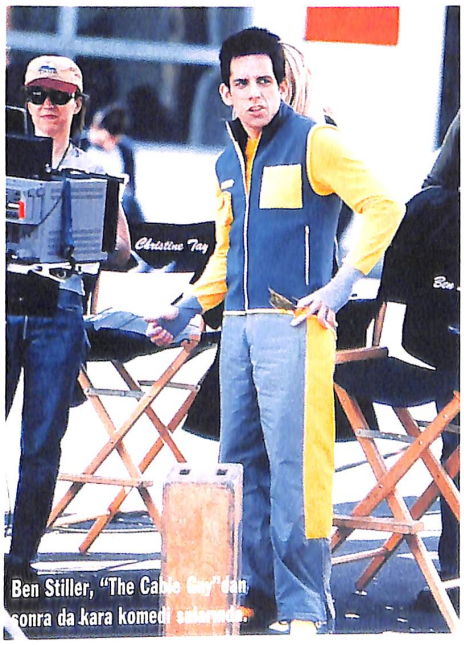

Ben Stiller, "The Cable Guy"dan sonra da kara komedi sallıyor.

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİ FİLMLER

KILL BILL

Quentin Tarantino "Pulp Fiction"dan sonra bir kez daha Uma Thurman'ı yönetmeye hazırlanıyor. Filmin yapımcısı ise "Rezervuar Köpekleri", "Ucuz Roman" ve "Jackie Brown"ın da yapımcılığını üstlenen Lawrence Bender olacak.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

LAST WORD ON PARADISE

Bu filmle Ethan Hawke de oyunculuktan yönetmenliğe terfi ediyor. Dylan Thomas'ın "Under Milkwood" isimli bir oyunundan uyarlanacak olan filmde Vincent D'Onofrio, Kris Kristofferson ve Uma Thurman oynayacak.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

HALLOWEEN H2K: EVIL NEVER DIES

Korku kraliçesi Jamie Lee Curtis

meşhur seri için yeniden kamera karşısına geçiyor. Laurie Strode yine Michael Myers'ı durdurmaya çalışacak anlaşıldığı kadarıyla. Çekimlerine mart 2001'de başlanacak olan filmin yönetmenlik koltuğu hâlâ boş. 10 milyon dolarlık bir bütçe ayrılan filmin çekimleri Salt Lake City'de yapılacak.
Gösterim Tarihi: Ekim 2001

DEATH TO SMOOCHY

Danny DeVito 5 yıl sonra yine yönetmenliğe soyunduğu bu komedi filminde sağlam bir oyuncu kadrosuyla çalışıyor: kendisinin yanısıra Hank Azaria, Catherine Keener, Edward Norton ve Robin Williams'ı bu filmde izleme fırsatı bulacağız.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

WHITE JAZZ

Görüntü yönetmeni Robert Richardson ilk yönetmenlik denemesi olan, James Ellroy'un romanından uyarlayacağı bu gerilimde başrolleri Nick Nolte ve John Cusack'a veriyor. Öyküsünde polisler ile federal ajanların cirit attığı filmin çekimleri Ocak 2001'de başladı.
Gösterim Tarihi: Aralık 2001

THE ORDER

Les Weldon'ın yazdığı, Sheldon Lettich'in yönettiği bu filmin başrolünde Jean-Claude Van Damme var. Filmin çekimleri İsrail'in başkenti Kudüs ile Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da yapılacak.

Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

THE PANIC ROOM

David Fincher'ın bu gerilim filminin senaryosunu Hollywood'un usta senaryo yazarı David Koepp yazdı. Patrick Bauchau, Ian Buchanan, Nicole Kidman, Jared Leto, Forest Whitaker ve "Se7en"ın senaryo yazarı Andrew Kevin Walker'ın oynayacağı filmin görüntü yönetmeni Darius Khondji.
Gösterim Tarihi: 2001 sonu

BLADE 2

Siyahi vampir macerasının bu devam filminde de Wesley Snipes ve Kris Kristofferson'ı izleyeceğiz. New York, Prag ve Toronto'da çekilecek filmin yönetmeni "Mimic"ten anımsayacağınız Guillermo del Toro.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

THE CHAMBERMAID

Başta "Evde Tek Başına" olmak üzere birçok komedi filmine imza atmış olan John Hughes'un yazıp yönettiği bu romantik komedinin başrolü Sandra Bullock'a emanet. Cindrella'nın günümüz Chicago'suna uyarlandığı filmin çekimlerine 2001'in ilk aylarında başlanıyor.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi

Özel Seans

Sansür hakkında her şey

Ankara Sinema Derneği tarafından çıkarılan ve sansürü enine boyuna masaya yatırmayı, değerlendirmeyi amaçlayan "Türk Sinemasında Sansür" isimli kitap, sinemamızda büyük yaralar açan bu mekanizmayı tartışıyor.

Gezici Festival'in "yürütücüsü" Ankara Sinema Derneği her yıl bir kitap çıkarma hedefini aksatmadan gerçekleştiriyor. Geçen sene Türk sinemasının emektar oyuncularından Tuncel Kurtiz hakkında çıkan kitaptan sonra bu sene de Türk sinemasının "kanayan yarası" sansürü konu alan ve sinema sektörünün farklı alanlarında emek vermiş birçok ismin kalem oynattığı "Türk Sinemasında Sansür" Kitle Yayıncılık'tan çıktı. Kitapta yazıları olan yazarların en önemli özelliği, dediğimiz gibi, çok farklı alanlarda boy göstermiş olmaları. Sinema yazarları (Agah Özgüç, Atilla Dorsay, Burçak Evren, Onat Kutlar), yönetmenler (Atıf Yılmaz, Halit Refiğ, Metin Erksan, Yavuz Özkan), festivalciler (Ahmet Boyacıoğlu), oyuncular (Tuncel Kurtiz), yazarlar (Aziz Nesin, H. Bülent Kahraman, Vedat Türkali) adı geçen kitapta sansüre ilişkin fikirlerini beyan ediyorlar. Böylece, 24 "sinemacının" yazılarının yeraldığı "Türk Sinemasında Sansür" özellikle sözkonusu mekanizmanın bugüne hangi aşamalardan geçerek geldiğini, kimi zaman ne komik gerekçelerle işlediğini bu yazarların gözünden okuyucusuna sunuyor. Kitabın arka kapağında yazıldığı gibi: "İsterseniz bir mizah kitabı ya da bir tarih incelemesi veya bir Shakespeare trajedisi gibi okuyabilirsiniz.

Ancak biz 'Türk Sinemasında Sansür'ün her şeyden önce güncel bir kitap olduğunu düşünüyoruz." Kitabın öncelikli amaçlarından biri de sansür üzerine çok fazla birikimi olmayan genç kuşağa bu "Demokles'in kılıcı"nı tanıtmak. Bir diğer amacı ise elbette artık "hafiflemiş" görünen, fakat pek de göründüğü gibi olmayan sansürün belleklerden yitip gitmesine izin vermemek. Varlığıyla her daim tartışılmış olan ve bugün de tartışılmaya devam eden sansür bir süredir gündemde olmamasına rağmen bugün bu kitap vesilesiyle yeniden incelenen konuların başında gelmeli, kuşkusuz.

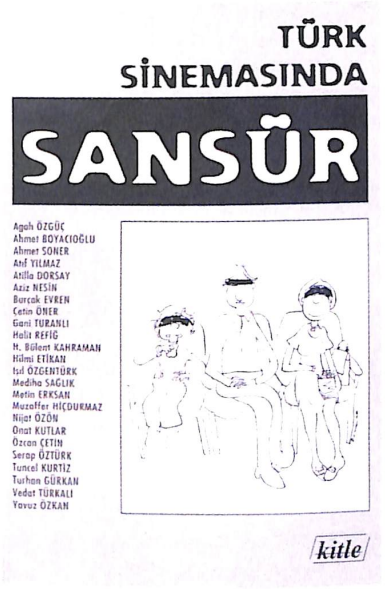

Kitabı edinmek isteyenler, Ankara Sinema Derneği'ni arayabilirler. Telefon 0312 468 71 40...

Şimdilik kapalı kutu

Bu ay "İçimdeki Çocuk"a giderken sadece Bruce Willis'e takılmayın. Çünkü "arzu nesnesi" Emily Mortimer kısacık kariyerinde korkudan tarihi dramaya kadar birçok türde oynamış bir isim.

Şubat ayının başından itibaren gösterime çıkacak olan, başrolünde Bruce Willis'in yeraldığı "The Kid-İçimdeki Çocuk" isimli filmde bir kız var: adı Emily Mortimer... Kim olduğunu iyice kavrayabilmeniz için biraz daha ipucu verelim: "Çığlık 3"te çekilen filmde Sidney'i oynayan kızı -eğer filmi izlediyseniz- hatırlıyorsunuzdur. Tam üstüne bastınız; o kız Emily Mortimer'dı işte. "İçimdeki Çocuk"ta ise bir anda 8 yaşındaki haliyle karşılaşan Bruce Willis'in kızarkadaşını canlandırıyor Mortimer. "Film genelde 'dokunaklı bir komedi' olarak nitelendiriliyor. Benim karakterim Bruce tarafından reddediliyor; ancak karşı konulamayacak bir etkileşim olduğu da kesin. Kendimden nefret ediyorum; çünkü adam bir aptal ve ayı gibi davranıyor. Bence kızlar öyküye duyarlı bakacaklar; çünkü bizler temelde erkeklerle hep olasılıkla b.ktan ilişkiler kurmuşuzdur ve öykü de onları sekiz yaşında göstermekte inanılmaz derecede yararlı olabilir."

29 yaşındaki Emily Mortimer, yazar John Mortimer'ın kızı. Oxford'daki Lincoln Koleji'nde Rusça ve İngilizce eğitimini 1994'te tamamlayan aktris 1995'ten beri gösteri dünyasında yeralmasına karşın "İçimdeki Çocuk"tan önceki en önemli rollerini yazının başında sözünü ettiğimiz "Çığlık 3"te ve henüz bizde gösterime girmeyen Kenneth Branagh filmi "Love's Labour's Lost"ta oynayarak edindi.

Bunlardan önce çalıştığı filmler ise Val Kilmer'lı "The Saint-Aziz", Cate Blanchett'lı "Elizabeth" ve Hugh Grant-Julia Roberts ikilisinin oynadığı romantik komedi "Notting Hill". Ne var ki hiçbirinde göz alacak bir rolü yoktu Mortimer'ın. Hatta "Aziz"de "uçaktaki kız"dı. "İçimdeki Çocuk" ise bu durumu değiştirecek gibi görünüyor. Zira 2001'de John Woo'nun "Windtalkers" filmi ile yine bir başka Hong Kong dokulu aksiyon olan "The 51st State"te görünecek. Şimdilik bir kapalı kutu. Onu "İçimdeki Çocuk"tan sonra daha iyi tanımış olacağız.

Kısa bir süre sonra sıkı bir aksiyon kızı olarak görünecek.

İnternetten film almak

Video piyasası sinefiller için vazgeçilmezdir. Ancak ülkemizde oturmuş bir video piyasası olmaması ve DVD çeşitlerinin azlığı nedeniyle pek çok sinema meraklısı çareyi internet ve kredi kartlarında arıyor.

İnternet üzerinden hemen her ülkeye hizmet veren, on-line satış şirketleri zengin bir video arşivini sinema meraklılarının hizmetine sunuyorlar. Bunların arasında öncelikle "Amazon"un adı anılabilir. ABD'den satış yapan **"www.amazon.com."** VHS ve DVD bakımından gerçekten çok geniş bir arşive sahip. Ancak posta ücreti açısından çok hesaplı değil. Özellikle VHS almak için çok da avantajlı olduğu söylenemez. Eğer aldığınız ürünün elinize yaklaşık bir ay içinde geçmesini önemsemiyorsanız "WorldMail" sistemini tercih edebilirsiniz. Bu sistemle aldığınız VHS başına $5.95, bütün postalama için de $7.00 ödemeniz gerekiyor. Ama iş DVD'lere gelince karşımıza daha ucuz fiyatlar çıkıyor: DVD başına $1.95, bütün postalama için de $6.00. Yok eğer acelem var diyenlerdenseniz VHS'ler için ürün başına $5.95, tüm postalama için de $30.00; DVD'ler içinse ürün başına $2.25, tüm postalama için de $19.00 ödeyerek "International Priority Shipping" (Uluslararası Öncelikli Postalama) sistemini seçebilirsiniz. Böylece ısmarladığınız ürünler elinize en fazla dört günde geçiyor. Sonuç olarak DVD'ler söz konusu olunca birinci bölge (Region 1) DVD'lerin genelde ekstraları açısından daha zengin olduğu göz önünde bulundurulursa "www.amazon.com." DVD alışverişi için ideal bir yer. Ingiltere'den hizmet veren **"www.amazon.co.uk."** ise daha düşük posta ücretleriyle dikkat çekiyor. Elbette ısmarladığınız ürünlerin elinize geçme süresi de daha kısa oluyor. Eğer tercihinizi "Airmail"den yana kullanırsanız; ısmarladığınız her VHS kaset için £1.0, tüm postalama için de £2.95 ödemeniz gerekiyor. DVD siparişleri içinse fiyatlar şöyle; ısmarladığınız her DVD başına £0.22, tüm postalama için de £1.49. "Airmail" yoluyla ısmarladığınız ürünlerin elinize geçiş süresi ise 3 ila 5 iş günü... Amazon şirketinin Ingiltere ayağının da hızlı bir postalama servisi var. Eğer 5 gün bile sizin için uzunsa "Priority Express " (Öncelikli Ekspres) posta sistemini tercih edebilir ve bir iş günü içinde ısmarladığınız ürüne kavuşabilirsiniz. Ancak bu durumda ödemeniz gereken ücret de; VHS siparişleri için ürün başına £1.00, tüm postalama için de £15.00, DVD siparişleri içinse ürün başına £0.22, tüm postalama için de £9.36. Ancak internet üzerinden alış-veriş yapmak için; başvurduğunuz sitede geçerli olan dili bilmeniz şart. Aksi takdirde alış-veriş için gerekli işlemlere site içinde yönlendirilmeniz veya siparişinizin durumunu takip etmeniz imkansız. Bu arada eğer yukarıdaki fiyat listeleri size çok karışık ve yersiz geldiyse, posta ücreti almayan İngiliz "Blackstar" şirketine de başvurabilirsiniz. **"www.blackstar.co.uk."** adresiyle ulaşabileceğiniz şireketten yapacağınız alış-verişlerde sadece aldığınız ürünün ücretini ödüyorsunuz. Bazen oldukça hesaplı olsa da, bazı ürünlerin fiyatları "Amazon"dan daha yüksek olduğu için pahalıya geldiği de olabiliyor. Ayrıca bir diğer alternatif adres olarak posta ücretleri Amazon'un Amerika temsilciliği ile hemen hemen aynı olan ve sadece DVD satan **"www.express.com"**da önerilebilir. Tabii her şirketin belirli dönemlerde özel indirimler yaptığı ve çeşitli kampanyalar düzenlediğini belirtmekte de yarar var. Böyle bir yazıda internetten VHS ve DVD satışı yapan tüm siteleri tanıtma imkanı olmadığı için sadece en popülerlerini tanıtmakla yetindik. Bunların dışında başka adresler veya sadece az bulunur filmleri satan küçük şirketlere rastgelmeniz de mümkün internette. Son olarak internetten yapacağınız kredi kartı yollu alış-verişlerin 100% güvenli olmadığını; ancak sıfır limitli sanal kartların bu konuda en güvenilir yöntem olduğunu da hatırlatalım.

İletişim'den

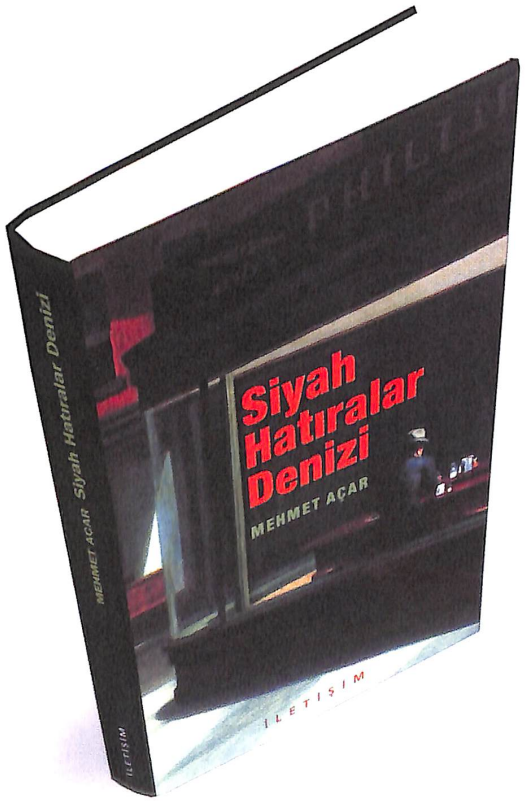

MEHMET AÇAR

Siyah Hatıralar Denizi

Roman, 317 sayfa

Siyah Hatıralar Denizi, biçimsel olarak bilimkurgusal bir polisiye gibi görünüyor. Ancak metindeki sırlar; hayatın, varlığın anlamının, duyguların, şimdinin ve geleceğin sırları... En çok da, rasyonel düşünce yapısını ve zaman algısını kırmaya çağırıyor okuyucusunu Açar. (...) maddi dünyaya ilişkin ön yargılarınızı bir kenara bırakmalısınız, *Siyah Hatıralar Denizi*'ni okurken...

Ömer Türkeş, ***Aktüel***

İletişim Yayınları A.Ş. Klodfarer Caddesi İletişim Han 7 34400 Cağaloğlu İstanbul Tel: (0212) 516 22 60 61 62 • Fax: (0212) 516 12 58 • E-MAIL: iletisim@iletisim.com.tr
DAĞITIM: Ilda İletişim Yayın Dağıtım ve Satış Ticaret A.Ş. • İstanbul Tel: (212) 638 55 45 638 55 71 638 55 75 • Faks: (212) 517 71 57 Ankara Tel: (312) 417 78 35 • Faks: (312) 425 06 82

Özel Seans

Sinema tarihinin en şakacı yönetmenlerinden biriydi.

Hitchcock'un danaları

Gelmiş geçmiş en büyük sinemacılardan biri olarak kabul edilen Alfred Hitchcock'la ilgili tuhaf ayrıntılar...

1899 Londra doğumlu olan Alfred Hitchcock, sinemada pek çok buluşa imza atmış ve öncülüğünü yaptığı gerilim-polisiye tarzında hâlâ yeri doldurulamayan bir yönetmen. Her zaman taklit edilmeye çalışılan, filmleri yeniden çekilen, ama başarısına erişilmeyen bir sinema dehası. Bu yazıda Hitchcock hakkında gözden kaçmış detayları bulacaksınız.

Hitchcock kariyerine en alttan başlamış bir sinemacı. İlk işi elektrik kablosu reklamları için dizayn çizmek oldu, ardından sessiz filmlerdeki ara yazılar için çizim yapmak geldi ve tek tek basamakları sabırla tırmandı. 1920 yılında çizimlerini sunduğu kişiyi, daha sonra 1946 yılında "Notorious"un çekimlerinde, yapımcı şirketin ona mekan göstermek için yolladığı adam olarak karşısında görecekti.

Hitchcock buna benzer bir olayı 1935 yılında "39. Basamak" filminin çekimlerinde yaşadı. Kendisine verilen asistan, 1923 yılında yazdığı bir senaryoya yönetmenlik yapan kişiydi.

Hitchcock gerek sinema, gerekse özel hayatıyla tam anlamıyla nev-i şahsına münhasır bir insan. Filmlerinde cinselliği ustaca kullanmış; nemfomaniye, nekrofiliye, her türlü fetişizme yer vermiş bir insanın, 23 yaşına dek hiçbir kadınla ilişki kurmaması, eşi ile evleninceye dek geçen 4 yıllık süre içerisinde, kendi deyimiyle ilişkilerini hiçbir günah ile lekelememeleri ve dahası 50 yıl boyunca tek kadına sadık kalması O'nu sıradışı bir insan yapmaya yetiyor.

1964 yapımı "Marnie-Hırsız Kız" filminde yönetmen fetişizmi çok iyi yansıtamadığına ("Vertigo"da olduğu gibi) inanır ve aslında Sean Connery'nin kasayı soyan Tippi Hedren'i yakalayıp, ırzına geçmek istediğini göstermesi gerektiğine inanır.

Hitchcock insanların uyuşukluktan kurtulmaları için tek yolun şok yaratacak yapay araç, yani sinema olduğunu savunuyor. İçgüdüsel olarak kurtulamadığımız korkularımızdan, sinema sayesinde kurtulacağımız için korku filmleri sağlıklıdır!

Hitchcock'un nasıl sıradışı bir insan olduğunu anlamak için aslında karısı için verdiği bir doğum günü partisinde yapmayı düşündüğü, ama gerçekleştirmediği şakayı anlatmak yeterli olur. Partiye para karşılığı anlaşarak yaşlı bir kadın çağırmayı planlar ve bu kadın sözde halası olacaktır. İçki içmek isteyen kadını birkaç kez tersleyip, odadan kovmak, Hitchcock'un gerçekleştirmek isteyip de, dayak yemekten korktuğu için gerçekleştiremediği şakasıdır.

Yönetmenin sinemada gerçekleştirdiği inanılmazlıklara, olağanüstü hırs öykülerine gelirsek; filmin jeneriğinde kendini göstermek istemesi ilk başta sadece perdeyi doldurmak amaçlıdır! Ancak gittikçe dahiyane fikirlere tanık oluruz bu sayede ve bu, yönetmen için bir uğur takıntısına dönüşür.

"Şantaj" filminin jeneriğinde, otobüsteki mızmız bir çocuğu azarlar. Çünkü o her zaman, her şeye hakim bir tanrıdır zaten.

"Lifeboat" filmi tamamen bir deniz botunda geçmesine rağmen, Hitchcock, kendine jenerikte yine bir yer bulmayı başarır. Okyanusun ortasında geçen bir film için gerçekten dahiyane bir fikirdir bu.

Hitchcock, denizbotunun içindeki gazetede, bir zayıflatma ilacının reklam fotoğrafında görünür. İnsanlar bu reklamı o kadar ciddiye alır ki; gerçek olmayan ilacın ismini isteyen milyonlarca mektup gelir.

"Dial M For Murder" tamamen bir evin içinde geçerken, "Rear Window" da birkaç sahne dışında tek bir oda içerisinde geçer.

Dahi yönetmenin ünlü oyuncu takıntısı vardır. Çünkü ona göre, eğer oyuncu ünlü değilse, seyirci karakterle özdeşleşemez ve tehlikeyi yakasında hissedemez. Buna rağmen, sadece başyapıtlarda oynama takıntısı olan Ingrid Bergman'ı "Git ve bir sekreteri oyna bakarsın küçük bir sekreter hakkında büyük bir film olur," şeklinde tersleyebilmektedir. Eski Türk filmlerinde sıkça rastlanan sevdiği kadının veya adamın ünlü olduğunu duvarlardaki afişlerden öğrenme geleneğinin yaratıcısı da odur.

21. yüzyılda kliplerde rastlanan geri kaydırma ve optik kaydırmanın (zoom) aynı anda kullanılması da, ilk olarak "Vertigo" (1958) filminde Hitchcock tarafından yaratılmıştır.

Hitchcock, sınırları zorlayan bir sinemacıdır. Bir ya da birbuçuk saat süren bir film yaklaşık 600 çekimden oluşurken (En azından 1960'larda) "Kuşlar" filminde 1360 çekim yapılır. "Rope" filminde ise filmin 7.30'da başlayıp 9.15'te biten öyküsünün aslına sadık kalır ve sürekli eylem yöntemiyle 1 saat 45 dakika boyunca kesintisiz çekim yapar. Normalde 10-15 saniye sürmesi gereken bir çekim 10 dakika sürer.

Yönetmen başarısını yarattığı antitezde bulur. Bir efsane haline gelmiş "North by Northwest" (Gizli Teşkilat) filmindeki uçak sahnesini, anlamsızlığı sofuca uygulamak olarak açıklar. Aynı konunun (randevuya gönderilen kişi) ıssız bir sokak, gece, sokak lambası, yağmurdan ıslanmış sokaklar, pencerelerdeki gizli bakışlar... gibi klişelerle çekilmesi yerine tam tersi, antiteziyle çekildiğini söyler: gündüz, bomboş bir alan ve saklanacak yer yok.

Ve Hitchcock ile ilgili komik bir anı: yönetmen sinemanın ilk yıllarında İngiliz tiyatro oyuncularının sinema oyunculuğunu küçümsediğine tanık olur. Ve "Tüm aktörler sığırdır" der (Sonradan hatırlamadığını iddia etse de). Yıllar sonra ABD'ye gittiğinde Carole Lombard, "Mr. and Mrs. Smith" filminin setinde yönetmeni küçük bir sürprizle karşılar: sette bir ahır vardır, bu ahırda üç tane dana vardır. Ve her bir dananın boynunlarında filmin başrol oyuncularının isimleri yazılıdır. Carole Lombard, Robert Montgomery ve Gene Raymond.

DERLEYEN: GÜL YAŞARTÜRK

NOT: Bu yazı, François Truffaut tarafından yazılmış, İlyas Hızlı tarafından çevrilmiş, Afa Sinema Yayınları'nın "Hitchcock" isimli kitabından derlenmiştir.

Sinema atölyesi

Akdeniz sinema grubu Şubat ayı ortalarında Değişim Medya Film Limited Şirketi ile ortaklaşa olarak uygulamalı sinema seminerlerine başlıyor. Beşiktaş'ta oluşturulan sinema atölyesinde 17 Şubat'ta başlayacak seminerlere katılanlar kuramsal ve uygulamalı bilgilerin yanısıra bağımsız birer projede gerçekleştirme olanağı bulacaklar. Seminerler hafta sonu ya da hafta içi programları olarak düzenlenecek.

Katılımcıların seminerlerde uygulamalı olarak görecekleri dersler Betacam SP kamera, dijital ya da analog kurgu, seslendirme ve ışıklandırmadan oluşuyor.

Seminerlerde ders verecek bazı eğitmenler şunlar: Mehmet Açar (Film Analizi), Işıl Özgentürk (Senaryo), Aydın Erel (Işıklandırma), Murat Şener (Kamera), Vural Çavuşoğlu (Yönetim), Murat Çınar (Kurgu)...

Tel: (0212) 258 67 19
(0216) 445 20 42

Eleştirmenler Lee ve Soderbergh diyor

"Traffic"in iki ağır topu: yönetmen Steven Soderbergh (şapkalı) ve Michael Douglas

Sinema yazarları yılın en iyilerini seçmeye başladı. ABD'deki eleştirmen derneklerinin yaptığı seçimleri önümüzdeki günlerde bizler de izleme olanağına sahibiz.

NEW YORK FİLM ELEŞTİRMENLERİ DERNEĞİ

En iyi film: "Traffic", Steven Soderbergh
En iyi yönetmen: Steven Soderbergh, "Erin Brockovich"
En iyi erkek oyuncu: Tom Hanks, "Cast Away"
En iyi kadın oyuncu: Laure Linney, "You Can Count on Me"
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Benicio Del Toro, "Traffic"
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Marcia Gay Harden, "Pollock"
En iyi senaryo: Kenneth Lonergan, "You Can Count on Me"
En iyi görüntü: Peter Pau, "Crouching Tiger, Hidden Dragon"
En iyi yabancı film: "Yi yi", Edward Yang
En iyi animasyon: "Chicken Run-Tavuklar Firarda", Nick Park ve Peter Lord
En iyi belgesel: "The Life and Times of Hank Greenberg", Aviva Kempner
En iyi ilk film: "George Washington", David Gordon Green

LOS ANGELES FİLM ELEŞTİRMENLERİ DERNEĞİ

En iyi film: "Crouching Tiger, Hidden Dragon", Ang Lee
En iyi yönetmen: Steven Soderbergh, "Erin Brockovich" ve "Traffic"
En iyi erkek oyuncu: Michael Douglas, "Wonder Boys"
En iyi kadın oyuncu: Julia Roberts, "Erin Brockovich"
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Willem Dafoe, "Shadow of the Vampire"
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Frances McDormand, "Almost Famous" ve "Wonder Boys"
En iyi senaryo: Kenneth Lonergan, "You Can Count on Me"
En iyi yabancı film: "Yi yi", Edward Yang
En iyi görüntü: Peter Pau, "Crouching Tiger, Hidden Dragon"
En iyi müzik: Tan Dun, "Crouching Tiger, Hidden Dragon"
En iyi yapım tasarımı: Tim Yip, "Crouching Tiger, Hidden Dragon"
En iyi animasyon: "Chicken Run-Tavuklar Firarda", Nick Park ve Peter Lord
En iyi belgesel: "Dark Days", Marc Singer
Yeni nesil ödülü: Mark Ruffalo, "You Can Count on Me"

En iyi görüntü ödüllerini Ang Lee'nin filmi topluyor.

LAS VEGAS FİLM ELEŞTİRMENLERİ DERNEĞİ

En iyi film: "Erin Brockovich", Steven Soderbergh
En iyi yönetmen: Steven Soderbergh, "Erin Brockovich" ve "Traffic"
En iyi erkek oyuncu: Geoffrey Rush, "Quills"
En iyi kadın oyuncu: Ellen Burstyn, "Requiem For A Dream"
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Benicio Del Toro, "Traffic"
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Kate Hudson, "Almost Famous"
En iyi orijinal senaryo: Susannah Grant, "Erin Brockovich"
En iyi uyarlama senaryo: Steven Kloves, "Wonder Boys"
En iyi görüntü: Roger Deakins, "Nerdesin, Be Birader?"
En iyi kostüm tasarımı: Janty Yates, "Gladyatör"
En iyi kurgu: Pietro Scalia, "Gladyatör"
En iyi görsel efektler: "Gladyatör"
En iyi şarkı: 'Things Have Changes', Bob Dylan, "Wonder Boys"
En iyi müzik: "Gladyatör", Hans Zimmer ve Lisa Gerrard
En iyi belgesel: "The Life and Times Of Hank Greenberg", Aviva Kempner
En iyi yabancı film: "La Fille sur le pont-Köprüdeki Kız", Patrice Leconte
Yaşam boyu başarı ödülü: William Goldman

BOSTON FİLM ELEŞTİRMENLERİ DERNEĞİ

En iyi film: "Almost Famous", Cameron Crowe
En iyi yönetmen: Cameron Crowe, "Almost Famous"
En iyi erkek oyuncu: Colin Farrell, "Tigerland"
En iyi kadın oyuncu: Ellen Burstyn, "Requiem For A Dream"
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Fred Willard, "Best in Snow"
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Frances McDormand, "Almost Famous" ve "Wonder Boys"
En iyi senaryo: Cameron Crowe, "Almost Famous"
En iyi görüntü: Peter Pau, "Crouching Tiger, Hidden Dragon"
En iyi belgesel: "The Eyes Of Tammy Faye", Fenton Bailey ve Randy Barbato
En iyi yabancı film: "Crouching Tiger, Hidden Dragon", Ang Lee
En iyi genç filmci: Kenneth Lonergan, "You Can Count On Me"

Benicio Del Toro

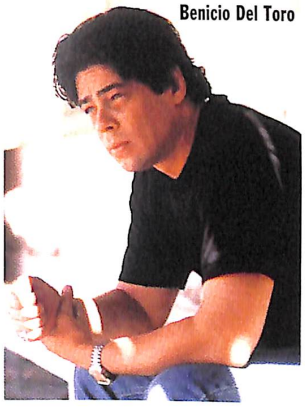

Yaşam ve sinemada hız

10 Şubat-10 Mart tarihleri arasında Dulcinea'da yeni bir sinemasal etkinlik var: yaklaşık 60 film "parçalanan hız/pace in pieces" teması altında gösterilecek. Alfred Hitchcock'un "Vertigo"su, David Cronenberg'in "Crash-Çarpışma"sı, Ridley Scott'ın "Blade Runner"ı, Federico Fellini'nin "Amarcord"u, Jacques Tati'nin "Playtime"ı gibi klasiklerin de gösterileceği bu etkinliğe girişler ücretsiz olacak. Pazartesi hariç her gün 15:00, 18:00 ve 21:00 seanslarında günde üç filmin sunulacağı etkinliğin programı Dulcinea'dan veya İstanbul Bilgi Üniversitesi'nden temin edilebilir.

Tel: (0212) 245 10 48/245 10 39
e-posta: cafe@dulcinea.org

"Blade Runner"da Sean Young

Özel Seans

The Beatles sinemalarda...

Gerçek bir efsane olan The Beatles damgasını tüm insanlık tarihine vurduğunu bir kez daha kanıtlıyor. Grubun rol aldığı ilk sinema filmi olan "A Hard Day's Night" ABD'de tekrar piyasaya sürüldü...

The Beatles "A Hard Day's Night"ın setinde görülüyor.

Yıllar yılı tüm zamanların en iyi grubunun kim olduğu konusundaki yaygın görüş değişmedi. Peşinden pek çok iyi grup gelmesine rağmen hala müzik dergilerince yapılan "tüm zamanların en iyileri" araştırmalarının hemen tümünde The Beatles'ın albümleri ve şarkıları üst sıraları işgal ediyor. Halen herkesin sevdiği belki de tek grup olmak özelliği onlara ait. Ebeveynlerin evde yüksek volümde dinlenmesinden şikayet etmediği yegane şarkılar da yine The Beatles'ınkiler olsa gerek.

Geride bıraktığımız yılın sonlarında Beatlemania'nın yeniden alevlendirilmesi yönünde birtakım faaliyetlere girişildi. Piyasaya sürülen bir "Best of..." albümü ve kitaba, "A Hard Day's Night"ın ABD'de yeniden vizyona girmesi eşlik etti. Aslında "A Hard Day's Night"ın yeniden gösterime sokulması iki yıldır gündemde olan bir projeydi. Öncelikle filmin 35. yıldönümü nedeniyle Eylül 1999 olarak planlanan tarih, aynı tarihlerde "Yellow Submarine"in piyasaya sürülmesi üzerine bu yıla ertelendi. Sonuç olarak film, 2000 yılının Aralık ayında Los Angeles ve New York sinemalarında gösterime girdi.

Eğer "A Hard Day's Night"ın nasıl bir film olduğundan biraz bahsetmek gerekirse... Richard Lester o yıllarda gerçek bir fenomen olan The Beatles'ın hayatından bir günü yansıtan, dökümanter tarzı bir komedi çekmeye karar verir. Bunun üzerine Lester ve The Beatles, Alun Owen'ın yazdığı senaryoyla işe koyulurlar. Sonuçta da ortaya sinema tarihinde çok özel bir yere sahip olan bir kült film çıkar.

"A Hard Day's Night" gerçekten de The Beatles'ın hayatından bir günü anlatır. Önce The Beatles elemanları kendilerini kovalayan hayranlarından kaçıp bir trene binerler. Trenle yaptıkları yolculuktan sonra bir otele yerleşirler. Otelden sonra da bir televizyon programının çekimlerine katılacakları için bir televizyon stüdyosuna giderler. Ancak tüm bu süreç boyunca yanlarındaki Paul'un (McCartney) dedesi sürekli sorun çıkartır. Dede son olarak da grubun katıldığı programın yayına girmesine kısa bir süre kala, Ringo'yu (Starr) kendi hayatını yaşaması için doldurusa getirip başını alıp gitmesine sebep olur. Filmin son bölümünde de diğer üç elemanın Ringo'yu bulma çabasını izleriz.

Bu kadar basit bir konusu olmasına rağmen, "A Hard Day's Night" o kadar iyi esprilerle ve yaratılmış o kadar iyi anlarla dolu ki; izleyenin bir daha unutamayacağı bir deneyime dönüşüyor. Enfes siyah-beyaz görüntüleri, ta 36 yıl öncesinden video-klip kavramını haberleyen tarzı ve unutulmaz şarkılarıyla ("A Hard Day's Night", "Can't Buy Me Love", "I Should Have Known Better" ...) son derece keyifli bir filme dönüşüyor. Ayrıca The Beatles fenomeninin sinemaya ilk yansıyısı olması nedeniyle de son derece önemli bir film "A Hard Day's Night".

Son olarak bu filmin arkasından Lester ve The Beatles'ın 1965 yılında, "A Hard Day's Night"a oranla daha absürd ve daha komik olan "Help"i çekmek için tekrar biraraya geldiklerini hatırlatalım ve "A Hard Day's Night"ın bir gün bizim sinemalarımıza uğraması dileğiyle yazıyı noktalayalım. Ama yine de siz siz olun bu düşük ihtimale bel bağlamayın ve bir yolunu bulup hem "A Hard Day's Night"i hem de "Help"i mutlaka izlemeye çalışın. Kesinlikle pişman olmayacaksınız.

kısa haberler

● Kathleen Turner ve Nicole Kidman'dan sonra Daryl Hannah da West End'de bir tiyatro oyunu için sahneye çıkacak. Bizde "Yaz Bekarı" adıyla bilinen "The Seven Year Itch"de, Marilyn Monroe'nun oynadığı rolü canlandıracak olan Hannah söylediğine göre giysilerini çıkartmayacak.

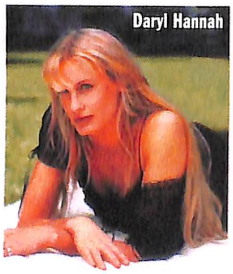
Daryl Hannah

● Jim Carrey, Frank Darabont'un "Bijou" isimli yeni filminde başrolü oynayacak. McCarthy döneminde geçen filmde Carrey kara listedeki bir yazarı canlandıracak. Bu yazar bir trafik kazasından sonra hafızasını kaybediyor ve öldü zannedilen bir adamla karıştırılıyor.

● Ünlü Alman yönetmen Wim Wenders'in son filmi "Sırlar Oteli" hakkındaki en ilginç yorum filmin başrolünde oynayan Mel Gibson'dan geldi. Avustralyalı oyuncu anavatanında düzenlediği bir basın konferansında filmi "köpek poposu kadar sıkıcı" olarak tanımladı. Her ne kadar Gibson'ın basın danışmanı bunun bir şaka olduğunu söylese de, bu söze Wenders'in ne diyeceği merak konusu.

● Modern klasiklerin yeni gösterimleri sürüyor. Spielberg 20. yıldönümünü kutlamak için Mart 2002'de "E.T."yi yeniden gösterime sokacak. Filmin yeni versiyonu daha önce görülmemiş bazı sahneler içerecek, örneğin E.T.nin banyo yaptığı bir sahne gibi. Filme CGI efektleri ve dijital olarak yeniden kaydedilmiş bir soundtrack de eklenecek.

Yürek paralayan filmler

Geçtiğimiz ay gösterime giren "Karanlıkta Dans" birçok seyirci üzerinde sarsıcı bir etki yaptı ve kimileri hüngür hüngür ağladı. Kimse ağlamayı sevmez; ama "gözyaşartıcı" filmlerin sinema tarihi boyunca gördükleri ilgi de azımsanamaz.

CITY LIGHTS / ŞEHİR IŞIKLARI (1931)
Fakir sokak serserisi, gözleri görmeyen çiçekçi kızın yeniden görmesi için gerekli parayı bulur. Ama kızın hayatında ona yer yoktur. Charlie Chaplin'in bu klasiği izleyiciyi ağlatma konusunda en başarılı klasiklerden birisi.

GONE WITH THE WIND / RÜZGAR GİBİ GEÇTİ (1939)

Güçlü bir kadının kalbi kırıldığında izleyici de gözyaşlarını tutamaz. Çektiği acılar sonrasında şımarık zengin kızdan güçlü bir kadına dönüşen Scarlett O'Hara (Vivien Leigh), Rhett Butler (Clark Gable) kendisini terk edince gözyaşlarına hakim olamıyor.

BAMBİ (1942)

Pek çok çocuğun sinemada yaşadığı en sarsıcı deneyim olan bu filmde, Bambi'nin avcıların öldürdüğü annesinin arkasından ağlayışına küçük büyük tüm izleyiciler ortak oluyordu.

CASABLANCA (1942)
Bazı aşkların kaderde yeri yoktur.

Rick (Humphrey Bogart), eski sevgilisi Ilsa'nın (Ingrid Bergman) kocasını Nazilerden kurtarmak için aşkından vazgeçiyor.

TO KILL A MOCKINGBORD / BÜLBÜLÜ ÖLDÜRMEK (1962)

Beyaz bir avukat (Gregory Peck), haksız yere tecavüzle suçlanan genç bir siyahın savunmasını üstlenir. Irkçılık karşıtı etkileyici bir dramanın izleyicinin gözyaşları üzerindeki hakimiyeti de yüksek oluyor.

LOVE STORY / AŞK HİKAYESİ (1970)

Bu alanda gerçek bir klasik. Kanser hastası Jennifer (Ali MacGraw) kocası Oliver'in (Ryan O'Neal) kollarında hayata veda ederken izleyici de mendillerine uzanmaya başlıyor.

KRAMER VS. KRAMER / KRAMER KRAMER'E KARŞI (1979)
Ayrılmaya karar veren Ted (Dustin Hoffman) ve Joanna (Meryl Streep) Kramer çifti önce çocuklarının babada kalmasına karar verirler. Oğluyla ilgilenmeye yavaş yavaş alışan Ted'in yasamı karısının oğlunu almak için çabalamaya başlamasıyla altüst olur. Olay mahkemeye taşınır. İzleyici de gözyaşlarına boğulur.

TERMS OF ENDEARMENT / SEVGİ SÖZCÜKLERİ (1983)
Kızını (Debra Winger) delicesine seven ve onu obsesif bir şekilde korumaya çalışan annenin (Shirley MacLaine) evlat acısına kim dayanabilir? MacLaine'in hastanede "Kızım ölüyor" diye attığı çığlıklar ona haklı kazanılmış bir Oscar ödülü getirdi.

DEAD POETS SOCIETY / ÖLÜ OZANLAR DERNEĞİ (1989)

Seçkin bir kolejin disiplini altında ezilen öğrenciler, farklı bir eğitim tarzı olan öğretmenlerinin (Robin Williams) ışığında kendilerini keşfederler. Öğretmenlerinin görevine son verildiğindeyse; bunu sıralara çıkarak protesto ederler.

THE PIANO / PİYANO (1993)

Dilsiz bir kadın olan Ada (Holly Hunter) kurduğu yasak ilişki sonrasında cinsel özgürlüğünü keşfeder. Ada için piyano çalmak hem bir tutku, hem de bir iletişim yoludur. Ancak kocası (Sam Neill) bu ilişkiyi fark edince Ada'nın parmaklarından birisini keser.

SCHINDLER'S LIST / SCHINDLER'İN LİSTESİ (1993)
Oscar Schindler (Liam Neeson) küçük bir yahudi kızın cesedinin, yakılmak üzere toplanan cesetlerin oluşturduğu yığının üzerine fırlatışına şahit olur. Siyah-beyaz filmdeki tek renkli nesne olan kızın kırmızı mantosu hüznün bir sembolü olur.

IL POSTINO / POSTACI (1994)

İtalyan bir postacı (Massimio Troisi) sürgündeki şair Pablo Neruda ile (Philippe Noiret) tanışır ve onun şiirlerinin de etkisiyle sevdiği kadına açılmayı becerir. Başrol oyuncusu Troisi'nin filmin tamamlanmasından kısa süre sonra ölmüş olması "Postacı"nın ağlatma dozunu arttırıyordu.

TITANIC (1997)
James Cameron'ın milyonları sinema

salonlarına çeken destansı filminde, Rose'un (Kate Winslet) sevgilisi Jack'in (Leonardo DiCaprio) okyanustaki mezarına gömülüşünü izleyişi sinema salonunda kuru göz bırakmıyordu.

DANCER IN THE DARK / KARANLIKTA DANS (2000)
Karanlığa doğru bir yolculuk. Göçmen bir işçi olan Selma (Björk) giderek görme yetisini kaybetmekte, bir yandan da irsi olan bu hastalığı taşıyan oğlunun ameliyat olması için para biriktirmektedir. Özellikle kendisini seven Mark'ın (Peter Stormare) görmediğini anladığı sahnede, Selma'nın hafif bir gülümsemeyle "I've Seen it All" (Her Şeyi Gördüm) isimli parçayı söylediği sahne çok etkileyici.

Özel Seans

Görsellik mi, hikaye mi?

Kimileri birini diğerinden daha fazla önemsiyor. Ama bir filmde ikisinden biri "eksik" olduğunda, film de bir türlü "tam olmuyor" sanki...

"Kapışma"

"Hücre"

Mehmet Açar, Aralık sayısında yer alan "The Cell-Hücre" eleştirisini, "sinemada görselliğin hikayeden daha önemli olduğuna inanmış seyirciler için gayet keyif verici bir deney" sözleriyle bitiriyordu. "Görsellik ve hikaye" yazısını kaleme almak için iyi bir fırsat!

Bir film üzerine düşünürken, bir filmi analiz ederken, filmi "görsellik" ve "hikaye" diye iki parçaya ayırmanın çok doğru olduğuna inanıyorum. Hem filmi okumayı kolaylaştırıyor, hem de bunlar bir filmin en önemli iki öğesi bence...

Görsellik-hikaye ayrımını "yönetmenlik" ve "senaryo" olarak da somutlaştırabiliriz. Görsellik, malum, yönetmenin "iş"inde, üslubunda, filmin sinematografisinde ve nihayet kadraj, açı, kamera hareketi vb. alanlarda kendini gösteriyor.

Hikaye ise, benim sevdiğim tabirle, filmin "mesele"si. "Bu filmin derdi ne?", "Bu film bize ne diyor?" sorularının cevabı. Yani, bir filmin diğer "olmazsa olmaz"ı. Bir filmin, "bir şey söylemek", bir konu üzerine kafa yormak gibi düşünsel yanı ağır basan meseleleri de olabilir, seyircisini güldürmek, korkutmak, heyecanlandırmak gibi "hoşça vakit geçirmek" ile ilgili meseleleri de...

Bu iki amacın biri diğerinden daha saygın değildir bence.

Geleyim lafı getirmek istediğim ilk yere... Sinema yazarları ve seyircileri arasında nedense görsellik ve hikaye arasında bir taraf tutma hali sürüp gidiyor. Kimileri hikayeyi önemsiyor: "bu film ne diyor?", "belli bir konuda bir görüş ileri sürüyor mu, sürmüyor mu?" gibi soruların yanıtlarını aramakla yetiniyorlar. Görsellik pek umurlarında değil, en iyi ihtimalle ikinci planda.

Kimilerinin ise tek derdi görsellik. Ortada iyi bir yönetmenlik varsa (ki "iyi yönetmenlik", "iyi hikaye"den daha az tartışmaya açık ve öznel bir kavram değil), filmin de iyi bir film olduğu sonucuna varıyorlar hemen... "Filmin bir meselesi var mı, yok mu?", "öyküsünü nasıl işliyor?", "karakterlerini nasıl geliştiriyor?" gibi sayısız soruyu sormuyorlar.

İki bakış açısını da eksik gördüğümü belli ettim sanırım. Görsellik-hikaye ikilisinden herhangi birine fazla değer veren görüşlerin, bir filmi tam olarak analiz etme ve değerlendirmede yetersiz kaldıklarına inanıyorum. Sinema ne sadece görselliğe, ne de sadece hikayeye indirgenebilir. Bu ikisinin biraraya gelmesi, sinemanın doğası ve en önemli özelliğidir. Bir filmde bu iki temel alandan herhangi birisi doğru düzgün işlemiyorsa, diğer taraf ne kadar iyi durumda olursa olsun, film iki ayağından birini yitirmiş demektir. Dolayısıyla, film "çöker". Ayakta duran tarafın olumlu özellikleri filmin hanesine yazılır tabii; ama bu, filmi "iyi bir film" yapmaya yetmeyecektir.

Hemen bir parantez açalım: Bazı sinemacıların filmlerinde veya kimi türlerde, görsellik ya da hikayeden biri ön plana çıkarken, diğeri geri çekilebilir. Örneğin Spielberg, Lynch veya Woo sinemasında, başrol görselliğindir, hikaye ona destek çıkar. Ama bir Kieslowski filmi üzerine düşünürken, ise "tema"dan başlamak, hatta görselliği bile bu temanın ışığında ele almak doğru olacaktır.

Şimdi lafı getirmek istediğim ikinci yere geldik. Yani, "Pi", "Stigmata", "Snatch-Kapışma" ve "The Cell-Hücre"ye... Birbirinden çok farklı bu dört film, kimi ortak özellikleri paylaşıyorlar benim gözümde... Hepsinin sıradışı (illa başarılı değil, sıradışı) görsellikleri var. Hepsinin "hikaye"lerinin ciddi zaafları var. Hepsi, sinemayla sıkı bir ilişki içinde olan çevreler tarafından (gerek sinema yazarları, gerekse izleyiciler) en azından beğeniyle, bazen de hayranlıkla karşılandılar. Ve hepsi de bu "başarı"larını yönetmenliklerine borçlu görünüyor. Yani, biraz genelleme yaparsak, görselliği hikayeden daha fazla önemseyenlerin gözdeleri bu filmler... Oysa bence, "bu film bize ne söylüyor?" sorusunun cevabı, bütün bu filmler için, ya tatmin edici olmaktan uzak (Pi), ya muğlak (Kapışma, Hücre) ya da koca bir boşluktan ibaret (Stigmata)... Gerçi görsellik veya hikayeden herhangi birinin tarafını tutanlar sağolsun, son yıllarda, "enteresan" karakterler, garip kamera açıları, iyi diyaloglar gibi öğelerden biri veya ikisinin bile bir filme iyi demeye yettiğini görmeye alıştığımız için, artık pek de şaşıramıyorüz.

Bu filmlerin yönetmenleri bence "yetenekli" ve birçok sıradan yönetmenin arasında bu yetenekleriyle parlıyorlar. Peki ama ustalar mı? Ya da ustalık sinyalleri veriyorlar mı? "Usta olmak o kadar kolay mı?" diye de sorulabilir.

Tabii, bir de şu soru: Evet, sinema yönetmenin sanatıdır; ama bir film, hiçbir meselesi olmadan, dişe dokunur bir çift laf etmeden, sırf yönetmeninin yeteneğiyle ayakta durabilir mi?

Çok sevdiğim bir hikaye var. Spiritüel bir ustanın öğrencisi, uzun yıllar hocasından ayrı kalıp çalıştıktan sonra su üstünde yürümeyi başarmış ve ustasına dönerek müjdeyi vermiş: "Usta, ben su üstünde yürümeyi öğrendim." Usta öğrencisine bakmış: "iyi" demiş, "şimdi git, su üstünde yürümemeyi öğren."

Bu yönetmenler su üstünde yürümeyi öğrenmişler hakikaten... Şimdi sıra yürümemeyi öğrenmekte.

UYGAR ŞİRİN

99-00 sinema yıllığı

TÜRSAK Vakfı düzenli olarak çıkarttığı sinema yıllıkları ile Türk sinema tarihi için önemli bir kaynak sunmaya devam ediyor...

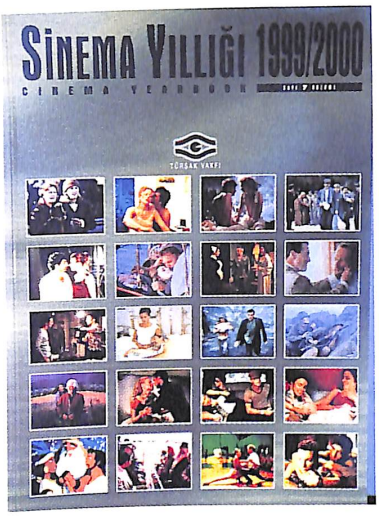

Sinemamızın geçmişini belgelemeyi amaçlayan Türsak Sinema Yıllığı'nın yedinci sayısı çıktı. Yıl boyunca ülkemizde gerçekleşen sinema olaylarını bir bütün halinde sunma amacı taşıyan yıllık, ciddi bir başvuru kaynağı olma işlevini sürdürüyor.

12. Ankara Uluslararası Film Festivali'nce "Kitle İletişim Ödülü"ne layık görülen Türsak Sinema Yıllığı bu görevi ileriki yıllarda da sürdürmeyi planlıyor.

Yıllığın 1999/2000 sezonunu kapsayan bu sayısında 1999 yılı boyunca gösterime giren tüm filmlerle ilgili bilgilere rastlamak mümkün.

Bu filmlerin çoğuyla ilgili basında çıkan eleştiri örneklerine de yer veriliyor. Türk filmleri ve yabancı filmler ayrı bölümlerde sunulmuş. Türk filmlerinin yönetmenlerinin biyografileri de yıllığa eklenmiş. Bunların haricinde yine yıl boyunca basında yer alan sinema konulu yazılardan seçmeler, dağıtılan ödüller, sinema alanından kişilerle yapılmış söyleşiler ve geçtiğimiz yıl yitirdiğimiz sinema sanatçıları da yıllıkta yer alıyor. Dünyadaki belli başlı sinema yayınlarıyla festivallerinin adres ve telefon numaraları da yıllığa eklenmiş.

Ayrıca vakıf bu sayıda son on yıl içerisinde gerçekleştirdiği çalışmalara ilişkin bir döküme de yer vermiş.

Özellikle sinema alanında çalışan kişiler, sinema öğrencileri ve sinemaseverler için sağlam bir başvuru kaynağı olan Türsak Sinema Yıllığı'nın yedinci sayısı Türsak Vakfı'ndan temin edilebilir. Fiyatı ise 20 milyon TL.

Senaryo yarışması

Niyetiniz varsa, elinizi çabuk tutun!

Uçan Süpürge'nin 3-10 Mayıs 2001 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşecek 4. Kadın Filmleri Festivali çerçevesinde düzenlediği bu seneki kısa film ve belgesel senaryo yarışmasının "komedi" türünde yapılması kararlaştırıldı.

Ayrıca, bu yıl yarışmaya katılanlar diğer katılımcıların senaryolarını da okuyup değerlendirme imkanı bulacaklar. Kısa filmin en çok 15, belgeselin ise en çok 30 dakika olması gerektiği yarışmada ön değerlendirmeyi geçen her eser sahibi, festivalin konuğu olup "senaryo yazarlığı" konulu atölye çalışmasına katılmaya hak kazanacak. Ön değerlendirme kurulunda İnci Demirkol, Gülden Treske ve Sevna Akpınar'ın bulunduğu yarışmanın son başvuru tarihi 28 Şubat 2001.

Tel: (0312) 447 69 34-427 00 20
Faks: (0312) 426 97 12
e-posta: ucan.supurge@ucansupurge.org
Adres: Uçan Süpürge 4. Kadın Filmleri Festivali Kılıçlı Sokak 41/5 G.O.P 06660 Ankara

Safter Yılmaz Hollywood'dan Bildiriyor

GEÇEN YILIN BİLANÇOSU

Hollywood yeni yıla rekor gişe hasılatının yapıldığı bir yılı geride bırakarak girmesine rağmen sevinç çığlıkları atmıyor.

Geçtiğimiz 2000 yılında Amerika'da 7.7 milyar dolar gişe hasılatıyla bir önceki yılın 7.5 milyar dolarlık toplamının geçilmesi olumlu olarak karşılandı ama seyirci sayısındaki düşme, stüdyolar ile sinema sahiplerini endişelendiriyor.

Rekor gişe hasılatının sinema ücretlerinin yükseltilmesiyle sağlandığına dikkati çeken yetkililer, bir yıl öncesine göre 43 milyon kişilik bir düşme olduğunu belirtiyorlar. Satılan bilet adedi ise yüzde 3 düşerek 1.42 milyarda kalmış durumda.

Sinema seyircisinin azalmasıyla birlikte Amerika'nın en büyük dört sinema zincirine sahip şirketinin de konkordato masasına başvurarak iflası önlemeleri aynı yıla rastlamış bulunuyor. Yetkililer sinema seyircisi artmadan artık yeni salonların açılmayacağını belirtiyorlar.

Hollywood'u en çok mutlu eden olay ise dokuz yıldan beri gişe hasılatının devamlı artması. Bundan önceki rekor 1963 ile 1970 arasındaki sekiz yıllık devreye ait bulunuyordu.

2000 yılında iki stüdyo bir milyar dolar gişe yaparak diğerlerini geride bıraktılar. Son yedi yılda Disney stüdyosu altıncı kez sinemalara getirdiği filmlerle Amerika'da bir milyar dolar gişe hasılatı yaparken, Universal stüdyosu tarihinde ilk defa bir milyar dolara ulaştı.

Geçen yıl Amerika'da 19 film 100 milyon doların üzerinde gişe yaptı. Bu bir yıl önce 17 film olarak gerçekleşmişti. Bu 19 filmin toplam gişe hasılatı ise 2.8 milyar doları buldu. Bu rakamı 1999'da 17 film tutturmuştu.

2000 yılının en çok gişe yapan filmi 254 milyon dolar ile Jim Carrey'nin yıl sonunda sinemalara gelen komedisi "How the Grinch Stole Christmas" oldu.

Geçen yılın Amerika'da en çok gişe yapan filmleri listesinde mayıs sonunda sinemalara gelen Tom Cruise'un aksiyon filmi "Görevimiz Tehlike 2" 215.4 milyon dolarla ikinci sırada yeraldı.

2000 yılının Amerika'da en çok gişe yapan filmleri sıralamasında mayıs ayı başında sinemalara gelen Russell Crowe'un tarihi aksiyon filmi "Gladyatör" 186.6 milyon dolarla üçüncü sırada yeralırken, ardından George Clooney'nin deniz felaketi filmi "Kusursuz Fırtına" 182.6 milyon dolar ile geldi.

Amerika'da 2000 yılında en çok gişe yapan filmler sıralamasında Robert De Niro'nun komedisi "Zor Baba" 161.4 milyon dolar ile beşinci sırada yeralırken, konusunu resimli roman karakterlerinden alan "X-Men" 157.3 milyon dolarla altıncı, korku filmi "Scary Movie" 157 milyon dolarla yedinci, Harrison Ford ile Michelle Pfeiffer'ın gerilim filmi "What Lies Beneath" 155.4 milyon dolarla sekizinci, Disney stüdyosunun çizgi filmi "Dinosaur" 137.7 milyon dolarla dokuzuncu ve nihayet Julia Roberts'a yeni bir Oscar kazandırması beklenen "Erin Brockovich" ise 125.5 milyon dolarla onuncu sırada yeraldılar.

Bu on filmin ardından ise 100 milyon dolarlık sınırı geçebilen diğer 9 film ise sırası ile "Çatlak Profesör 2" (Nutty Professor 2), "Charlie'nin Melekleri" (Charlie's Angels), "Vay Anam Vay" (Big Momma's House), "What Women Want", "Remember the Titans", "Vatansever" (The Patriot), "Cast Away", "Tavuklar Firarda" (Chicken Run) ve "60 Saniye" (Gone In 60 Seconds) oldular.

Profil

FARAH FAWCETT

harcanmış bir kariyer

70'li yıllar diyince akla gelen ilk yüzlerden biri... Poster satışlarıyla parlamış, önce televizyona, ardından da sinemaya transfer olmuştu. Fakat ne yaptıysa Charlie'nin Melekleri'ndeki popüleritesine bir türlü ulaşamadı. Olgunluk çağını yaşayan aktrisi bu ay Robert Altman'ın yeni filminde seyredeceğiz.

1970'lerin ortalarında, popüler kültürün öncülerinden biri de Farah Fawcett idi. 1960'ların başında, okuduğu lisenin en güzel kızı seçilen Fawcett, 1960'ların sonunda bazı TV şovlarında görülmeye başladı. 1968'de tanıştığı "Altı Milyon Dolarlık Adam" Lee Majors ile 1973'de evlendi. Bu arada kırmızı bir banyo takımıyla poz verdiği poster 8 milyon satınca gerçek bir ikon haline geldi. Bütün zamanların bu en çok satan posterinin yarattığı sersemlik biraz dağılınca ünlü Hollywood yapımcıları Aaron Spelling ve Leonard Goldberg "Charlie'nin Melekleri" için Farah Fawcett'i de kadroya aldı. Meleklerin arasında en seksi, parıltılı ve yaşam dolu melek olan Jill Munroe rolüyle dizinin oynadığı her ülkede tanındı ve sevildi. Diğer melekler de belki koyu renk saçlı oldukları için, belki de yeterli "karizma"ya sahip olmadıkları için onun kadar parlamadılar. Hele diziden ayrıldıktan sonra yerine gelen Cheryl Ladd'den ortak bir bilinçle nefret bile edildi denebilir. Pırıl pırıl, gür ve canlı saçları, sağlık fışkıran atletik vücuduyla, 1980'lerin sportif, hareketli, özgür kadınını müjdeliyordu sanki. Saçlarının ve dişlerinin güzelliği, Wella Balsam şampuanlarının ve Ultra Brite diş macunlarının reklam yıldızı olmasını sağladı. Fakat bölüm başına aldığı 10.000 USD ve kocasının kendisini akşam 18:30'da yemek hazırlaması için evde hazır istemesi hem maddi olarak hem de kontrat şartları açısından kendisini tatmin etmedi. 1977'de diziden ayrıldı ama yapımcıların açtığı davadan haklı çıkamadı: misafir oyuncu olarak altı bölüm daha dizide oynamak zorunda kaldı. Lee Majors'tan 1980'de ayrıldı, bu kez yaşamına bir başka oyuncu, Ryan O'Neal girdi. Söylentilere göre Ryan O'Neal'ın kızı Tatum O'Neal bu ilişkiyi hiçbir zaman onaylamadı. Evlenmediler ve 1997'ye kadar uzun yıllar birlikte yaşadılar. 1985 yılında Redmond adlı bir oğulları dünyaya geldi.

Diziden kavgalı ayrılışı kariyerinin ilerleyişini kısıtlayıcı bir etken oldu. Yapımcılar kendisi "melek"ken peşinde koşuyorlardı ama bu olaydan sonra teklifler kesildi. 1978'in megahiti sayılabilecek "Foul Play"de oynama şansını son anda Goldie Hawn'a kaptırdı. Hem de Chevy Chase ile birlikte afişlerde resmi basıldığı halde. Ama kaderin bir cilvesi olsa gerek, yıllar sonra Robert Altman'ın çektiği "Dr.T and the Women"de bu kez de o Goldie Hawn'ın rolünü oynuyor. 1980'ler boyunca, oynak ve şuh kadın imgesini silip ciddi bir oyuncu olarak ele alınmaya çalıştı. Hatta bu yüzden 1983'te saçlarını kestirdi. Charlie'nin meleğinin dram oynayan bir oyuncuya dönüşmesi sallantılı bir süreç oldu. Özellikle televizyon dizilerinde oyunculuğunu kanıtlamayı denedi. "Birisi Kocasını Öldürdü" adlı film ne eleştirmenlerin ne de izleyicilerin pek hoşuna gitmemiş olacak ki, filmin adı "Birisi Kariyerini Öldürdü" olarak anıldı bir süre. Farah Fawcett yılmadı, makyajından ve ateşli görünümünden vazgeçerek birbiri ardınca, "Extremities"de bir tecavüz kurbanını, "The Burning Bed"de kocasından dayak yiyen bir kadını oynadı; bu filmler ona Emmy ve Golden Globe ödüllerine adaylığı taşıdı. Böylece "gerçek bir hikayeye dayanan" televizyon filmlerinin aranan oyuncusu haline gelerek "Nazi Hunter: The Beate Klarsfeld Story" ve "Poor Little Rich Girl: The Barbara Hutton Story" de rol aldı.

1947 doğumlu olmasına rağmen hala çekici ve güzel olan star, 1995'te eğlence dünyasına verdiği hizmetlere bir yenisini ekleyerek Playboy'a yarı çıplak pozlar verdi. 48 yaşındaki bir kadının hala ne kadar güzel olabileceğini ispatladı. Bu deneyim onu özgürleştirmiş olmalı ki, 1997'de çıplak bedenini bir fırça gibi kullanarak "Farah Fawcett: All of Me" adlı kavramsal sayılabilecek bir performansa imza attı.

Ryan O'Neal'den sonra yaşamına giren James Orr yazar, oyuncu ve yapımcı. Fakat 1998'de aralarında geçen nahoş bir olay, ilişkiyi sona erdirdi. Evlenme teklifini kabul etmediği için Fawcett'a saldırıp dövmeye çalışan Orr tutuklandı. Bu olayla, sevgilisinin Dr. Jekyl ve Mr. Hyde gibi iki uç karaktere sahip olduğunu anlayan Fawcett, daha önce de Orr'un eski sevgilisi Kristen Amber Citron tarafından 72000 USD değerindeki giysilerini ve çıplak resimlerini çalmakla suçlanmıştı

Basın her zaman Farah Fawcett'ın peşinde oldu, yaşantısı hakkında haber çıkarmak için sonsuz bir kaynak gibiydi. Dedikodu sütunlarında içki ve uyuşturucu bağımlısı olduğu, estetik operasyonlar geçirdiği, ilişkileri ve bir sürü saçma sapan konuda haberleri çıktı. Artık bunları yalanlamaktan, doğrusunu açıklamaktan o kadar bıkmış ki, gülüp geçmeyi tercih ediyor. Tüm bunlar bir gün biraraya getirilip kitap bile basılabilir. Her biri başlı başına şehir efsanesi sayılabilecek bu haberlerden bazıları şunlar: jimnastik salonunun ortasında burnuna kokain çekmesi, bir işe başlamadan önce mutlaka amfetamin kullanması, sokakta içi kokain dolu kocaman bir valizin kendisine teslim edilmesi. Boş zamanlarını jimnastik salonunda, tenis oynayarak ya da tekneyle okyanusa açılarak geçiren Fawcett için bu söylentiler artık pek de önemli değil. Başına gelen yanlış anlaşılma silsilelerinin en komiği de, yıllar önce Faberge şampuanlarının reklam çekimleri için kuaförü Jose ile Mexico'ya gittiklerinde olanlar. İçinde Ryan O'Neal'in bloody mary'leri için aldığı altı adet limon ve saçlarını ağartmak için aldığı beyazlatma maddesinin bulunduğu valiz gümrükte takılmış. Beyazlatıcıyı kokain zanneden memurlar, Jose'nin tüm uyarılarına rağmen tozu tatmak için bir de burunlarına sürünce, yaptıkları yanlışın boyutunu anlamışlar. Fawcett ne uyuşturucu ne de alkol kullanmadığını defalarca tekrar ettiği halde 20 yıldır bu tip dedikoduların hedefi olmaktan ne yazık ki kurtulamıyor.

"Dr. T and the Women", 16 Şubat'ta gösterimde.

48 yaşında Playboy'a yarı çıplak pozlar verecek kadar cesur...

Profil

JIMMY SMITS

kanun adamı

Televizyondaki "L.A. Law-Kanun Kanundur" dizisinden kolayca anımsayabileceğiniz aktör son yıllarda sinema filmlerine hız vermiş durumda. Son olarak "Sırlar Oteli"nde izleme imkanı bulduğumuz Smits, en büyük sürprizi ise "Yıldız Savaşları: Bölüm II"de oynayarak yapacak.

80'li yıllarda televizyon başında fazlaca zaman harcadıysanız olasılıkla TRT'de uzun yıllar gösterilen "Kanun Kanundur" dizisini yakından bilirsiniz. Orijinal adı "L.A. Law" olan dizide bir avukatlık bürosunda çalışan bir grup hukukçunun verdiği "hukuk içi ve dışı" mücadeleleri anlatırdı sözkonusu dizi. İşte diziden belleğinizde en fazla yer işgal eden karakter -çok fazla ön planda yeralmamasına rağmen- Victor Sifuentes olmalı. İşini bilen bir hukukçu olan Victor'u canlandıran isim ise Jimmy Smits'di. O güne kadar pek tanınmayan bir aktör olan Jimmy Smits 1986'dan 1991'e kadar yeraldığı bu diziyle bir anda geniş bir hayran kitlesine kendisini tanıttı, sevdirdi. Üstelik 1990'da bu Victor Sifuentes rolü ona bir adet Emmy ödülü kazandırdı. Smits 5 sene bu diziye devam etti; fakat aynı zamanda çeşitli TV filmlerinde boy göstermeye de devam etti. Yine de, "Kanun Kanundur" onun ilk gözağrısı. Bunun bir başka nedeni de uzun boyu ve çekici haliyle kadınların dikkatini ilk olarak bu diziyle elde etmesi, kuşkusuz.

Porto Rikolu bir anne ve Surinam'lı bir babanın çocukları olarak 9 Temmuz 1955'te Brooklyn'de doğdu Smits. Yeniyetmeliğinde aktörlüğe ilgi duydu ve bu konudaki hevesini ailesine açtı. Bugün bunu gülerek anımsıyor: "Şöyle demişlerdi: 'Şunu bir daha açıklasana: bu dereceyle bitirirsen lisede drama mı öğreteceksin?'" Bu alaycı soruya rağmen Smits tiyatroyla daha yakından ilgilenmeye başladı ve 1982'de Cornell Üniversitesi'nden mezun oldu. Bu arada üniversitedeyken evlenmiş ve iki çocuğu olmuştu. Okulu bitirdikten sonra bu evliliği pek yürümedi ve eşiyle yolları 1983'te ayrıldı. Sonra tiyatroya devam etti. Örneğin Colorado Üniversitesi'nin bünyesinde düzenlenen Colorado Shakespeare Festivali'nde Othello'yu canlandırdı. Çok kısa bir süre sonra yeni başlayan "Miami Vice" dizisinin iki saatlik pilot çekimlerinde yeraldı. Don Johnson'ın ortağını canlandırdığı bu pilot çekimlerin hemen akabinde dizinin yazarları tarafından "öldürülerek" yerini Philip Michael Thomas'a bıraktı. İki yıl sonra "Kanun Kanundur" çıkageldi. Dizi sırasında çeşitli sinema filmlerinde de yeraldı. "Old Gringo"da ateşli bir devrimci olan Meksikalı general Tomas Arroyo karakterine hayat verdi. Diziden ayrıldıktan sonra ise bir süre çeşitli televizyon ve sinema filmlerinde oynadı.

1993 yılında -yani "Kanun Kanundur"dan ayrıldıktan iki yıl sonra- hayranları onu izlemek için kablolu televizyona abone olup FX kanalına doğru zaplamak zorundaydılar; zira yeni başlayan "NYPD Blue" dizisinde Bobby Simone adındaki polis dedektifini canlandırmaya başladı. Ta ki 1998'e dek... O yıl da diziyle yollarını ayıran Smits anlaşılan o ki bundan sonra sinemada ses getirmeye devam edecek. Bunun sinyallerini ise geride bıraktığımız yıl -2000- içinde yeraldığı projelerle kanıtladı: onu bir süre önce Wim Wenders'in "The Million Dollar Hotel-Sırlar Oteli"nde Geronimo isimli bir "çağdaş kızılderili"yi oynarken seyrettik. Şubat ayı içerisinde de "Bless the Child-Kutsanmış Çocuk"ta yine sıkı bir polis memuru olan John Travis rolünde seyredeceğiz. Kim Basinger ve Christina Ricci'ye birlikte oynadığı bu korku-gerilim filminde tanıyanların pek de yabancı olmadığı bir polis portresiyle çıkacak karşımıza. Hayranlarına yapacağı en büyük sürpriz ise hiç şüphe yok ki bir sürü spekülasyondan sonra 2002'de gösterime girecek "Yıldız Savaşları: Bölüm II"de Senatör Bail Organa rolüyle sinema perdelerine yansıması olacak. Bir de Mart 2000'de ABD'de gösterime girmiş olan "Price Of Glory"de canlandırdığı Arturo Ortega adındaki eski boksör var. Film ABD'de iş yapmamış olsa da Smits'in başrolde görünmesi açısından önemli.

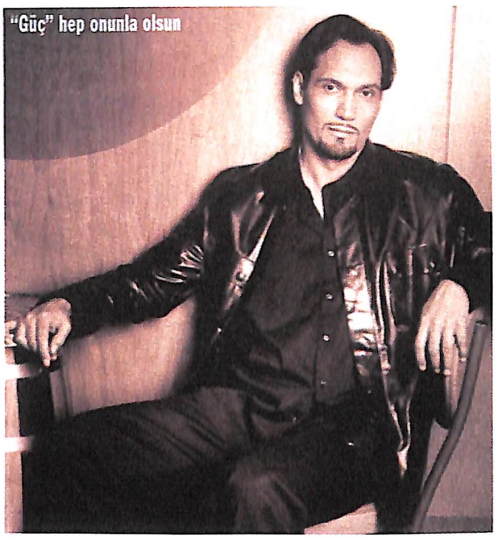
"Güç" hep onunla olsun

Bugün gerçekten de kadınların Hollywood'da en çok çekici bulduğu Latinlerden biri Smits; fakat o bunu çok önemsemiyor gibi: "İnsanların beni çekici bulmalarını daima takdir etmişimdir. Fakat liseden beri benim görünüşüm hiç değişmedi. Tabii New York'ta insanların beni gördüklerinde caddede karşıdan karşıya geçtikleri zamanları da hatırlıyorum. Bu yüzden bugün artık gururum okşanıyor; fakat herşeye belli bir bakış açısıyla bakmalısınız."

1986'dan beri Wanda De Jesus'la birlikte yaşayan Jimmy Smits ayrıca Los Angeles'ta "The Conga Room" adlı bir kulübe ortak. Kulübün diğer ortakları arasında Jennifer Lopez ve komedyen Paul Rodriguez de var.

Smits'in çalışma biçimiyle ilgili en veciz sözü ise "Kanun Kanundur"un yazarı ve yapımcısı, ayrıca "NYPD Blue"nun da yapımcısı olan çalışma arkadaşı Steven Bochco sarfediyor herhalde: "Herif Ferrari gibi. Pedala ne kadar basarsan bas sorun olmuyor; daima biraz daha fazlası var."

"Kutsanmış Çocuk", 16 Şubat'ta gösterimde.

Profil

TARA REID

tanımamak eksiklik

"Amerikan Pastası" onu büyük oranda tanıttı ama hâlâ esaslı bir çıkış gerçekleştirebilmiş değil. 25 yaşındaki aktrisi bu ay Robert Altman gibi bir büyük ustanın "Dr. T and the Women" filminde seyredeceğiz.

Henüz takvim yaprakları 1987 yılını gösterirken -75'li olduğuna göre o zaman 12 yaşındaydı- Tara Reid ilk sinema deneyimini "A Return To Salem's Lot-Salem Kasabası'na Dönüş" isimli bir korku-gerilimle edindi. 1993'te bir gençlik sitcom'u olan "Saved By the Bell-Zil Çalınca"nın bazı bölümlerinde göründü. Bu komedi dizisi bizde de gösterilmişti; fakat ne yazık ki pek de ön sıralarda yeralmayan Reid'in karakteri Samantha'yı bugün o diziden hatırlamak mümkün değil. İki yıl sonra, yani 1995'te televizyon tarihinin en uzun pembe dizilerinden olan "Days Of Our Lives"da Ashley adındaki genç kıza hayat verdi. Ve 1998 yılı gelip çattığında uzun soluklu olmasını dilediğimiz bir giriş yaptı sinemaya Tara Reid. O yıl önce başrolünde Billy Zane'in oynadığı komedi filmi "I Woke Up Early the Day I Died"da göründü. Ardından Coen Kardeşler'in "Büyük Lebowski"sinde "kayıp kız" Bunny olarak karşımıza çıktı. Hatırlarsanız, Jeff Bridges'ın canlandırdığı Jeffrey Lebowski'ye 1000 dolar karşılığında oral seks yapmayı teklif ediyordu Bunny isimli bu kızımız. Sonra 90'lara damgasını vuran teen slasher'lardan olan "Urban Legends-Gerçek Efsaneler"de katile ruhunu teslim etmeden önce epeyce cebelleşen Sasha'ya büründü Reid. Ardından gelen "Cruel Intentions-Seks Oyunları"nda da çok ön planda yeralmadığı, sinemaseverlerin belleğine pek de yerleşemeyeceği bir roldeydi yine. Tüm bu filmler "Amerikan Pastası" isimli, geçtiğimiz yılın çok konuşulan gençlik komedisinin afişinde onun adının büyük büyük puntolarla yazılmasında çok yardımcı oldu tabii. O filmde oynadığı Vicky karakteri şimdilik beyazperdede göründüğü en önemli karakter olarak göze çarpıyor.

Henüz gerçek anlamda bir çıkış yapmış olduğunu iddia etmek güç Tara Reid'in. Bu ay Robert Altman'ın yeni filmi "Doctor T and The Women"da kadınlara tapan bir jinekologu canlandıran Richard Gere'in komplo teorileri üretme konusunda uzman olan kızı Connie'yi oynayacak. Richard Gere'ı "yakından" tanıyan kadınların aksine onunla karşılaşana kadar pek heyecan duymadığını, ancak onunla karşı karşıya gelince onun çekiciliğine kapıldığını itiraf ediyor: "'Dr. T and the Women'daki rolü alınca etrafımdaki herkes 'Aman Tanrı'm, Richard çok seksi' diyordu. Fakat yaşlı adamlar benim ilgimi hiç çekmemiştir. Sonra onunla tanıştım ve 'Tamam şimdi anlıyorum,' dedim kendi kendime." Tabii bu film Tara Reid için ilginç bir deneyimdi; zira kadrosunun yaş ortalaması 30'un üzerinde olan ilk filmi herhalde "Dr. T and the Women" oldu. Yönetmen Robert Altman sözkonusu olduğunda ise ağzını büyük bir saygıyla açıyor Reid: "Çok sadık biri. Her şeyi sonuna kadar sıkı tuttu." Oyuncu yönetimi artık neredeyse efsane olmuş bir yönetmenle çalışmaktan da memnun görünüyor. "İnsanları gerçekten çok iyi anlıyor," diyor

Şu sıralar çekimleri yapılan yeni filminde sevgilisiyle oynuyor.

Altman'ın oyuncusuna yaklaşım biçimiyle ilgili olarak. Tara Reid ayrıca "The Visitors" adındaki Fransa-ABD ortak yapımı komedi filmini de yeni tamamladı. Jean-Marie Poiré'nin yönettiği filmde Jean Reno, yine kendisi gibi geçmişinde bir sitcom bulunan Christina Applegate ve bir de Malcolm McDowell ile beraber rol aldı. 2001'de gelecek filmi ise yine yaş ortalaması düşük bir kadroya sahip olan "Josie and the Pussiecats" adındaki komedi. Klasik bir çizgi filmin beyazperdeye uyarlanmış hali olan bu komedide Reid'e eşlik eden oyuncuları -eğer son yıllardaki genç oyuncu kadrolu filmleri dikkatli izlediyseniz- hemen hatırlayacaksınız. Rachael Leigh Cook ("She's All That"), Parker Posey ("Çığlık 3"), Rosario Dawson ("Down To You"), Paulo Costanzo ("Road Trip") ve Breckin Meyer (o da "Road Trip") onun bu filmdeki sahne arkadaşları olacaklar. Gelin görün ki, onu bu filmde en çok heyecanlandıran şey belki de sevgilisi Carson Daly'nin yeralması. Carson Daly kim mi dediniz? Bu soruyu en iyi MTV'nin sıkı izleyicileri yanıtlayabilir. Zira dünyaca tanınan bir VJ Carson Daly. Hayatına onun da girmesiyle çeşitli sıradışı durumlarla karşılaşıyor Tara. Sözgelimi bunlardan biri telesekreterlerine bırakılan mesajlar. Mesela rock'çı Kid Rock en ilginç mesajları bırakan kişiymiş: "Hey Carson, benim Bob. Beni bir arasana." Tabii bu vesileyle herkes Kid Rock'ın gerçek adının Bob olduğunu da öğrenmiş oluyor. Kısacası, Tara Reid oynadığı gençlik filmleriyle ve bir de VJ sevgilisiyle mutlu görünüyor.

"Dr. T and the Women", 16 Şubat'ta gösterimde.

Işık ve Gölge

Atilla Dorsay

Kubrick: "2001"den ne kaldı?

"Kubrick, 1950'lerin çizgi-romanlardan esinlenmiş ucuz bilim-kurgusal fantezilerinin tersine, bu alanı bir fantezi-avantür alanı olarak değil, temel bir sorular sorma ve düşünceye dalma alanı gibi kullanmayı seçmiştir."

Stanley Kubrick, sinemanın temel türlerini ve onların klasikleşmiş kodlarını yeniden ve baska bir gözle ziyaret etme hevesi içinde bir bilim-kurgu yapıtı çekmeyi düşündüğünde, kafasındaki fikirlerle birlikte bu alanın ilgi çekici yazarı Arthur C. Clarke'a başvurdu. Birçok projesinde olduğu gibi, Kubrick ana düşünceleri, kafasındakileri temel vizyonu sunuyor ve senaryoyu oluşturma işini güvendiği bir yazara bırakıyordu. Filmden sonra, Artur C. Clarke, aynı isimle bir roman yayınladı. Ama bu önceden varolmayan ve filmin senaryosu temel olarak alınmış bir çalışmaydı. Sinema-edebiyat ilişkilerinde kimi zaman görüldüğü gibi...

Arthur C. Clarke yıllardır Tayland'da yaşıyor. Bangkok civarında bir çiftlik evinde... Ünlü yazar, bu ülkeyi iklimi için seçtiğini söylemişti: yıl boyu sıcak ve rutubetli bir hava. (Kendi adıma: beni Allah korusun!). Ama, hatırlayanlar hatırlar, birkaç yıl önce ünlü yazarın çevredeki küçük oğlanları taciz ettiği ve belki de bu ülkeye seks ilişkilerindeki kolaylık nedeniyle yerleştiği ileri sürülmüştü. Herkese kendi günahı!...

Herneyse... Clarke, en son 2001 yılına girildiğinde basına konuştu ve filmde/romanda öngörülen şeylerden hangilerinin gerçekleştiği, hangilerinin gerçekleşmediği konularında açıklamalarda bulundu. Gerçekten de 2001'e girilmesiyle birlikte Kubrick ve ünlü filmi yeniden gündeme gelmişti. Tüm dünyada bir yeniden gösterimi beklerken, film üzerine tartışmalar ve kıyaslamalar da başladı. Sanırım derginin bu sayısında bu konuda uzun ve ayrıntılı bir inceleme bulacaksınız.

Bir yerde de yazıldığı gibi, tüm romanlar, hatta bilim-kurgusal olanlar bile sonuç olarak gelecekten çok gününü yansıtır, yazıldığı koşulların açık ve sonsal bir yansıması vardır onlarda... Bu açıdan, yine yazıldı, diyelim ki George Orwell'in "1984" romanı, 1984 yılı üzerine kimi varsayımlar içerse de, aslında yazıldığı yıllardaki totaliter rejimlerin, biryandan Nazilerin, öte yandan Sovyetlerin (o zamanlarda çok iyi bilinmese de sezilen) baskı ve kıyım rejimlerinin etkisiyle yazılmıştı. "2001"de de, istenirse araştırılıp tasarının ortaya çıktığı yıllardan, yani 1960'ların sonlarından kalan seyler bulunabilir. Örneğin uzaya ve Jüpiter'e yolculuk, açık biçimde o yıllarda hızlanan ve ancak filmin gösterime çıkmasından bir yıl sonra, 1969'da gerçekleşecek olan 'aya yolculuk' tasarılarından etkilenmişti. İnsanlığın kökeni üzerine yapılan araştırmaların ulaştığı nokta, Kubrick'e 4 milyon yıl önce, maymunların ilk kez âleti bulup kullanmayı öğrenmesiyle ilişkili İnsanlığın Şafağı adlı bölümü esinlemişti. HAL 9000 adlı dev bilgisayar, o yıllarda bilgisayar ve robotlar üzerindeki gelişmelerin bir ürünüydü. Filmde gösterilen uzayda Amerikan-Rus işbirliği olayı ise, soğuk savaşın tam ortasında elbette bir uzak-görüşlülüktü. Ama artık o kadar bilim-kurgusal yatırım da olsun!...

Clarke ve Kubrick çekimler sırasında.

Peki ama, Kubrick/Clarke ikilisi, Ay ya da Mars varken niçin Jüpiter gezegenini yolculuğun son hedefi olarak seçmişlerdi? Yunanlıların verdiği adla Jüpiter'in tüm evren içinde özel bir konumu var. Bir kez, en büyüğü: uzaydaki tüm gezegenlerin toplamından daha büyük!... Dünya ile birlikte manyetik çekiciliği olan tek gezegen ve böylece gökyüzünde âvâre dolaşan taşları kendisine çekerek, dünyamızı sürekli felaketlerden koruyor. Tam 12 uydusu var (kutsal bir sayı!)... İlk önemli resimleri 1965 yılında çekilebilmiş (Kubrick'in seçimini açıklayabilir). 1989'da gönderilen bir uydu ise oraya altı yılda varmış ve çektiği resimler radyo ile alınmış, uydu da sonra gezegenin aşırı sıcaklığından parçalanıp gitmiş. Jüpiter alev, ateş, lav ve radyasyonla kaplı bir cehennem. Yaşam olasılığı hiç yok...

Ama Kubrick/Clarke ikilisi, filmlerinin başına maymunları şaşırtan o düzgün kenarlı siyah taşı yerleştirdikleri gibi, milyonlarca yıl sonra aynı taşı Jüpiter'e de koymaktan çekinmiyorlar. Bu garip taş, bu ancak insan eliyle yapılmış olması gereken düzgün ve sade anlamlı anıt, sanki gezegenden gezegene geziyor ve kendisini oraya koyan meçhul Güç tarafından bir tür mesaj gibi kullanılıyor.

O taş, ya da o anıt, en vahşi, ilkel, ür-

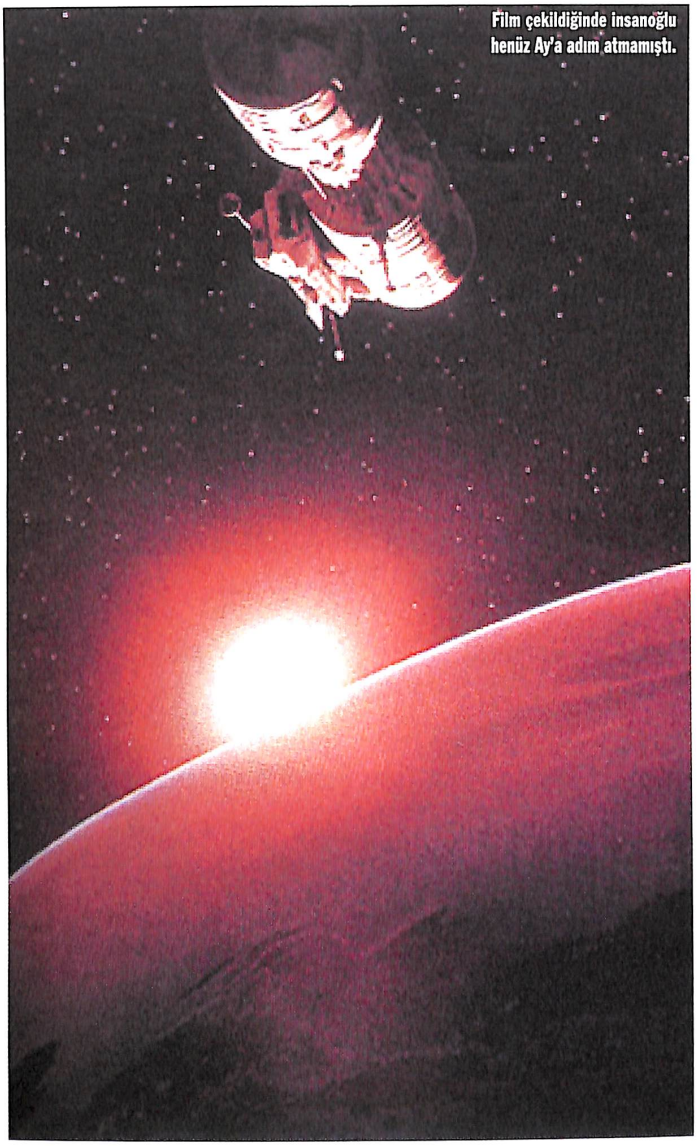

Film çekildiğinde insanoğlu henüz Ay'a adım atmamıştı.

künç bir ortamda, ilkel bir dünyadaki maymunlar cehennemi ya da ateşlerle kaynayan bir Jüpiter'de birden ortaya çıkıyor ve insan elinin yaratabileceği herşeyi simgeliyor sanki... Belki bilinci, zekayı ya da sanatı... Belki güzelliği, estetiği, düzeni ve uyumu... Belki de insanı yaratmış olan Tanrı'yı değil ama, insanın kendi kafasında yarattığı, evrendeki bu kargaşanın içindeki temel düzenin sorumlusu olarak gördüğü bir Tanrı düşüncesini simgeliyor. Bilinmez ki...

Elbette bu filme eğilirken, yüzeysel ya da ayrıntısal gözüken yaklaşımlarda bulunmak da önemli ve gerekli. Çünkü her temel sanat yapıtında olduğu gibi, "2001" de içerdiği sanatsal uyumun, anlatım mükemmelliğinin ve sanki kusursuz sanat yapıtı olma özelliklerinin yanısıra, zamanına ve de geleceğe bakışıyla da dikkate alınmaya değer. Bu açıdan, yapılabilecek her türden kıyaslamaya ve tartışmaya saygım var. Elbette adı IBM'den esinlenen (çünkü HAL adı, alfabede IBM'den bir önceki harflerin alınmasıyla oluşmuş) HAL 9000'in, filmdeki deyişle "insan beyninin faaliyetlerini milyonlarca kez daha hızlı ve güvenilir hale getiren ve 'hata' ve 'âciz kalmak' sözcüklerini bilmeyen" bu dev bilgisayarın, günümüz bilgisayarları yanındaki inanılmaz büyüklüğü ve hantallığı sözkonusu edilebilir. Görüntülü telefonların ekranlarının da aşırı büyüklüğü tartışılabilir. Elbette uzay yolculuğu, Kubrick'in özenle seçip fon müziği olarak kullandığı Johann Strauss'un "Mavi Tuna" valsinin esinlediği rahatlık, güven ve mutluluğu içeren sıradan bir olay haline gelmemiştir ve Uzay-Hilton oteli henüz bir düştür. Vs.vs.

Ama filmin yine de önemli öngörüleri var. Film bence, bilim çağının sonunda gelip çattığı belli bir duraksamanın sanki aynası. Gerçekten de, herşeyi bilimle açıklayıp herşeyi bilime bağlayan bir anlayış, 20. yüzyılın sonlarında ciddi biçimde yara aldı. Bir yandan ideolojik sistemlerde, özellikle en akılcı ve insana mutluluk vaad edici ideoloji olarak gözüken komünizmin iflasıyla birlikte beliren genel çöküş havası var. Öte yandan, bilimin tek başına insana mutluluk, refah ve ilerleme

İşte o meşhur kemik sahnesi!

getirip getiremeyeceği yönünde kuşkular belirdi. Özellikle genetik alanda yaratılan ilerleme ve yakında insanın bile kopyasının yapılması olasılığı, yalnızca kimi etik tartışmaları gündeme taşımakla kalmadı. Bu "klonlama" teknolojisinin ve bu insana yeniden hayat vermek gibi şimdiye dek insanoğlunun dışında bulunan gücün ve yetkinin nasıl, ne biçimde kullanılabileceği konusunda tartışmalar basladı. Sanırım artarak da devam edecek.

Önce şu HAL'e bir bakalım. 'Kusursuz' dev bilgisayar, filmde yoldan çıkarak kendi başına kararlar almasının ve astronotları ölüme göndermesinin cezasını hazin biçimde ödeyecektir. 12 Ocak 1992'de dünyaya gözlerini açmış HAL 9000, gitgide kısılan sesiyle itiraflarda bulunur: "Korkuyorum Dave... Beynimi yitiriyorum... İçimden akıp gidiyor sanki... Hissediyorum bunu... Elveda beyler". Ve HAL, 'çocukluğunda' öğrendiği "Daisy, senin için çıldırıyorum" şarkısıyla veda eder. Çünkü, insanın yerini almaya başlayan makine, tehlikelerin en büyüğüdür ve bu yeni Frankenstein'lara hoşgörüyle bakmak sözkonusu değildir. Burda aşırı makineleşmenin ve teknolojinin ölçüsüz kullanımının hedef alındığı açıktır. Ki bu hedef hâlâ eleştiriye ve uyarıya açık gözüküyor.

Yeni bir yüzyılın eşiğinde "2001"in çağrıştırdığı temel şeyler ve onların günümüzün kimi temel kaygılarıyla taşıdığı koşutluk, çeşitli açılardan önemlidir. Kubrick, 1950'lerin çizgi-romanlardan esinlenmiş ucuz bilim-kurgusal fantezilerinin tersine, bu alanı bir fantezi-avantür alanı olarak değil, temel bir sorular sorma ve düşünceye dalma alanı gibi kullanmayı seçmiştir. Ayrıca, hem de uzayla ilişkili bilimsel arayışların hız kazandığı ve çok yakında aya yolculukla doruğa çıkacağı bir dönemde, meseleye daha genel, daha felsefi bir planda bakmayı yeğlemiştir. Uzaya yolculuk, evet. Ama neyi bulmak için? Bir gezegende, milyonlarca yıl ötesinden kalma ya da henüz yeni götürülüp konmuş, insan elinden çıkma ya da tersine tanrısal bir işareti bulmak için mi? Zamanı ve onun sınırlarını aşıp ebedi hayatı, bir diğer deyişle ölümsüzlüğü bulmak için mi? Evrenin oluşturduğu kaosun ardında yatan inanılmaz uyumu ve düzeni simgeleyecek kimi 'büyük gerçeklere' ulaşmak için mi?

İşte "2001"in her yeni izlemede akla getirdiği ya da getirebileceği sorulardan birkaçı. Kuşkusuz bu filmi gören herkes kendi sorularını sorabilir ve kendi yanıtlarını arayabilir. Hem de yaratılmasından 30 küsur yıl sonra, böyle sorular sordurtabilen kaç film, kaç sanat yapıtı var? ■

İşte bukelamun!

Geçtiğimiz ay "Zor Baba"da karşımıza çıkan ROBERT DE NIRO gelmiş geçmiş en iyi sinema oyuncularından biri. De Niro, basınla söyleşi yapmaktan kaçınan, kendi üzerine konuşmaktan hiç hoşlanmayan bir aktör. Sadece işleriyle ortada olmayı istiyor. Biz de bu isteğine uygun olarak aktörün 30 yılı aşan meslek hayatına genel bir bakış atıyoruz.

"Casino"

Bugünlerde eleştirmenler arasında, Robert De Niro'nun taşıdığı büyük ünden bunaldığı yolunda bir izlenim var. Çok uzun zamandır, kuşağının arketip oyuncusu olarak tanımlanan De Niro, oynadığı rollere 40 yıldan beri müthiş bir yoğunluk ve gerçeklik kattı. Seyrederken sizi başka alemlere sürükleyen bir sürü iyi çalışma, birçok hatırda kalıcı rol ve unutulmaz sahne... Ama sonra, yaratıcılığının kaybolduğunu düşündüğünüz bir anda, son derece dikkatli ve yoğun bir oyunculukla, yıldırıcı ve bezdirici bir karakteri canlandırdığı filmi, "Zor Baba" (Meet the Parents) ile herkesi şaşırtmayı başardı. Jay Roach'un, bir erkeğin gelecekteki kayınvalide ve babası ile tanışması kabusunu işleyen gürültülü ve neşeli filminde De Niro, Ben Stiller'ın uzlaşması imkansız gibi görünen müstakbel kayınpederi rolünde çok iyiydi. Karşısındakini etkileme konusunda umutsuz ve şanssız Stiller ile çok çabuk yargıya varan, şüpheci De Niro arasında başlayan kedi fare oyununda, her iki aktör de birbirini gayet iyi tamamlamıştı.

De Niro'nun karşı karşıya oynadığı oyuncular, ekrandaki görüntüsüne aldanıp korkuyla karışık bir huşu içinde olacaklarını düşünseler de, biraraya geldiklerinde onun dünyada tanıdıkları en utangaç insan ve en cömert oyuncu olduğuna kanaat getiriyorlar. New York'un Little Italy (Küçük İtalya) bölgesinde geçen çocukluğunda da utangaç olduğu bilinen bir gerçek. Lakabı Bobby Milk'miş. 17 Ağustos 1943 doğumlu oyuncunun annesi ve babası ressam; bu sayede daha çocuk yaşta sanatın büyüsünü kavramasını ve işinin tüm cephelerinde taşıdığı entelektüel merakın kaynağını anlamış oluyoruz. 10 yaşında "Oz Büyücüsü"nün Korkak Aslan'ı olarak tiyatroya başladı. Altı yıl sonra Çehov'un "Ayı" oyununun turnesinde ilk kez profesyonel oldu. Kendisini daha kesin bir şekilde oyunculuğa adama konusunda kararlıydı; oyunculuk, yaşam boyu sürecek bir yolculuğa başlamaktı onun için. Bu konuda, "Oyunculuk gerçek hayatta asla cüret edemeyeceğimiz şeyleri yapabilmek için en ucuz yol," diyordu. Sözlerinin doğruluğunu, sinemadaki ilk rolleri olan 1963 tarihli Brian De Palma'nın "The Wedding Party" veya Roger Corman'ın "Bloody Mama"sında Ma Baker'ın ruh hastası oğlunu canlandırırken tecrübe etmiş oldu. 1970'lerin başında, New Yorklu, genç ve yoksul bir "metod" oyuncusuydu; kendi durumundaki diğer genç oyuncular gibi Francis Ford Coppola'nın yeni filmi "Baba"da (The Godfather) bir rol kapabilmeye çalışıyordu. Al Pacino'nun oynadığı en küçük oğul Michael'ı oynayabilirdi ama James Caan'ın oynadığı Sonny için testlere çağrıldı. Sonuçta, Paulie Gatto gibi küçük bir rolü aldıysa da, "The Gang That Couldn't Shoot Straight"in büyük bir bölümünde oynayacağı kesinleşince, "Baba"yı bıraktı. Bu hareketi kendisine şans getirdi; ileriki yıllarda yaşadıkları da bunu kanıtladı. Corleone ailesiyle gene bağlantı kurmadan önce, amansız bir hastalığa yakalanmış usta bir beyzbol oyuncusunu oynadığı "Bang the Drum Slowly"de çok başarılı bir performans gösterdi. Bu rolüyle belli oranda dikkatleri üzerine çekmiş olsa bile, yönetmen Martin Scorsese ile çevirdiği ve aralarında uzun yıllar su-

recek profesyonel bir ilişkinin ve arkadaşlığın temelini atan "Mean Streets"te yeteneğini dilediğince sergileme fırsatı buldu.

Sonra Francis Ford Coppola gene aradı. Kendisine ilk filmde Brando'nun oynadığı Vito Corleone karakterinin gençlik yıllarını oynamasını teklif ediyordu. Kendi araştırmalarına derinleşen De Niro, İtalyanca çalıştı ve saatler boyunca Brando'nun oyunculuğunu izleyerek, paylaştıkları rolün genç ve yaşlı karakterine süreklilik kazandırmaya çalıştı. Çabaları boşa çıkmadı, bu rolüyle en iyi yardımcı oyuncu Oscar'ını kazandı. Sonraki filmi "The Last Tycoon"da, Elia Kazan ile çalıştı. 1976'da gerçekleştirilen film, 1930'lu yıllar boyunca MGM'nin efsanevi yapım şefi Irving Thalberg'ün yaşamöyküsünden esinleniyordu. Ama De Niro'nun "Baba 2"de yarattığı izlenime hiçbir katkıda bulunamadı.

Aynı yıl Martin Scorsese ile yeniden biraraya gelip "Taksi Şoförü"nde (Taxi Driver) oynadı. Çevresinde olup bitenlerden hayalkırıklığına uğrayan bir Vietnam gazisinin Kitabı Mukaddes'den esinlenerek, New York'u kurtarmaya soyunmasını anlatan filmdeki Travis Bickle rolüyle, adını insanların hafızasına kazımayı başarmıştı. 12 yaşındaki bir fahişeyi (Jodie Foster) sokaklardan kurtarmak isteyen Bickle, yavaş yavaş bir ölüm makinesine dönüşüyordu. Sonuçta, etkileyici, üzücü ve çarpıcı bir film, oyuncu ve yönetmenin birlikte üne kavuşmasını sağlayan bir başyapıt çıktı ortaya.

Bernardo Bertolucci'nin uzun filmi "1900"de ortak başrollerden birini oynadıktan sonra Martin Scorsese yeniden biraraya gelip eleştirmenlerin beklentilerinin altında kalan eski moda bir müzikale imza attılar; ama gene de ikisinin kariyerinde bu filmin adeta antika gibi değeri vardır: "New York, New York." Filmde, orkestra şarkıcısı Liza Minelli ile iyi müzik yapmaya çalışan ama aşka giden sarp yolda bir dizi uyumsuzlukla karşılaşan saksofoncuyu canlandırıyordu.

Michael Cimino'nun yönettiği "Avcı" (The Deer Hunter), De Niro'ya derin ve yoğunluklu drama türü oyunculuğu yeniden deneme şansı verdi. Polonya asıllı çelik işçilerinin yaşadığı bir kasabada Vietnam Savaşı'nın yıkıcı deneyimiyle insanların yaşamlarının nasıl mahvolduğunu anlatan film, kariyerinin en iyi işlerinden biridir. Esir kampında Christopher Walken ile beraber oynadığı sahneler hala unutulabilmiş değil. Walken da bu rolüyle en iyi yardımcı oyuncu Oscar'ını kazanmıştı.

1980'de Scorsese'nin çektiği ve son 25 yılın en iyi Amerikan filmi olarak nitelenen "Kızgın Boğa"daki (Raging Bull) başrolü ona en iyi oyuncu Oscar'ını kazandırdı. Amerikan Rüyası'nın tersine döndüğü "Kızgın Boğa", ortasıklet dünya boks şampiyonu Jake La Motta'nın kariyerini anlatan olağanüstü bir filmdi. De Niro daha önce filme çekilmemiş özgün boks sahnelerinin hakkını verebilmek için fiziksel kondisyonunun zirvesine ulaştı. La Motta'nın şişman ve yaşlı portresini çizebilmek için olabildiğince cesur davranarak kilo aldı ve fiziksel olarak değişime uğradı. Zaten Scorsese filmi çekmeye başladığı andan itibaren Oscar'ı alacağı kesinleşmişti.

Bundan sonra bir oyuncu olarak kendisini zorlayacak, cüretli, üstelik bir de ticari başarı sağlayacak bir iş arayıp bulmak kolay olmadı. "True Confessions" sakin, mütevazı, Robert Duvall'in yardımcı oyuncu olarak yer aldığı, kendi halinde bir filmdi. Yine Scorsese için oynadığı "King of Comedy"de Walter Mitty tarzı bir şovmen olmak isteyen; son bir şans elde edebilmek için kendine idol seçtiği komedyeni kaçırmak zorunda kalan birini canlandırdı.

"Falling in Love"da "Avcı"dan sonra Meryl Streep ile yeniden biraraya geldi; ama gene de bu iki ağırsıklet yeteneğin birarada oluşu seyirciyi çekmeyen romantik dramı kurtarmaya yetmedi. "Baba"yı andıran "Bir Zamanlar Amerika" (Once Upon in America), New York'ta bir grup Musevi gangsterin yükseliş öyküsünü anlatıyordu. James Woods ile rekabete dayalı ama unutulmaz sahneleri paylaşmalarına rağmen Coppola'nın filmindeki performansının üstüne çıkamamıştı. Roland Joffe'nin 18. yüzyılda Amazon ormanlarında geçen macera filmi "The Mission"da geçmiste paralı askerlik yapmış

"Zor Baba"

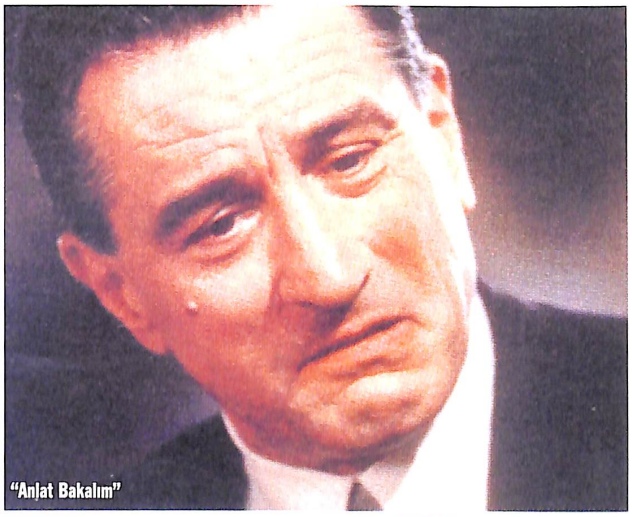
"Anlat Bakalım"

"Rocky

"Başkanım Adamları"

"King Of The Comedy"

"Geceyarısı Ar"

"Cape Fear"

"Baba 2"

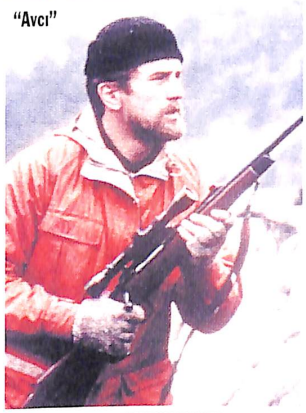
"Avcı"

"Kızgın Boğa"

"Mean Streets"

"A Bronx Tale"

olan bir misyoneri canlandırdı. "Şeytan Çıkmazı"nda (Angel Heart), uzun tırnaklarıyla insanların ruhunu satınalan şeytan tiplemesi Louis Syphere ile uzun süre zihinlerde takılı kaldı. Brian De Palma ile yeniden biraraya gelip "Dokunulmazlar"da (The Untouchables) oynadı. Bu film için de 14 kilo almış, alnındaki saçları gangsterlerin geniş alnına benzetebilmek için kazıtmış ve Al Capone'un terzisine ipek iç çamaşırları ısmarlamıştı. Ayrıca tüm bunlara her rolü için hazırlanırken yaptığı standart yoğun araştırmaları ve okuma seanslarını da eklemek gerekiyor.

40'lı yaşlarını sürerken kariyerinin zirvesini yaşayan De Niro, rol seçimlerinde her zaman ince eleyip sık dokumadı ama açıkçası çok kötü bir fimde oynadığına, başarısız bir performans çıkardığına şahit olunmadı. "Geceyarısı Av" (Midnight Run) komedi ve aksiyonun başarıyla harmanlanmasıyla ayrı bir yere sahiptir; De Niro burada maceraperest mafya muhasebecisi Charles Grodin'i yakalayan modern zaman ödül avcısı rolüyle harikalar yarattı. Sorunlu Vietnam gazisi temasını işleyen "Jacknife" ve yeniden komediye döndüğü "Biz Melek Değiliz"de (We're No Angels) kendi adına başarıyı yakalamakta zorlanmadı. "Uyanışlar"da (Awakenings) Robin Williams'ın canlandırdığı Dr. Oliver Sacks'ın uyguladığı radikal fizik terapi ve ilaç tedavisiyle uzun süre kaldığı komadan kurtulan bir hastayı oynaması başlı başına bir meydan okumaydı. "Sıkı Dostlar" (Goodfellas) onun ilk filmlerinden beri birçok çeşitlemesini oynadığı gangster rollerine yeniden kavuşturdu. Gerçek bir öyküye dayanan film, Martin Scorsese'nin de tüm yeteneğini ortaya serdiği filmlerinden biriydi; De Niro Jimmy Conway adlı İrlandalı bir gangsteri, Ray Liotta ise mafya itirafçısı Henry Hill'i canlandırmıştı.

De Niro büyük oyuncular için küçük rol diye bir şey yoktur kuralının yaşayan bir kanıtı gibidir. Sıradan oyuncuların egolarını yaralayıcı bir şey olarak gördükleri küçük rollere kattığı müthiş parıltıyla oynadığı her filmde dikkat çekmesini becerir. "Backdraft"taki küçük rolüne taşıdığı yoğunluk ve derinlik de bunu kanıtlar. Benzer şekilde filmografisinde görülen başarısız filmler büyük ölçüde geri tepen iddialı tercih ve seçimlerden çok, açık ve net hatalara dayanır. "Stanley & Iris" sadece eğlendiren bir film olmaktan ziyade söyleyecek bir şeyleri olan bir yapımdır. "Guilty by Suspicion" küçük bir film olmasına rağmen antikomünist McCarthy döneminin cadı avı sırasında geçen düzeyli bir iştir. Scorsese'nin "Cape Fear" yorumunda müthiştir ama insanlar onun iyi oynamasına artık o kadar alışmışlardır ki performansını normal karşılarlar. Zaman geçtikçe ve De Niro sert karakterler yaratma konusunda ilerledikçe, alçakgönüllü ve zayıf karakter rollerinde daha az inandırıcı hale gelir. "Mistress", "Night and the City" ve "Mad Dog and Glory", çabalamalarına rağmen başarısız filmler olarak kalmışlardır. Çünkü bu tip bir sakinlik ve duyarlılık -insanın önemli bir parçası olmasına rağmen- beyazperdede çizdiği kendi kişiliğiyle bağdaşmamaktadır."Bu Çocuğun Hayatı"nda (This Boy's Life) çizdiği, Leonardo DiCaprio'yu yıldıran ve yönetmen Michael Caton-Jones'u etkileyen hain kabadayı tiplemesiyle, bir ölçüde özüne dönmüş gibidir. Caton-Jones, De Niro için "Karşılaştığım en sıkı çalışan oyuncu. Herhangi bir ticari kriteri yerine getirmek gibi bir gerekliliği hissetmediğini düşünüyorum. Kariyerini oluşturan karakterler hep ilginç ve zıt tiplemeler; özellikle arayıp onları işlemeye gayret ediyor. Onunla ilgili vardığımız peşin hükümler bize sorun yaratıyor.

Hep oynadığı rollerin etkisinde kalıyoruz. Oysa tanıdıkça karakterinin hoş, tatlı ve yumuşak yönleri de ortaya çıkıyor. Tüm yaptığı, kendi özgün karakterinin çeşitli yönlerini benim çabalarımla dışa vurması. Ama hep en karanlık yönlerini açığa çıkarıyor, çünkü onları oynamayı ilginç buluyor."

"A Bronx Tale"i yönetmekle daha önce denemediği bir işe el atmış oldu, öykünün kalbinde yer alan çocuğun babasını da canlandırdı. Chazz Palminteri'nin oynadığı gangster tiplemesi, çocuk için çok daha çekici ve tehlikeli bir etkiye sahipti; De Niro ise oğlunun yaşa-

"Uyanışlar"

"Büyük Hesaplaşma"

"Fanatik"

"Sıkı Dostlar"

"Güçlüler Bölgesi"

"Men of Honor"

mında pozitif bir model olmaya çalışan, namuslu, onurlu ve güçlü bir babayı canlandırıyordu. Palminteri "Bob yönetmenliğe de oyunculuğa yaklaştığı gibi yaklaşıyor" diyor ve ilave ediyor: "Kılı kırk yarıyor. Her şey yanlışsız olmalı. Birçok insan onun zor bir insan olduğuna dair ün saldığını düşünüyor, bana göre zor biri değil. Ben mükemmelliyetçiyimdir ama Bob sadece herkesten çok daha fazla çalışır."

Çeşitli kötü adamları ve gangsterleri unutulmaz performanslarla canlandırmasıyla üne kavuşan De Niro'nun gösterişsiz ilk yönetmenlik denemesi fazla ses getirmedi. Ama böylelikle, yeteneğinin oyunculukla sınırlı olmadığını da kanıtlamış oldu. Bunun sonrasında Kenneth Branagh için "Mary Shelley's Frankenstein"da, protez kabilinden makyaj katmanları altında oynadığı canavar rolü geldi. 1995'te yeniden Scorsese ile birlikte "Casino"yu çektiler. 1995'in sonlarında Al Pacino ile modern suç filmi "Büyük Hesaplaşma"da (Heat) rol aldı. "Baba 2"de ikisi de başrol oynamış ama aynı sahnede hiç görülmemişlerdi. Perdede ilk kez birarada görüldükleri sahnede sonuç unutulmazdı. Tabii ki kendi kuşağının en çok alkışlanan iki oyuncusunu perdeye birlikte taşıma projesi sonuçta muhteşem bir etki yaratacaktı. Yönetmen Michael Mann "dramatik olmayan cevap 'hayır'dır, 'zor' değil. Sonuçta kolay oldu sayılır. Kadroyu oluştururken bunu bir düet olarak düşündüm ve böylece kağıda oyuncu çiftlerini yazdım. Besbelli ilk tercihlerim Al ve Bob'tu. Birbirlerini 20 yıldır tanıyorlardı ve birarada çalışmak istiyorlardı" diyor.

Bir başka küçük ama sakin performans "Sleepers" ile geldi; hain bir cezalandırma sistemiyle suistimale uğrayan bir grup erkek çocuğa destek veren rahip rolüydü bu. Fakat "Fanatik" (The Fan) gerçek bir hayalkırıklığıydı. Ne Wesley Snipes ne de De Niro filmi kurtarmaya yetmedi. Etkili bir siyasi taşlama olan "Başkanın Adamları" (Wag the Dog) ile formuna yeniden kavuştu. Quentin Tarantino'nun "Jackie Brown"ında derin düşünceler içindeki varlığıyla filme renk kattı. "Büyük Umutlar"daki (Great Expectations) Magwitch rolü ve eski moda bir aksiyon filmi olan "Ronin" kariyerine küçük katkılarda bulundu. "Anlat Bakalım"daki (Analyze This) psikolojik destek isteyen mafya babası tiplemesi, gerçekten de ona çok şey kattı. Bir gangsterin Bill Crystal tarafından canlandırılan yumuşak huylu, kendi halinde bir doktordan tedavi görme isteği, bu tip filmlere titiz ve usta işi bir örnek oldu. Ayrıca doğru materyal sağlandığında De Niro'nun ne kadar iyi komedi oynayabileceğini bir kez daha gösterdi.

"Flawless"da De Niro yeniden fiziksel ve duygusal bir mengeneye girdi; felç kurbanı bir adam kendi önyargılarına cesaretle karşı koyuyor ve gösterişli bir transseksüel olan komşusundan yardım istiyordu. Sonraki filmi "Zor Baba" bildiğiniz gibi yine bir komediydi ve De Niro yine göz dolduruyordu. Sırada gösterime girecek olan "The Adventures of Rocky & Bullwinkle" ve Cuba Gooding Jr. ile başrolü paylaştığı, konusu gerçek yaşama dayanan "Men of Honour" var. 57 yaşındaki Robert De Niro'nun kariyerindeki tüm bu ilginç ve çeşitli rolleri arayıp bulmak için çaba sarfettiği gerçek. Oynadığı rollerdeki duygusal gerçekliği müthiş bir gayret ve kendinden geçmeyle keşfederek başarıyı yakalıyor. "Flawless"ın yönetmeni Joel Schumacher "Rolünden, birlikte çalıştığım diğer oyunculardan çok daha fazla bahsediyor" diyor. "Çalışırken öyle detaycı ve titiz ki, sürecin her anını paylaşmaktan hoşlanıyor. Ama aynı zamanda kendine ait bir mahremiyeti, özel alanı var ve bu paylaşımı fısıldayarak gerçekleştiriyor. 'Flawless'ı çekerken Bob (Robert De Niro'yu kastediyor) beş haftayı felçli hastaları izleyerek geçirdi, kendisine izin verenleri de videoya çekti. Evde de onları izledi; nasıl hareket ettiklerini öğrendi. Kursundan pençe taktığı bir ayakkabıyı giyerek ayağının bükülmesini engelledi, kollarına ağırlıklar bağladı, böylece kendisini felçlilere benzetti. Sadece filmin açılış sahnesi için, her akşamüstü ayrıca tango dersleri aldı ve parkta hentbol oynadı. Gerçekten de olağanüstü bir oyuncu o." ■

"Otoban programında aracı kullanan konuğun emniyet kemeri takılı değildi. Konuya dikkat çekmek için aradım."

Bir NTV izleyicisi

BİZİ NE KADAR DİKKATLİ İZLEDİĞİNİZİ BİLİYORUZ

NTV

Türkiye'nin Haber Kanalı

www.ntvmsnbc.com

Görüntü yönetmeni David Tattersal yükseklik hissini verebilmek için kamerayı sürekli hareket halinde tutmuş.

Yüksek rakımlı aksiyon

"DİKEY LİMİT" (Vertical Limit), dağlarda geçen "soğuk", beyaz bir aksiyon. "Maskeli Kahraman Zorro" ve "Goldeneye"dan hatırladığımız Martin Campbell'in yönettiği filmde, Chris O'Donnell'ın başını çektiği genç bir oyuncu kadrosu rol alıyor. **DERLEYEN: EBRU KALPAKÇI**

1892'de keşfedilip zirvesine ancak 1954'de İtalyan dağcıların ulaşabildiği K2, 8611 mt yüksekliğiyle, Everest'ten sonra dünyanın ikinci en yüksek tepesi. Amatör ya da profesyonel her dağcının rüyasını süslüyor. Ama birçok dağcının ölümüne neden olduğu da bir gerçek, çünkü yapısı itibariyle son derece zorlu ve hava şartları da çok ağır. Çin ile Pakistan sınırındaki Karakurum Dağları'nın içinde yeralan K2 bu kez de "The Mask of Zorro" ve "Goldeneye" gibi hareketli filmlerin yönetmeni Martin Campbell'in son filmi "Dikey Limit"e konu oluyor. Daha önce babalarıyla yaptıkları bir tırmanışta kaza geciren iki kardeşten Peter (Chris O'Donnell), son derece kritik bir karar vermek zorunda kalıp babasının ipini keserek kızkardeşiyle kendisinin yaşamını kurtarır. Bu olaydan sonra Annie (Robin Tunney), Peter'ı affetmez, dağlara tırmanmaya devam eder ama Peter daha münzevi bir yaşantıyı seçip National Geographic dergisinin foto muhabiri olur. Üç yıl sonra bir K2 tırmanışı sırasında Annie ve Teksaslı sanayici Elliot Vaughn (Bill Paxton) bir buz yarığında, 26000 feet (yaklaşık 8000 mt) yükseklikte mahsur kalıp zamana karşı hayatta kalma savaşı verirken, Peter da kızkardeşini kurtarabilmek için her şeyi deneyecektir. Martin Campbell film için "Dağın varlığı filme sadece boyut katıyor, çünkü ana tema dağa tırmanmak veya zirvesine ulaşmak değil. Asıl işlemeye çalıştığımız şeyler sevgi, cesaret ve ilişkiler. Dağı, yüksekliği, hava şartlarını bir kenara koyup filmi bir ovada da çekseydik gene bu temaları işleyen iyi bir film olarak ağırlığını taşırdı" diyor. Önce Avrupa ve Kanada'nın dağlık alanları mekan olarak düşünülmüşse de Yeni Zelanda'daki Cook Dağı'nın dünyada Himalayalar'a en çok benzeyen dağ silsilesi içinde yer alışı, yapımcıları bu bölgeye yönlendirmiş. Filmde rolü olan ve diğer birçok dağcılıkla ilgili filmde danışmanlık yapan profesyonel dağcı Ed Viesturs da büyük buzulları, derin yarıkları, sarp kayalıkları, sert hava şartları ve inanılmaz güzellikteki manzarasıyla Cook Dağı'nın seçiminde etkili olmuş. Dağın güzelliğinin yanında tehlikeli bir yer oluşu da setin kurulması ve filmin tüm çekim aşamalarında dikkat ve titizliği gerektirmiş. Ekipmanların gönderilmesi, güvenlik ekibinin yerleşim yerini hazırlaması, helikopterden vinçle çekim yapacak kameranın taşınması, dağda ray sisteminin kurulması gibi hazırlıklardan sonra oyuncular da taşınınca çekimler başlamış.

Yapımcılardan Lloyd Phillips'e göre ne kadar tehlikeli ve korkutucu olursa olsun tüm bu hazırlıklara, çabalara değmiş çünkü vahşi doğa koşullarının yaratılması filmin gerçekliğine katkıda bulunmuş ve izleyiciyi heyecanlandırmayı başarabilmiş. Görüntü yönetmeni David Tattersal ise, izleyiciye dağın tepesinde olduğu hissini verebilmek için iki boyutluluktan vazgeçip kamerayı sürekli hareket ettirerek yükseklik duygusunu taze tutmayı denemiş. Böylece kamera hareket ettikçe algılamanın üçboyutlu hale geleceğini ve derinliğin daha hissedilir olacağını düşünmüş. Filmin görselliğinin çıkış noktası da kameranın elde tutulması ve geniş açı kullanılmasıyla gerçekliğin daha cesur, gerçekçi bir anlatım kazanması. Tattersall'un en yüksek alanlarda bile vinç ve ray kullanımındaki ustalığının da tabii katkısı büyük.

Parafin karlar

Yeni Zelanda'da Queenstown'ın mesire yerinde The Remarkables adlı bir dağ sırası da K2'nin ana kampı olarak belirlenmiş. Remarkables kayak bölgesinin yüksekliklerine kurulan bu set, zirveye giden yolun ileri karakolu durumunda ve medeniyetle kurulabilecek son bağı simgeliyor. Ana kamp, set tasarımcısı Jon Bunker tarafından değişik şekil ve boyutta, farklı renklerde bir sürü dağcı çadırının kümelendiği bir yer olarak hazırlanmış. Her çadırın, içindekileri yansıtan ayrıntılar taşımasına özen gösterilmiş. Tecrübeli oyuncu Bill Paxton'un canlandırdığı zengin işadamı Elliot Vaughn'ın çadırı ise en ihtişamlısı olmuş: birbirine bağlı bir sürü geniş ve kubbeli çadırın her türlü lüksü de barındıran çadırı gören gerçek dağcılar, böyle bir şey K2'de olsa hiçbir dağcının içinden çıkıp zirveyi zorlamayacağını söylemişler. Ana kampın kozmopolitanlığı da çeşitli ülkelerden gelen tırmanma gruplarından oluşmasına dayanıyor. İtalya, İspanya, Japonya, Hindistan, Rusya ve Yeni Zelanda'dan gelen tırmanma yardım ekiplerine ek olarak Pakistanlı taşıyıcılar, aşçılar ve tabii Vaughn'ın dağcı ekibi de hesaba katıldığında, en kalabalık çekimlerde nüfus 265 kişiyi bulmuş.

Sarp ve geçit vermeyen dağ şartlarında kurulan sette, yapımcılar "polystyrene"den oyulmuş bloklar ve üzeri şekil verilebilen köpükle örtülü çelik çerçeveler inşa edip, bunların üstünü buzla kaplı duygusunu verebilmek için parafinle kapladılar. Sonra da özel efekt ürünlerinden biri olan kar köpüğüyle spreylediler. K2'nin soğuk, amansız buzul ortamı sağlanmış oldu. Ayrıca her setin, önceden bilgisayarda üç boyutlu tasarımı yapıldı. Kritik ve özel aksiyon sahnelerinin çekileceği bu setlerde, kamera ve oyuncuların hareketleri bilgisayarda önceden planlanıyordu ve her türlü risk önceden hesaplanarak minimize edilmeye çalışılıyordu. Buz yarığının içinde mahsur olan Annie, Vaughn ve Tom arasındaki yoğun ve heyecanlı sahneler sivri bir buzun üzerinde çekilmişti; tabii bu da sette kurulmuş bir dekordu. Çığ sahnesi için, tepeye kağıttan karları dökmeye yarayan bir boşaltma tankı taşınmıştı. Buz yarığının sağlam bir yer olmadığı izlenimini verebilmek için, setin kritik anlarda buz parçalarının ve kar serpintilerinin düşmesini sağlayacak hareketliliğe sahip olmasına da imkan verilmişti. Annie'nin sırt bagajını alabilmek için cesurca üzerinde yürüdüğü buzdan köprü de, özel efekt bölümünün önce çatlayıp sonra kırılacak şekilde tasarladığı dekorlardan biriydi. Yapımcıların en zorlandığı sahne ise, Peter, Annie ve babaları Royce Garrett'ın (Stuart Wilson) filmin açılış sahnesinde Utah'a tırmandıkları ve kazanın gerçekleştiği sahneydi. İki deneyimsiz dağcının yukarıdan üstlerine düşmesiyle tek ipe asılı kalınca -el veya ayakları da tutunamıyordu- Peter yükü hafifletip kızkardeşini ve kendisini kurtarabilmek için babasının ipini kesmek zorunda kalıyordu. Yönetmen yardımcılarından Crane'e göre bu sekansın en önemli özelliği hareketin gerçekliğini tam anlamıyla yansıtabilmesi ve bunun için de koreografinin doğru hareketleri yakalayabilmesiydi. Tek çekimde beş kişinin düşüşünü gösterebilmek için hem teknik hem de güvenlik anlamında taşınan sorumluluk büyüktü. Önce düşen kişilerin ağırlığına eşdeğer ağırlıkta yüklerle deneme yapıldı. Her birinin düşüşü, gerçeğe uygun gözükmesi için kontrol edildi. Biri düştüğünde diğerini sürüklüyordu. Birçok güvenlik donanımının (kablolar, hız kesiciler vs.) kullanıldığı düşüşlerdi bunlar.

Queenstown yakınlarındaki Earnslaw Dağı ise Pakistan ordusunun cephaneliğinin çekileceği mekan olarak değerlendirilecekti; tabii burada da ekibin işi zordu, dağın uygun

Scott Glenn, kaybettiği karısını arayan dağcı Montgomery Wick'i canlandırıyor.

Filmin başrol oyuncuları toplu halde.

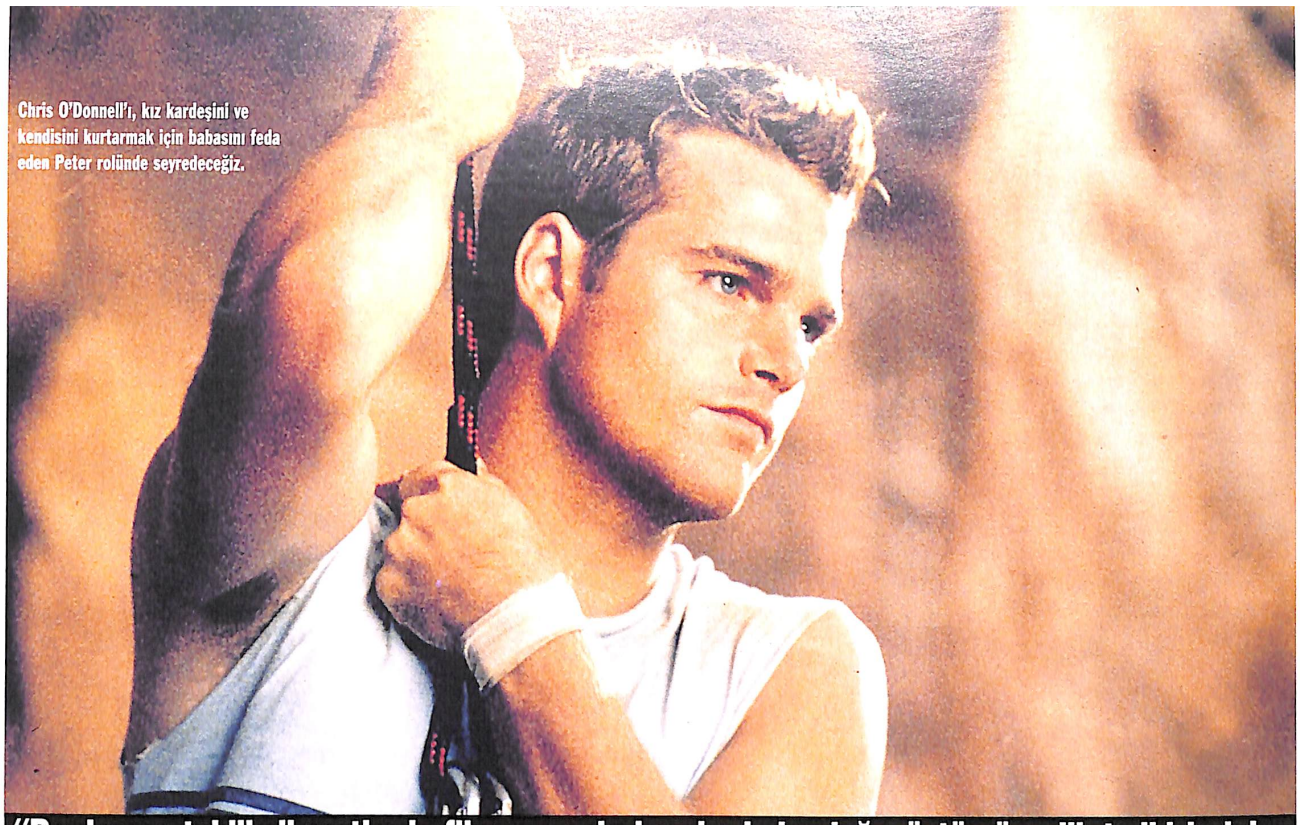

Chris O'Donnell'ı, kız kardeşini ve kendisini kurtarmak için babasını feda eden Peter rolünde seyredeceğiz.

"Bu derece tehlikeli şartlarda film yapmak, beraberinde olağanüstü güvenlik tedbirlerini ve uzman bilgisine başvurmayı gerekli kılıyordu."

bölgelerine sadece helikopterle ulaşılıyordu. Yetersiz ekipmanı, köhne hastanesi, kriket oynayarak vakit öldüren personeli ve patlayıcı cephane depolarıyla adeta savaş zamanlarının tehlikeli bölgelerini andırıyordu.

Bu derece tehlikeli şartlarda film yapmak, beraberinde olağanüstü güvenlik tedbirlerini ve uzman bilgisine başvurmayı gerekli kılıyordu. Yüksek dağlara hızlı tırmanma, insan vücudunun iklime alışmasına ya da gerekli ayarı yapabilmesine imkan vermediği için, bundan kaynaklanan birçok semptom ortaya çıkabilir. Bunların arasında, filmdeki karakterlerin de muzdarip olduğu kuru öksürük, nefes darlığı, başdönmesi, sersemleme ve yorgunluk sayılabilir. Akciğer ödemi ve beyin ödemi gibi rahatsızlıklar ortaya çıkabilir, bunları kalp krizinden kaynaklanan ölüm izler. Gerçekte de bu derece yüksek dağlara tırmanmalarda, düşmelerden çok, ödemler sonucunda ölümler meydana gelmektedir.

Ünlü dağcılar hocalık yapıyor

"Dexamethasone" ya da kısaca "Dex" adlı ilacın enjeksiyonu, dağcıların bu tip rahatsızlıklarını en azından daha alçak bölgelere inmelerine izin verecek ölçüde iyileştirmektedir. Buz yarığında mahsur kalan Annie, Elliot ve Tom (Nicholas Lea) için de Dex, yaşam ile ölüm arasındaki farkı anlamlandıran en değerli maddedir.

Çekimlerin güvenli ve özgün olabilmesi için yapımcılar, Kanadalı Barry Blanchard'ı ve Yeni Zelandalı Guy Cotter, Kim Logan ve Mark Whetu'yu da kapsayan dünyanın önde gelen profesyonel dağcılarını kiralar. Başrol oyuncularının dublörleri de hesaba katılırsa, filmde toplam 50 civarında gerçek dağcı bulunmaktadır. Oyuncu güvenliği bölümünde, oyuncular bir ay süreyle, "Cliffhanger", "K2" ve "The Edge" gibi filmlerde danışmanlık yapan dağcı Blanchard'ın liderliğinde dağcılık eğitimi alırlar. Eğitimin amacı, oyuncularla ekibi çekimlere alıştırmak ve karakterleri güvenli ve inandırıcı biçimde canlandırmalarını sağlamaktır. İşin bu yönü, oyuncuların projede en sevdikleri deneyim olur: Chris O'Donnell'a göre "Dağa tırmanma daha önce yapmadığım bir şeydi, Yeni Zelanda'ya gelip dağcılığı öğrenmek harika bir tecrübe oldu." Robin Tunney de hevesli öğrencilerden biri olarak şunları söylüyor: "Dünyanın en ünlü dağcılarından eğitim almak inanılmazdı. Yaptıklarıma inanamıyorum ve kendimle gurur duyuyorum!" Filmde K2'de karısını kaybeden ve cesedini bulabilmek için her yıl birkaç kere dağa tırmanan Montgomery Wick'i canlandıran Scott Glenn ise "Bu filmden önce tırmanmakla ilgili yaptığım tek şey, merdiveni en fazla üç basamak çıkmaktı. Ama film sayesinde dünyanın en iyi dağcılarının bazılarından eğitim almak da benim için olağanüstüydü" diyor. "Tıpkı şeker dükkanındaki bir çocuk gibiydim!" Glenn, buza tırmanmayı tutku haline getirerek boş zamanlarının daha çoğunu yeni buz tırmanışlarına ayırmaya başlamış bile. Tırmanmanın transandantal bir deneyim olduğunu, bu sırada geçmişin ve geleceğin silindiğini zira tırmanırken sadece yaşanan anın düşünüldüğünü ifade ediyor.

Daha önce beş kez Everest'e tırmanan ve K2'ye de zirve çıkışı yapan tecrübeli dağcı Ed Viesturs'a göre insanların neden dağa tırmandıklarını anlamak güç; kimileri egosunu tatmin için kimileri de bir dağı fethetmenin kibirini yaşamak için tırmanıyor. Kendi tırmanma nedenini ise, fiziksel ve zihinsel bir meydan okuma ve dağın saf güzelliğini paylaşabilmek olarak tanımlıyor.

Kostümler filmin başarısına önemli ölçüde katkıda bulunuyor. Oyuncular baştan ayağa hantal dağcı kıyafetleri içinde olduklarından, seyircinin her birini ayırt edebilmesi için kostüm sorumlusu Graciela Mazon her oyuncunun oynadığı karaktere göre renkleri düzenlemiş: "Genç seyircilerin, ana karakterle kendini bir tutmasını istedim. Peter'ın kostümlerine çizgiler ekledim ve enerjik olmayı çağrıştıran sarıya ağırlık verdim. Annie içinse, masumluğunu ve aynı zamanda aktif bir sporcu olusunu dikkate alarak olimpiyad oyunlarındaki tırmanış giysilerini göz önünde tuttum. Renk olaraksa tutku, gençlik ve gücü simgeleyen kırmızıyı seçtim."

Teknolojinin tüm nimetlerinin kullanıldığı filmde sadece sınırları zorlamak ya da doğayla mücadele islenmiyor. İzleyicileri heyecandan heyecana sürüklerken, yönelttiği etik sorularla da yoracağa benziyor. ■

IMF'den 6 dilde ekonomi sözlüğü!

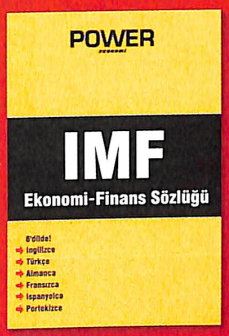

6 dilde ekonomi ve finans sözlüğü Türkiye'de!

- ✔ Binlerce ekonomi teriminin İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, Portekizce ve Türkçe karşılıkları!
- ✔ IMF'nin resmi ekonomi sözlüğü bütün dünyada geçtiğimiz ay yenilendi
- ✔ Bu fırsat bu ay POWER'la bedava!

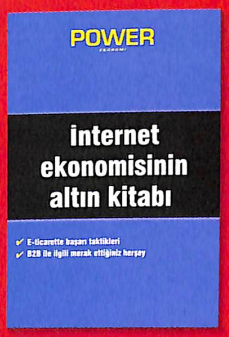

İnternet ekonomisinde kazanmanın altın kuralları

- ✔ Dünyanın en iyi yönetim danışmanlığı şirketlerinden McKinsey, e-ticarette kazanmanın altın kurallarını belirledi.
- ✔ Bütün dünyada internet şirketi yöneticilerinin elinden düşmeyen bu çalışma, POWER'la Türkiye'de
- ✔ 80 sayfa ücretsiz!

ŞUBAT SAYISI BAYİLERDE

150 il ve ilçenin kazanç atlası

- ✔ Cumhuriyet tarihinde ilk kez bütün illerin ve bütün büyük ilçelerin tek tek fırsat analizini yaptık.
- ✔ Hangi ilde ve hangi ilçede, hangi yatırım ne kadar kazandırır?
- ✔ Arazi fiyatları nerede, ne kadar? Bu ay POWER'da...

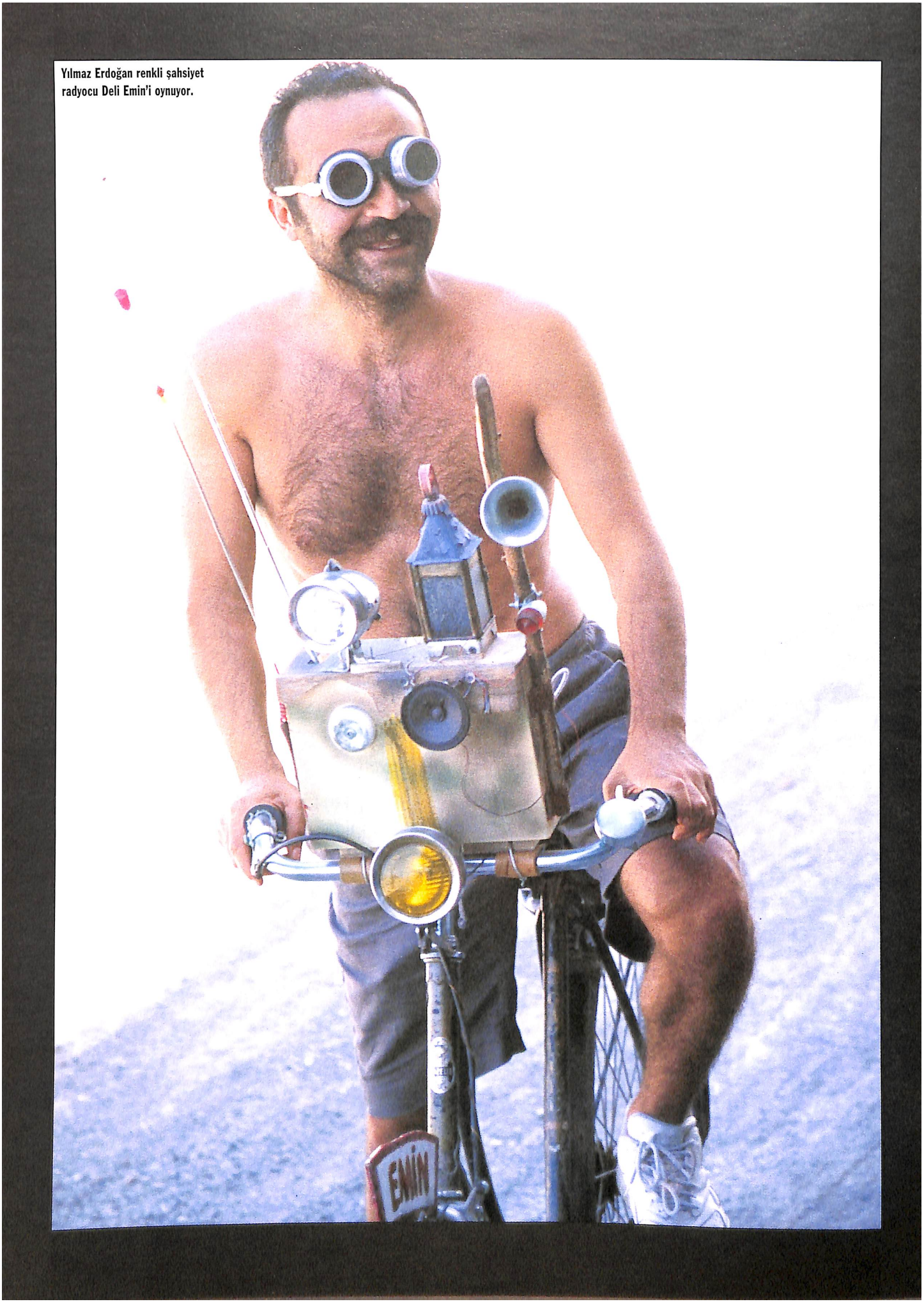

Yılmaz Erdoğan renkli şahsiyet radyocu Deli Emin'i oynuyor.

"Hayatı ilk gördüğün yer"

Günlük gazetenin üç gün sonra geldiği bir yere televizyon gelirse ne olur? İnsan memleketini niye sever? Teknoloji denen şey insanı her zaman mutlu eder mi? İlk sinema filmlerini birlikte çeken YILMAZ ERDOĞAN ve ÖMER FARUK SORAK bu yılın en iddialı yapımlarından biri olan "VİZONTELE"de bu sorulardan yola çıkıyor ve Türkiye'nin kıyısındaki bir doğu iline pek alışık olmadığımız bir gözle bakıyorlar. SENEM ERDİNE

1970'lerde Hakkari'ye ilk televizyonun geldiği günlerde geçiyor film, yani yazarı Yılmaz Erdoğan'ın çocukluğunda, onun memleketinde. Doğunun bildik sorunlar yumağı içinde düşünmeye alıştığımız yoksul doğu illerinden birisindeyizdir yine ama bu kez kimse orada yaşamaya değer bir şey bulamadığı için büyük kente göçmeyi düşünmez. Bütün olumsuzluklarına rağmen orada ve birarada yaşamaktan mutludur insanlar. Günün birinde önce televizyonun geleceği haberi sonra da televizyonun kendisi gelir şehre. Televizyon uzağı yakın edecektir etmesine ama yakını da uzak eyleyecektir hiç hesapta yokken.

2 milyon doları aşan bütçesinin sağladığı teknik kalitesiyle, Yılmaz Erdoğan, Demet Akbağ, Altan Erkekli, Cem Yılmaz, Zeynep Tokuş, Erkan Can gibi isimlerden oluşan zengin oyuncu kadrosuyla, senaryosuyla ve hedefleriyle iddialı "Vizontele". Filmin iki yönetmeniyle görüşmek üzere yapım ortaklarından Böcek Yapım'a gittiğimizde bu iddianın heyecanıyla yorgunluğunu unutmuş keyifli bir ekiple karşılaştık. Hem filmin ne kadar eğlenceli olabileceğine hem de çalışan ekibin ne kadar eğlendiğine dair ipuçları veren kamera arkası görüntülerini izledikten sonra da "Vizontele"yi konuştuk iki genç yönetmeniyle ama daha da öncesinden başlayarak.

"Benim sinemayla ilgili amatör duygularım çok eskidir" diyor Yılmaz Erdoğan. "Sinemanın büyüsünün kuşatmadığı insan yoktur neredeyse zaten. Bizzat bu filmde anlattığım yıllarda kaptığım bir virüstür bu. Yazlık sinema yıllarını anlatıyorum biraz. Artık bir film yapmak durumundayım diyeli 4-5 yıl oluyor. Son iki yıl da zamanını kolladığımız bir dönemdi çünkü ben Türkiye'de sağlıklı bir sinema endüstrisi ve sağlıklı bir yapımcı profili olduğuna inanmıyorum. Dolayısıyla yapımcı da kendimiz olmak zorundayız. Türkiye'de bir iş yaparken işin araçlarını da icat etmek gibi bir sorunumuz var. Üç dört yılda hazırlandık, televizyondan parayı topladık. Allah razı olsun."

Gelelim şu iki yönetmen meselesine. Yılmaz Erdoğan, Ömer Faruk Sorak'a filmi birlikte çekmeyi teklif ettikten sonra iki yönetmenin ortak macerasına dönüşüyor "Vizontele". Filmin görüntü yönetmenliğini de üstlenen Ömer Faruk Sorak daha önce "Asansör" filminin görüntü yönetmenliğini yapmıştı. Yani "Vizontele" yönetmen olarak ilk, görüntü yönetmeni olarak da ikinci uzun metraj çalışması. Yılmaz Erdoğan'la aralarındaki işbirliği filmden önce "Sen Hiç Ateşböceği Gördün mü?" oyununun barkovizyon çalışmalarıyla başlamış.

"Görünürde ben ve Ömer biraraya gelmişiz gibi oysa biraraya gelen iki ekip var aslında" diyor Erdoğan. "Böcek Yapım'la Beşiktaş Kültür Merkezi'nin bir ortaklığı sözkonusu. Daha önce birtakım işler yaptığımız için birbirini tanıyan ekiplerdik. İki ekibin mayası o kadar iyi tuttu ki. Film yapmaya da öyle karar verdik."

İki yönetmenin filmi birlikte çekmeye karar vermelerinin sebeplerini merak ediyoruz ve ilk bakışta Ömer Faruk Sorak'ın işin teknik kısmını üstleneceği bir işbölümü gibi görünen ortaklığın hiç de göründüğü gibi olmadığını öğreniyoruz Yılmaz Erdoğan'dan.

"Flyingcam'i kendi ekibi geldi kullandı, diğer kameraları da Ömer kullandı. Bu filmi tek başıma ben çekseydim görüntü yönetmeni yine Ömer olacaktı ve aletleri yine o kullanacaktı. Önemli olan teknikten önce bu filmin dili nasıl bir dil olmalı meselesidir. İşbölümü kendiliğinden ortadaydı zaten. Ben senaryosunu yazmışım. Yapımcımız Ne-

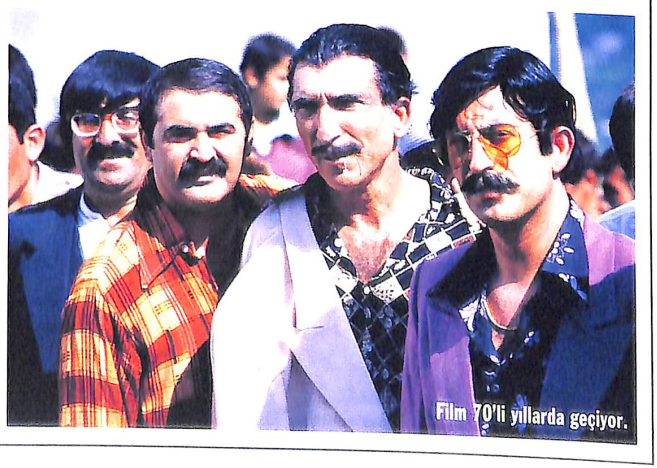

Film 70'li yıllarda geçiyor.

"BİR KÜLTÜRE TÜMDEN KARŞI ÇIKMAK YA DA TÜMDEN

Çekimler Van'ın Gevaş ilçesinde yapılmış.

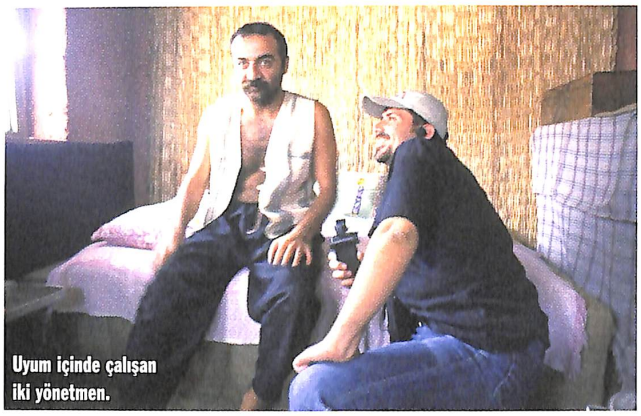

Uyum içinde çalışan iki yönetmen.

cati Akpınar. Benim için önemli olan oyuncu rejisiydi ve bu benim sorumluluğumdaydı. Görüntü ve ışık meselesi Ömer'in uzmanlığı olduğu için onun sorumluluğundaydı. Onun dışında filmin anlatım dilini biz sete gitmeden önce uzun geceler süren ortak çalışmalarımız sonunda oluşturmuştuk. Filmin dilini beraber kurduk yani. Bu sahneyi nasıl çekeriz diye birlikte düşündük. Ömer'in senaryoya çok ciddi katkıları vardır, benim de görüntüye katkılarım olmuştur. Filmden sonra böyle şeyler sorulacaktır, neresi Ömer'in neresi Yılmaz'ın diye ama bilmiyoruz hakikaten. Ben Ömer'le çok iyi bir çalışma yapacağımızı düşündüğüm için bu işi Ömer'e önerdim ama benim tahminimin de üstünde bir uyum oldu hakikaten."

İşleri arap saçına çevirip, iki ekibi birbirine düşman etme riski de taşıyan iki yönetmenli bu çalışmayı uyum içinde yürütmeyi başaran ekip için bu bir tesadüf değil.

"Kimse bir şeyleri kendi tarafına çekip götürmeyi düşünmedi" diyor Sorak. "Ayrı ayrı ekipler iki fraksiyona dönüşebilirdi ama hiç böyle bir endişemiz yoktu. Kimse bunların endişesiyle o sete gitmedi. Film şu masanın başında bitmişti. Sete gidildiğinde hiçkimse ne yapacağını bilmez durumda değildi."

Ve şimdi "Vizontele"yle başlayan üretimine devam etmesi planlanan bir şirket kurulmuş durumda: BKM Film. "Biz bir tek film yapıp bu konuyu kapatmak istemiyoruz," diyor Erdoğan. "BKM Film diye bir firma kurduk ve bu firma filmler üretecek. Belki bundan sonraki filmi Ömer tek başına çekecek, belki ben tek başıma çekeceğim ya da yine beraber çalışacağız ama sonuç olarak BKM Film'in şu anda sahip olduğu iki tane yönetmen var."

"Vizontele" Türkiye'nin en pahalı prodüksiyonlarından biri. Telsim sponsorluğunda Van'ın Gevaş ilçesinde çekilen filmin bütçesinin 2 milyon doları aştığını söylemiştik. Bu bütçenin sunduğu teknik imkanlardan sonuna kadar yararlanan filmin görüntü ve ses kalitesinin Avrupa standartlarında olduğu iddia ediliyor. Televizyondan kazandığı paranın çoğunu bu filme yatıran Yılmaz Erdoğan ise bütçeden çok filmin sahip olduğu zamanı önemsiyor. Örneğin filmin mekanları bir ay süren bir çalışmayla inşa edilmiş. Ayça Tar'ın kostüm çalışmaları ise bölgede yaptığı araştırmalarla beraber 4,5 ayı bulmuş.

"Türkiye'nin en pahalı filmi -"Kurtuluş" falan gibi prodüksiyonların dışında tabii- ama bence mesele 2 milyon dolar meselesi değil," diyor Erdoğan. "Bir filmin en büyük sermayesi sahip olduğu zamandır. Bizim filmimizde senaryoyu da bir tarafa bırakırsan epey bir hazırlık süresi vardır. Mesela sanat yönetmenine kardeşim yedi gün içinde bu seti kur denmedi. Yaşar Kartoğlu ekibiyle birlikte Mayıs ayından itibaren çalışmaya başladı, gönlünün istediğince ve bence dünya standardında bir iş çıkardı. Sinemada iyi bir şey yapmanın daha ucuz bir yolu olsaydı biz de onu yapardık ama yok. Film 8 Şubat'ta sinemalarda. Seyirciye ne ifade edecek göreceğiz ama çalışma sistemi olarak örnektir. Bununla gurur duyabiliriz. Zaten biz filmle de gurur duyuyoruz."

DOĞU'NUN ÖBÜR YÜZÜ

Filmin merkezinde aynı evde yaşayan feodal, büyük bir aile var. Belediye başkanı (Altan Erkekli), karısı Siti Ana (Demet Akbağ), çocukları, gelinleri ve torunlarıyla bu büyük aile merkezinde anlatılıyor hikaye. Bir de kasaba ve bu kasabada öne çıkan yaklaşık 20 karakter var filmde. Tabii, şehrin en tuhaf, en ayrıksı, en komik bulunan ve belki de en zeki adamı olan radyocu Deli Emin'i de (Yılmaz Erdoğan) unutmamak lazım.

"Filmdeki bütün karakterler, birbirinden ayrı çizilmiş, başı sonu hikayesi belli olan karakterlerdir," diyor Erdoğan. "Mesela Cem Yılmaz'ın oynadığı Artiz Fikri karakteri var. Çok eğlenceli bir adam. Fil-

SAVUNMAK HEM APTALLIKTIR, HEM DE FAŞİZMDİR"

mi bir daha çeksek ben onu oynamak isterdim, öyle eğlenceli bir rol. Sonra sinemacı Latif, onun oğlu Biçimsiz Veli, Manifaturacı Cevdet ve filmimizin kuğusu Asiye var. Zeynep Tokuş'un oynadığı Asiye filmimizin aşk simgesi." Film daha önce birçok filme konu olmuş doğu illerinden birinde geçer ama bu kez mesele ne kan davası ne Kürt meselesi, ne beşik kertmesi ne de göçtür. Erdoğan'a göre bunlar feodal kültürün içinden alınıp işlene işlene suyu çıkarılmış şeylerdir ve işin kötüsü çoğu da gerçeği yansıtmaz.

"Feodal kültür bu üç cümleden ibaret değildir, içinde çok güzel şeyler de vardır. Bir kültüre tümden karşı çıkmak ya da tümden savunmak hem aptallıktır, hem de faşizmdir. Kültür dediğiniz şey çok canlı bir organizmadır. Sadece bir üretici neyi seçip anlatmak istediğini iyi bilmelidir. Bizim derdimiz de zaten başka bir şey anlatmak ve bu klişeler içine düşmeden anlatmak. Çünkü ben meseleyi çok iyi biliyorum, benim meselem. Ama sırf Hakkari'de doğdum diye değil, ben bilmediğim meseleyi yazmayan birisiyim."

Böylece bütün şehirlerarası yolculuklarının kabusu olan bir duygudan yola çıkar hikayesini yazarken Yılmaz Erdoğan. "Bu duyguyu bildiğim halde her seferinde yeniden düşünürüm. Bir dağ başından geçersin, dağın başında bir ışık görürsün. Yahu burada nasıl yaşıyor insanlar, dersin. Oysa o adam için dünyanın en güzel yeridir orası eğer onun yurduysa..."

HAYAT HAKİKATEN FUTBOLA BENZER

İşte tıpkı otobüsle geçerken dağ başında gördüğümüz ışık kadar uzaktır bize hikayenin geçtiği yer. Günlük gazetelerin üç gün sonra ulaşabildiği bir doğu ilidir burası ve Yılmaz Erdoğan'a göre asıl mesele de budur işte. "Günlük gazete bir yere üç gün sonra gelirse ne olur, bu önemli benim için" diyor. "Biz orada bir şeye şaşırdığımız zaman büyük kenttekiler çoktan unutmuş oluyor, dediğimiz zaman bunun içinde Kürt meselesine varana kadar bir sürü toplumsal sorun var aslında. Dil sorunu falan nedenden çok sonuçtur. Biz hiç bunu tartışmıyoruz. Ben bununla ilgilenmiyorum. Bu kadar ilkel bir konuyu konuşmam. Neredeyse bildiğimiz dili çıkarıp üstüne damga basacak zihniyette insanlarla ben bunu tartışmam ama şunu tartışırım, bu gazeteler üç gün sonra İstanbul'a gelseydi nasıl bir hayatınız olurdu? Birinci cevap şudur: Çok mutsuz bir hayatımız olurdu. İkincisi de: Hayır canım, o boktan haberleri de duymamış olurduk, hiç de fena olmazdı. Benim tercihim de ikincisinden yanadır çünkü benim çocukluğum çok mutlu bir çocukluktur. Evet benim doğduğum yerler zatürreden, hatta burada unutulmuş hastalıklardan ölen çocukların diyarıydı ama ölüm her zaman neşesiz bir yer yapmıyor bir coğrafyayı, çünkü ölüm eğer kaçınılmazsa ve çok sık rastlanıyorsa onunla da alay etmeyi öğreniyorsun."

Ölümün sıradanlığına ya da başka acılara rağmen birarada ve o topraklarda yaşamaktan vazgeçmeyen insanlar var filmde.

"Kimse orada yaşamaya değer bir şey bulamadığı için büyük şehre göç etmeyi düşünmüyor," diyor Ömer Faruk Sorak. "Orada başlıyor orada bitiyor film. Üçkağıtçısının da karşısındakinin de orada ve birarada yaşamaktan aslında mutlu oldukları bir film." İşte burada memleket sevgisi giriyor meseleye. Otobüsle geçerken orada nasıl yaşadığına şaştığımız dağın başındaki adamın yaşadığı yeri güzel bulması gibi. "Güzellik kavramı tamamen sevgiyle ilgili. Denizi sevmeyen biri için deniz manzarasının hiçbir anlamı yoktur. Hakkari'ye dağ başı dersin, halbuki benim için dünyanın en güzel yeridir. Memleket kavramı zaten böyle bir şey değil midir? İnsan memleketini niye sever? Başka çaresi yoktur çünkü. Tanrı ona öyle bir şey veriyor. Bir şeyi ilk gördüğün yer meselesidir biraz da memleket, yani hayatı ilk gördüğün yeri, aslında hayatın kendisini seversin o vesileyle. Bunu neden önemsiyorum? Çünkü genellikle Kürt illerinde herhangi bir film çekildiğinde oraya bakış açısı hep durbunledir. İstanbul'da oturup yazdığın senaryolarda orası çok zavallı, çok cirkin, yoksul bir yerdir. Ben de diyorum ki hiç öyle değildir, çok güzeldir, çok neşeli insanlar vardır. Kürtler dünyanın en geveze insanlardır. Yazılı dili çok zayıf olan bir toplum konuşur. Dolayısıyla öyle susan çok zavallı insanların filmi değil bu film. Çok eğlenceli bir film."

Yine de bu coğrafyanın hüzünlü bir tarafı olduğu inkar edilemez. "Ben bir yazar olarak hiçbir zaman iki duygudan birini seçen biri değilim, bunu artık seyirci biliyor," diyor buna karşılık Erdoğan. "Birinden birini daha değerli bulan ya da onu öne koyan birisi de değilim. Hüzün de benim için bazen çok çekici bir malzemedir ama insani dozda. Mizahta yapmadığım esnaflığı hüzünde de yapmam. İnsanları kanırtarak ağlatmak üzerine bir şey yapmam. Hayat ne kadarına izin verirse ya da benim için ne kadarı güzelse o kadar olur çünkü benim peşinde koştuğum sözcük budur: güzel."

Günün birinde devlet bu şehre televizyonu gönderiyor. Filmin ilk yarısında televizyonun geleceği coğrafya anlatılıyor, ikinci yarısında ise televizyon geldikten sonrası. Yılmaz Erdoğan burada televizyonu, teknolojiyi temsil eden bir simge olarak kullanmış aslında.

"'Sen Hiç Ateşböceği Gördün mü?'de başlayıp 'Vizontele'de sürdür-

Demet Akbağ'ı Siti Ana kompozisyonuyla izleyeceğiz.

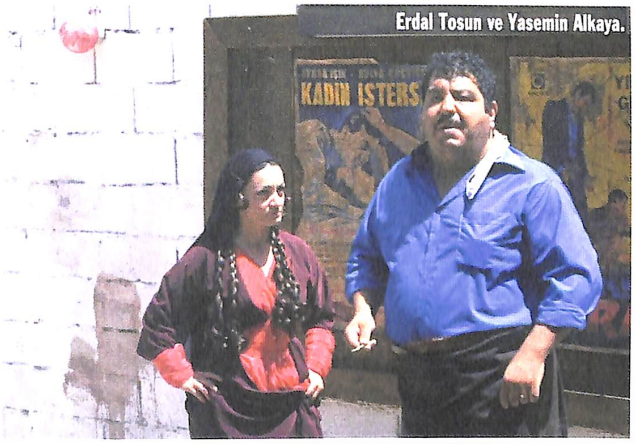

Erdal Tosun ve Yasemin Alkaya.

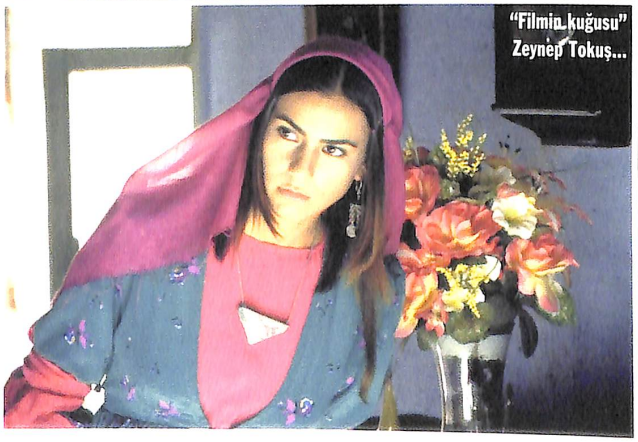
"Filmin kuğusu" Zeynep Tokuş...

"MİZAHTA YAPMADIĞIM ESNAFLIĞI HÜZÜNDE DE YAPMAM"

Altan Erkekli belediye başkanını oynuyor

Cem Yılmaz ve Bican Günalan

düğüm alt metinde bir soru var. Teknoloji iyi bir şey midir? Teknolojik gelişmeyle insani gelişme doğru orantılı mıdır? Her teknolojik yenilik insanı mutlu eder mi? Bunları tartışmalıyız, bu biraz postmodernizme kadar giden bir şey aslında. Körfez Savaşı televizyonun icad edilmediği ya da bu kadar yaygın olmadığı bir dönemde olsaydı çok daha insani hüzünler yaratan bir savaş olurdu. Şimdi kime sorsan aklında bir atari oyunu canlanıyor. Konuyla ilgili yapılmış bir tek iyi film yok. Bunun sorumlusu televizyondur. İnsanoğlunun ortak zekası teknolojiyle orantılı bir şekilde gelişmiyor çünkü artık nasıl daha çok satabilirim, üzerine kurulu bir dünya var. Ucunda para olmayan hiçbir gelişmeye rastlayamıyoruz. AIDS'e çare bulsak konuyla ilgili ilaç sektörü memnun olur mu bilmiyorum. Önümüzdeki elli ya da yüz yıl teknolojiyi reddeden kimi insanların kurdukları şehirler ya da bölgeler olacaktır. Televizyonu reddedecek insanlar. Ben de onlardan bir tanesiyim korkarım ki. Denebilir ki sen bu filmi televizyon sayesinde yaptın. Doğru ama televizyondaki kirliliğin içinde gerçekten temiz bir şey yapmaya çalıştım. Bu filmi yapacak parayı da oradan kazandım. Zaten mesele televizyon gibi mucizevi ve muhteşem bir aletin böyle kötü kullanılışıdır, yoksa televizyonu icad edenleri elinden öpüyorum bu filmin içinde de. Mesela deniyor ki teknoloji geliştiğine göre futbolda her yere kameralar koyalım hangi pozisyon ofsayt hangisi değil bilelim. Ama adamlar da diyor ki, UEFA ya da FIFA, futbol bir hata oyunudur. Futbolu lezzetli kılan, hatalar oyunu olmasıdır. İnsanların hata yaptığı ve hata yapmadığı zaman lezzetini yitirecek bir oyundur hayat. Hayat futbola benzer ama öyle değil böyle benzer. Böyle bakınca da teknolojinin insanlığı ne kadar insanlıktan çıkaran bir şey olduğunu görüyorsun. Çünkü bir insanı hayatta mutlu eden şeylerin sayısı artmıyor teknolojiyle beraber. İnsanın ömrü de çok fazla uzamıyor çünkü genellikle büyük tröstler büyük paraları cep telefonlarına küçük kameralara falan yatırıyor. Böylece herkes kulağında bir miktar radyasyonla dolaşıyor. Ama Çernobil'i önlemiyor. Demek ki insanlığın yararına bir kullanımı yok."

Öyleyse sorun teknoloji değil de kimlerin elinde nasıl kullanıldığı, öyle değil mi?

"Evet ama bu sadece bireylerin yaptığı bir hata değil, dünyanın döngüsü bunun üzerine kurulu, çünkü para orada. Uluslar arasında siyasi bir problem kalmadı çünkü siyaset de anlamını yitirmiş durumda. Ben sana ne satıyorum, sen benden ne alıyorsun, bütün mesele bu. Diyelim ki kalp krizine çare bulundu. Kalple ilgili o kadar ilaç, makine üreten bir sektör var onların çok mu hoşuna gidecek acaba? Çok komplocu bir teori olabilir ama ben böyle pekçok şeyin ortaya çıkarılmadığını düşünüyorum ve kişisel olarak reddediyorum teknolojiyi. Cep telefonu da televizyon da kullanıyorum ama bilinç olarak reddediyorum ve bu reddedişin bir anlatımıdır aslında film. Bunu bir kez daha düşünelim diyorum."

Film yapmayı düşünmeye başladığından beri çekilen bütün Türk filmlerini izlemiş Erdoğan. Birçok noktada eksiklik gördüğü Türk sinemasının en güdük bulduğu yanlarını üç noktada topluyor ve "Vizontele"ye de en çok bu üç noktada güveniyor galiba. Birincisi senaryo.

BÜYÜK UMUTLAR

"Türk sinemasında iyi senaryo çıkmamasının nedeni bence yönetmenlerin genellikle kendilerini potansiyel senarist zannetmeleri" diyor. "Dünyada hiç kimse film çekebiliyor diye yazabiliyor kabul etmiyor kendini. Tersi vardır. İyi bir senaristin bence yönetmen olma potansiyeli vardır. Pek çoğu da olmuştur zaten. Oliver Stone gibi David Mamet gibi pek çok adam senaristlikten gelip yönetmen olmuştur. Ama bunun tersi geçerli değildir."

Diğerleri de görüntü ve ses kalitesi. "'Vizontele' sanırım şimdiye kadar çekilmiş en iyi sesli filmdir. Görüntü açısından da aynı şeyi söyleyebilirim. Avrupa'da ya da Amerika'da çekilmiş -ama 'Titanic'i kastetmiyorum- bizimki gibi başı sonu belli, küçük insanların küçük hikayelerini anlatan bir filmi baz alırsanız aradaki farkı görebileceğinizi zannetmiyorum. Derdimiz de buydu zaten bunun için bu kadar para harcadık." Bunca emek ve para harcanarak dünya standartlarında bir film yapmaya çalıştıkları "Vizontele"nin Türkiye'de olduğu gibi yurtdışında da ilgi görmesini bekliyor, hatta mutlaka Cannes Film Festivali'nde yarışmasını istiyorlar.

"Bu filmi ön jürinin elemesi imkansız bence" diyor Erdoğan. "Başka bir katakulli olmazsa yarışması gerekir. Yarışırsa ödül alır mı almaz mı bilmem ama muhakkak yarışması gerekir. Teknik olarak da, senaryo tekniği olarak da, akış olarak da iyi bir film çünkü."

Seyirci konusuna gelince daha da emin konuşuyorlar. Deneme gösterimleriyle seyircinin tepkisini ölçtüğünü söyleyen Erdoğan, "Ben işimi şansa bırakan biri değilim hele 2 milyon doları" diyor. "Dolayısıyla seyircinin çok ilgisini çekeceğini zaten biliyorum. Sokakta şimdi herkes 'Vizontele'yi biliyor ve ne zaman gösterime gireceğini soruyor. Benim, Demet'in, Cem'in ve kadrodaki diğer oyuncuların da çok seyirci getireceğini düşünüyorum. Filme yoğun bir ilgi olacak. Salona gelecek seyircinin durumunu biliyorum. Çıkan seyircinin durumu da iyi olursa o zaman bu film çok büyük rakamlara ulaşacaktır tahmin ediyorum. Kaçsa şimdiki rakam o rekoru kırmak istiyoruz."

Son zamanların en iddialı filmi gibi görünen "Vizontele"nin hedefleri bununla da bitmiyor. Çekim yapılan yöredeki halkın "'Vizontele'ye Oscar yolunda başarılar" yazan pankartlar açması herkesi duygulandırmış. Özellikle de bu Oscar lafını duyan kimi yazarların alaycı sözlerinden sonra. "'Oscar alacakmış, hadi oradan!' diye beyinsiz yazılar yazan da çıktı ama orada esnaf pankart açtı" diyor Erdoğan. "Yani ben hayat boyu Oscar alamayacak biri dahi olsam hangisi daha iyi, hangisi daha naif şimdi? Üstelik de bu yazıyı yazan gerizekalı, art niyetli herif daha filmimi izlememiş bile. İstemiyor yani anlatabildim mi? Sen alma, diyor. Bu ülkede birisinin başarısı diğerine başarısızlık çağrıştırıyor çünkü. İnsanların hedefleri ya da sınırları kendileriyle ilgilidir ve kendilerini bağlar. Bu Oscar'ı her sene seyrediyoruz. E, ben de istiyorum ki artık bizden de bir adam koşa koşa gitsin alsın, ne var yani? Roberto Benigni çıktı sandalyenin üzerine, ben de avizeden sarkmak istiyorum." ■

Şok fiyat 2.000.000 TL

Enflasyon canavarına karşı tek başımıza direnmeye devam ediyoruz.

3D ekran kartlarıyla ilgili bilmek istediğiniz herşey

İnternet'te gezerken iz bırakmamanın yolları

Bilgisayarınızı yavaşlatan sorunlardan kurtulun ve işlemcinizi gözden geçirin

Oyun ve bedava yazılımların İnternet rehberi

1 NUMARA HEARST

"HALİHAZIRDA HİÇBİR PLANIM YOK"

EDWARD NORTON

31 yaşındaki aktör, son yıllarda kadınların en çok hayran olduğu sinema oyuncularından biri. "Primal Fear" ile başlayan oyunculuk hayatı "American History X" ile zirve noktasına çıkmıştı ki Fincher'ın "Dövüş Kulübü" geldi ve yüzyılı unutulmaz bir başyapıtla kapattı. Norton'ı bu ay hem yönetmenliğini yaptığı hem de başrolünde oynadığı "Keeping The Faith"de seyredeceğiz.

Geçtiğimiz yıl içinde bir gün, Dustin Hoffman Norton'dan, kızının okuduğu lisede, Edward Albee'nin "Zoo Story" adlı oyununun okumasını kendisiyle birlikte yapıp yapamayacağını sormuş. Norton kabul etmiş ve Hoffman da hemen harekete geçip yaşları 16 ile 18 arasında değişen öğrencileri, ebeveynlerini ve öğretmenlerini okula toplamış. Norton ve Hoffman oyunu baştan sona okuduktan sonra sahnede soruları yanıtlamaya başlamışlar. Ama sonraki iki saat boyunca gençlerin öğrenmek istedikleri tek şeyin Norton'ın oynadığı "Dövüş Kulübü" olduğu farketmişler. Konuya ilgisi kabaran bir öğretmen öğrencilere "Aranızdan kaç kişi filmi izledi?" diye sormuş. Odadaki her çocuk elini kaldırmış. Gerisini hadiseden gurur duyduğunu saklamayan Norton'dan dinleyelim: "Ebeveynlerin 'Bu da ne böyle?' diye düşündüğünü hissedebilirdiniz." Öğretmen daha sonra "Aranızda kaç kişi filmi üç veya dört kez gördü?" diye sorduğunda "Çocukların her biri," diyor Norton,"elini havaya kaldırdı."

Henüz 31 yaşında olan Edward Norton oldukça "cool" biri. Çevirdiği sadece yedi filmle iki Oscar adaylığı ve yirminci yüzyılın sonlarında çekilen en şaşırtıcı filmlerden birinin kült şöhretini elde etti. Box office'lerdeki kötü performansına rağmen David Fincher'ın yetenek gösterisi haline getirdiği "Dövüş Kulübü", kendisini gençliğin ortak bilinçaltına yerleştirdi -Norton da bunun farkında. "Bilirsin" diyor, yeni filmi "The Score"un setinden arayarak, "Hatta Fincher'a da söyledim, bizi film çekmeye iten filmlerin (The Strangelove, The Clocwork Orange, The Taxi Driver, vb) hiçbiri gösterime girdiğinde box-office zaferleri kazanmadı, ama hepsi özel bir tepki uyandırdı. Şimdi bu filmlere geri dönüp bakıldığında zamanın ruhunu yakalayabilen filmler oldukları anlaşılıyor. 'Dövüş Kulübü'nün de bu kategorideki filmlerden biri olduğuna inanıyorum. Sana bir örnek vereyim: eski film profesörüm bana, mezun öğrencilerinin "Dövüş Kulübü" ile ilgili yazdığı bir yığın tez dosyası gönderdi. Kimse 'The Cider House Rules' ile ilgili herhangi bir tez yazmaya kalkmamıştır. Bu çok iyi bir film olmadığı anlamına gelmez, benim düşünceme göre insanlar yutması kolay olan şeyler kendilerine verildiğinde onları yüceltme eğilimindeler. Bu filmler harikadır, -daha önce yaptıklarım ve şu anda yapmakta olduğum film de dahil- ama "Dövüş Kulübü" tam anlamıyla beni film yapmaya iten türde bir filmdi". Ve yönetmenliğe adım attığı "Keeping The Faith" ile (bir hahamla bir rahibin çocukluk aşkları yüzünden bozuşmalarının hikayesi) bir adım öteye gitti bile.

Neden "Keeping the Faith"i yaptın? İlk filmini çeken yönetmenlerin çoğunun yapmak istediği, zamana uygun heyecanlı suç filmleriyle fazlasıyla çelişen bir seçim değil mi?

Bu bana bir mola oldu. Projeyi Fincher ile geliştirdik, çünkü o sırada "Dövüş Kulübü"nde oynuyordum. Dedim ki 'Bu filmi yapacak şansa sahibim. Eski moda bir romantik komedi ve yönetebileceğimi söylediğim filmin bu olup olmadığından da emin değilim'. O ise 'Peki, 'Alien'ı benim büyük bir arzuyla çektiğimi mi düşünüyorsun? Eğer bu filmi çekmek için çok küçük de olsa içinde bir istek varsa mutlaka çek,' dedi. Ve düşündüm ki, salt bir aktör olarak bile "Keeping the Faith"de bana ivme kazandıracak bir şeyler var. Ama belki de her şeyden çok bir New York filmi yapıyor olmak önemli. Burada 10 yıldır yaşıyorum. Artık yuvam sayılır.

Çok ciddi bir hikaye.

Bazen bizim kuşağın komedi filmlerinin fazla alaycı bir yapıya büründüğünü düşünüyorum. Bir istek formumuz olsaydı, daha varoluşsal, daha endişe yüklü türden komediler isterdik. Karakterlerin tamamen ironi dışı olacağı bir film yapmanın ilgi çekici olacağını hissediyorum.

"Primal Fear" senin Woody Allen'ın filmi "Everyone Says I Love You"da rol almanı sağladı mı?

Eh, aşağı yukarı aynı zamanlarda çekildiler, ama gerçekten nedenin bu olduğu doğru değil. "Primal Fear"e yeni başladığımızda ben Woody ile tanışmıştım. Bu ayrıca Milos (Forman) ile de tanıştığım döneme denk geliyor."

Yönetmenliğini bilmiyoruz ama
önümüzdeki yıllara damgasını
vuracak bir aktör olacağı kesin...

"Keeping The Faith" bir New York filmi...

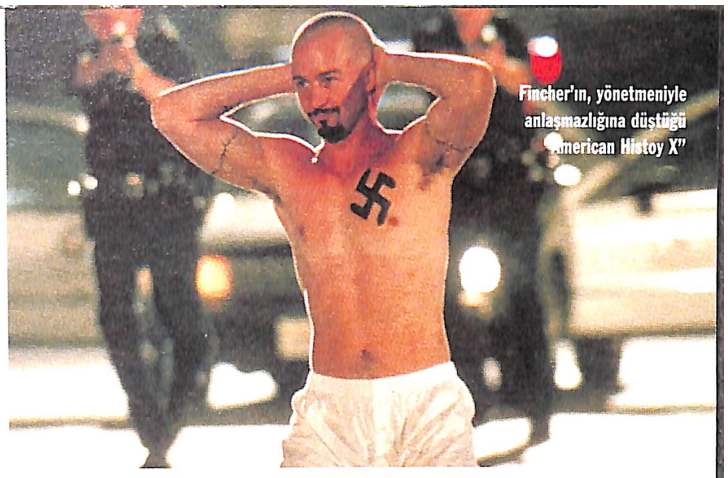

Fincher'ın, yönetmeniyle anlaşmazlığına düştüğü "American Histoy X"

Seni "The People vs Larry Flynt"e çeken ne oldu, senaryo mu öykü mü?

Senaryoyu daha önce okumuştum ve bir şekilde benden çıkmıştı. Gerçekten de çok fazla beğenmemiştim. Senaryo orijinalinde oldukça yergi doluydu. Fazla hoşlanmamıştım. Ama Milos'un çekeceğini söylediklerinde bir kez daha göz attım. Çok övgü alan bir sinemacıydı ve açıkça gördüğüm şey, projeyle çok ciddi ilgileniyor olmasıydı. Öykünün gerçek kahramanının Amerikan yapısı olduğunu söylediğini ve öne çıkarmak istediği şeyin soylu prensiplerin sık sık ve yalnızca radikal uçlar tarafından test edildiği ironisi olduğunu hatırlıyorum. Böylece gelecek birkaç ay için hep birlikte sıkı çalıştık ve senaryoyu yeniden yazıp biraz da değiştirdik.

Sonra filmografinde ayrıksı bir yeri olan "Rounders"ta oynadın.

Öyle mi? Evet "janr" filmi olduğu doğru ama biliyorsun "Primal Fear" de sadece bir gerilim. Bunun ayrıksı olduğunu düşünmüyorum, sadece hoşuma giden bir başka tür film. Oynarken de eğlenceliydi. Diğer oyuncular harikaydı ve karakter de eğlenceliydi. Bazen de karakter sadece karakterdir, bilirsin.

"Rounders" ile "American History X" arasında çok gidip geldin mi?

Gerçekte -her ne kadar daha geç oynamış olsa da- "American History X"i "Rounders"tan önce yaptım. Ama rolün gerektirdiği şekle girebilmek için 2,5 hafta geçti. Yaşamda tecrübe ettiği acıya karşı, kendisini öfkesinden oluşan bir tür zırhla kaplayan bir karakter olduğunu düşünüyorum. Onun bu zırhla kaplanmışlığını fiziksel olarak da ortaya koymak istedim. Bu çocuklarla konuştuğunda o dövme ve kaslarından başka şeye sahip olmadıklarını anlarsın. Bu bir savunma mekanizması gibidir; marjinal ve tehlikeli olduğunu göstermek için tutulan yollardan biridir.

"American History X"in yönetmeni Tony Kaye ile hala bağlantın var mı?

Film çıktığından beri değil sadece, Tony ile uzun bir süre konuşmadım. Ama demek istediğim, 'Everyone says I Love You' da gösterime girene kadar Woody ile konuşmadım.

Tüm suçlamaları, karşı suçlamaları ve Kaye'in son düzenleme üzerine stüdyo ile girdiği "savaş"ı göze alarak Kaye ile olan ilişkini nasıl tanımlayabilirsin?

Tony ile bir ilişkim yoktu. Ne olumlu ne de olumsuz anlamda olmadı. Onunla "ilgili" ve de onun "için" düşkırıklığı içindeydim, çünkü "American History X" için hepimiz çalışmaya başladığımızda, dışa vurduğu en önemli şey, eninde sonunda filmin alacağı tepkiyi umut edebilmesiydi. Ama ilerleyen süreçten kendisini kesip çıkardı. Br stüdyonun finanse et-

Kral Edward'ın En İyi Beşi

DÖVÜŞ KULÜBÜ (1999)
ROLÜ : Anlatıcı
Iskarta IKEA mobilyalarına takıntılı, uykusuzluktan muzdarip film kahramanı, "cool" ve alaycı sabun satıcısıyla tesadüf eseri tanıştıktan sonra çıplak elle dövüşülen dövüş kulübü kurar. Kendine yardım terapisi, binyıllık anksiyetenin eşlik ettiği 12 raundluk bol kanlı dövüşlere dönüşür.
EN ŞİDDETLİ SAHNELER: Kendi kendini cam bir teşhir kabinine savurmanın ve en buhranlı anda kafaya mermi dayamanın da dahil olduğu birçok kendini cezalandırma gösterisi. Acıtabilir!

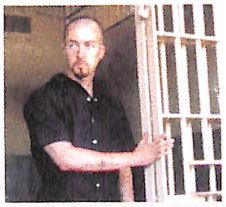

AMERİCAN HISTORY X (1998)
ROLÜ: Derek Vinyard
Soluk derisi ve traşlı kafasıyla Norton'ın fiziksel olarak en çok ortaya çıktığı bu rolünde onu, aynı ırkçı yola sapan erkek kardeşini durdurmaya çalışan ıslah olmuş neo-nazi olarak izledik. Fakat geri dönüşlerde nasıl kirli ve iğrenç bir işin içinde olduğunu da gördük. "Primal Fear"den sonra Norton'ın ikinci Oscar adaylığı.
EN ŞİDDETLİ SAHNELER: Siyah bir çocuğun başı kaldırıma dayatılıyor. Başına postalla ağır bir darbe iniyor. Seyircilerde asap bozucu bir sessizlik.

ROUNDERS (1998)
ROLÜ: Worm
Hapisten yeni çıkmış ama hala vazelinle kaplanmış kadar kaypak bir muhbir, ipten kurtulmuş Norton; temiz giyimli kolej çocuğu Matt Damon'ın omzuna çöreklenen kötü melek rolünde, onu büyük paraların döndüğü yasadışı poker oyunlarının tehlikeli dünyasına sürüklemeye çalışıyor.
EN ŞİDDETLİ SAHNELER: Aynasızlarla oynarken iskambil kağıtlarını hileyle dizmek, polisleri şiddet uygulama yönünde cesaretlendirebilir.

THE PEOPLE VS LARRY FLYNT (1996)
ROLÜ: Alan Isaacman
Şehvet uyandıran porno: sömürü değil, tamamen ifade özgürlüğüyle ilgilidir. Bu, Hustler dergisi'nin milyoner yayıncısının (Woody Harrelson) tuttuğu avukatı oynayan Norton'ın düşünce tarzı. Mahkeme sahneleri her zaman "dramametre"de en yüksek puanı alır.
EN ŞİDDETLİ SAHNELER: Hangi dava özetinde, müvekkilinin yanında kurşunlanmak zorunda kalacağı belirtilir ki?

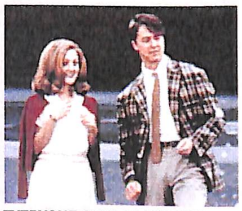

EVERYONE SAYS I LOVE YOU (1996)
ROLÜ: Holden Spence
Drew Barrymore'a aşık olan Norton (tatlısının içine sakladığı nişan yüzüğünü kızcağızın yanlışlıkla yutmasına rağmen devam eden bir aşk!) Woody Allen'ın müzikalinde yumuşak ayakkabılarını sürüyerek şarkı mırıldanıyor. Sanki Dennis Potter (Şarkı söyleyen dedektif) Manhattan'a gelmiş gibi.
EN ŞİDDETLİ SAHNELER: Ed "My Baby Just Cares For Me"yi söylüyor. Daha ne olsun?

tiği bir filmi çekmenin pratik gerçeklerine ve işbirliği sürecine gösterilen gelişmemiş bir tepkiydi bu."

Kaye'in toplantıya bir rahip, bir papaz ve bir hahamla katıldığı gün orada mıydın?
Hayır ama Mike DeLuca (New Line'ın başı) bu durumu çok iyi idare etti. Birçok kişi, onu kıçının üstüne devirmek istedi. Ama Mike "Kamera ekibi terketsin fakat haham, papaz ve rahip içeri gelebilir," dedi. 13 ay süren post-prodüksiyon aşamasından sonra Mike, Tony'e 10 hafta daha süre verdi. Ve Tony toplantıda bu 10 haftayla ilgili hiçbir şey ortaya koyamadı. Bence Mike ileride nasıl davranması gerektiğiyle ilgili kararı orada vermiş oldu."

"Primal Fear" sana ilk Oscar adaylığını, "American History X" ise ikincisini getirdi. Genel olarak ödül sistemiyle ilgili ne düşünüyorsun?
Her zaman kuşkuyla bakmak gerektiğini. Ama ödül günü bittiğinde, en fazla methedilenin aslında akademi olduğunu düşünüyorum. Gerçi tüm bu etkisine rağmen çok da sağlam bir yapısı olmadığını düşünüyorum. Eğer insanların çoğuna ertesi gün yardımcı oyuncu ödülünü kim aldı diye sorsanız (gülüşmeler) hatırlayamayabilirler. Deneyin...

Bu periyod süresince "Er Ryan'ı Kurtarmak" gibi birçok projeyi reddettin.
Birçok şeyi reddettim. 'American History X'ten sonra Terry Malick ile 'The Thin Red Line'ı yapmayı planlamıştım, önemli bir rolü oynayacaktım. Sonuçta Jim Caviezel oynadı. Şeyi bekledikten sonra... (içini çekiyor) Ailemde bazı kayıplar oldu. Bazı zamanlarda şeyler, oldukları gibidir. Bu filmde olmayı çok istedim ve oluşma süreci çok hoşuma gidiyordu. Ama bilirsin bazen yaşam insanı başka yerlere taşır. "Saving Private Ryan" da işte o sıralarda, o yaz ortaya çıktı.

Bizi "Dövüş Kulübü"ne ve Venedik Film Festivali'nin taşkınlığına taşıyan neydi?
Filmi seyircilerle izlediğimiz ilk seferde Brad bana dönüp "Bu içinde oynadığım en iyi film" dedi. "Benim de" dedim. Sorgusuz sualsiz, oynadığım en iyi film. Sonunun ne olacağıyla ilgili fantazimi yakalayabilen hatta onu aşabilen tek film. Yapımcı Art Linson önce bana tamamen mutabık kaldığım bir şey söyledi: "Bu film çok iyi, çünkü benim için bazı şeyleri açığa çıkarıyor." Ben de "Ne demek istiyorsun?" dedim. "Bana bu filmi anlamayanların, tanımak istemediğim türden insanlar olduğunu farkettirdi" dedi. O'na tamamen katılıyordum.

Seni nasıl etkiledi?
Yaptığım hiçbir şeyden daha az veya daha fazla etkilemedi.

İnsanlar seninle dövüşmeyi denedi mi?
Hayır, eğer deneselerdi, filmin doğasının insanları korkutmaya meyli olduğunu söyleyebilirdim. İnsanlar bana diğer insanlara bıraktıklarından daha sağlıklı bir mesafe koyuyorlar. Saçma da olsa!

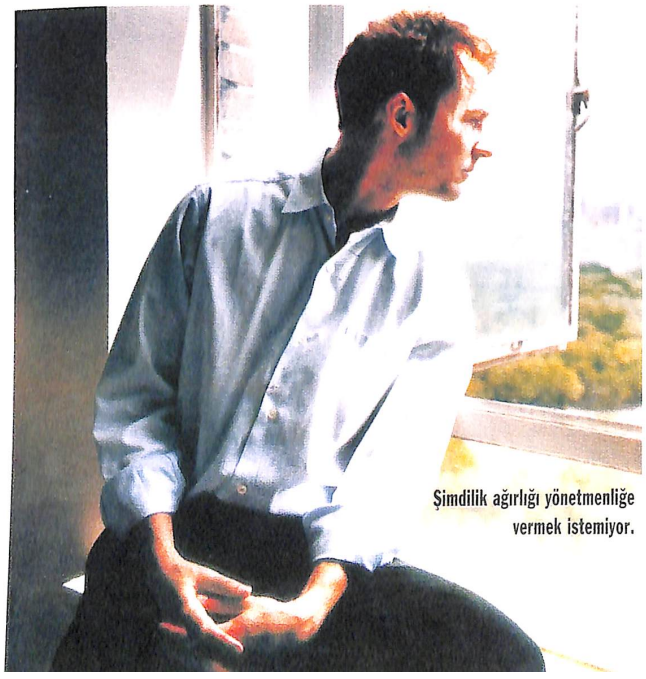
Şimdilik ağırlığı yönetmenliğe vermek istemiyor.

"Dövüş Kulübü"nün adsız anlatıcısıydı.

"Dövüş Kulübü"nden sonra "Man on the Moon"da oynayacağın söylentileri çıktı. Ne oldu?
Bu projeyle ilgili olarak Milos ile bir süre konuştum ve Andy Kaufmann olgusunu ele alacak küçük bir film yapmayı düşündük. 98 yazında bunu yapacaktık ama ben ocak 99'a kadar müsait değildim. Milos'un para, stüdyo ve gereken hevese sahip olduğu aşikardı. Jim Carrey gerçekten oynamak istiyordu, o zaman ben de "Bak, yapacaksan git yap" dedim. Bunun Jim'e çok şey ifade ettiğini düşünüyorum. Bir şekilde o rolü oynamayı hak etmişti."

"The Score" ile ilgili neler söyleyebilirsin?
Robert DeNiro'ya, Montreal gümrüğünden Fransız antikalarını çıkarmak için eşlik eden birini oynuyorum. Marlon Brando hem sanat eseri satıcısı hem de çalıntı eşyaları alıp satan, aslında her şeyi çekip çeviren birini canlandırıyor. Bu bir silahlı soygun tasviri. Beni cezbeden şey, olaya karışmış olan insanlar.

Bu iki oyuncuyla çalışmak korkutucu değil mi?
Hayır, heyecan verici. Marlon'u bu filmden önce de tanıyordum, ortak dostlarımız var. Artık ondan hoşlandığımı da anladım.

Giysilerinin altına bir şey giymediği şeklinde kışkırtıcı bir huyu var mı?
Hayır. (Gülüşmeler). Bu çok abartılı bir söylenti. Ses sahnesinde birlikte çalışıyorduk ve orası çok sıcaktı. Bazen içeri gelip çekim yapmak istediklerinde sıcaktan pantalonunu çıkarıyordu ve iç çamaşırlarıyla çekilmiş oluyordu.

DeNiro'yu ne zamandır tanıyordun?
Geçmişte tanışmıştım ama onu tanımıyordum. Açıkçası yaşamım boyunca ona hayranlık duydum. Tam anlamıyla bir profesyonel. Bir minimalist. Ender karşılaşılan insanlardan, bir şey söylediğinde gerçekten söyleyecek bir şeyi olan insanlardan biri.

Bundan sonra sırada ne var?
"Primal Fear"i yöneten Greg Hoblit, II. Dünya Savaşı'ndaki savaş esirleriyle ilgili bir dram çekiyor, herhalde yılbasından sonra gerçekleşecek. Kendi filmimi yönettikten sonra "The Score"a istediğimden biraz daha hızlı başladım, çünkü DeNiro ve Brando ile çalışma fırsatı her zaman ele geçmezdi, bu yüzden hemen atladım. Ama yılın büyük bölümünde oyunculuğa ara vermeyi düşünüyorum. Belki bir seyahate çıkarım.

Başka bir film çekmeyi düşünüyor musun?
Halihazırda hiçbir planım yok. Harika bir gündüz işim var. Beni çok eğlendiriyor ve daha kötü hiçbir şey yönetmek istemiyorum. Bir filmi yönetmek uzun bir süreç... ■

tiği bir filmi çekmenin pratik gerçeklerine ve işbirliği sürecine gösterilen gelişmemiş bir tepkiydi bu."

Kaye'in toplantıya bir rahip, bir papaz ve bir hahamla katıldığı gün orada mıydın?
Hayır ama Mike DeLuca (New Line'ın başı) bu durumu çok iyi idare etti. Birçok kişi, onu kıçının üstüne devirmek istedi. Ama Mike "Kamera ekibi terketsin fakat haham, papaz ve rahip içeri gelebilir," dedi. 13 ay süren post-prodüksiyon aşamasından sonra Mike, Tony'e 10 hafta daha süre verdi. Ve Tony toplantıda bu 10 haftayla ilgili hiçbir şey ortaya koyamadı. Bence Mike ileride nasıl davranması gerektiğiyle ilgili kararı orada vermiş oldu."

"Primal Fear" sana ilk Oscar adaylığını, "American History X" ise ikincisini getirdi. Genel olarak ödül sistemiyle ilgili ne düşünüyorsun?
Her zaman kuşkuyla bakmak gerektiğini. Ama ödül günü bittiğinde, en fazla methedilenin aslında akademi olduğunu düşünüyorum. Gerçi tüm bu etkisine rağmen çok da sağlam bir yapısı olmadığını düşünüyorum. Eğer insanların çoğuna ertesi gün yardımcı oyuncu ödülünü kim aldı diye sorsanız (gülüşmeler) hatırlayamayabilirler. Deneyin...

Bu periyod süresince "Er Ryan'ı Kurtarmak" gibi birçok projeyi reddettin.
Birçok şeyi reddettim. 'American History X'ten sonra Terry Malick ile 'The Thin Red Line'ı yapmayı planlamıştım, önemli bir rolü oynayacaktım. Sonuçta Jim Caviezel oynadı. Şeyi bekledikten sonra... (içini çekiyor) Ailemde bazı kayıplar oldu. Bazı zamanlarda şeyler, oldukları gibidir. Bu filmde olmayı çok istedim ve oluşma süreci çok hoşuma gidiyordu. Ama bilirsin bazen yaşam insanı başka yerlere taşır. "Saving Private Ryan" da işte o sıralarda, o yaz ortaya çıktı.

Bizi "Dövüş Kulübü"ne ve Venedik Film Festivali'nin taşkınlığına taşıyan neydi?
Filmi seyircilerle izlediğimiz ilk seferde Brad bana dönüp "Bu içinde oynadığım en iyi film" dedi. "Benim de" dedim. Sorgusuz sualsiz, oynadığım en iyi film. Sonunun ne olacağıyla ilgili fantazimi yakalayabilen hatta onu aşabilen tek film. Yapımcı Art Linson önce bana tamamen mutabık kaldığım bir şey söyledi: "Bu film çok iyi, çünkü benim için bazı şeyleri açığa çıkarıyor." Ben de "Ne demek istiyorsun?" dedim. "Bana bu filmi anlamayanların, tanımak istemediğim türden insanlar olduğunu farkettirdi" dedi. O'na tamamen katılıyordum.

Seni nasıl etkiledi?
Yaptığım hiçbir şeyden daha az veya daha fazla etkilemedi.

İnsanlar seninle dövüşmeyi denedi mi?
Hayır, eğer deneselerdi, filmin doğasının insanları korkutmaya meyli olduğunu söyleyebilirdim. İnsanlar bana diğer insanlara bıraktıklarından daha sağlıklı bir mesafe koyuyorlar. Saçma da olsa!

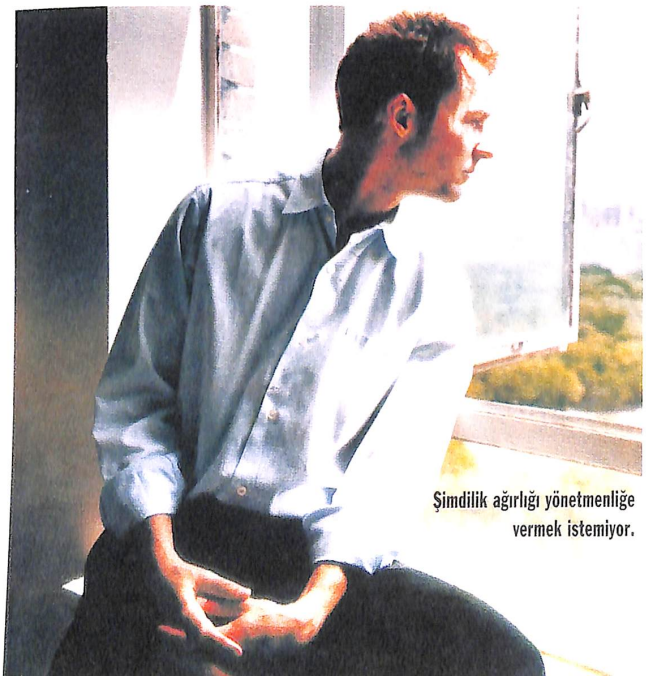

Şimdilik ağırlığı yönetmenliğe vermek istemiyor.

"Dövüş Kulübü"nün adsız anlatıcısıydı.

"Dövüş Kulübü"nden sonra "Man on the Moon"da oynayacağın söylentileri çıktı. Ne oldu?
Bu projeyle ilgili olarak Milos ile bir süre konuştum ve Andy Kaufmann olgusunu ele alacak küçük bir film yapmayı düşündük. 98 yazında bunu yapacaktık ama ben ocak 99'a kadar müsait değildim. Milos'un para, stüdyo ve gereken hevese sahip olduğu aşikardı. Jim Carrey gerçekten oynamak istiyordu, o zaman ben de "Bak, yapacaksan git yap" dedim. Bunun Jim'e çok şey ifade ettiğini düşünüyorum. Bir şekilde o rolü oynamayı hak etmişti."

"The Score" ile ilgili neler söyleyebilirsin?
Robert DeNiro'ya, Montreal gümrüğünden Fransız antikalarını çıkarmak için eşlik eden birini oynuyorum. Marlon Brando hem sanat eseri satıcısı hem de çalıntı eşyaları alıp satan, aslında her şeyi çekip çeviren birini canlandırıyor. Bu bir silahlı soygun tasviri. Beni cezbeden şey, olaya karışmış olan insanlar.

Bu iki oyuncuyla çalışmak korkutucu değil mi?
Hayır, heyecan verici. Marlon'u bu filmden önce de tanıyordum, ortak dostlarımız var. Artık ondan hoşlandığımı da anladım.

Giysilerinin altına bir şey giymediği şeklinde kışkırtıcı bir huyu var mı?
Hayır. (Gülüşmeler). Bu çok abartılı bir söylenti. Ses sahnesinde birlikte çalışıyorduk ve orası çok sıcaktı. Bazen içeri gelip çekim yapmak istediklerinde sıcaktan pantalonunu çıkarıyordu ve iç çamaşırlarıyla çekilmiş oluyordu.

DeNiro'yu ne zamandır tanıyordun?
Geçmişte tanışmıştım ama onu tanımıyordum. Açıkçası yaşamım boyunca ona hayranlık duydum. Tam anlamıyla bir profesyonel. Bir minimalist. Ender karşılaşılan insanlardan, bir şey söylediğinde gerçekten söyleyecek bir şeyi olan insanlardan biri.

Bundan sonra sırada ne var?
"Primal Fear"i yöneten Greg Hoblit, II. Dünya Savaşı'ndaki savaş esirleriyle ilgili bir dram çekiyor, herhalde yılbaşından sonra gerçekleşecek. Kendi filmimi yönettikten sonra "The Score"a istediğimden biraz daha hızlı başladım, çünkü DeNiro ve Brando ile çalışma fırsatı her zaman ele geçmezdi, bu yüzden hemen atladım. Ama yılın büyük bölümünde oyunculuğa ara vermeyi düşünüyorum. Belki bir seyahate çıkarım.

Başka bir film çekmeyi düşünüyor musun?
Halihazırda hiçbir planım yok. Harika bir günüz işim var. Beni çok eğlendiriyor ve daha kötü hiçbir şey yönetmek istemiyorum. Bir filmi yönetmek uzun bir süreç... ■

Böyle şeytana can kurban

"Bugün Aslında Döndü" (Groundhog Dog), "Multiplicity" ve "Anlat Bakalım" (Analyze This) filmlerinin yönetmeni **HAROLD RAMIS**, bu kez Stanley Donen'ın 1967 yapımı komedi filmi "Bedazzled"ın yeniden çevirimi olan **"ŞAŞKIN"** ile karşımızda. Orijinalinde Dudley Moore, Peter Cook ve Raquel Welch'in rol aldıkları filmin başrollerinde Elizabeth Hurley, Brendan Fraser ve Frances O'Connor var.

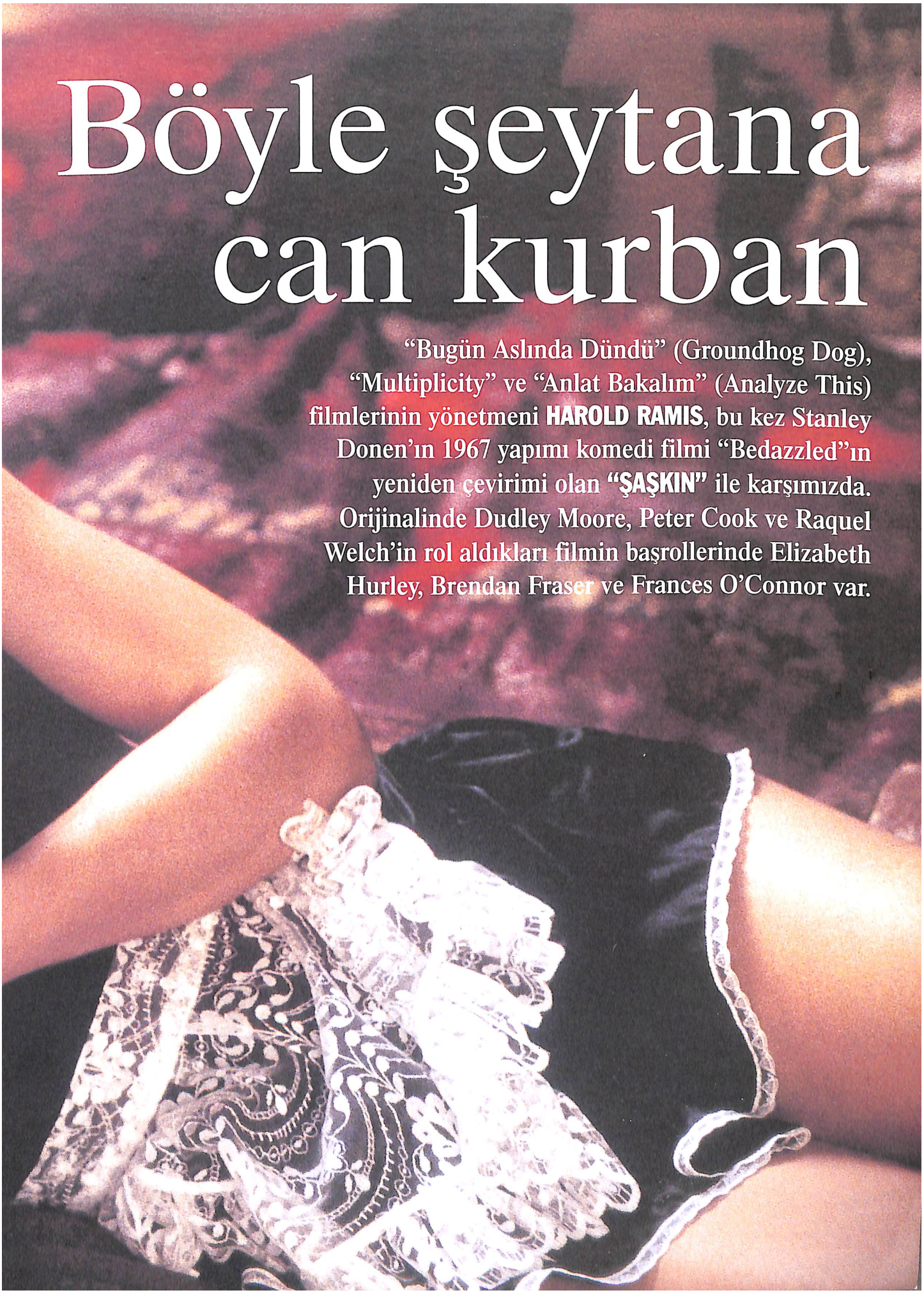

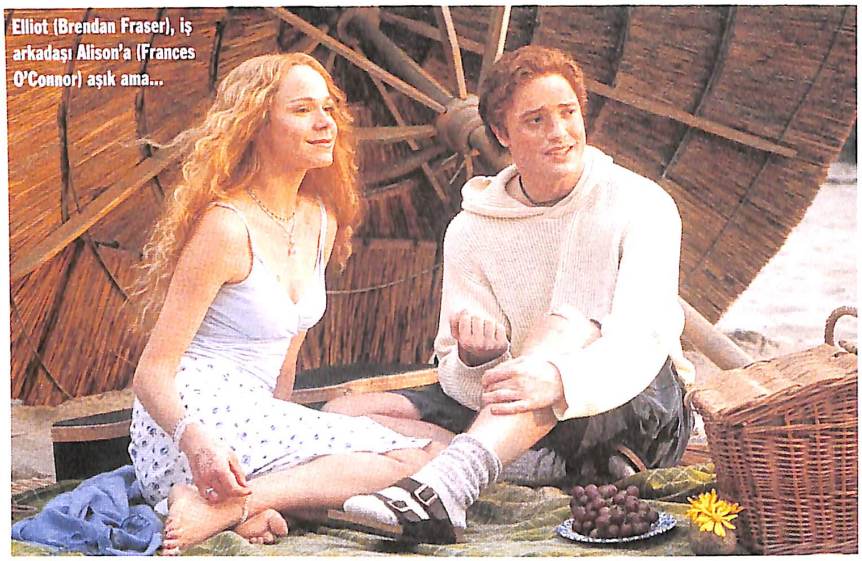
Elliot (Brendan Fraser), iş arkadaşı Alison'a (Frances O'Connor) aşık ama...

Elliot, şeytandan yedi istekte bulunacaktır.

Elliot Richards (Brendan Fraser) bir bilgisayar şirketinde çalışmaktadır. İyi niyetli bir adamdır fakat sosyal yaşamda pek becerikli değildir. İş arkadaşlarından Alison Gardner'a (Frances O'Connor) aşıktır. Oysa Alison onun farkında bile değildir. Sevdiği kızın kalbini kazanmak için her şeyi yapmaya hazır olan Elliot bu uğurda Şeytan'la bir anlaşma yapmayı bile kabul eder. Şeytan (Elizabeth Hurley), çok etkileyici, şuh bir kadındır ve Elliot'ın sonradan farkedeceği üzere korkunç bir mizah anlayışı vardır. Elliot'ın ruhuna karşılık onun yedi dileğini gerçekleştirmeye söz verir. Elliot gerçekleşmesini istediği en büyük hayallerini anlatır Şeytan'a, ne var ki onun yerinde olsak çoğumuzun yapacağı gibi en önemli ayrıntıları unutur...

Filmi izlevenlerin çoğu, eğer önceden bilmiyorlarsa bunun bir yeniden çevrim olduğunu farketmeyeceklerdir çünkü Stanley Donen'ın "Şaşkın"ı her ne kadar hayranları tarafından klasikler arasında görülse de hiçbir zaman çok popüler bir film olmadı. Yönetmen Harold Ramis de filmin hayranlarından biriydi. İstediğin gibi biri olabilseydin ya da her dileğin gerçekleşseydi neler olurdu, sorusundan yola çıkan 1967 yapımı bu komedi filmini yeniden çekmeye karar verdiğinde hikayeyi güncelleştirmesi gerektiğini düşündü.

"Stanley, Peter ve Dudley'nin yaptıklarını çok seviyordum ama ne de olsa 30 yıl önce yapılmıştı ve o günden bugüne değişen bir kültür vardı." Hikayenin zamana meydan okuyan temel taşlarını koruyarak daha iddialı, güncel bir film yapacaktı. En çok istediği yedi şeyi gerçekleştirmeyi vaat eden Şeytan'a ruhunu vermeyi kabul eden kahramanın istekleri üzerinde düşünmeye başladı önce. Günümüz insanı en çok nelerin hayalini kuruyordu? Böyle bir fırsatla karşılaşsak çoğumuz zengin, güçlü, ünlü, zeki ya da çekici olmak isterdik herhalde.

"Bizi mutlu, başarılı ve başkaları için çekici hale getirecek şeylere sahip olmayı hayal ederek geçiyor ömrümüz," diyor Ramis. "Oysa mutluluk böyle ele geçmiyor."

Sevdiği kadının kalbini kazanabilmek için popüler olmayı çok isteyen Elliot da mutluluğu böyle elde edeceğine inananlardan biri işte. "Elliot geç büyüyen bir yetişkin," diyor Ramis. "Zengin, ünlü, uzun boylu ya da atletik vücutlu olursa kadınların peşinden koşacağını zannediyor ama sonra anlıyor ki hayatta en çok istediğimiz şeyler her zaman bizi mutlu eden şeyler olmuyor."

Orijinal "Bedazzled"

Elliot rolü, oyuncunun şekilden şekile girmesini gerektiren bir rol çünkü gerçekleşen her dilekle birlikte başka bir Elliot çıkıyor karşımıza. Bu rolde "George Of The Jungle", "Blast From The Past" ve "The Mummy" filmleriyle tanınan 31 yaşındaki oyuncu Brendan Fraser var. "Brendan Fraser, bir kahraman bedeni içinde bir uyumsuzun ruhunu taşıyor," diyor yönetmen. "Yakışıklı, fiziksel yapısı güçlü ve enerjik ama buna rağmen çok saf, aciz ve beceriksiz görünebiliyor."

Fraser, etrafımızda Elliot gibi çok insan görebileceğimizi söylüyor. "Dost canlısı, sevecen biri ama karşısındaki insanları sıkmadan onlarla ilişki kurmanın yolunu bulamamış. O yüzden de sıradan varoluşunun yerine maceralı, hareketli, hep istediği gibi hayatlar koymayı vaat eden Şeytan'ın teklifini reddedemiyor." Şeytan ona istediği her şeyi veriyor ama bütün yeni hayatlarının da kötü gitmesini sağlıyor bir şekilde. Fraser, orijinal "Şaşkın"ı Ramis'in filmindeki rol teklif edilmeden çok önce keşfetmiş, hatta bu film onun en sevdiği filmlerden biriymiş. "Dudley Moore ve Peter Cook, hiciv konusunda çok iyiler," diyor. "Dönemin politikasıyla çok yakından ilgilenen bir komedi anlayışları olduğu için 67' yapımı 'Bedazzled' kiliseyi, devleti, cinsel politikayı ve pop kültürü alaya alan bir filmdi. Bizim filmimizde rahibeler yok belki ama bence biz filmden alabileceğimizin en iyisini aldık."

Filmin orijinalinden en büyük farklarından biri de yeni filmdeki Şeytan'ın kadın olması. Mitolojide, edebiyatta, sinemada ve tiyatroda genellikle erkek kimliğiyle karşımıza çıkan Şeytan Stanley Donen'ın filminde de bir erkekti ama Ramis, Şeytan için oyuncu düşündüğü bir gece karısının tavsiyesi üzerine Şeytan'ı filminde kadın olarak kullanmanın hiç de kötü bir fikir

Komik ve seksi

Sevgilisi Hugh Grant'ın rol aldığı "Dört Nikah Bir Cenaze" filminin galasına katıldığı gecenin ertesi günü birdenbire yıldız oldu. ELIZABETH HURLEY'nin bu ani çıkışı o gece giydiği Versace elbisenin mucizesi olarak yorumlandı ama kimbilir belki de tıpkı bu ay gösterime girecek filmi "Şaşkın"ın kahramanı Elliot gibi o da Şeytan'la bir anlaşma yapmıştı.

Galadaki mucizenin hemen ardından Estee Lauder'dan gelen teklifi değerlendirince oyunculuğundan çok modelliğiyle öne çıktı ama aslında kendini model diye tanımlamaya utanıyordu Hurley. "Bugüne kadar bir tek modellik işi yaptım. O yüzden kendime model dediğimde sahtekarlıkla suçlanmaktan korkuyorum. Model olarak tanımlanmak gizliden gizliye heyecanlandırmıştır beni her zaman, hele bir de önüne 'süper' kelimesi koyulursa ölüp cennete gittiğimi düşünürüm. 15 yaşımdayken aşırı zayıf, gelişmemiş bir vücudum olduğunu unutmayın. O yüzden bu (modellik) aklıma bile gelmezdi. 28 yaşıma kadar hiç profesyonel bir fotoğrafçı tarafından fotoğrafım çekilmedi."

Sinemada modellikte olduğu kadar hızlı yol almadı ama en azından oyuncuyum derken utanmıyordu çünkü seçtiği ve emek verdiği meslek buydu. 12 yaşında dansçı olmak niyetiyle bale okuluna giden Hurley kısa süre sonra vazgeçip eve geri dönmüştü. Liseden sonra dans ve tiyatro eğitimi veren London Studio Centre'dan bir burs kazandı. Ciddi rollere talip olabilmek için görünümüne çeki düzen vermesi gerektiğini anlayana kadar pembe saçları ve burnundaki halkasıyla punk-rockçı bir tarzı vardı. Birkaç tiyatro oyununda sahneye çıktıktan sonra 1987'de ilk filmi "Aria"da, sonra da aynı yıl Hugh Grant'le birlikte "Remando al viento"da rol aldı. Hollywood'daki ilk filmi 1992'de Wesley Snipes ile başrolünü paylaştığı aksiyon filmi "Passenger 57" oldu. Bu arada ünlüydü ünlü olmasına ama bunun sinemadaki performansıyla pek ilgisi yoktu henüz. Versace elbiseyi giydiği gala gecesinden sonra Estee Lauder'in modeli olunca, Hugh Grant ile arasındaki olaylı ilişkinin de etkisiyle medyanın gözünü ayırmadığı ünlüler arasına girivermişti. Nihayet 1997'de Mike Myers ile birlikte rol aldığı "Austin Powers: International Man of Mystery" ile sinema seyircisinin ilgisini çekmeyi başardı. Bu film Hurley'nin hem çok komik hem de çok seksi olmak konusundaki yeteneğini gözler önüne serdiği ilk filmdi. Bu ay gösterime giren "Şaşkın"daki "seksi şeytan" rolüne seçilmesini de muhtemelen bu filme borçlu zaten. "Austin Powers'tan sonra, epeyce sert bir aksiyon filmi olan "Dangerous Ground"da dramatik rolleri de gayet iyi kıvırabildiğini gösterdi ama doğrusu Hurley "Austin Powers"tan beri "Şaşkın"dan daha iddialı bir yapımda rol almamıştı.

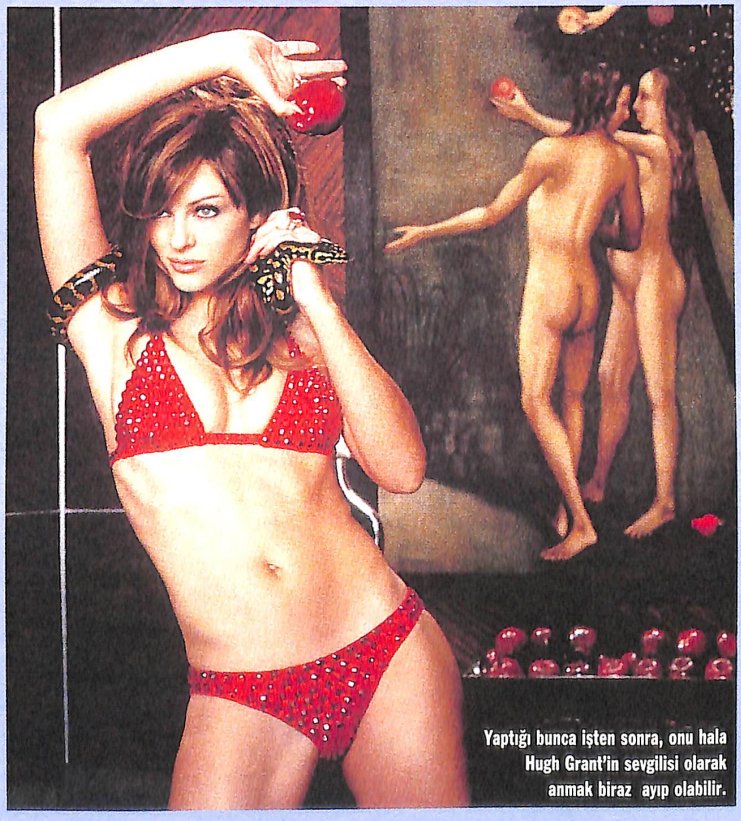

Yaptığı bunca işten sonra, onu hala Hugh Grant'in sevgilisi olarak anmak biraz ayıp olabilir.

Çok sıkı hayranları olmasına rağmen zamanında pek dikkat çekmeyen 1967 yapımı "Şaşkın"ı yeniden çeken yönetmen Harold Ramis, orijinal filmdeki erkek şeytanın yerine düşündüğü alaycı, zeki, baştan çıkarıcı, şımarık kadın şeytan rolüne çok uygun bulmuş Hurley'yi. Film boyunca çeşit çeşit kırmızılar içinde kurbanının başını döndüren seksi şeytan, "Umarım kimse beni Peter Cook'la karşılaştırmaz," diyor. "Çünkü Harold Ramis şeytanı kadın yapmaya karar verdiğinde çok şey değişmiş. Orijinal film çok daha entellektüel. Bizim filmimizdeki şeytan daha alaycı ve kışkırtıcı." 1994'te Hurley, Hugh Grant ile birlikte, Castle Rock Ertertainment'la ortak bir yapım şirketi kurdu. Hugh Grant'ın rol aldığı "Mickey Blue Eyes" ve "Extreme Measures" işte bu yapım şirketinden çıkan filmler. Simian Films'in proje geliştirme bölümünün başkanlığını üstlenen Hurley, "Film satmak zor değil ama eğer film kendi ayakları üzerinde duramayacaksa, iyi değilse satmaya değmez," diyor ve ekliyor: "Film çekmek yıllar süren bir iş. Hayat çok daha kısa."

13 yıldır birlikte olan Hurley ve Grant çifti, 23 Mayıs 2000'de şirketleri Simian Films kanalıyla yaptıkları bir açıklamayla geçici olarak yollarını ayırdıklarını ve bunun üçüncü şahıslarla hiçbir ilgisinin olmadığını açıkladılar. "Şaşkın"ın gösterime girdiği Kasım ayında filmin Los Angeles'taki bütün afişlerinin üzerinde büyük harflerle "Grev kırıcı!" yazılıydı. Hurley, Sinema Oyuncuları Birliği'nin organize ettiği grevi Estee Lauder için çekilen bir reklam filminde oynayarak kırdığı için yaklaşık iki aydır ağır eleştirilere maruz kalıyor. Avukatı bir gazeteye yaptığı açıklamada yıldızın bu konuda büyük utanç duyduğunu, defalarca özür dilediğini, grevdeki oyuncular için Sinema Oyuncuları Birliği'ne bağışta bulunmak ve artık bu meseleyi geçmişte bırakmak istediğini söyledi. Ancak Birlik, Hurley'yi kolay kolay affedecek gibi görünmüyor. Geçenlerde bu konuda bir açıklama yapan Birlik yetkililerinden biri Hurley'nin bu tür çabalarının reklam filmi çektiği için disiplin kuruluna gönderilmesini engellemeyeceğini söyledi.

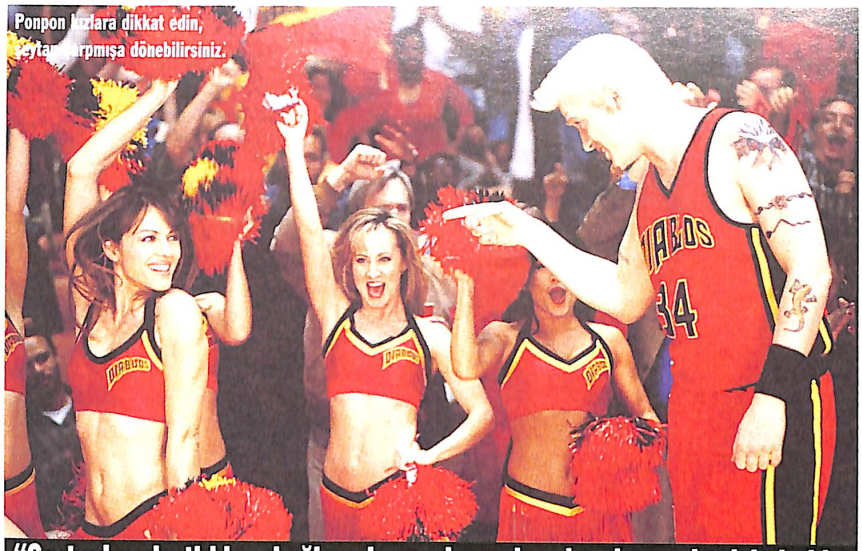

Ponpon kızlara dikkat edin, şeytan kırmızı dönebilirsiniz.

"Şeytan'ın niyeti bir erkeğin ruhunu ele geçirmekse kırmızılar içinde bir Elizabeth Hurley çok işe yarayacaktır mutlaka." HAROLD RAMIS

olmadığına karar verdi. "Şeytan'ı kadın yapmaya karar verdiğimizde bunun güzel bir kadın olması gerektiğinden emindik" diyor. "Günümüz kültüründe seks birçok şeyi sattıran bir unsur. Şeytan'ın niyeti bir erkeğin ruhunu ele geçirmekse kırmızı giysiler içinde bir Elizabeth Hurley şeklinde ortaya çıkması çok işe yarayacaktır mutlaka. Elizabeth bu konuda çok başarılı çünkü her zaman çok seksi görünmeyi başarıyor."

Ramis kadın şeytanını aradığı sürece Elizabeth Hurley ismi hep liste başındaki yerini korumuştu ve nihayet Hurley'nin görüşmeye geldiği gün kesin kararını verdi yönetmen.

"Görüştüğümüz zaman tam istediğimiz gibi bir mizah ruhuna sahip olduğunu gördük" diyor. "Elizabeth çok zeki, seksi ve güçlü. Ayrıca müthiş bir yaşam enerjisi var. Brendan'la ikisinin iyi bir ikili olacaklarını düşündüm hep. Brendan'ın çok masum ve saf bir hali var, Elizabeth onun yanında çok daha dünyevi duruyor."

Elizabeth Hurley'nin bedeninde karşımıza çıkan şeytan Peter Cook'inkinden hayli farklı tabii. "Peter Cook'a hep hayranlık duymuşumdur," diyor Hurley. "Gelmiş geçmiş en büyük komedyenlerden birinin oynadığı rolü üstlenmek gayet korkutucu bir şey aslında ama bizimki değişik bir Şeytan. Onunkinin daha kendi halinde bir alaycılığı var, benimki ise taşkın, şımarık bir işkenceci. Elliot'ın dilekleri konusundaki kararlarını etkilemek hoşuna gidiyor çünkü bir yandan hiçbirinin iyiye varmayacağını biliyor." Şeytan, Elliot'ın "Sevgili Tanrım, o kadının hayatıma girmesi için her şeyimi verirdim." diye sessizce Tanrı'ya yakardığı bir gün giriyor kahramanımızın yaşamına. Elliot'ın, uğruna ruhunu feda ettiği bu kadını Avustralyalı oyuncu Frances O'Connor oynuyor.

Daha önce "Mansfield Park"ta, "Love and Other Catastrophes" adlı bir indie filmde ve bir BBC prodüksiyonu olan "Madam Bovary"de rol alan oyuncu önümüzdeki günlerde Steven Spielberg'ün büyük bir gizlilik içinde sürdürdüğü "AI" projesinde Jude Law ile birlikte oynayacak. "Peter Cook'u ve Dudley Moore'u tanıyordum ama yaptıkları işler hakkında fazla bir şey bilmiyordum," diyor. "Çoğunu bu filmde rol aldıktan sonra izledim ve onları çok komik buldum. Kameranın önünde çok eğlendikleri belli oluyor. 60'lara özgü bir duyarlılıkları var. Çok eğlenceli." O'Connor, 19. yüzyılda yaşayan güçlü bir kadını canlandırdığı "Mansfield Park" filmindeki performansıyla dikkat çekmişti ama Ramis bu filmi görmemiş olduğundan O'Connor'ı tanımıyor, Avustralyalı olduğunu da bilmiyordu.

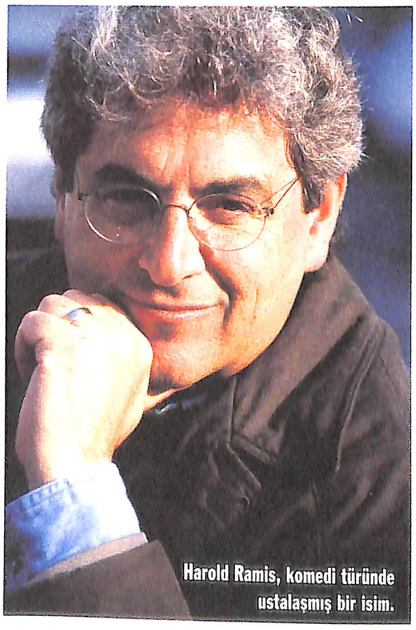
Harold Ramis, komedi türünde ustalaşmış bir isim.

"Frances bizim için müthiş bir keşifti," diyor. "Seçmelerde çok iyi bir performans gösterdi. Bizi Amerikalı olduğuna bile inandırdı. 'Mansfield'ı izledikten sonra daha çok etkilendim." Elliot gibi Alison ve işyerindeki diğer arkadaşları da filmde şekilden şekile giriyor. Gerçekleşen her dileğiyle birlikte Elliot'ın hayalindeki bir başka Alison'a dönüşen O'Connor film boyunca karşımıza bir Latin dilber, bir uyuşturucu kralının karısı, dövmeli bir çılgın, bir spor muhabiri ve Grace Kelly tarzı sofistike bir tip olarak çıkıyor. "En keyifle oynadığım karakterler kendi kişiliğimden ve görünümümden en uzak olanlar oluyor. Her birinde farklı bir şey hoşuma gidiyor."

Ramis'in paralel dünyaları

Bu yanıyla "Şaşkın" bir başka sinema klasiğinden esinlenmişe benziyor. Ramis de bunu itiraf ediyor zaten. "'Oz Büyücüsü'nü düşündüm," diyor Ramis. "Orada da Dorothy'nin çiftlikte tanıdığı herkes kurduğu hayalde farklı tiplere dönüşür."

Yönetmen Harold Ramis daha önceki filmlerinde de bu filmdekilere benzer paralel dünyalar yaratmış, hatta eleştirmenler "Bugün Aslında Dündü"de "Multiplicity"den çok daha başarılı bulmuştu onu.

"Kariyerimi kategorilere ayırıyorum," diyor Ramis. "Bu filmleri de 'fantezi' komedilerim olarak görüyorum. Ama bunun dışında da genel olarak bütün filmlerin bir dileğin gerçekleşmesiyle yakından ilgisi var zaten. Benim bu filmlerimin her biri de bu meselenin farklı bir yüzünü ele alıyor. 'Bugün Aslında Dündü' bencilliğin tam tersi bir durumu ele alıyor, 'Multiplicity' benliğimizin değişik parçalarıyla ilgileniyor, 'Şaşkın' ise (kendimizle ilgili) hayallerimiz hakkında bir film. İstediğimizi sandığımız şeyler ve gerçek üzerine bir film."

Peki neden "Şaşkın" gibi küçük bir filmi yeniden çevirmek ister bir yönetmen?

"Bu bizim avantajlarımızdandan biriydi," diyor Ramis. "Küçük bir film olduğu için çok insan izlememişti. Eski eşim her zaman şöyle derdi: 'Muhteşem bir filmi neden bir daha çekesin ki? Asla daha iyisini yapamazsın. Daha iyi olabilecek filmler yeniden çevirilmeli.' Ben Peter Cook'la Dudley Moore'un büyük hayranıydım ama 'Bedazzled' onlar için iyi bir zemin yaratmış bir film olmasına rağmen tek başına bir film olarak yeterince tatmin edici değildi. Bir kere harika bir teması var. Bu filmi güncelleştirmenin yollarını bulabileceğimi, ilk filmin gözden kaçırdığı noktaları ortaya çıkarabileceğimi düşündüm. Üstelik komedi

için sonsuz olanaklar sunuyordu."
Yeni "Şaşkın" görsel tarzıyla da iddialı. Yönetmen "Bugüne kadar çektiğim filmler içinde en güzel görüneni" diye tanımlıyor filmini. Bu özel görüntülerde, başta daha önce "The Matrix"te çalışan görüntü yönetmeni Bill Pope olmak üzere "Sleepy Hollow"daki çalışmasıyla Oscar kazanan prodüksiyon tasarımcısı Rick Heinrichs'in ve "Austin Powers" filmlerinin kostümlerini de tasarlayan kostüm tasarımcısı Deena Appel'in de önemli katkıları var kuşkusuz. "Deena'nın ne kadar yaratıcı olabileceğini biliyordum ama 'Şaşkın' için yaptıkları bizi bir kere daha şaşırttı. Müthiş fikirleri vardı," diyor Ramis. Yaratıcılığını bolca kullanmasına olanak tanıyan filmde keyifle çalışan Appel "Aynı anda yedi film yapmaya benziyordu" diyor. Elizabeth Hurley ile birlikte Şeytan'a kırmızıyı yakıştırmış Appel. Film boyunca özenle tasarlanmış çok şık kırmızı kıyafetler içinde boy gösteren Hurley'nin orijinal filmde Cook'un canlandırdığı Şeytan'dan çok daha çekici olduğu kesin. Böyle bir cazibe karşısında filmin zavallı kahramanı Elliot'a hemen hiç seçme şansı bırakılmamış gibi görünüyor. Oysa çoğu zaman en kritik noktalarda verdiğimiz kararlar belirliyor kaderimizi. "Şaşkın" biraz da bu seçimleri nasıl yaptığımızla ilgileniyor zaten.
"Cennet de cehennem de burada dünyadadır demiş Dante." diyor Ramis. "Ve biz bu seçimi yaşam biçimimizle yaparız." ■

Bir tuhaf üçgen: Kadın, erkek ve dişi şeytan.

Frances harikalar diyarında

İngiliz FRANCES O'CONNOR'ın önü son derece açık: "Şaşkın"dan sonra bir Spielberg bir de Woo filminde oynayacak.

Filmde Brendan Fraser'ın aşk nesnesi olarak izleyeceğimiz Frances O'Connor 1970'te İngiltere'nin meşhur Oxford'unda doğdu. Pek çok kişi onu Avustralyalı sanabilir; fakat aslında o henüz 2 yaşındayken ailesi Avustralya'ya taşınmış. Babası bir nükleer fizikçi, annesi ise piyanist. 1996'da neredeyse bütçesiz diyebileceğimiz bir rakama çekilen ve bir Avustralya komedisi olan "Love and Other Catastrophes"la bir anda herkesçe tanınan bir oyuncu oldu O'Connor. Bugün o filmin kendisinin önünü nasıl açtığını hâlâ anlayabilmiş değil: "O filmi bir grup arkadaşla 35.000 dolara mal etmiştik. Bir yıl sonra ise kendimizi Cannes'da bulduk" diyor. O filmde bir lezbiyeni canlandıran O'Connor ertesi yıl "Kiss or Kill"de "şimdiye kadar oynadığım en vahşi karakter" dediği Nicole Ann'e hayat verdi. Ardından İngiltere'nin yolunu tutan İngiliz oyuncu orada Jane Austen'den uyarlanan "Mansfield Park"ta yeraldı. Film ABD'de Miramax tarafından dağıtılınca okyanusun öte yanındaki Hollywood'un dikkatini çekti O'Connor. Şimdi de bir büyük stüdyo yapımı olan ve Harold Ramis'in yönetiminde çekilen "Şaşkın" filmiyle izleyicilerin karşısına çıkıyor. Peki, acaba bağımsız filmlerle ünlenen bir aktris için bir stüdyo yapımında bulunmak nasıl bir duygu? "Kendimi Harikalar Diyarındaki Alice gibi hissediyordum: inanılmaz büyük bir setti," diyor bu konuda.
Frances O'Connor'ın önü açık gibi görünüyor. Miramax'ın romantik farsı "About Adam"da Kate Hudson'la birlikte oynadıktan sonra Steven Spielberg'ün "A.I.: Artificial Intelligence" isimli bilimkurgusunda Jude Law ve Haley Joel Osment ile beraber önemli bir rolde gözükecek. Sonra da bir John Woo aksiyonu olan "Windtalkers" ile iyice belleklere kazınacak. Frances O'Connor merdivenleri sağlam adımlarla çıkıyor, kısacası.

Önümüzdeki yıllarda adından daha çok sözettirebilir.

Ille kolay, tam 30 yıldır Hollywood'da...

"GELECEKTE NE İSTEYECEĞİMİ KİM BİLEBİLİR?"

Helen Hunt

"As Good As It Gets" başarısından sonra proje beğenmez olan 37 yaşındaki yıldız bir süredir beyazperdede görünmüyordu ama bu yıl dört filmle sıkı bir dönüş yaparak sessiz geçen iki yılın acısını çıkardı.

Dokuz yaşından beri oyunculuk yapan, 20 yaşına geldiğinde unutulmaya mahkum televizyon dizileriyle televizyon filmlerinin yanısıra "Project X" gibi ticari filmler ve "The Waterdance" gibi indie filmlerdeki başarılı performanslarından oluşan bir geçmiş bırakan Helen Hunt belki en verimli çağını yaşıyor şimdi. Koltuğunun altında "Mad About You" dizisiyle kazandığı Emmy ödülleri ve "As Good As It Gets" ile kazandığı bir Oscar'la yoluna devam eden oyuncunun bu yıl rol aldığı dört filmden üçü bu ay gösterime giriyor. İlki bir Robert Altman filmi. Başrolünü Richard Gere ile paylaştığı bu filmde Hunt profesyonel bir golfçüyü oynuyor. Ardından birdenbire kadınların aklından geçenleri okuyabilmeye başlayan bir adamı oynayan Mel Gibson ile birlikte rol aldığı "What Women Want" ve aynı günlerde de Tom Hanks'in sevgilisini canlandırdığı Robert Zemeckis filmi "Cast Away" gösterime girecek. Türkiye'de henüz gösterilmeyen diğer filmi ise Mimi Leder yönetmenliğindeki "Pay It Forward". Bu dört film içinde kendini en fazla beğendiği film olan "Pay It Forward"da Hunt, Kevin Spacey ve "Altıncı His"in küçük oyuncusu Haley Joel Osment'la birlikte rol alıyor.

Ne var ki dört filmde rol aldığı verimli bir yılı geride bırakan yıldızın yaşamında yolunda gitmeyen şeyler de var. Geçtiğimiz Kasım'da gazete ve dergi sayfaları kocası Hank Azaria'dan boşanmasıyla ilgili ayrıntılarla doluydu ama 30 yıldır Hollywood'da çalışan bir aktris olarak bu tür dedikodularla nasıl başedeceğini artık çok iyi bilen Hunt, şimdi bütün dikkatini bu yıl sonuna kadar gösterime girecek dört filmine vermiş durumda.

İki yıllık bir aradan sonra birdenbire ardarda dört filmde rol aldınız. İşkolik falan mı oldunuz?

Hayır çalışmadığım zamanlarda çok mutluyum. Bir yıl içinde dört filmde oynamadan önce iki yıllık bir ara verdim.

"Dr. T. and the Women"da Richard Gere, "Pay It Forward"da Kevin Spacey, "Cast Away"da Tom Hanks ve "What Women Want"ta Mel Gibson ile birlikte oynadınız. Ağır toplardan oluşan bir liste bu, öyle değil mi?

Çok ürkütücü tabii ama Jack Nicholson'la birlikte çalışmaktan daha fazla değil. Onunla çalışmanın faydası oldu.

Oscar sezonu yaklaşıyor. Hangi filminizde daha iyi olduğunuzu düşünüyorsunuz?

"Pay It Forward" diyebilirim.

O zaman ondan başlayalım. Bu filmdeki karakterinizle "As Good As It Gets"te oynadığınız kadın arasında benzerlikler var. O da bir garson, duygusal yaralar almış boşanmış bir anne, çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamak zorunda ve hayalkırıklığına uğrama korkusuyla bir erkeğe yeniden güvenmekten korkuyor.

Doğrusu, tek gerçek benzerlik garson olması. Bu kadının nasıl bir kadın olduğunu düşünüp tasarladığım zaman "As Good As It Gets"ten çok farklı, daha önce oynadığım hiçbir karaktere benzemeyen bir tip çıktı ortaya. Senaryodaki kadın bir kovboy barında çalışıyor ve biri kıçına çimdik attığında mahcup oluyor. Ben burasını değiştirdim. Artık cinselliğini taşıyabiliyor. Bahşiş için yanına geldiği bir adama içki içmiyorum diye yalan söylüyor sonra da eve gi-

dip votka içiyor. İşteki yaşamını sürdürebilmek için içki içmiyor, anne olarak evdeki yaşamını sürdürebilmek için içiyor.

"Pay It Forward"da başrolü "American Beauty" ile Oscar aldıktan sonraki ilk kez bu filmde rol alan Kevin Spacey ile paylaşıyorsunuz. Neler hissettiniz?

Okuma provası için karşılıklı oturduğumuz bir saatin içinde birbirimize baktığımızda ikimiz de, aynı gezegenden olduğumuzu hissettik.

Sizin canlandırdığınız duygusal yara almış karakterle Spacey'nin fiziksel yara almış karakteri arasında geçen aşk sahneleri var öyle değil mi?

Evet ama bu filmde mesele basitçe iki kişinin yatağa atlaması gibi değil. Bu iki insan için hem duygusal hem de fiziksel olarak soyunup çıplak olmanın ne büyük bir risk olduğunu göstermek için özellikle kurulmuş sahneler bunlar. Kadın ilk defa ayık sevişiyor, adamın ise daha önce hiç böyle bir deneyimi olmamış.

"As Good As It Gets"teki rolünüzü almak için çok mücadele etmiştiniz galiba.

Çok uğraştım. Stüdyo beni isteyebilirdi ama Jim Brooks, hayır, hayır, hayır bu doğru olmaz, o çok genç, dedi. Yine de denemeyi kabul etti. Onun işlerini çok sevdiğim ve bu rolü çok istediğim için çok heyecanlıydım. Bir şeyi bu kadar çok istemekten nefret ediyorum çünkü o zaman kaybettiğiniz şey büyük oluyor. Kaybedeceğim bir savaşa girdiğimi düşünüyordum. Yine de rolümü okudum ve sonra bir şey oldu çünkü bir de baktım elinde video kamerayla birisi tekrar yapmamı istiyordu. Sonra Jack'le biraraya geldim ve bir şekilde birlikte çalışacakmış gibi olduk. Sonra Jim beni bir koltuğa oturttu ve bunu yapmaya korktuğunu, yaş meselesinin onu korkuttuğunu söyledi. Bu rolü senin oynamanı ve onun için de oynadığın dizideki insanlarla konuşmanı istiyorum, dedi. Ben de, biliyor musun, dedim, sen emin değilsin ve emin olman gerekiyor; bir süre daha düşün ve beni istediğinden emin ol.

Hollywood'un erkekler tarafından en beğenilen en kişilikli kadınlarından biri olarak tanınıyor.

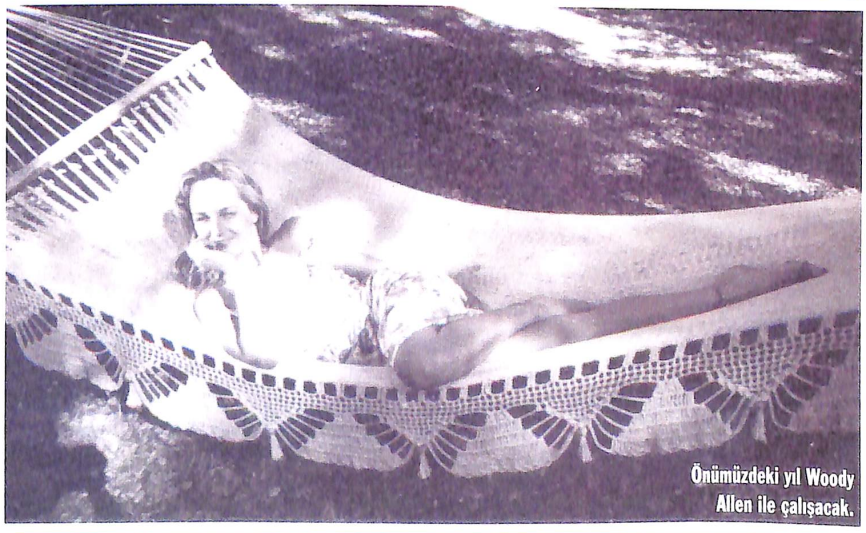

Önümüzdeki yıl Woody Allen ile çalışacak.

"Astroloji hakkında pek bir şey bilmem ama ben dünyanın en gerçek İkizleri'yim. Vanilya mı çikolata mı, diye sorduğunuzda ikisini de isterim."

Bu rolü o kadar çok istediğin ve avucunun içine aldığın halde böyle mi dedin yani?

Çılgınca mı? Muhtemelen bir parça blöf yapıyordum ama zaten artık işi iyice ileri götürdüğümü hissediyordum. Sonunda, bir cumartesi günü o telefon geldi. Bu rolü senin oynamanı istiyorum, diyordu. Genellikle böyle bir telefon gelmez, üçüncü şahıslardan öğrenirsin. Telefonla aranmak inanılmazdı.

Oscar kazandığınız günlerden en çok aklınızda kalan şey ne?

Hemen ertesi gün "Mad About You"nun setine gittim. Bana bir parti hazırlamışlardı. Yani Oscarlar çok yaratıcı bir hafta içinde eğlenceli bir mola gibiydi.

Oscar aldıktan sonra sinema sanayiinin size bakışı nasıl değişti?

Hemen bir sürü teklif aldım ve her birine hayır dedim. Hiçbiri tam olarak doğru gelmiyordu, dizim ve "As Good As It Gets" dolayısıyla her şeyin çok doğru dürüst olması beni şımartmıştı. Uzun bir süre gösterime giren her film benim okuduğum bir senaryoydu. Hangi filmler olduğunu söylemeyeceğim çünkü o filmlerde rol alan aktrisler rolün daha önce bana teklif edildiğini bilmiyor olabilirler. Zaten ben de ilk geldiklerinden biri değildim, beşinci falandım.

"As Good As It Gets"in sinema kariyerinizi bu kadar hareketlendireceğini ne zaman farkettiniz?

O filmi yaptığımda aynı zamanda dizide oynuyordum ve yaratıcı açıdan o kadar zorlayıcı bir deneyimdi ki sadece çok zorlandığımı hatırlıyorum. Jim'in teması şuydu: güven için tutunduğunuz şey her neyse bir süre sonra sizi esir eder. Bu yüzden herkes, güven için ben neye tutunuyorum, diye düşünmekle meşguldü. Dolayısıyla nereye varacağını düşünmeye zamanım olmadı.

Oscar'dan sonra ücretiniz de çok artmış olmalı.

Son dakikada yaratımla ilgili sorunlar yüzünden vazgeçtiğim bir film vardı. O filmde oynamış olsaydım o güne kadar bir filmden hiç kazanmadığım miktarda para kazanacaktım. Yönetmeni sevmiştim, yapımcıyla daha önce çalışmıştım ama son dakikada doğru olmayacağını hissettim. Böylece Oscar sonrası iyi bir ücreti kaçırmış oldum.

Yeni filmlerinize dönecek olursak, "What Women Want"ın "Pay It Forward"dan çok farklı bir film olduğunu söyleyebiliriz herhalde.

Aslında romantik komedi yapmayı hiç düşün-

müyordum çünkü "Mad About You" ile çok gurur duyuyordum ama Mel çok iyi bir oyuncuydu, yönetmen Nancy Meyers ise çok zekiydi. Son derece eğlenceli bir setti ve bunu Mel'le Nancy'ye borçluyduk.

"Pay It Forward" ve "What Women Want"taki rolleriniz büyük roller. "Cast Away"de ise "Forrest Gump"ın Oscar'lı ekibi Tom Hanks ve Robert Zemeckis ile birlikte olmanıza rağmen orada rolünüz daha küçük. Bir tür tek kişilik şov sayılabilecek bir filmde ilginizi çeken neydi?
Aslında benim rolüm çok değişti. Tom'un karakteri yaşadığı deneyim sonunda kendini buluyor, benimkiyse kaybediyor.

Hanks, filmin ikinci yarısı için 25 kilo vererek "Raging Bull" tarzı bir dönüşüm geçirdi. Onu bu haliyle ilk gördüğünüzde ne düşündünüz?
Çok fazla kilo vermişti. Screen Actors Guild'ın ödül töreninde karşılaştığımızda ben "Pay It Forward"daki platin rengi saçlarımla, o da Lincoln sakalıyladı. Aynı anda birbirimize "Gülünç görünüyoruz," dedik.

Oyuncuların katkılarına açık yönetmenlerle çalışmayı tercih ediyor musunuz?
Daha yeni Woody Allen'ın bir filminde oynamak üzere anlaştım. O filmde emirlere uygun hareket edecekmişim gibi bir his var içimde.

Neden hala bu kadar çok oyuncu Woody Allen'la çalışmaya can atıyor dersiniz?
New York'ta sinemayı severek büyümüş her aktris bir gün bu teklifi almayı umar.

Bugüne kadar çalıştıklarınız arasında oyuncusuyla işbirliğine en açık yönetmen hangisiydi?
Jim Brooks'la daha önce hiçkimseyle olmadığı kadar yaratıcı bir dil konuşabiliyorum gibi gelmişti. Bu dili ancak ona karşı çok açık olduğum zamanlarda konuşabildiğimi farkettim; bu bizi her zamanki güvenli bölgenin dışına çıkarıyor ve çok daha yakın bir çalışma ilişkisine sokuyordu.

Çevirdiğiniz üç filmden biri de Richard Gere ile birlikte rol aldığınız "Dr. T. And The Women"dı. Bu filmde Gere ile aşk yaşayan bir golf öğretmenini oynadınız.
Benim rolüm küçüktü. Sadece golf becerimi geliştirmek için çalıştım ve bu arada Richard Gere'dan gerçekten çok hoşlandım. Üç ay boyunca golf çalıştım.

Peki bundan sonra golf oynamayı düşünüyor musunuz?
Hayır. Golf çok zaman alıyor ama insanların neden oynadıklarını anladım.

Özel yaşamınızı gerçekten özel tutan birisiniz. Peki kamera önünde olmadığınız zamanlarda çekingen biri misiniz yoksa Hollywood partilerine katılmak gibi şeylerden hoşlanır mısınız?
Her ikisi de doğru. Çekingenim ama büyük Hollywood partilerine gitmeyi de seviyorum.

Kariyerindeki dönüm noktası "As Good As It Gets".

Üç hafta boyunca bir adada kendi kendime düşüncelere dalmak hoşuma gider ama aynı adada tekila içip aptallaşmaktan da hoşlanırım. Her zaman hem A'yı hem B'yi isterim. İstikrarlı bir bağım bulunan insanlarla birlikte bir ev hayatı yaşamak isterim ama bu çok uzun sürerse seyahat edip macera yaşamak isterim. Astroloji hakkında pek bir şey bilmem ama ben dünyanın en gerçek İkizler'iyim. Vanilya mı çikolata mı, diye sorduğunuz da ikisini de isterim. Her zaman.

Bu aralar sürekli çalışıyorsunuz anlaşılan ama boş bir gününüz olduğunda neler yapıyorsunuz?
New York'ta bir oyun izleyebilirim ya da geçen gün yaptığım gibi Venice Beach'te, bileğime geçici dövme yaptırıp bir arkadaşla kahve içerek de aynı derecede mutlu olabilirim. Kitap okurum. Seyahat ederim. Halk sanatına ait eserler toplarım.

Detektif romanları yazarı Robert B. Parker'ın hayranısınız galiba. Parker, Sony'de tasarlanan bir film için sizin oynayacağınız bir kadın detektif karakteri yaratmamış mıydı?
Aslında detektif romanlarını sevmem ama Parker'ı severim çünkü hayatımdaki üç insan ona tutkun ve bana okuttular.

O film projesi ne durumda?
John Calley ile birlikte Parker'a gidip bir kadınla ilgili yazmak ister misin, diye sorduk. Peki, dedi. Buna inanamadık. Hala üzerinde çalışıyoruz. Bu arada başlangıç aşamasında iki film projesi var. Bir tanesi birlikte olduğu erkeklerden ayrılmayı kaldıramadığından onları öldüren bir kadınla ilgili. "Knife" diye bir film. Yönetmenliğini ben yapabilirim.

Elinor Lipman'ın "Then She Found Me" adlı romanını uyarlayarak senaryo yazarlığına da el attınız galiba.
İlk taslağı Alice Arlen yazdı. Daha sonra Vic Levin ile beraber yazdık senaryoyu. Başlamaya hazır bir yönetmenimiz vardı, ben de hazırdım ama stüdyo henüz olmaz, dedi. Gözlerine bakıp hatalısınız deseydim çekilirdi belki ama haklı olduklarından emin değildim. O yüzden şu anda senaryom beni bekleyen diğer senaryo yığınının içinde bir yerlerde.

"Mad About You"nun son sezonunda Paul Reiser ile sizin dizi başına 1 milyon dolar aldığınız söylendi. Aldığınız ücret oynayacağınız filmlerle ilgili kararınızı etkiliyor mu?
Rol, hikaye ve ekip gibi yaratıcı faktörlerin yanında çok daha küçük bir etkisi var. Ama ben kendimi bir iş kadını olarak görüyorum aynı zamanda, dolayısıyla bir teklif aldığım zaman filmin bütçesini ve benim varlığımdan kazanmayı umdukları miktarı gözönünde bulunduruyorum.

Diziden çok para kazandınız. Bu sizi değiştirdi mi?
Hem evet, hem hayır. Halk sanatı eserleri topluyorum sadece, yani 16 antika arabam ya da 25 nadide parçam falan yok. Buna karşılık parayı önemsiyorum. Diziyi bir sezon daha uzattık çünkü Paul ile yapmak istediklerimizi bitirmediğimizi düşündük, bunun yanısıra para da önemliydi. Gelecekte ne yapmak isteyeceğimi kim bilebilir? Küçük bağımsız filmler yönetmek ya da tiyatro yapmak isteyebilirim. Uzun süre çalışmak istemeyebilirim. Para bana bütün bunları yapabilme şansı tanır. ■

Çok düşük bir bütçeyle çalışan Çadırcı, filmine gelen tepkilerden memnun.

BİR FİLM BİR YÖNETMEN

"Olanak bulduğum sürece bağımsız film çekmek istiyorum."

Geçtiğimiz yılki Antalya Film Festivali'nde başrol oyuncusu Nilüfer Aydan'ın aldığı Yardımcı Kadın Oyuncu ödülüyle dikkat çeken "RENKLİ-TÜRKÇE", neredeyse bütçesiz çekilmiş bir ilk film. Senaryosunu Osman Cavcı'nın yazdığı filmin yönetmeni AHMET ÇADIRCI yıllardır kendi uzun metraj filmini çekmeyi hayal eden bir sinema tutkunu. SENEM ERDİNE

Sineması ve sinemacısı bol bir kent olarak ün salan Adana'da doğup büyümüş. Yazlık sinemaların saltanatı zamanında daha çocukken kapılmış sinemanın büyüsüne. O zamandan beri de aklı fikri film çekmek olmuş. Sinema okuma girişimleri her seferinde başka bir engele takılıp sonuçsuz kalsa da günün birinde kendi filmlerini çekmekten umudunu hiç kesmemiş.

Uzun süre yapımcı aradıktan sonra elde avuçta ne varsa onunla çekmeye karar verdiği ilk filmi "Renkli-Türkçe" pek fazla gösterim olanağı bulamadı ama Antalya'da başrol oyuncusunun aldığı ödül ve sinema yazarlarının film hakkındaki olumlu sözleri epeyce yüreklendirmiş yönetmeni. Çadırcı'yla Ocak ayı sonunda Akademi İstanbul'da gösterilmeye başlayan filmini, öncesini ve sonrasını konuştuk.

Sinemaya ne zaman merak sardın?

Adanalıyım ben. Çocukluğumda Adana'da 52 tane yazlık sinema vardı. Türkiye'nin en fazla yazlık sineması olan şehriydi. Çocukken annemlerle gittiğimizde gökyüzünde film oynuyor sanmıştım. Gazetelerdeki çizgi romanlardan kestiğim resimleri kurgulayıp bir tahtaya yapıştırır insanlara gösterirdim. Yerde bir sürü film parçası bulmuştum bir de mercek vardı. Onunla sinema makinası yapmayı düşünüyordum ama yapamadım tabii. Adanalılar'da genelde böyle bir sinema merakı vardır zaten. Yılmaz Güney'in sineması da bir sürü insanı olduğu gibi beni de etkilemiştir. O yıllardan beri sinema yapmak istiyordum. Lisede bir süre amatör tiyatrolarda oynadım. Aslında sinema okumak istiyordum. Bir ara Polonya'daki sinema okullarına mektuplar yazdım ama sonra Hacettepe Kütüphanecilik bölümüne girdim. Süper 8 bir kamera almak isterdim hep. Üniversiteden sonra Adana'ya dönüp para biriktirdim İtalya'da sinema okumak için. İtalya'ya gittim fakat bu arada İtalya'daki okulun sınavlarına iki ay kalmıştı. Bu sürede İtalyanca öğrenmem, sınava hazırlanmam falan gerekiyordu. Bana biraz zor geldi. Askerlik problemi de vardı. Böylece vazgeçtim ve Türkiye'ye dönmeye karar verdim. Bir tane Süper 8 kamera aldım. Adana'da kısa filmler çekmeye başladım. Bu arada yerel gazetelerde sinema yazıları yazdım. Bir sanat grubumuz vardı film gösterimleri yapıyorduk ama ne de olsa Adana küçük bir yerdi. Sinema yapmak istiyorsan İstanbul'a gelmen lazım. Öykü yazıyorsan dağın başında da yazabilirsin ama sinema bir endüstri ve onun da merkezi İstanbul. İstanbul'a geldim. Kısa filmler çekmeye devam ettim. Bu arada kısa filmlerde, bazı uzun filmlerde ve televizyon dizilerinde oyunculuk yapmaya başladım ama niyetim oyuncu olmak değildi. Yönetmenlik yapmak istiyordum.

Neden oyunculuk yaptın o zaman?

Kendime bir strateji belirlemiştim. Yılmaz Güney İstanbul'a geldiğinde şöyle bir yol çizmiş kendine: Büyük şirketler var onlar jönlerle çalışıyorlar, ben ne yapabilirim, daha küçük şirketlerle çalışabilirim, senaryo yazabilirim. Ben de buna benzer bir yol izlemeye çalıştım. Oyunculuk yaparım, kısa film çekerim, o kısa filmlerin prodüksiyonunda da çalışırım diye düşündüm. Bunları yaptım ama asistanlık yapmadım mesela. Bu yol bana, benim yapıma daha uygun geldi. Bu saatten sonra bir yönetmenin yanında çalışmak falan.... Kimseye de böyle bir şey teklif etmedim. Kubrick'in bir sözü var yönetmen olmak isteyenlere. Bir tane kısa film çekin, bol bol film izleyin, diyor. Ben de bu yolu izledim aslında.

Sonunda ilk filmini çektin. "Renkli Türkçe" projesi nasıl ortaya çıktı?

"Renkli-Türkçe"nin hikayesi uzun aslında. 97'nin sonundan başlar. Osman'la (Cavcı) daha önceden tanışıyoruz. 97'den de önce bahsetmişti bana bu projeden. 97'nin sonunda da yazmak istiyorum, dedi. 98'in başında senaryoyu yazmış bitirmişti. Prodüktör aramaya başladık. Hatta bir prodüktörle çalışma aşamasına geldik ama sonra anlaşamayacağımızı düşünüp ayrıldık. Bu arada Nuri Bilge Ceylan ve Ezel Akay bizi cesaretlendirdi Siz kendiniz niye çekmiyorsunuz, daha garip bir şey çıkabilir ortaya, dediler. Kısa filmi iyi biliyordum. Çok düşük bütçeyle film çekmeyi en iyi becerebilecek adamlardan biri benim. Bu film de zaten neredeyse bütçesiz çekildi. 6-7 bin dolar prodüksiyon aşamasında gitti. Post prodüksiyonda 20 bin doları filan buldu. Son dönemde belli bir bir iddiası olan filmler içerisinde en düşük bütçeli film bizim filmimiz.

Peki nasıl becerdiniz çekmeyi?

Biraz gerilla tarzı bir film oldu. Önce benim biriktirdiğim parayla biraz film aldık ve 99'un Haziran'ında başladık. Osman'ın da biraz parası vardı. Ortaklaşa yürüttük. Ezel Akay, Meltem Ahıska ve başka arkadaşlar da film vererek destek oldular. Kamerayı görüntü yönetmeni Ali Engin'den çok küçük bir para karşılığında aldık ve uzun süre de bizde kaldı. Sponsor aradık bulamadık ama dostlarımızın, oyuncuların, çalışanların emekleri bize sponsor oldu. 99 Ağustos depreminden sonra bir süre ara verdik. Sonra tekrar başladık. Bir ön montaj yaptık ve ne yaptığımıza bir baktık. Eksik sahneleri yeniden çektik. Prodüksiyondan sonra bir süre para aradık bulamadık. Mehmet Cemal arkadaşımız devreye girdi ve postprodüksiyonda bize yardımcı oldu. Bu arada filme de ortak oldu. Onun sayesinde filmi bitirebildik. Müzikleri Baba Zula yaptı. Filmin ruhuna da çok uygun, çok enteresan bir müzik yaptılar üstelik. Para almadılar. Önümüzdeki günlerde albümünü ve klibini yapmayı da düşünüyorlar.

Oyuncu seçimini nasıl yaptınız?

Osman bastan beri belliydi zaten makinist Sa-

bit rolü için. Nilüfer Aydan'ın rolü için Şahika Tekand ve Hale Soygazi'yle görüştük. Şahika Tekand projeyi çok beğendi, üzerinde çalışırsanız uçar gider bu proje, yalnız benim yerime o dönemin oyuncularından birini ya da bir dönem belli bir yerde olup da sonra unutulmuş bir oyuncu düşünürseniz daha iyi olabilir, dedi. Film zaten marjinal, underground bir film. Popüler isimlerle çalışmak filmin ruhuna uygun olmazdı. Örneğin popüler bir rockçı kızın adı geçti ama sonra düşündük ki film sadece onun adıyla anılabilir. Oysa biz filmin kendisinin öne çıkmasını istiyorduk. O yüzden iyi fakat bilinmeyen ya da unutulmuş oyuncularla çalışmayı tercih ettik.

Ne anlatıyorsunuz "Renkli-Türkçe"de?

70'lerin seks filmleri furyası zamanında geçiyor. Seks filmleri oynatan bir sinema var. Sinemanın makinisti Sabit içine kapanık, dış dünyayı tanımayan biri. Bir gün sinemanın müdürü işi bırakıyor Beyoğlu'ndan film getirme işi Sabit'e kalıyor. Sabit Beyoğlu'na çıkıyor. Dağıtım şirketinde bir dönemin seks yıldızlarından Zerrin Öz'e rastlıyor. Çocukluğu onun filmlerini seyrederek geçmiş. Kadının peşine takılıyor ve bir serüvene giriyor. Bu arada sinemada yaşayan insanların yani tombalacının, şarapçının, evsiz insanların da hayatları var. Merkezde Sabit'in eski bir porno yıldızı olan Zerrin Öz'e tutkusu anlatılıyor ama geri planda da 74'ten başlayıp 81'e kadar devam eden o dönem var. Bu arada Zerrin Öz'ün hikayesini de anlatıyoruz. Aslında film, insanın en olanaksız ve güç koşullarda bile sevebileceğini anlatıyor.

İlk filminiz için neler hayal ediyordunuz? Ne kadarı gerçekleşti?

Film olarak aslında bence başarılı. Antalya'da da olumlu eleştiriler aldı. Bazı olanaksızlıklarımız vardı. 38 kutu filmle çektik filmi. Neredeyse birebir çektik yani. Olanaklarımız daha iyi olabilirdi tabii ama bir yandan bu filmin ruhuna da bu uygundu bence. Yalın bir anlatım gerektiren, fazla kamera cambazlıklarına ihtiyaç duymayan, bir derdi olan ve bunu anlatmaya çalışan bir film düşünmüştük. Bunu da yakaladığımızı düşünüyorum.

Peki bu hikayeyi seçmenizin şartlarınıza uygun küçük bir film yapmak istemenizle ilgisi var mı?

Hayır Osman bu senaryoyu çok enteresan, Türk sinemasında daha önce işlenmemiş bir konu diye yazmıştı. Benim de ilgimi çekti. Kaybeden insanların hikayesi bu. Makinist Sabit, sinemada yaşayanlar, rockçı kız, sinemanın önünde kitap satan öğretmen Arif, hepsi kaybeden insanlar. Bu yaşamlar ilgimizi çektiği için böyle bir konu seçtik. Ben bir filmin bir derdi olması gerektiğine inanıyorum. İnsana ait bir şey anlatmalı. Bu film de insanı anlatıyor. Diğer türlü sinemaya, yani Amerikan tarzı sinemayı taklit eden, ona özenen filmlere yakın değilim. Onun en iyisini Amerikalılar zaten yapıyor. Bir Amerikan tarzı film yapanlar var, bir de Zeki Demirkubuz, Nuri Bilge Ceylan'ın filmleri, Derviş Zaim'in "Tabutta Rövaşata"sı, Serdar Akar'ın "Gemide"si gibi filmler var. Bir de üçüncü yolu bulmaya çalışanlar var. Ben daha çok ikinci tür filmleri seviyorum yani anlatacak gerçek bir hikayesi olan sinemayı. Türk sineması Hollywood'a özeniyor, halbuki bir İran sineması bir Çin sineması da var. Türk sineması da yavaş yavaş kendini buluyor. Genç yönetmenler geliyor. Bence Türk sineması da İran ya da Çin sinemasının yolundan gitmeli. Kendine özgü bir anlatımı olan, hikayesi olan, yalın küçük filmler yaparak ilerlemeli. Bence bu Amerikan sinemasının izinden gitmekten daha iyi bir yol.

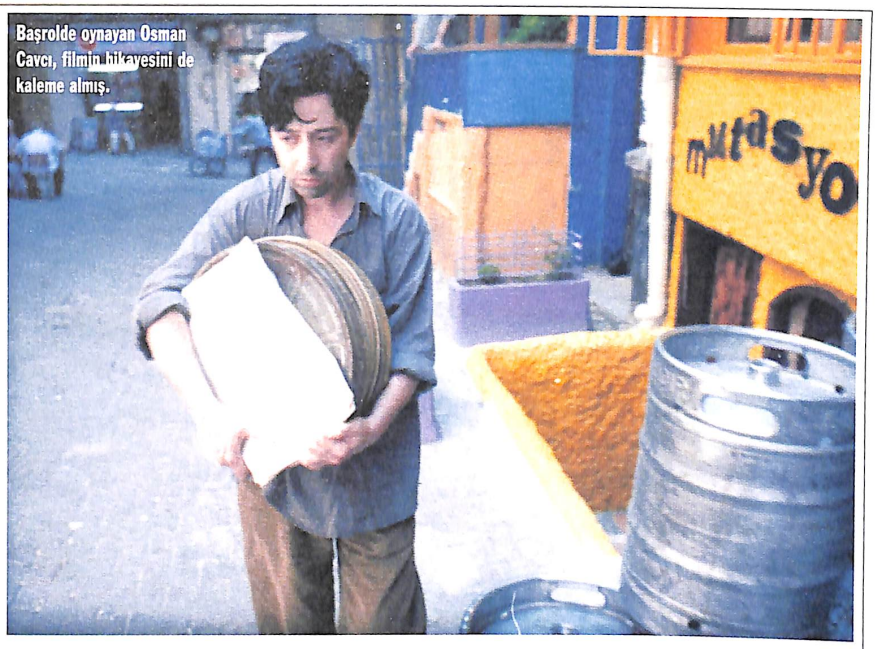

Başrolde oynayan Osman Cavcı, filmin hikayesini de kaleme almış.

Akasya Asiltürkmen de önemli rollerden birinde.

Ödül bekliyor muydun?

İnsan beklentilerini yükseltmek istemiyor hayalkırıklığı yaşamamak için ama Antalya'daki filmleri gördükten sonra daha fazla ödül alabilirdi diye düşünüyorum çünkü çoğu mafya hikayesi anlatan filmlerdi. Bizimki onların yanında epey ilginçti. Nilüfer Aydan aslında başrol oyuncusu ama yardımcı kadın oyuncu ödülü aldı. Osman'ın oyunculuğu iyiydi. Senaryo ödül alabirdi. Birkaç sinema yazarı buna değindi. Hikaye iyiydi falan ama önemli olan bu değil aslında. Tarkovski'nin bir sözü var, "Ödül sensin genç yönetmen" diyor. Yani sen memnun musun yaptığın işten, diyor. Antalya'da hiç ödül de almayabilirdik. Bizim için ödül oradaki insanların filmi enteresan bulması, birilerinin de, milyon dolarlık filmlerin yanında "hakiki film" diye bahsetmesi.

"Renkli Türkçe" tek sinemada gösterime girecek galiba.

Film Ocak ayının son haftasında Akademi İstanbul'da gösterime girecek. Tek sinemada girecek çünkü Türkiye'de bağımsız sinemanın gösterim olanakları sınırlı. Sanat kaygısıyla çekilen bağımsız filmlerin aşağı yukarı belli bir seyirci kitlesi var. Bu da 5 ile 15 bin arasında değişiyor. Dağıtımcılar da seyircisi daha garantili filmleri tercih ediyor. Akademi İstanbul son dönemlerde bir sinematek işlevi görüyor gibi oldu, bizim filmimize daha uygun yani. Tek sinema ama hiç olmazsa gösterime giriyor, hiç giremeyebilirdi de.

Bundan sonraki planlarınız ne yönde?

Yine bağımsız kalmayı düşünüyorum. Olanak bulduğum sürece bağımsız film çekmek istiyorum. Nuri Bilge Ceylan ve Zeki Demirkubuz bunu yapıyorlar ve o zaman sinemalarından ödün vermiyorlar. İyi yönetmen olup piyasa koşullarına uyanlar da var. Senaryoya uygun olup olmadığına bakmadan popüler isimleri oynatanlar. Bunun yapımcılardan kaynaklandığını düşünüyorum. Çünkü büyük paralar yatırıyor ve kazanmak istiyor yapımcı doğal olarak. Onun için bağımsız çalıştığımda istediklerimi gerçekleştirme olanaklarımın daha fazla olacağına inanıyorum. Yeni bir senaryoya başladım aslında. Birkaç proje daha vardı onları erteledik bunu çekmeyi düşünüyorum. ■

Grinch Noel

Jim Carrey'e bir kez daha Altın Küre adaylığı getiren "GRINCH" (How the Grinch Stole Christmas) Hollywood'un usta yönetmenlerinden Ron Howard'ın yeni filmi. 123 milyon dolara mal olan bu pahalı prodüksiyon özellikle makyajları ve sanat yönetimiyle ilgi çekiyor. Amerika'da bir ayda neredeyse maliyetinin iki katı hasılata ulaşan film, bizde daha çok Carrey'nin ismiyle dikkat çekecek gibi gözüküyor...

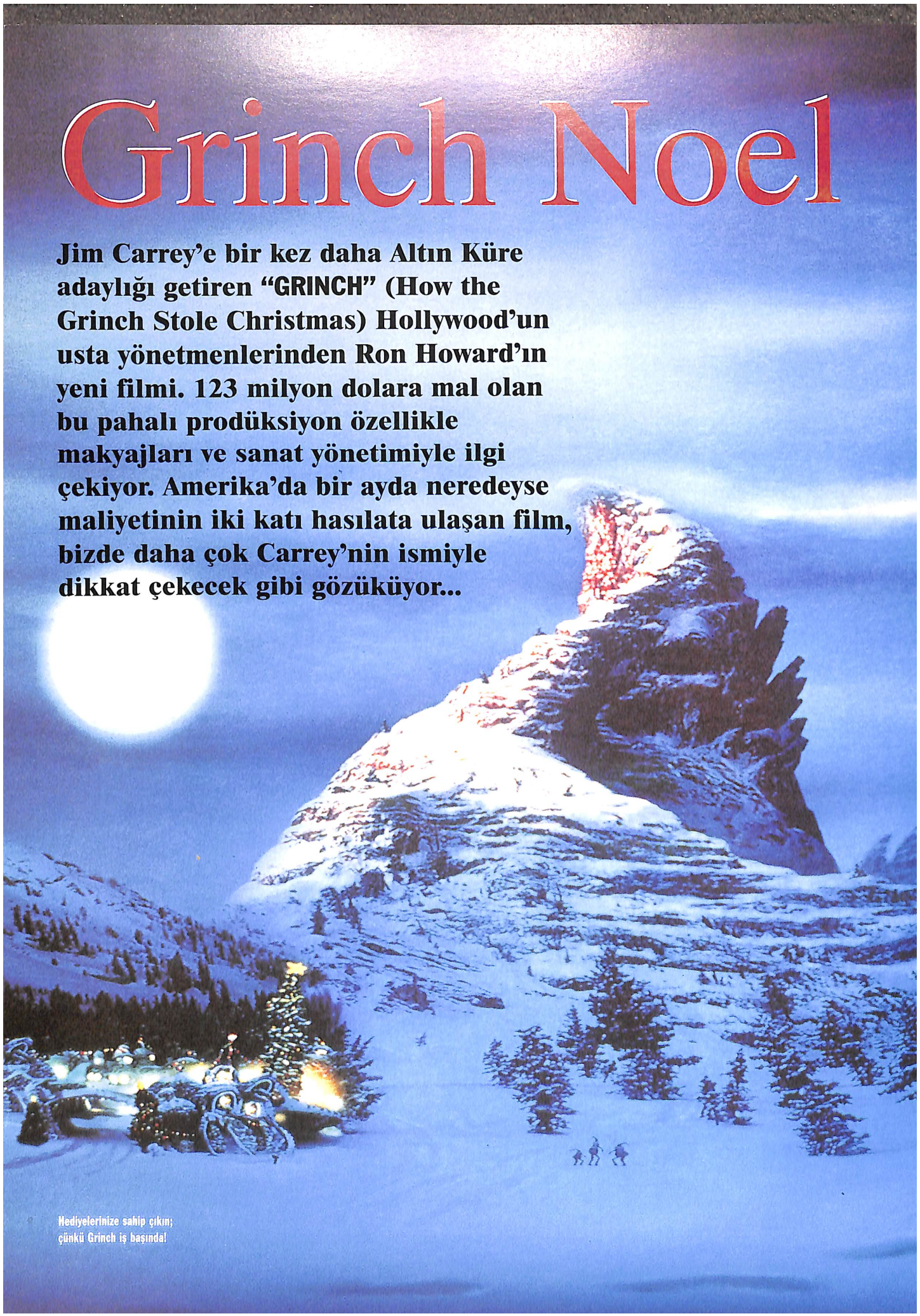

Hediyelerinize sahip çıkın; çünkü Grinch iş başında!

Baba'ya Karşı

Grinch makyajı çekimler esnasında Carrey'e oldukça zor anlar yaşatmış.

Bu ay izleyeceğimiz "Grinch" (How the Grinch Stole Christmas) filmi Dr. Seuss'un yazdığı aynı isimli çocuk romanından uyarlama. Pek çoğumuzun bu bilgiye karşılık olarak; "Dr. Seuss da kim ?" demesi muhtemel. Asıl adı Theodore Seuss Geisel olan bu yazar Amerika'da son derece popüler; tıpkı yarattığı "Grinch" karakteri gibi. Noel Baba'nın anti-tezi denebilecek bu canlının amacı da beyaz sakallı rakibinin Whoville sakinlerine dağıttığı hediyeleri çalmak zaten. Aslında çok da kötü niyetli değil. Sadece Noel'den pek haz etmiyor ve kasaba sakinleri sürekli söyledikleri Noel şarkılarıyla onu biraz fazla rahatsız ediyorlar. Yoksa Grinch toplum dışı kalmayı tercih etmiş bir anti-sosyal, yani tam bir anti-kahraman. Ayrıca tüm sinir bozuculuğu ile dört bir yanı kuşatan mızmız Noel şarkıları kimin sinirini bozmaz ki?

Amerikalılar için pek kutsal ve önemli olan Noel olgusunu hınzırca bir bakış açısıyla ele alan bu roman daha önce de sinemaya uyarlandı. 1966 yapımı bu ilk uyarlama bir animasyon ve en az roman kadar ünlü. Yönetmeni pek çok ünlü Warner Bros animasyon karakterinin yaratıcısı olan, animasyon alanın efsanelerinden Chuck Jones. Bu kısa animasyon film (süresi 26 dakika), Amerika'da kült mertebesinde bir klasik. Bunda hem Grinch'e sesini veren, hem de filmin anlatıcılık görevini üstlenen kult oyuncu Boris Karloff'un da büyük etkisi olabilir. Yeni versiyonda Grinch'e günümüzün en pahalı oyuncularından Jim Carrey ses ve vücut veriyor. Anlatıcı ise bu sefer Anthony Hopkins (Hopkins tüm metni tek günde okuyup kaydetmiş).

Jim Carrey'nin böyle bir filmde oynaması beraberinde pek çok soruyu da getirmişti. Yüz mimiklerini kullanmaktaki başarısıyla tanınan Carrey'i makyajdan tanınmayacak halde oynatmak acaba akıl kârı mıydı ? Açıkçası pek çok kez Oscar kazanmış ("An American Werewolf in London", "Ed Wood", "Men in Black",vb.) makyaj ustası Rick Baker'ın çalışmasının bir dezavantaj olabileceğini düşünmek güç; ancak stüdyonun da bu konuda ciddi şüpheleri varmış. Neyse ki yönetmen Ron Howard, yöneticilerin kafasındaki tüm soru işaretlerini yok edecek bir çözüm bulmuş. Jim Carrey dışında setteki başka oyuncular ve çalışanlara da Grinch kostümünü giydirip, gerekli makyajı yaptırmış. Daha sonra da kaydettiği bu görüntüleri insanlara izletip, Carrey'nin canlandırdığı Grinch'i ayırt etmelerini istemiş. Sonuçta hemen herkes 30 saniyeyi bulmadan Carrey'i ayırt edebiliyormuş. Bu durum, stüdyo yetkililerini de ikna etmeye yetmiş.

Ancak stüdyonun ikna olması haricinde filmin meşakatli makyaj çalışması Jim Carrey'e de zor anlar yaşatmış. Carrey'nin tüm film boyunca yüzünde sıkı bir maske ve vücudunda tüylerle kaplı bir kostümle dolaştığını düşünürsek ona hak vermemek imkansız. Çekimlerin başladığı ilk günlerde Carrey panik atak krizleri geçirmiş. Bu durumda filmi tamamlayamayacağını düşünen Carrey'e ilginç bir yardım gelmiş. Filmin prodüktörlerinden Brian Grazer, CIA ajanlarını işkenceye karşı dayanıklı hale getirme programında görevli bir yetkiliyi tanıyormuş. Jim Carrey bu yetkiliyle geçirdiği bazı görüşmelerden sonra acıya dayanıklı olmayı ve kendini kontrol etmeyi öğrenmiş.

Tipik Amerikalı: Ron Howard

Ron Howard da Carrey'nin bu sorununa yardımcı olmak için ilginç bir çareye başvurmuş. Bir gün sete herkesten önce gelip Grinch kostümünü ve maskını giymiş. Howard'ın bu tavrı oyuncusunun sıkıntısını paylaşma konusunda hoş bir girişim olmuş. Yine de Carrey, Howard'ın kontak lensleri takmamasına takılmış. Carrey, kendisine ciddi sorun yaratan, hatta korneasını zedeleyen lensleri Howard'ın gözlerinde görmeyi çok istiyormuş.

Yine de Carrey filme büyük bir şevkle dahil olmuş. Özellikle oynadığı son iki film ("Aydaki Adam"-Man on the Moon- ve "Ben, Kendim ve Sevgilim"- Me,Myself & Irene-) yetişkin izleyicilere hitap ettiği için, şimdi çocukların da izleyebileceği bir yapımda yer almak istiyormuş. Ayrıca Carrey, "Daima Grinch olmayı istemişimdir. Ben bununla büyüdüm ve Dr. Seuss'un bıraktığı bu vasiyetin ne kadar 'cool' olduğunun bilincindeyim" diyerek filmde oynamayı ne kadar istediğinin bir kez daha altını çiziyor. Jim Carrey'nin Grinch rolünü alması

Noel filmleri

Noel kutlamalarının sosyolojik boyutu ve ticarete sıçrayışı elbette sinemaya da yansıyor. Sık sık Noel tatilinde gösterime girecek Noel konulu filmler çekilirken, bazı yönetmenler de Noel'e farklı açılardan bakıyor ve bambaşka bir portre çiziyorlar...

IT'S A WONDERFUL LIFE/ŞAHANE HAYAT (1943/FRANK CAPRA)

Frank Capra'nın genelde en iyi filmi olarak kabul edilen bu yapım gerçek bir Noel klasiği. İflas ettiği için intihar etmek üzere olan George Bailey'i (James Stewart) kurtarmak amacıyla Tanrı olaya el koyar ve henüz kanatlarını kazanmamış olan melek Clarence'ı (Henry Travers) görevlendirir. Filmde önce Clarence ile beraber izleyici de Bailey'nin o güne kadarki öyküsünü izler. Daha sonra ise Clarence'ın Bailey'i kurtarma çabasına tanık oluruz. Clarence, Bailey'nin "Keşke doğmasaydım" sözünden yola çıkarak, o doğmamış olsa çevresindeki insanların hayatının nasıl olacağını gösterir. Sonuç ise hep beraber kutlanan mutlu mesut bir Noel. Capra'nın komediyle dramı bir arada kullanarak hayatın ve paylaşmanın güzelliğini izleyiciye hatırlattığı film "kendini iyi hissetme" (feel-good) filmleri konu olunca da akla ilk gelenlerden.

MIRACLE ON 34TH STREET/ 34. CADDEDE MUCİZE (1947/GEORGE SEATON)

Valentine Davies'in bir öyküsünden uyarlanan bu filmde, yaşlı bir adam (Edmund Gwenn) Noel Baba olduğunu iddia eder ve bunu ispat etmek için mahkemeye başvurur. Bunu yapmaktaki amacıysa, tercihini daima mantığından yana koyan annesinin (bunun neresi yanlışsa ?) etkisinde kaldığı için Noel Baba'ya inancını yitiren küçük Susan'ı (Natalie Wood) Noel Baba'nın gerçek olduğuna inandırmaktır. Çevrildiği yıl Edmund Gwenn'e En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar ve Altın Küre kazandıran bu film, batı ülkelerinin Noel klasiklerinden birisi. 1994 yapımı yeniden çevirimi bizim sinemalarımızda da oynamıştı. 9 yaşındaki Natalie Wood da filmin ilginç unsurlarından biri.

GREMLINS/GREMLİNLER (1984/JOE DANTE)

Belki de tüm sinema tarihinin en şirin yaratığı olan Gizmo ile bizi tanıştıran film. Mucit bir babanın (Hoyt Axton) Çin Mahallesi'nden oğluna (Zach Galligan) Noel hediyesi olarak aldığı şirin mi şirin "Mogwai" bazı kurallara uyulmazsa ciddi sorunlara yol açmaktadır. Artık herkesin ezbere bildiği bu kuralları bir kez daha hatırlatmak gerekirse: Mogwai'yı asla ıslatmamak, geceyarısından sonra asla yemek vermemek ve asla ışığa tutmamak gerekmektedir. Elbette aile yanlışlıkla bu kuralları ihlal eder ve tüm kasabanın Noel'i zehir olur. Dünya tatlısı Gizmo'dan çıkan ve ona hiç benzemeyen Gremlinler trafiği alt-üst etmek, insanlara saldırıp onları öldürmek, hatta bir ara sinemaya kapanıp "Pamuk Prenses ve 7 Cüceler"i izlemekten geri kalmazlar. Dante, kurallara uymadığımız takdirde başımıza gelecekleri biraz kulağımızı çekerek hatırlatsa da tüm zamanların en eğlenceli filmlerinden birisine imza atmaktan da geri durmuyor. Özellikle yaptığı sinemasal göndermeler ve komedi-korku türlerini birleştirmekteki başarısıyla "Gremlins" gerçek bir klasik.

SILENT NIGHT, DEADLY NIGHT (1984/CHARLES E. SELLIER JR.)

1984 yılının Noel'inde ABD'de gösterime giren bu film o dönemde yoğun tartışmalara sebep olmuş, tipik bir 80'li yıllar slasher filmi. Küçükken ebeveynlerinin Noel Baba kıyafeti içindeki bir hırsız tarafından öldürülüşüne şahit olan Billy (Robert Brian Wilson), ileriki yaşlarında bulduğu bir işte Noel Baba kıyafeti giymesi talep edilince bu olayı hatırlar ve cinayetler başlar. Baltayla insanları doğrayan veya Noel ışıklarıyla boğan bir Noel Baba'ya pek tahammül edemeyen Amerikalıların etkisiyle pek çok sinemanın göstermeyi reddettiği, oynayabildiği sinemalarda da çok kısa bir süre gösterimde kalabilen bu filmin video kopyası dahi kolay kolay bulunamıyor. Eleştirmenlerce de yerden yere vurulmasına rağmen, katilin ilginçliği sayesinde kendisine fanatikler edinmiş ve arkasından 4 devam filmi çekilmiş bir yapım "Silent Night, Deadly Night". 80'lerin B-tipi korku filmlerinin çığlık kraliçelerinden Linnea Quigley'nin de filmde bir rolü var.

NIGHTMARE BEFORE CHRISTMAS/NOEL KABUSU (1993/HENRY SELICK)

Her ne kadar yönetmeni Henry Selick olsa da; "Nightmare Before Christmas" daha çok prodüksiyon tasarımını ve prodüktörlüğünü yapan Tim Burton'ın adıyla anılıyor. Filme ilham veren şiirin yazarı da o. Halloween'den (Cadılar Bayramı) sıkılan Jack Skellington, Noel kutlamalarına da el atar ve Noel Baba'yı kaçırarak işe koyulur. Stop-motion animasyon alanında bir doruk noktası olan, tasarım harikası "Nightmare Before Christmas" yetişkinlere de hitap eden, tam bir alternatif Noel eğlencesi.

EL DIA DE LA BESTIA/ŞEYTANIN GÜNÜ (1995/ÁLEX DE LA IGLESIA)

Peder Ángel (Álex Angulo) İncil'i uzun süre inceledikten sonra kıyametin sırrını çözer. Şeytanın oğlu 1995 Noel'inde Madrid'de doğacaktır. Ancak tam yeri bilmeyen peder bunu öğrenmek için satanist olup, şeytanın güvenini kazanmaya karar verir. Bu arada metalci bir dost (Santiago Segura) edinir ve televizyonda doğa üstü olaylara yer veren, şeytan çıkartma seansları düzenleyen Cavan'ın (Armando De Razza) yardımına başvurur. Acaba cevap "Cehennem" isimli metal barında mı gizlidir, yoksa her şey bir halüsinasyondan mı ibarettir ? Cevabı İspanya'nın harika çocuklarından Álex de la Iglesia'nın kendi türünde bir başyapıt olan bu kült klasiğinde.

STILLE NACHT/SESSİZ GECE (1995/DANI LEVY)

Julia (Maria Schrader) Noel gecesi beraber olduğu iki erkek arasında karar vermeye çalışır. Acaba tercihini uzun süredir beraber olduğu olgun ve entellektüel Christian'dan (Mark Schlichter) yana mı kullanacaktır, yoksa genç ve cinsel performans açısından kusursuz; ancak Stephen King romanlarını dahi ancak otuzuncu sayfasına kadar okuyabilecek (bu Julia'nın iddiası) Frank'tan (Jürgen Vogel) yana mı? Telefon konuşmaları, tartışmalar, yalanlar, Berlin sokaklarında yalınayak koşuşturmalar sonunda film Noel gecesinin sabahında noktalanıyor. Levy, Noel'in batı kültürlerindeki paylaşma ve insanları biraraya getirme işlevini aşk ilişkilerine uyarlayıp, modern toplumda iletişimsizlik, bencillik gibi temalara el atıyor.

Whoville sakinlerini canlandıran oyuncular da Rick Baker'ın makyajlarından nasibini almış.

Grinch sağ koluna gerekli talimatları veriyor...

aşamasında gelişen ilginç bir olay daha var. Dr. Seuss'un eşi Audrey Geisel'in Grinch rolünü isteyen oyuncular arasında en sıcak baktığı Carrey'miş. Bunun üzerine Carrey, Geisel'ı o dönemde çekimleri hala devam eden "Aydaki Adam"ın setine çağırmış. Geisel da Carrey'nin nasıl bir Grinch olacağını merak etmekteymiş. Ancak ortada Carrey'nin o dönemde kendini tamamen canlandırdığı Andy Kaufman'a dönüştürmüş olması gibi ufak bir sorun varmış. Sonuçta Geisel; Andy Kaufman kimliğine bürünmüş Jim Carrey'nin Grinch'i nasıl oynayacağına dair bir fikir edinmiş. Bu performans -tuhaf da olsa- Carrey'nin Grinch rolünü almasını garantilemiş.

Filmin yönetmeni Ron Howard'ı "Edtv", "Ransom" (Fidye), "Apollo 13", "Far and Away" (Uzak Ufuklar), "Cocoon" (Koza) gibi filmlerden tanıyoruz. Oyuncu bir aileden gelen Howard'ın sinema dünyasıyla ilk tanışması 18 aylıkken olmuş. Bu film babası Rance Howard'ın da ilk filmi olan "Frontier Woman" (1955, Ron Ormond). 60'lı yılları bir çocuk oyuncu olarak geçiren Ron Howard, yeniyetmelik döneminin ilk yıllarında sinemanın büyüsünü keşfetmekte gecikmemiş ve yönetmen olmaya karar vermiş. Bu kararı da 1969 yılında 15 yaşındayken yönettiği ilk filmi "Deed of Derrings" takip etmiş. Babası ve kardeşi Clint Howard'ın rol aldığı bu kısa filmi bir yana bırakırsak; Howard'ın ilk ciddi yönetmenlik denemesi 1977 yapımı "Grand Theft Auto". Bu filmi gerçekleştirme imkanıysa Roger Corman ile yapılan bir anlaşma sayesinde gelmiş. Adı B filmlerle özdeşleşmiş olar Roger Corman, yapımcılığını üstlendiği "Eat My Dust"da (1976, Charles B. Griffith) oynarsa Howard'ın yöneteceği ilk filmin prodüktörlüğünü yapacağını söylemiş. Böylece Howard'ın ilk filminin finans sorunu çözülmüş ve yönetmenlik kariyeri başlamış. O tarihten günümüze değin düzenli olarak üretmeye devam eden Howard tipik bir Amerikalı. 21 yaşında lise aşkıyla evlenmiş ve dört çocuk babası. Filmlerinde sürekli ailesinden insanlara yer vermesi de onun tam bir aile tutkunu olduğunun göstergesi. Filmlerindeki masalsı insancıl tavrın kimi sosyal konuların eleştirisiyle ("Far and Away" sınıf ayrımı, "Cocoon" yaşlanma korkusu, "Edtv" medya, gibi) birleşmesi nedeniyle onu özel efekt sinemasının Frank Capra'sı olarak niteleyenler de var.

Daha önce de belirttiğimiz gibi filmin makyajları konunun uzmanı Rick Baker'a ait. Baker, Jim Carrey'nin yüz hareketleriyle oynatabileceği Grinch maskesini yaratmak için yoğun bir çaba harcamış. Baker tasarladığı maskları her zaman önce kendi üzerinde denermiş. Bu filmde de tasarladığı Grinch maskesini önce kendi yüzünde denemiş. Maskeyi oynatabildiğini görünce Jim Carrey'nin bunu haydi haydi başarabileceğini düşünmüş ve yanılmamış da...

Filmin makyajları konusundaki bir diğer mevzu ise Grinch makyajının küçük çocuklar için korkutucu olup olmayacağıymış. Baker bu konuda şunları söylüyor: "Açıkçası bence biraz ürkütücü olmasının bir mahsuru yoktu. Beni bu tarz işler yapmaya çeken korkutucu şeyler olmuştur. Örneğin 'Oz Büyücüsü'nü ele alırsanız, cadılar veya uçan filler de korkutucu. Ama bunlar filmi zedelemiyordu. Belki de çocuklar korkutulmaktan hoşlanıyorlardır".

Noel'in diğer yüzü

"Grinch"in makyajları şimdiden Oscar'ın favorileri arasında gösteriliyor. Filmle ilgili birtakım istatistik notlara bakınca buna hiç de şaşırmamak gerek. Örneğin filmde yapım esnasında 75 makyaj sanatçısı çalışmış. Kullanılan makyaj malzemelerinin sayısı ise 8000.

Filmin tasarımları da en az makyajları kadar özenli. Tasarımlar için İspanyol mimar Gaudi'den esinlenmişler. Ron Howard bu konuda şunları söylüyor: "Filmin dekorları çok da gerçeküstü bir tarzda olmamalıydı. Bir paralelevrendeki, yabancı ama güven verici bir yerdi yaratmaya çalıştığımız. Tıpkı Gaudi'nin Barcelona'daki zıpır yapıları gibi." Setleri hazırlamak için kullanılan suni köpüğün miktarı 10 km.ye yakın. Onları doldurmak için kullanılan yapma karların miktarı ise 9 futbol sahasını dolduracak kadar. Yapay kar yaratmak için ezilen mermerin miktarı ise 69000 kilogram civarı. Filmde özel efekt içeren çekimlerin sayısının 642, kullanılan Noel ışıklarının sayısının 8200, kullanılan Noel aksesuarlarının sayısının da 8200 olduğunu düşünürsek; karşımızdaki filmin masraflı ve özenli bir teknik çalışmanın ürünü olduğunu görmek zor değil. Bu arada film her ne kadar Noel gibi kısıtlı bir dönemde gösterime girmiş olsa da, gerek Jim Carrey'nin adı gerekse Grinch öyküsünün popülerliğiyle gayet iyi bir hasılat yaptı. Böylece hem kâr etmiş, hem de oluşmasında emek harcayanları memnun etmiş oldu.

Ron Howard'a göre Amerika'daki tüm çocuklar Grinch'i tanıyor. "O Noel'in anti-

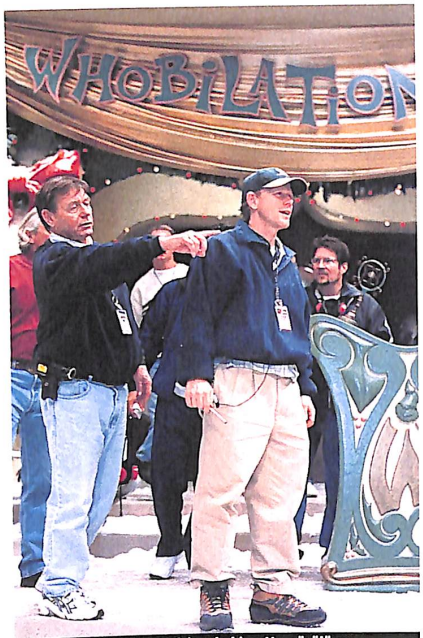

Yönetmen Ron Howard (şapkalı) sette görülüyor.

kahramanıdır. Yeniyetmeliğe adım atılan belli bir yaştan sonra halen Noel Baba'ya inanıyor olmak pek de 'cool' sayılmaz. Ama eğer Grinch'e inanıyorsan sorunun olmaz; çünkü Grinch 'cool'dur. O asi ve farklıdır. Ayrıca bu son derece akıllıca bir çözüm. Grinch gibi 'cool' bir karakter sayesinde, aptal veya çocuk konumuna düşmeden Noel'e olan inancınızı sürdürebilirsiniz," diyor yönetmen.

Ayrıca Howard, mevzu Noel olduğunda Grinch'in kimi yönlerden haklı olduğuna inanıyor. Alınacak hediyeler, evi süsleme gibi yetişkinleri ilgilendiren olayların sorun haline geldiği anlardan bahsederek, filmin yetişkinlere de hitap eden bir yönü olduğunu vurguluyor: "Filmi çekerken beni yönlendiren temel unsurlardan biri yetişkinlere de hitap edecek imgeler ve onlara yakın gelecek anlar yakalamaktı. Mesela Noel döneminde ara sıra karıma dönüp, 'Bu yıl ışıkları geçen yıldan daha önce yakmadık mı?' veya 'Bu yıl kaç hediye satın aldık?' gibi sorular sormaya başlıyorum. Bunların sonunda da Noel olması gereken eğlenceli olaydan ziyade korkutucu bir unsura dönüşüyor. Bence Noel yıl boyunca yaptıklarını bir hafta için de olsa bir kenara bırakıp, vermeye odaklanmak olmalı; çocuklar içinse almanın hayalini kurmak."

Her ne kadar Noel'den pek hoşlanmayan bir karakteri temel alsa da, aslında Grinch Noel'in güzel yönlerini bir kez daha insanlara hatırlatmayı hedefliyor. Ama bizim için pek de çekici olmayan bu yönünü bir kenara bırakırsak karşımızda teknik açıdan son derece iyi bir işçiliğe sahip, göz doyurucu bir film var. Kısacası fazla bir beklentiye girmeden keyifle izlenebilecek bir film gibi gözüküyor "Grinch". ■

Jim Carrey'nin farklı yüzleri

Jim Carrey'nin baştan sona tanınmayacak bir makyajla oynadığı "Grinch" onun tip değiştirdiği ilk film değil. Aşağıdaki listede Carrey'nin yoğun bir makyajla canlandırdığı karakterlerin bazılarını bulabilirsiniz...

Bu üç uzaylıdan şimdi en meşhuru kırmızı renkli olanı.

EARTH GIRLS ARE EASY/ DÜNYALI KIZLAR KOLAYMIŞ (1989/JULIEN TEMPLE)

Henüz ünlü olmamış bir Jim Carrey'yi bu filmde uzaylı rolünde izlemek mümkün. Vücudu tüylerle kaplı üç uzaylının California'daki bir genç kızın (Geena Davis) yüzme havuzuna düşüşünün ardından gelişen olayları anlatan filmde Carrey ağır makyaj altında olduğu rollerden birisinde.

THE MASK/MASKE (1994/CHUCK RUSSELL)

Hollywood'un A listesindeki yerini sağlamlaştıran bu çizgi film uyarlamasında Carrey, Stanley Ipkiss rolünde elastik yüzü ve alışılmadık mimiklerini cümle aleme tanıtıyordu. Bulduğu gizemli bir maskeyi yüzüne geçirince alışılmadık bir süper kahramana dönüşen Stanley'nin hikayesini anlatan filmin özel efektlerinin Oscar'a aday olduğunu hatırlatalım.

BATMAN FOREVER/BATMAN DAİMA (1995/JOEL SCHUMACHER)

Carrey "Maske"den sonra pahalı ve ünlü bir star olmanın tadını üçüncü Batman filminde Edward Nygma rolünü kaparak çıkarmıştı. Ama bizi asıl ilgilendiren

Carrey'nin makyajlı hali, yani The Riddler. Gotham'daki tüm beyinlerdeki enformasyonu ele geçirecek bir cihaz yapan ve bulmacalarıyla Batman'i çileden çıkartan The Riddler rolü Carrey'nin kariyerindeki önemli duraklardan.

MAN ON THE MOON/AYDAKİ ADAM (1999/MILOS FORMAN)

Carrey'nin Andy Kaufman'ı canlandırmaktan ziyade ona dönüştüğü filmde, Tony Clifton da yer alıyordu.

Clifton, Kaufman'ın genelde kendisi, zaman zaman da arkadaşı Bob Zmuda'nın tanınmayacak bir makyajla canlandırdığı ikinci bir karakter(di). Filmdeyse Clifton'ı canlandırmak elbette Carrey'e (bazı sahnelerde de Bob Zmuda rolündeki Paul Giamatti'ye) düşüyor ve makyaj uzmanları devreye giriyordu.

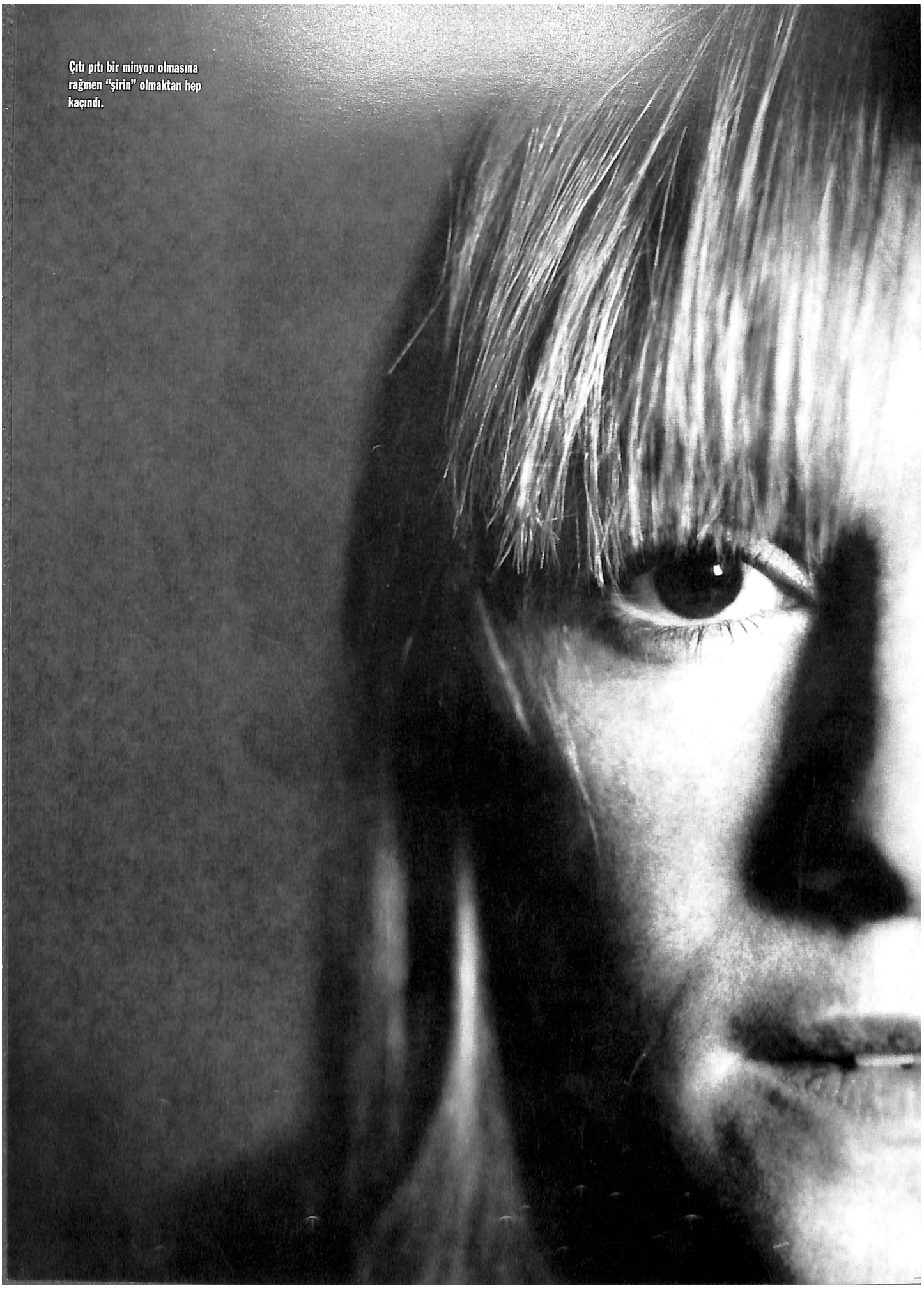

Çıtı pıtı bir minyon olmasına rağmen "şirin" olmaktan hep kaçındı.

"BÜYÜDÜM VE AKILLANDIM"

Holly Hunter

"Piyano"nun Oscarlı oyuncusu "Raising Arizona"dan 13 yıl sonra yeniden bir Coen Kardeşler filminde rol alıyor. Bu ay gösterime giren "O Brother Where Art Thou"da Holly Hunter'ı George Clooney, John Turturro ve John Goodman'la birlikte izleyeceğiz.

Brian De Palma 1981'de çektiği gerilim filmi "Blow Out"un kadrosuna Holly Hunter'ı da almıştı. Filmin jeneriğinde adı bile geçmeyen Hunter "Blow Out"taki 4000 figüranden biriydi sadece ama Carnegie Mellon oyunculuk okulundan yeni mezun olmuş bir genç için John Travolta ve John Lithgow gibi yetenekli aktörlerle aynı seti paylaşmak bile iyi başlangıç sayılırdı. İç dünyası karmaşık, güçlü kadın rollerinde meşhur olmasına, Coen Kardeşler'in filmi "Raising Arizona"da Nicolas Cage'le başrol oynamasına, "Broadcast News"taki performansıyla New York ve Los Angeles Film Eleştirmenleri ödüllerini alıp Oscar'a aday gösterilmesine ve nihayet "Piyano" ile En İyi Kadın Oyuncu Oscar'ını almasına daha çok vardı.

Frances McDormand, doğrudan bakışlar, mücadeleci bir hava ve güneylilere özgü yerel özellikler taşıyan bir kaliteyi Hollywood'da iş yapar bir hale getirmeyi başaran eski dostu Hunter için "Hiçbir şey ona hazır gelmedi," diyor. Oysa onun da kolay yolu seçebilecek bir kozu vardı. Çıtı pıtı, minyon yapısını sevimli görünmek için kullanabilirdi pekala. McDormand'a sorarsanız Holly aslında "Boyutlarını avantaj olarak kullandı. Ama tipik, kadınsı bir yoldan yapmadı bunu. İsteseydi sevimli kızı oynayabilirdi. Ama onun çok kendine özgü bir tarzı oldu, sadece kendine ait bir yol..." McDormand Hunter'ı, Bronx'ta üç odalı bir apartman dairesini paylaştıkları 80'lerin başlarından beri tanıyor ve arkadaşının mükemmelliği ne kadar önemsediğini çok iyi biliyor.

"Başladığı her işi iyi yapar," diyor. "Mesela eskiden banyoyu kim daha temiz yapacak gibi yarışmalarımız olurdu ve kazanan her zaman o olurdu."

Görüntü yönetmeni ve yönetmen Janusz Kaminski ile evli olan 42 yaşındaki oyuncunun ilk filmi sıradan bir 13. Cuma filmi olan "The Burning"ti.

Bugünkü oyunculuğunuzla, "The Burning"teki o ilk performansınız arasında herhangi bir bağ kurmak mümkün mü?

Pek değil *(Gülüyor)*. O zaman bir hedef seçmemiştim kendime. New York'a geleli üç hafta olmuştu ve harika bir casting yönetmeniyle, Joy Todd'la karşılaşmıştım. Gerçekten bana kol kanat gerdi, kolladı. Filmde bir rol verdi. Yönetmenle tanıştığımı bile hatırlamıyorum ama muhtemelen tanışmışımdır. Çok küçük bir rol olmasına rağmen altı hafta boyunca orada bulunmuş ve böylece aktörlerin kamera önünde nasıl davrandıklarını görme fırsatı bulmuştum.

"The Burning" gibi bir filmde oynamakla kaliteli bir projede yer almak arasında kendini işe vermek açısından bir fark oluyor mu?

Kesinlikle. Her öğlen yemeğinden sonra sete altı kasa bira geliyordu. O günlerden sonra bir daha böyle bir şey görmedim. Bunun konsantrasyon eksikliği konusunda bir işaret olduğunu söyleyebilirim. Fakat "The Burning"teki aktörlerin çoğu benim gibi hissediyordu. Hepimiz gençtik, yeniydik, rol yapmak istiyorduk. Buffalo'nun hemen dışında, New York'a bağlı Tonawanda'da bu korku filmini çekiyorduk. Ne yaptığımı bilmiyordum. Sahne oyuncusuy-

dum ve filmler fazla ilgimi çekmiyordu. Joel ve Ethan *(Coen)* "Raising Arizona"daki Edwina rolünü teklif edene kadar nasıl sinema oyuncusu olunacağını öğrenmeye karar vermemiştim.

Neden o film?

Onları zaten tanıyordum. Korunduğumu hissettim; onlara güvendim. Joel ve Ethan'dan sonra da Jim Brooks'la çalışmak gibi büyük bir şansım oldu. Bu üç yönetmen de -Ethan'ı da dahil ediyorum- ne yaptıklarını, aktörlerle nasıl ilgileneceklerini ve onlara nasıl davranacaklarını inanılmaz iyi biliyorlar. Bu konuda hepsi şaşırtıcı derecede ustaydılar.

"Broadcast News" sizin ilk büyük bütçeli filminizdi. Bu deneyimin sizin için en belirleyici özelliği neydi?

Hayatımda sıralı çekilen ilk ve tek filmimdi çünkü bu çok pahalı bir şey. Bir kere daha aynı şekilde çalışmak için ölebilirim. En harikası budur! Tiyatro oyunculuğuna daha çok benzer. Daha önceden ne yapmış olabileceğini tahmin etmek zorunda kalmazsın. Bunu bilirsin çünkü daha dün oynamışsındır. Hafızanı tazelemek için durmadan senaryoya bakmak zorunda kalmazsın.

O filme iki son çekmişlerdi.

Çok son çektik, ikiden, üçten ya da dörten fazla. Hepimiz için bir Agatha Christie hikayesi gibi olduğunu söylemeliyim. "Ben bu sonu daha çok beğeniyorum, lütfen bunu kullan," diyen olmadı. Hepimiz "Hangisini kullanacaksın?" diyorduk. Hepsi de bir hayli etkileyiciydi.

Canlandırdığınız karakterlerin duygu grafiğini çıkarttığınız yazıyordu bir yerde.

Karakterlerimi o şekilde grafiklerle ele almıyorum. *(Sessizlik)* Bu çok sıkıcı: Söylediğim şeyler çok sık bağlamından koparılıyor ve anlatmak istediğimden çok uzaklaşıyor. *(Sessizlik)* Bir role nasıl yaklaştığımı anlatıyordum. Bu, ulaşabildiğim araçlara göre değişiyor. Gerçek bir insan mı? O zaman onlarla tanışabilir, söylediklerini kaydedip dinleyebilirim ya da yaşadıkları yere gidip yaptıkları şeyi ve bunu nasıl yaptıklarını tanımaya çalışabilirim. Hayal ürünü biriyse ama öyküsü belli bir yerde geçiyorsa oraya gidebilirim. Böylece bu süreç maceraya dönüşür.

Baştan beri televizyon, tiyatro ve sinemaya eşit ağırlık verdiniz? Bunu bilerek mi tasarladınız yoksa zorunluluklardan mı kaynaklandı?

Sanırım her ikisi de. Benim için bu iş hiçbir zaman çok kolay olmadı. İddialı ve ilgi çekici bir kariyeri istikrarlı biçimde yürütmek kadınlar için özellikle zor diye düşünüyorum. Sanatçı erkeklerin işi daha kolay. Onlar için gerçekten bir yer var.

"O Brother, Where Art Thou?"daki rol arkadaşınız George Clooney o senaryoya nasıl yerleşti?

Başlangıçta çok zorluk çekmiş bir adam o ama "George turnayı gözünden vurdu," meselesi olarak görmüyorum bunu. Çok kıvrak zekalı ve anlayışlı biri. Onu ilk gördüğümde "Aman Tanrım! Çok yakışıklısın George," demiştim. Bunu söylemek zorundaydım. Onunla olduğunuz zaman söylenmesi gereken bir şey bu.

Hunter'a göre Coen [illegible]eşlerin çektiği filmlerin setin[illegible]r aile ortamı var.

"'Piyano' çok ilgi gördü. Çok sevilen bir film oldu. Kimse bunu tahmin edemezdi; bizler, filmi çekenler bile..."

"Raising Arizona"dan 13 yıl sonra yeniden Coen Kardeşler'le çalışmak nasıldı?

Onların setlerinden birindeyken aile içindeymiş gibi hissediyorum. Herkesi tanıyorum. Çoğunlukla aynı aktörlerle çalışıyorlar. Mesela daha önce hiç John Turtorro'yla çalışmamıştım ama Joel ile Ethan'ın çevrelerinde ve onların setlerinde olduğumuz için çok iyi arkadaşız. Fran *(McDormand, Joel'in karısı)* her zaman oralarda bir yerdedir ve o benim en iyi arkadaşlarımdan biri. Bu çok rahatlatıcı. Tam olarak anlatamıyorum. "Raising Arizona"nın kadrosundakilerin çoğu bu filmde ve "Miller's Crossing"te de var. "Miller's Crossing"te göründüğüm küçük bir yer vardı ama sonradan çıkarıldı. Gabriel Byrne'a bir yumruk atıyordum. Filme koyulmadı ama görebilmem için video kasetle bana yolladılar. Gördüm *(Gülüyor)* ve beni neden çıkardıklarını anladım: Çok kötü bir performanstı. Komikti. Fazla büyüktü. *(Gülüyor)*

Zaman geçtikçe işiniz kolaylaştı mı zorlaştı mı?

Sanırım yeteneklerime daha fazla güveniyorum. Aynı zamanda sınırlarımı biliyorum. Şimdi filmlerin kendilerine ait bir yaşam sürdükleri fikri bana daha yakın geliyor ve sen de dahil herkes hatta bir noktaya kadar yönetmen bile kendini bu gidişata bırakmak zorunda. Bununla birlikte oyuncunun yapabileceği katkıya saygı duyuyorum.

Bu yıl sizin katkılarınızın çoğu neden küçük roller şeklinde kendini gösterdi acaba?

Beklenmedik şeylerle karşılaştığım bir yıldı ben de kendimi gidişine bıraktım. "Impossible Marriage"da oynarken bir arkadaşım sahne arkasında "Jesus Son"ı okuyordu. Dennis Johnson benim en sevdiğim yazarlardan biridir. Ben de okudum ve ertesi gün yapımcı şirketin ofisini arayıp "Ben de bu filmde olmak istiyorum," dedim. Böyle bir şey beklemiyorlardı tabii. "Pekala ne yapmak istersiniz?" diye sordular. Ben de "Sondaki şu küçük rolü, Mira'yı oynamak istiyorum." dedim. Bir şekilde içinde olmak istiyordum sadece. "Timecode"da ise, Figgis *(yönetmen Mike Figgis)* benim evimde akşam yemeğindeydi. Bana "Hey, filmde sen de oynamak ister misin?" dedi. Çekimlere başlayalı iki hafta olmuştu. "Tabii" dedim.

Bugüne kadar bütün dikkatleri üzerinize çektiğiniz iki yıl oldu: '87 ve '93. İlkiyle ikincisi arasında bir fark var mıydı?

(1987'de) Halimden memnun değildim. Çelişkiler içindeydim. Kafam karışıktı. Geriye dö-

nüp düşünüyorum da gittiğim tek ödül töreni Oscar töreniydi. Başka hiçbirine gitmedim ve ödül almadım. "Ödüller küçük birer pisliktir" fikrindeydim. O zamanlar Los Angeles'tan gelen herhangi bir şeyi böyle görmek biraz daha modaydı. En az ödüllerle daha iyi bir insan olunacağını düşünen biri kadar burnu havadaymışım. "Bu beni onaylayacak bir şey değil. Tamam mı? Ben onayımı başka bir yerden alıyorum. O oyunun içine girmeyeceğim. Ben bir aktrisim. Sahneye döneceğim," diye düşünüyordum. Böylece tiyatro yapıyordum. Bu da iyiydi ama uyum sağlamış olsaydım benim için çok daha kolay olurdu.

Sonra?

(Alaycı bir ses tonuyla) Büyüdüm ve akıllandım şekerim. *(Gülüyor)*. "Piyano" çok ilgi gördü. Çok sevilen bir film oldu. Kimse bunu tahmin edemezdi; bizler filmi çekenler bile... Bir filmin nasıl bir hayatı olabileceğini ilk defa o zaman gördüm; kendi başına, benden ayrı bir hayat. *(Kollarını, avuçlarının içindeki bir güvercini gökyüzüne salarmış gibi kaldırarak)* Şöyle hissettim: "Kalk! Git! Yaşa!". "Texas Cheerleader" ve "The Firm" de bunun birer parçasıydı. Bunca muhteşem fırsat geçmişti elime. Tümünü biraz şükran duyarak kabul etmek istedim. Hayatımda başka bir noktadaydım artık. Kişisel olarak eskisinden çok daha mutluydum.

Çünkü kocanızla tanışmıştınız, öyle değil mi?

Tanıştım ama bu şükran duygusu, bu keyif ondan önceydi.

Bu keyif nasıl yansıdı dışarıya?

Harika görünmek istiyordum böylece harika hissedecektim. Güzel hissetmek için güzel kıyafetler istedim. İnsanlar saçlarımı ve makyajımı yapıyorlardı. Ve öyle oldu ki artık sadece benim performansıma değil bütün filme dikkat ediliyordu. Hep birlikteydik. Vuu huu! "Texas Cheerleader"da da aynı şekilde oldu. Altın Küre gecesini hatırlıyorum da "Piyano"nun masası "Texas Cheerleader"ın hemen yanındaydı ve benim oturduğum sandalye ikisi arasındaki bağ oluyordu. "Bu harika!" diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Steven Spielberg'in sizi gelecekte kocanız olacak, görüntü yönetmeni Janusz Kaminski ile tanıştırmak için Altın Küre ödül törenine özel uçağıyla yolladığı şeklinde bir hikaye var.

İnsanlar bunu nereden çıkardı bilmiyorum. Sadece bizi tanıştırdı o kadar! Çılgın gibi yayılan tamamen uydurma hikayelerden biri bu da.

Nerede gerçekleşti bu tanışma?

New York Film Eleştirmenleri Ödül Töreni'nde. "Piyano" ile gelen ödülümü memnuniyetle, memnuniyetle, memnuniyetle kabul ettiğim gece. Törenden sonra Steven gelip "Seni görüntü yönetmenimle tanıştırmak istiyorum," dedi. İkimiz de ödül almıştık *(O yıl "Schindler'in Listesi" de ödül almıştı)*. Ondan sonra L.A Film Eleştirmenleri ödüllerinde, Altın Küre'de ve Akademi Ödülleri'nde görüştük.

"O Brother, Where Art Thou"

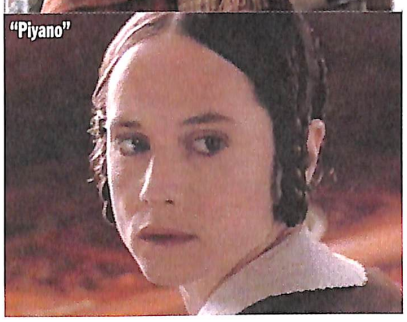
"Piyano"

Sonunda hangi ödül töreninde size çıkma teklif etti?

Oscar töreninden hemen sonra; ikimiz de ödül kazanmıştık.

Hollywood'da kadınların eşit ücret almasını savunanlardan birisiniz. Şu anda durum nasıl görünüyor size?

Demi Moore "Striptease" için 12.5 milyon dolar aldığında mutlu oldum. Meg Ryan aldığında da sevindim. Julia Roberts'ın 20 milyon dolarlık oyuncular kulübünde olduğunu duymak hoşuma gidiyor. Ben en yüksek ücreti alanlardan biri değilim. Ama ben de adil olduğunu düşündüğüm ücreti almak istiyorum. Yaptığım her filmde bu adaleti gözetiyorum. "Things You Can Tell Just By Looking At Her" *(İlişkiler üzerine henüz gösterime girmemiş bir antoloji filmi)* gibi bir filmden para almazsın. Büyük bütçeli bir filmde ise -ki bana göre 30 milyon doların üzerindeki her film böyledir- hakettiğim parayı almak isterim.

"As Good As It Gets"te rol almama sebebinizin parayla ilgili olduğu söylenmişti.

Evet öyleydi.

Teklifi reddetmenizin kişisel bir yanı var mıydı yoksa işle ilgili miydi?

Kişiseldi çünkü Jim Brooks'la çalışmayı seviyorum. Ama sonuç olarak işle ilgiliydi. "Adil olan şudur. Bu ise almak istediğimden azdır," şeklinde oldu.

Jack Nicholson'a ödenen parayı da göz önünde bulundurmuş muydunuz?

Buralara girmek istemiyorum. Yeterince açık ifade ettim sanırım.

Oyunculuk camiasında "Raising Arizona"daki rol arkadaşınız Nicolas Cage ile ilgili çok şey söyleniyor. Siz ne diyorsunuz?

Yorum yok. Nic'i seviyorum. Yaptığı işleri seviyorum ve yeniden birlikte çalışmak çok hoşuma gider.

Sean Penn, The New York Times'ta Cage'in kendini sattığını söylediğinde ne düşündünüz?

Yersiz olduğunu düşündüm. Nezaketten yoksun. Gerçekten utanç verici buldum. Biriyle bir meselen varsa ve bu kadar önemliyse onu arar bu konuda konuşursun. Evine gidersin "Kendini mahvettiğini düşünüyorum," dersin ya da ne söylemek istiyorsan onu söylersin. Ben olsam asla konuşma yeri olarak basını seçmezdim.

Çok maceraperest bir aktris olarak görülüyorsunuz. Sizin ne gibi sınırlarınız var?

İlkelerim yüzünden yapmayacağım hiçbir şey yok. Risk faktörünü de pek göz önüne almıyorum. "A, bu çok riskli olur." diye düşünmem hiç. Bunun benim için önemi yok. Neden bilmiyorum. Öyle düşünmüyorum işte o kadar.

Peki şöyle tekrar edeyim: Neye hayır dersiniz?

Dublör kullanmamak gibi bir hevesim yok. Bir aksiyon filminde oynasam tehlikeli sahnelerde kendileri oynamak isteyen o oyunculardan biri olmazdım. Bir yerimi incitmek istemem. ■

FİLMOGRAFİ

1981	The Burning
1984	Blood Simple (sadece ses)
1984	Swing Shift
1987	Broadcast News
1987	End Of The Line
1987	Raising Arizona
1989	Always
1989	Animal Behaviour
1989	Miss Firecracker
1989	Roe vs. Wade (TV)
1991	Once Arond
1993	The Positively True Adventures Of The Alleged Texas Cheerleader-Murdering-Mom (TV)
1993	The Firm
1993	The Piano
1995	Copycat
1995	Home For The Holidays
1997	Crash
1997	A Life Less Ordinary
1998	Living Out Loud
1999	Woman Wanted (TV)
2000	Harlan County War (TV)
2000	Jesus' Son
2000	Timecode
2000	O Brother Where Art Thou?

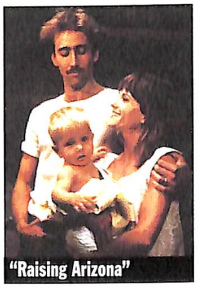
"Raising Arizona"

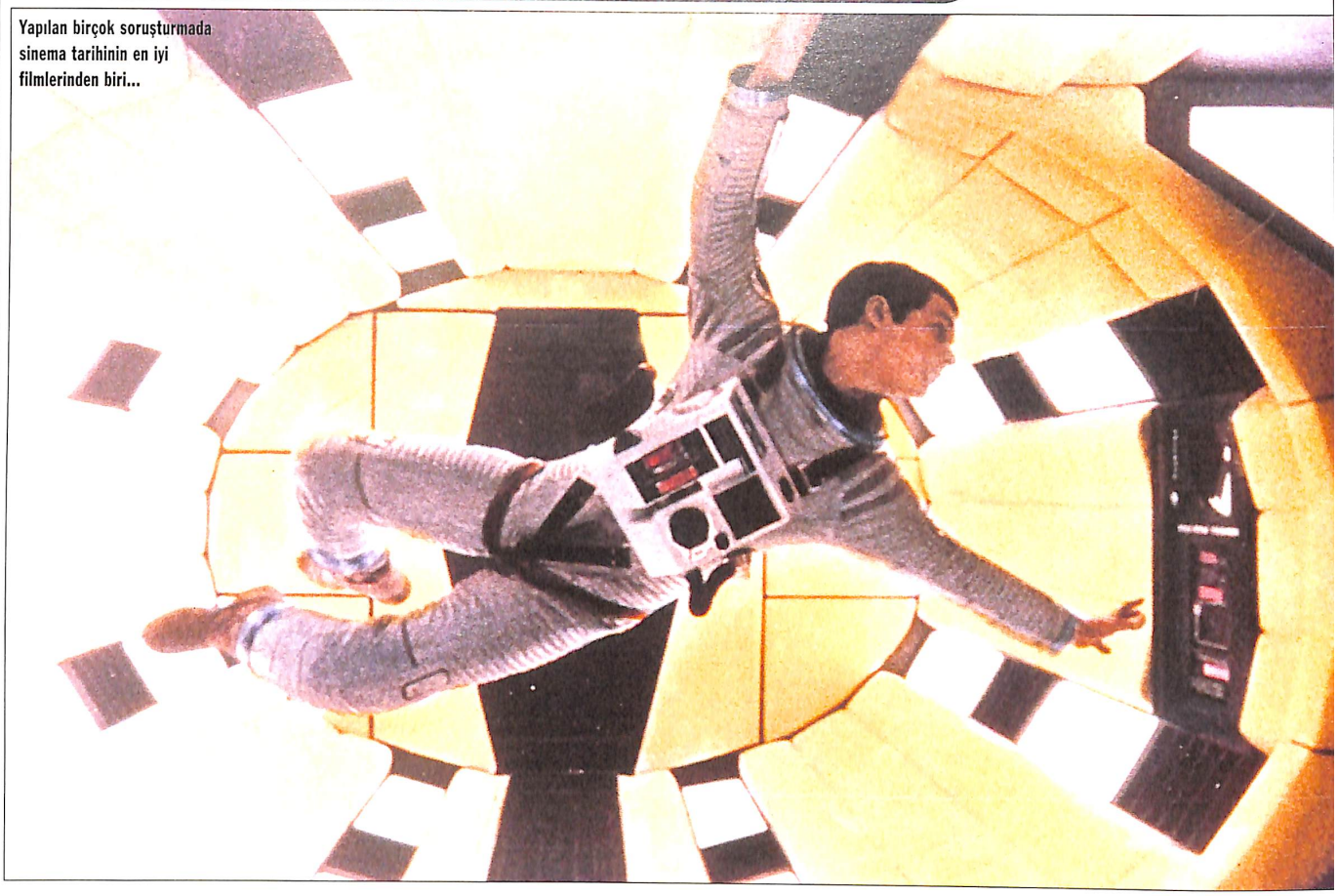

Yapılan birçok soruşturmada sinema tarihinin en iyi filmlerinden biri...

2001: Bilimkurgunun Gündönümü

Stanley Kubrick ve Arthur C. Clarke, 2001'in yetişkinlere yönelik ilk bilimkurgu filmi olacağını söylüyor, "saçmalıklarla dolu" bilimkurgu janrını yenileyecek ve sinema tarihi açısından önem taşıyacak bir film ortaya çıkaracaklarını ileri sürüyorlardı. İddialı bir film için sarf edilen bu iddialı sözlerin hiçbiri havada kalmadı. KUTLUKHAN KUTLU

Özellikle 90'lı yıllar marifetiyle, artık 50'ler Amerikan sinemasının ucuz bilimkurgularının sadece bir çöp kutusu olmaktan çıkıp (bu filmlere çöpün çöp kutusuna çarpma sesinden yola çıkılarak "schlock" denir) bir tür gayya kuyusuna dönüştüğü söylenebilir. Ancak 2001'in çekim macerasının başladığı sıralarda -yani 60'larda- bilimkurgu genellikle yeniyetmelerin ilgi duyduğu bir "saçmalıklar silsilesi" olarak algılanıyordu. Edebiyatta da durum pek farklı değildi aslında. Bilimkurgu, hatta Asimov ve Clarke'ın temsil ettiği çok popüler "Altın Çağ" bilimkurgusu bile, 60'lı yıllara girilirken tam olarak edebiyat olarak görülmüyordu. Öykülerin "ciddiye alınması" için hayati kriteri ise "bilimsellik" oluşturuyordu (Öyle ki Clarke yörüngede dolaşan iletişim uyduları fikrini ortaya atarak; Asimov ise Robot Yasaları'nı yaratarak popüler bilim tarihinde kendilerine belki de edebiyatta bulduklarından daha sağlam bir konum edindiler).

Clarke'ın "bilimci bilimkurgu" yoluyla mümkün olduğunca inanılır görünen gelecekler yaratma, Kubrick'in de geleneksellesmis olandan uzak durarak ortaya yepyeni bir sunum çıkarma arzusu, 2001'in 50'ler bilimkurgu yığınının örneklerinden çok daha farklı olacağının habercisiydi. Nitekim MGM stüdyosu da filmi "ilk kez ciddi ve

Maymun-insan ilk aleti keşfediyor.

olgun bir bilimkurgu görmek isteyen yetişkinler"e pazarlamayı hedefliyordu.

Janrdan soyutlanmışlık duygusu, filmin ilk anlarından itibaren açıkça hissediliyordu. Kubrick'in filmi, insanın ilk kez alet kullanmayı öğrendiği "The Dawn of Man" (İnsanoğlunun Şafağı) bölümüyle bile son derece ağır temaları ele alacağının sinyalini veriyordu. Ancak sinema salonları dolmaya başladıkça, 2001'in beklenen hedef kitlenin filmi olmadığı ortaya çıktı. Kubrick'in filmi, her ne kadar gösterime girene kadar bilimsel tutarlılığıyla ve "olgunluğuyla" lanse edilmiş olsa da, bir süre sonra "triplerin en büyüğü" gibi sloganlar edinmeye başladı. Filmi asıl bağrına basan kitle gösterime girdiği senenin -yani çalkantılı 68'in- gençliğiydi. Arka arkaya sinema salonunun yolunu tutup, filmi defalarca izlediler. İlk gösterimin yapıldığı "hedef kitle" ise filmi fazlasıyla "anlaşılmaz", "ağır" ve "sıkıcı" bulmuştu. Kubrick her ne kadar 2001'i bu ilk gösterimlerden sonra bir parça kısalttıysa da, daha sonra bu rötuşun pek az kişinin filmi beğenip beğenmemesine etki edeceğini düşündüğünü kendi de söyledi.

Şurası bir gerçek ki 2001, "insanın kozmostaki yeri" gibi devasa temalarla uğraşması bir yana, biçimsel açıdan da alışılmış bilimkurgu filmlerine benzemiyordu. Kubrick sadece uzay operalarının standart öykü kalıplarına yüz vermemekle kalmıyor, anlatımda da ağır bir tempo tutturuyor ve diyaloğu çok az tutuyordu. Önce ilk insanların, sonra da onların torunlarının kullandıkları aletlerle etkileşimini gözlemleyişinde adeta bir belgeselcinin dikkati, ilgisi ve dinginliği vardı (ancak elbette Kubrick bu filmi çektiğinde henüz Ay'a ayak basılmamıştı). Sonuçta filmi ne kadar uzun olsa da (iki buçuk saatten biraz fazla) olay örgüsünü kalabalık tutmayan ve son derece cansız ve hatırı sayılır bir kısmı formaliteden ibaret diyaloglar kullanan Kubrick, 2001'i saf bir görsel - işitsel deneyim haline getirmeyi amaçlıyordu. Kubrick daha sonra 2001 hakkında konuşurken sinemanın tiyatrodan ve edebiyattan ziyade resim ve müziğe benzediğini, bu iki sanatın icra ettiği şeyin "açıklanmasına" gerek olmadığını, 2001'in kültürel birikimi atlayarak doğrudan duyguları ve bilinçaltını hedefleyen bir film olduğunu söyleyecekti.

Kubrick aksini söylese de, seyirci filmi anlamak ve açıklamak yönünde epey bir çaba sarfediyordu. "2001'in tam olarak ne anlatmak istediği", finalin ne anlam ifade ettiği ve filmdeki çeşitli metaforların neye karşılık geldiği konularında hem seyirciler hem de sinema yazarları tarafından epey fikir üretiliyordu. Stanley Kubrick ise filmin anlamı üzerine derinlemesine açıklamalar yapmaktan çekiniyor ve 2001'i "görsel bir deneyim" olarak tanımlayıp, nihayetinde herkesin bu filmi son derece sübjektif bir biçimde algılayacağını ve kendi anlamlarını çıkaracağını söylüyordu. Bu tartışmalar, belki de sinema tarihinin en

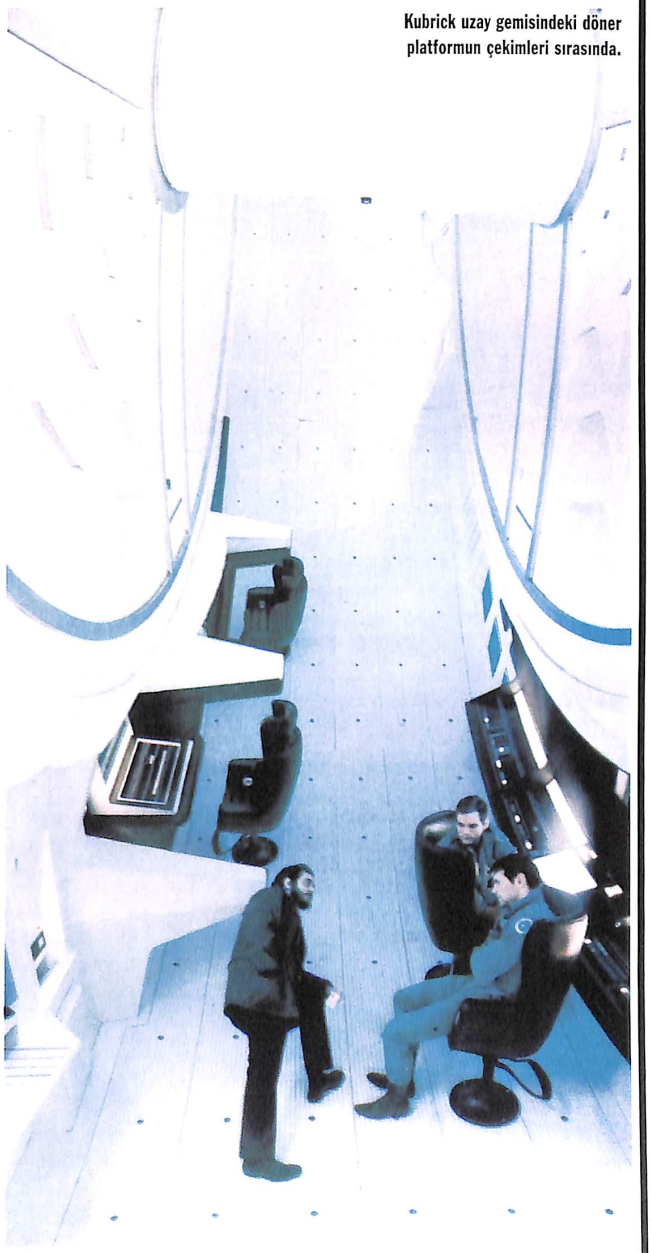

Kubrick uzay gemisindeki döner platformun çekimleri sırasında.

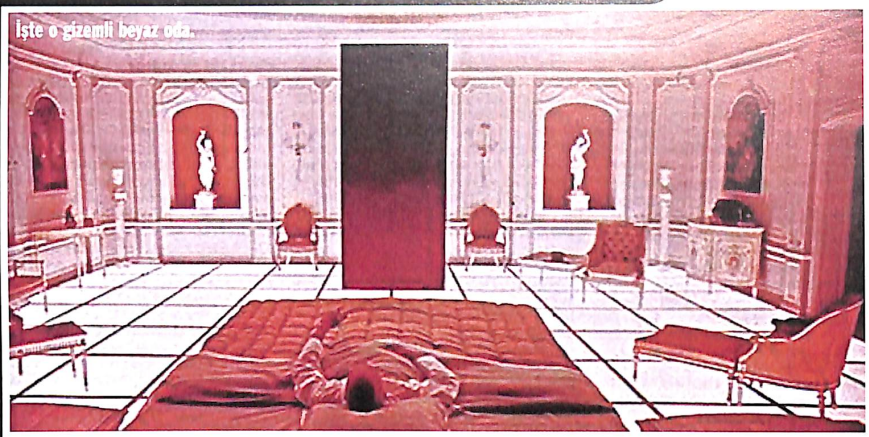
İşte o gizemli beyaz oda.

kalabalık çözümleme sürecini doğurmuş oluyordu.

Evrim Motorundaki Kıvılcım

En kısa şekliyle "bir türün evriminin öyküsü" olarak tanımlanabilecek olan 2001, günümüzden dört milyon yıl öncesinin görüntüleriyle açılıyor. Filmin bu ilk bölümü, gündoğumu resimlerine eşlik eden "insanın şafağı" başlığıyla açılıyor... Başlığın ister istemez düşündürdüğünün aksine, söz konusu şafağın (dolayısıyla da "doğum"un) o anda izlediğimiz gündoğumuyla değil, bir sonraki gündoğumuyla geleceğinden henüz haberimiz yok. Adeta canlıları doğal ortamlarında görüntüleyen bir belgeselcinin mesafeli gözünden, çevresindeki bitkilerle beslenen ve varoluş için asgari gereksinimleri yerine getiren maymun - insanların görüntülerini seyrediyoruz. Bir tam gün boyunca, gündoğumundan günbatımına izlediğimiz, arada yemeği ve yaşam alanını korumak adına yapılan didişmelerine tanık olduğumuz bu ilk insan, "insan" kavramına yüklemeye alıştığımız herhangi bir niteliği barındırmıyor henüz. Sözde belgeselimizde bir sonraki günün doğuşuysa, maymun-insanların yaşamlarındaki en büyük mucizeyi beraberinde getiriyor: Klan üyeleri uykularından uyandıklarında tam önlerinde simsiyah, dikdörtgen bir nesne buluyorlar. İlk insanın tam anlamıyla "ilahi müdahale" gibi görünen bu nesneye dokunmasıyla insanın evrimindeki o çok önemli kıvılcım çakıyor ve maymun-insanlardan biri, oradaki bir hayvan leşinin içinden eline bir kemik alıp diğer kemiklere vurmak suretiyle, "ilk alet"i keşfediyor.

Uzayın derinliğinde bir bebek.

Kubrick bu keşfi, o ana kadar insanlarla birlikte yaşayan ve insanların beslendiği bitkilerle beslenen bir hayvanın bedeninin cansız bir şekilde yere yığılmasının görüntüleriyle paralel montajlıyor. Klan, bu yeni aletinin getirdiği muazzam avantaj marifetiyle et yemeye başlayıp tüketim zincirinde bir üst halkaya sıçramakla kalmıyor... Aynı zamanda yeni "teknoloji"sini bir su birikintisinin kenarında yaşayan rakip klanın liderlerinin kafasında deneyerek, yaşam alanını genişletmeye de başlıyor. İnsanoğlunun tüketim ve yayılmacılık tarihinin ilk adımlarını kaynağı belirsiz bir siyah nesne ve bir kemikle başlatan Kubrick, az sonra insan-maymunun havaya fırlattığı kemikten bir başka "alet"e, boşlukta süzülen bir uzay aracının resmine keserek sinema tarihinde görüp görebileceğiniz en büyük sıçramalardan birini gerçekleştiriyor. Böylece insanın dünyadaki ilk aletinden dünyanın dışındaki ilk aletine, dünyaya yayılma macerasından uzaya yayılma macerasına geçiyoruz.

"Hedefimiz: Yıldızlar"

Bu ilk bölüm, Kubrick'in bilimkurguyla ilgili yapmak istediklerinin bütün izlerini taşıyor aslında. Teknoloji niyetine gördüğümüz şey (elbette o gizemli siyah nesneyi saymazsak), bir hayvanın artıklarından ibaret, ama insanın merak, öğrenme ve kullanıma koyma macerasının ilk adımları atılıyor. Kubrick muhtemelen o zamanki haliyle bilimkurgunun (yani Asimov, Heinleien ve Clarke gibilerin başını çektiği Altın Çağ bilimkurgusunun) temel kaygısını "insanoğlunun evrende yerini araması" olarak görüyordu. Altın Çağ bilimkurgusu insanoğlunun uzaya yayılmasının, dünya dışında koloniler kurmasının öyküleriyle dolup taşıyordu. Yirminci yüzyılın başındaki bilimsel keşiflerin bir tür olarak insanoğluna verdiği gururun etkisiyle, kelime anlamıyla "kaderimizin yıldızlarda" olduğu düşünülmeye başlamıştı ve bu gurur, insanın uzayı avucunun içine aldığı bir gelecek tablosunu ortaya çıkarıyordu. Artık bu tabloda katıksız sömürgeciliğin izleri belirgin bir şekilde görülebiliyordu. Nitekim Paul Verhoeven seneler sonra Heinlein uyarlaması "Starship Troopers"da, bu Altın Çağ sömürgecilik madalyonunun vahşetle dolu yüzü üzerine bir hiciv sunarak, söz konusu gurura eşlik eden şeylerin aslında bir başka "tür"de olmasından korktuğumuz şeyleri teşkil ettiğini (dolayısıyla temelde kendi karanlık tarafımızdan korktuğumuzu) gösteriyordu.

Kubrick 2001'in giriş bölümünde, insan medeniyetinin ilk adımlarını öldürmek, yemek ve yayılmak olarak gösteriyor. İzlediğiniz bilimkurgu filmlerini, özellikle de korkunç uzaylı yaratıkların etrafı kasıp kavurduğu, insanoğlunun varoluşunu tehdit ettiği o kalabalık 50'li yıllar "schlock"unu düşünün... O dehşet saçan "düşman"ın korktuğumuz temel özellikleri de farklı değil. İnsan öldüren, hatta kimi "insan yiyen", kendi gezegenlerine (ya da "sistemlerine") sığmayıp evrenin başka yerlerine yerleşmeyi (yani kolonileşmeyi) amaç edinmiş uzaylı ırklarla

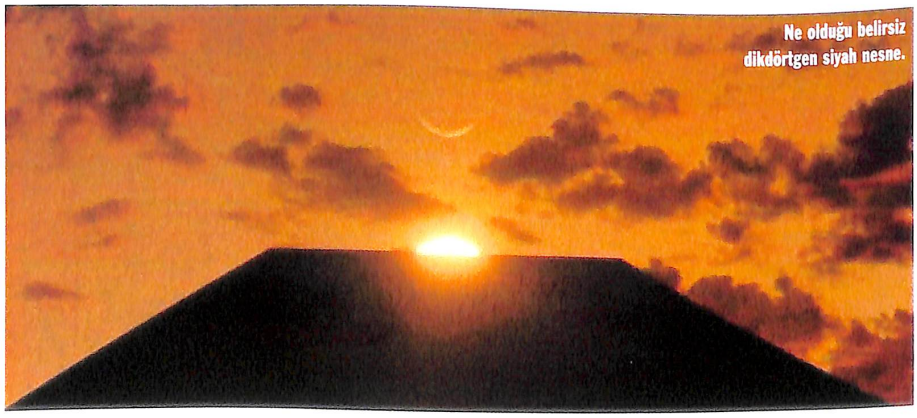
Ne olduğu belirsiz dikdörtgen siyah nesne.

doludur o filmler. Yani iki dünya savaşı görmüş, Hitler Almanya'sının dünyaya yayılma planlarıyla dehşete düşmüş, sonra da kendini nükleer paranoya ve soğuk savaş döneminde bulmuş olan insanların korkularıyla.

İnsan için küçük, insanlık için büyük...

Kendi yaşam alanının dışındaki su birikintisini ele geçiren eski insanın adeta bir sonraki hedefini belirtircesine göğe doğru fırlattığı kemikten, dünya atmosferinin dışındaki uzay aracına geçiyoruz. Mavi Tuna'nın eşliğinde bir mekiğin uzay istasyonuna yaklaşmasını seyrediyoruz (ki o zaman ne bugünkü anlamıyla bir uzay mekiği ne de bir uzay istasyonu bulunmadığını bir kez daha hatırlatalım). Kubrick bu büyüleyici, kaçınılmaz bir şekilde sinema tarihinde kendine çok sağlam bir yer edinmiş "uzay valsi"nin ardından mekiğin içine geçiyor ve bize gelecekte "uzayda işlerin nasıl olacağı"na dair resimler göstermeye devam ediyor. Filmin başından aydaki bir üsse doğru yolda olan Floyd'un mekikten uzay istasyonuna geçiş sahnesine kadar filmde hiç diyalog kullanılmıyor (ve kullanıldığında da, bu ilk diyalog insanlar tarafından filmin büyük bölümünde kullanılan diğer diyaloglar gibi, neredeyse "formalite icabı" damgasını taşıyor).

Kubrick'in bu ilk uzay çağı görüntüleri, görmezden gelinemeyecek bir "heyecansızlık" hissine sahip. Her şey son derece sıradan, rutinin ve formalitenin bir parçası gibi görünüyor. Dahası Kubrick konuşmalardaki kısırlığı kendi halinde bırakmayıp bütün bir "insan ilişkileri" zeminine yayıyor. Filmde hiçbir karakterin bir diğer karakterle samimi bir diyaloğa girdiğine tanık olmuyoruz. Floyd'un az sonra kızıyla yaptığı görüntülü telefon konuşması, daha sonra meslektaşlarıyla yaptığı konuşmalar, filmin üçüncü bölümünde Dave'in annesinin ve babasının doğumgünü kutlama mesajlarını dinleyişi... Hepsi formaliteyle, sosyal nezaket ve heyecansızlıkla, iş dışındaki ilişkilerde temel bir ilgisizlikle örülü. Elbette bu tektipleştirme, filmin yalnızlık ve boşluk hissiyle yoğurulmuş atmosferi kadar, bütün insanları "insanoğlu" olarak kabul eden alegorik yapısına da hizmet ediyor.

Floyd'un başını çektiği araştırma ekibinin aya inip dört milyon yıl önce oraya gömülmüş olduğu anlaşılmış simsiyah dikdörtgen nesnenin yanına gitmesiyle, insanoğlunun yolculuğundaki ikinci adım atılıyor. Daha sonra öğreneceğimiz üzere bu siyah nesne, dört milyon yıl önce bilinçli bir müdahale sonucu ilk aletini kullanmaya varan sıçramayı yapabilmiş olan insanoğlunun, kendi gezegeni dışına çıktığının sinyallerini uzaya yaymaya başlıyor (ayrıntı vermek gerekirse, Jupiter'e doğru).

Hal ve Gidiş

2001'in üçüncü bölümünde Discovery uzay aracı içinde Jupiter Görevi'ni yerine getirmek amacıyla yolda olan mürettebatla, en önemlisi de Hal ile tanışıyoruz. Discovery mürettebatı, "BBC 12"nin söyleşisinde söylendiği gibi, üçü derin uykuda olan 5 kişiden ve geminin HAL9000 tipi ana bilgisayarından (ya da özel ismiyle, Hal'den) oluşuyor. Yine astronotların gemi içindeki rutin uğraşlarını, Hal ile satranç oynamalarını, egzersiz yapmalarını, yani temel olarak vakit geçirmelerini izliyoruz.

Ekibin başındaki Dave'in sözleriyle "gerçek duyguları olup olmadığını bilemeyeceğimiz, ancak duygusal tepkiler veriyormuş gibi görünen" Hal, şüphesiz bu bölümün baş karakteri. "Korkarım ki", "Ben olsam pek endişelenmezdim", "Çok keyif aldım" gibi duygu ifadeleriyle bezeli konuşması, sakin ses tonuyla ve filmde onun dışında gördüğümüz bütün karakterlerin fazlasıyla düz ve duygusal ifadeden yoksun diyaloglarıyla keskin bir tezat oluşturuyor. Bir ara Hal'in Dave'in çizimlerine bakarak yorum yapıp, sanat eleştirisine giriştiğine bile tanık oluyoruz! Gururla dolu bir sesle "hatasız bir sicile sahip" bu bilgisayarın, gemideki bir parçanın hatalı olduğu yolundaki uyarısı hatalı çıkınca, işler kötüye gitmeye başlıyor. Filmin en akılda kalıcı sahnelerinden birinde, Hal onları duymaması için gemideki küçük bir aracın içinde konuşan Dave ve Frank'in dudaklarını okuyarak, onu devredışı bırakma planlarını

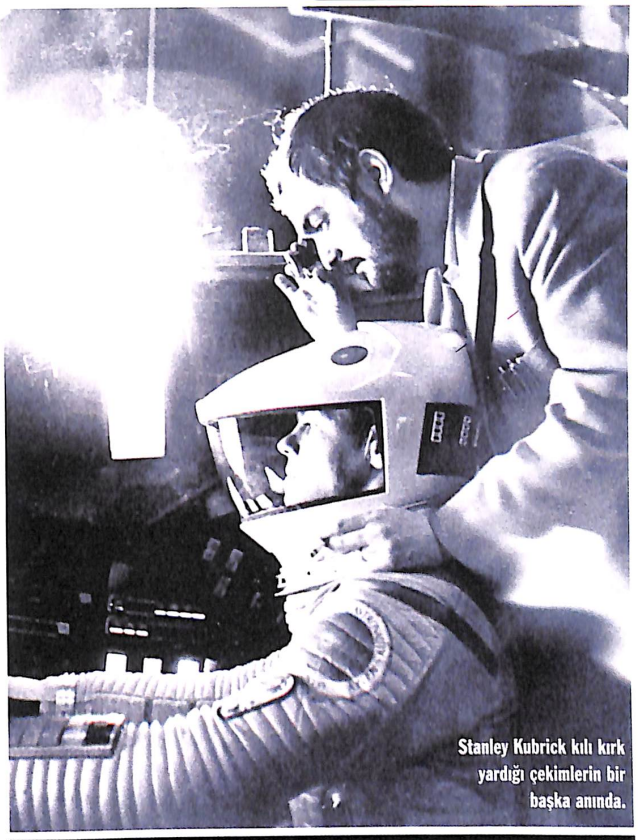

Stanley Kubrick kılı kırk yardığı çekimlerin bir başka anında.

Uzayda bir başına...

Uzay zamanda yolculuktan iki kare...

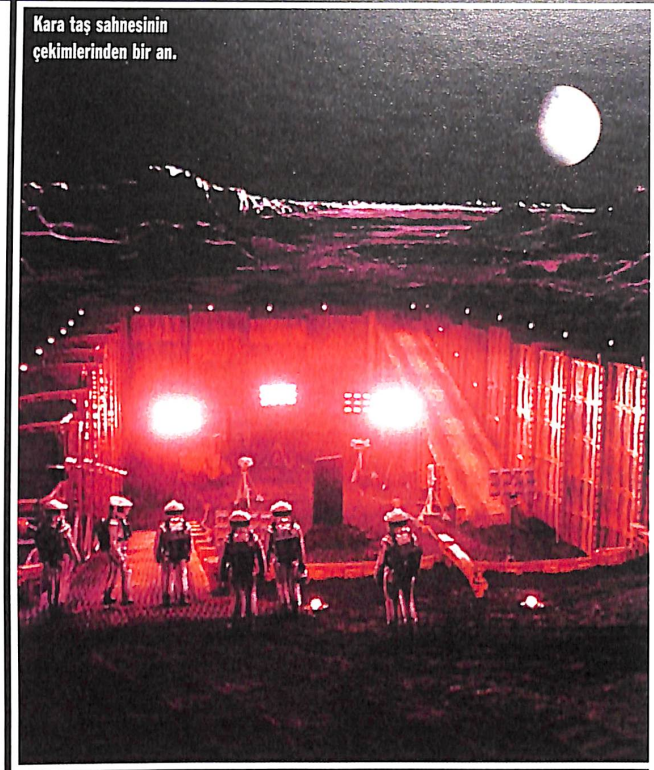
Kara taş sahnesinin çekimlerinden bir an.

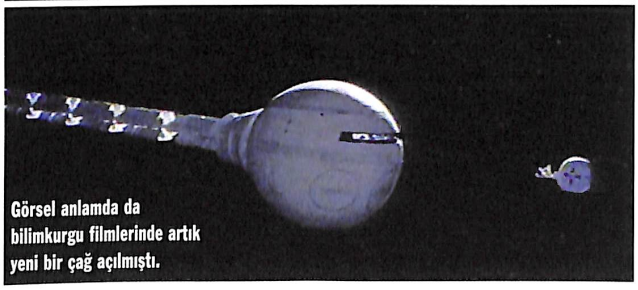
Görsel anlamda da bilimkurgu filmlerinde artık yeni bir çağ açılmıştı.

öğreniyor. Ve harekete geçiyor. Önce Frank uzayın sonsuz boşluğuna doğru fırlatılıyor, sonra derin uykudaki üç insanın fişi çekiliyor... Sonunda da Frank'i kurtarmak için dışarı çıkmış olan Dave gemiye alınmıyor. Ancak Dave yine de gemiye girmeyi başarıp, Hal'in "yüksek beyinsel fonksiyonlarını" adım adım devredışı bırakıyor.

Destan mı? Hem de Nasıl!

2001'in adının "space odyssey" yani "uzay destanı" tanımlamasıyla tamamlanması rastlantı değil. Bu alegori, baştan sona destanda görülen formüllerden faydalanıyor. Kahramanın (yani "insan"ın), ulaşması gereken bir nihai "hedef"i var; çeşitli görevlerin üstesinden gelerek hedefine doğru adım adım ilerliyor (kara nesneler sayesinde her adım için birer yol işaretimiz bile var!); sonuçta da bu uzun yolculuğunu tamamladığında, aslında "bütünlenmeye" varan içsel yolculuğunu da tamamlamış oluyor ve artık başka bir "şey"e dönüşüyor. (Gerçi destan'larda kahramanın yolculuğu da temelde "insan"ın yolculuğuna ışık tutar, ama pek az öyküde Kubrick'inki kadar kişisellikten arınmış bir "insanoğlu" figürü görürüz). Sonuçta da bu "insan"ın dış yolculuğu, tamamen kişisel bir şey olan olan bir "iç yolculuk" hedefine dönüştüğünde bile, bunun bir yerde bütün "insanoğlu adına atılmış bir adım" olduğunu hissediyoruz.

Hal'in aradan çıkarılmasından sonra Jupiter yörüngesindeki o aynı kara nesnenin içinden geçerek "Mesaj"da (Contact) gördüğümüz "kurt deliği" (wormhole) yolculuğu türünden uzun bir özel efekt bombardımanından geçen Dave, kendini uzayın kimbilir neresinde buluyor. Ve karşısında, bembeyaz bir odanın içinde, yine kendisi duruyor! Biraz kafa karıştırıcı gibi görünebilecek bu sahnede Kubrick, enteresan bir kurgu tutturuyor. Önce Uzay aracının içindeki Dave'in gözünden, uzay aracının dışında, astronot kıyafeti içinde, daha yaşlı bir Dave'i görüyoruz. Sonra bu daha yaşlı Dave'in bakış açısına geçiyor, içeri gidip masa başında yemek yemekte olan daha da yaşlı bir Dave görüyoruz. Sonra da onun bakış açısından, yatakta ölmekte olan bir Dave. Ölümün eşiğindeki bu son Dave, yatağının ayak ucunda duran son kara nesneye doğru parmağını uzatıyor ve yatakta kıvrılmış, ışıl ışıl bir cenine dönüşüyor. Daha sonra dünyanın yörüngesinde gördüğümüz bir "yıldızbebeği"ne. Kubrick'in her bir Dave'den bir sonraki Dave'e geçtiğinde, yeni Dave'i eski Dave'den haberi yokmuş, "eski adımlar" konusunda belleksizmiş gibi gösterdiği bu son derece stilize sahnede, bir insanın yaşlanıp ölüşüne ve bambaşka bir şey - yeni bir tür - olarak yeniden doğuşuna tanık oluyoruz. Şüphesiz filmin en çok yankı yaratan ve üzerinde en çok konuşulan bu sahnesi, son bir "müdahale" ile insanın yolculuğunda o upuzun "alet kullanımı" dönemine son verip, onu "oyuncaklarını" geride bıraktığı bambaşka bir varoluş biçimine kaydırıyor (Kubrick bir söyleşide, insanın tahayyül edemeyeceği kadar gelişmiş, ve yolculuğuna bu denli etkili müdahalelerde bulunabilen varlıkların "Tanrı"ya yüklemeye alışageldiğimiz özelliklerin çoğunu barındıracağını söylemişti).

Saf Görsel - İşitsel Deneyim

Kubrick'in 2001'in öyküsünü bilimkurgunun en önemli bazı yapıtaşlarını biraraya getirerek oluşturmasına karşın, 2001 sadece olay örgüsü bazında tanımlanıp haz alınabilecek bir film değil. Nitekim film gösterime girdiğinde izleyicilerin akıllarını başlarından alan şey, "öyküde ne olup bittiği"nin, insanların başlarına neler geldiğinin ötesinde, perdedeki görsel-işitsel ziyafetin neredeyse hipnotik özelliğiydi. Kubrick'in gizemli kara nesnelerle başladığı akılda kalıcı imgeler bombardımanı, boşlukta Mavi Tuna eşliğinde zarif bir vals yapan araçlara; inanılmaz sterillikteki iç mekanlara; Hal'in kıpkırmızı "beyni"ne; "Jupiter ve Ötesi" bölümündeki başdöndürücü (ve zamanında "katıksız bir trip" olarak görülmüş) upuzun renk cümbüşüne; finalde Dave'in yaşamının geri kalanının bitmesini izlediğimiz -Kubrick'in deyimiyle "bir tür doğal yaşam ortamı, bir tür havyanat bahçesi" olan- o bembeyaz mekana; ve nihayetinde de "yıldızbebek"e varıncaya kadar, seyircilerin belleklerinden silinmeyecek imgeler sunuyordu. Kubrick bütün bu imgeleri sunarken, filmin uzunluğuna bakıldığında çok az sayıda sahne kullanıyor. Ama o sahneleri uzun, yavaş ve telaşsız tutuyor.

Bütün filmde gerçekten de insanın yolculuğunu dışarıdan izleyen bir "gözlemci"nin dinginliği ve mesafeliliği hissediliyor. Kubrick'in "heyecan" ve "aksiyon" fikirlerinden özel olarak soyutlanmış bu yolculuğunda, beyaz rengin inanılmaz baskınlığıyla da altı çizilen bir "önlenemezlik hissi" ve onun kapı komşusu olan ölüm fikri hakim. Aynı şekilde, ilk gündoğumuyla başlayan ve öyküye görünür bir katkısı olmayan iki doğumgünü kutlamasıyla da desteklenip filmin finalinde nihayetine ulaşan "doğum fikri" de öyle... Sonuçta 2001'de Kubrick'in sunduğu evrim fikri, ölüm ve doğum noktalarıyla dolu çembersel bir evrim.

Kubrick'in ses kullanımı da son derece etkili. Uzayın kesin sessizliğinin karşısına, insanların kalp atışları ve nefes alış sesleriyle, uzay gemisinin (yani Hal'in bedeninin) alarmları konuluyor. İnsanlar arasındaki diyaloglar da öyküden ziyade atmosfere hizmet ediyorlarmış gibiler. Ve tabii ki Hal'in korktuğunu söylerken bile sükunetinden taviz vermeyen o ünlü ses tonu.

Kubrick 2001'in bir görsel deneyim olduğunu söylerken, "söz"e bağımlı olmayan bir sinemadan bahsediyordu. Bu açıdan 2001 kesinlikle gücünü "söz"den, yani diyalogdan almayan, hatta bildiğimiz anlamıyla "karakter"den uzak durarak da güçlü bir sinema yapılabileceğinin en önemli göstergelerinden biri (filmdeki tek önemli "karakter"in Hal olduğu söylenebilir). Kubrick sinemanın sırtını edebiyata ve tiyatroya

Hal'den anlamak

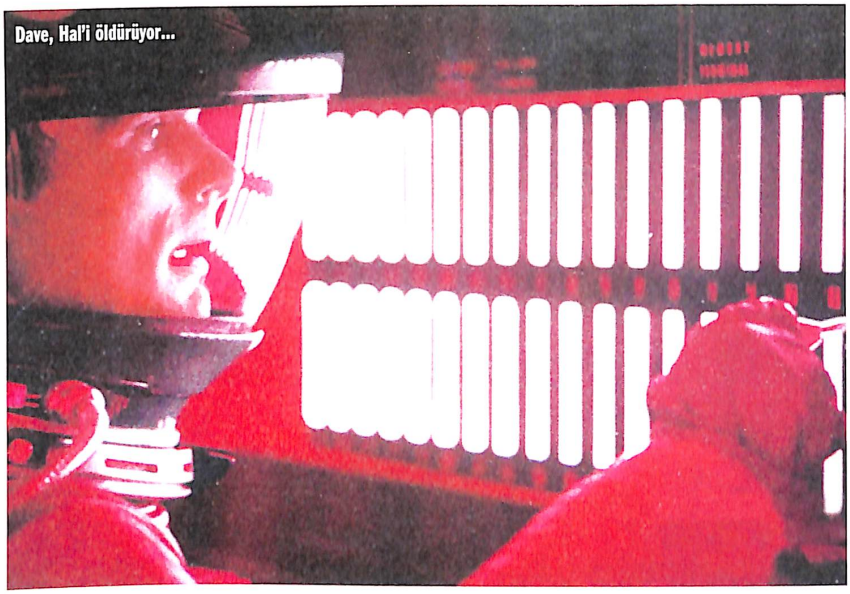
Dave, Hal'i öldürüyor...

HAL9000 ya da Hal, muhtemelen sinema tarihinin en ünlü bilgisayarı, en ünlü yapay zekasıdır. Alfabede IBM'in harflerinden birer sıra geri giderek adını elde edebileceğiniz, hayatta kalma derdine düşmüş bu bilgisayarın, insanlara karşı plan yapan "düşman bilgisayar" türünün atası olduğu söylenebilir. Filme reklam veren firmalardan IBM, filmdeki bilgisayarın "kötü niyetli" olduğunu öğrendiğinde, adını geri çekmişti. Bilgisayarları tanıtıp popüler hale getirmeye çalışan bir firma, adının insana meydan okuyan bir bilgisayarla yanyana görünmesini istemezdi. Bilgisayarların insanlığa karşı ciddi bir tehdit oluşturacağı fikri, çoğu kişinin bir bilgisayarı yakından görmemiş olduğu o zamanlarda önemli bir korku kaynağı oluşturabiliyordu. Şimdiyse IBM, Hal'i kucaklıyor. (Bu arada Clarke, Hal ile IBM'in alfabe akrabalığının tamamen bir rastlantı olduğunu söylüyor, ama bilindiği kadarıyla isim Kubrick'ten gelmiş). Ve aynı IBM şimdi, Kasparov'u yenen süper bilgisayarıyla kıvanç duyuyor. Aynı şekilde, 2001 gösterime girdiğinde Hal karakteri seyirci için katıksız bir "kötü adam"dı... Şimdiyse, "enformasyon ve bilgisayar devrimi"nin öbür yakasında, Internet'te yığınla "Hal savunusu"na rastlayabilirsiniz.

Sonuçta insanın belki de gerçekten duyguları ve "endişeleri" olan bu ilk yaratısı, filmdeki her şeyi kendini korumak için yapıyor. Clarke'in filmin senaryosuyla eşzamanlı olarak yazdığı 2001 romanında Hal'in merkezden aldığı insana has bilgi saklama komutunun sonucunda doğasında olmayan bir şeyi yapmak -yani yalan söylemek- durumunda kaldığı ve bu çelişkinin Hal'in kafasındaki telleri attırdığı açıklanıyor. Yani kitaba göre sorun gerçekten de "insan hatası"ndan kaynaklanıyor. Ancak Kubrick'in filminde bu çizgiye uyan hiçbir nokta yok gibi. Dahası, hal böyle olsa da Kubrick'in bu HAL9000 bilgisayarı etrafında söylemek istediklerini değiştirmiyor. Hal'in en azından bir kez işlevsel olmayan bir diyaloğa giriştiğini görüyoruz (Dave'i gemi dışında ölüme terketmişken, artık çağrışına cevap vermesinin merak ya da ilgi dışında bir anlamı olmamasına karşın, Hal adeta "dayanamayıp" onunla konuşuyor). Dahası Dave ile Frank'in Hal üzerindeki planları, bilgisayarı tamamen yok etmeyi değil, "otomatik işlemleri ayakta tutup, sadece yüksek beyin fonksiyonlarını devredışı bırakmayı" kapsıyor. Bu, bir makine için "kesin ölüm" demek değil.... Ama bilinçli bir varlık için, şüphesiz kesin ölüm - bitkisel hayat - anlamına geliyor. Hal, "bilincini korumaya" çalışıyor, ve o ünlü "Korkuyorum Dave" diyaloğunu defalarca tekrar ederken, "Zihnim gidiyor" diyerek endişesinin ne olduğunu apaçık gösteriyor. Kubrick Hal'i insanın kendini yansıtan, kendi endişelerini bünyesinde barındıran yaratısı, son büyük icadı olarak tanıtıyor. Hatta belki de kendi varoluşsal meraklarına sahip, "yeni bir tür" olarak...

yaslamadan, saf görsel-işitsel bir deneyim olarak da etkili olabileceğini düşünüyordu. İşte 2001, bu düşüncenin temsilcisi.

2001'in izleri

2001'in kökleri, şüphesiz bütün bir bilimkurgu janrında yatıyor. Ancak çoğu filmde olduğu gibi bu kökler, janrın temel özelliklerine ve biçimsel geleneklerine bağlanmıyor. Geleneğin ötesine, janrın temel kaygılarına -hatta varoluş sebebine- uzanıyor. Kubrick ve Clarke'ın yapmak istediği, hiç bilimkurgu yapılmamış gibi bir bilimkurgu yapmaktı. Bunu başardıklarına da şüphe yok. 2001'in öncesinde 2001'e benzeyen film bulmak çok zor. 2001 bu açıdan inanılmayacak derecede iddialı bir filmdi... Bilimkurgunun dolaylı yollardan, öykü kalıplarıyla, tanıdık semalarla ve imgelerle sitilize ederek ele aldığı temaları doğrudan izleyicinin karşısına koyuyordu. Buna ek olarak filmin tasarımlarında ve tahminlerinde bilimadamlarından aldığı destek ve Clarke'ın isminin vaat ettikleri, Kubrick'in zarif kamerasının belgeselvari gözlemciliğiyle birleşince, 2001 aynı zamanda geleceğe açılan bir tür göz gibi de görülüyordu.

Şüphesiz 2001 popüler sinemayı derinden etkiledi. Belki Kubrick'in filmi sonrasında tamamen aynı formülle yapılan bir filme rastlamak çok zor. Ama görsel dokusundan ses kullanımına, uzay aracı tasarımlarına kadar birçok konuda bilimkurgunun macerasında önemli bir kilometretaşı oldu (hatta Clarke, gemi ve uzay istasyonu tasarımlarının sadece filmleri değil, gelecekteki uzay aracı tasarımlarının kendilerine

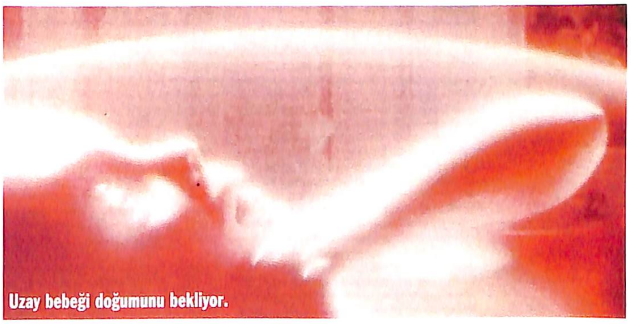
Uzay bebeği doğumunu bekliyor.

Astronotların uzaydaki ağır hareketleri seyircide hipnotik bir etki bırakmıştı.

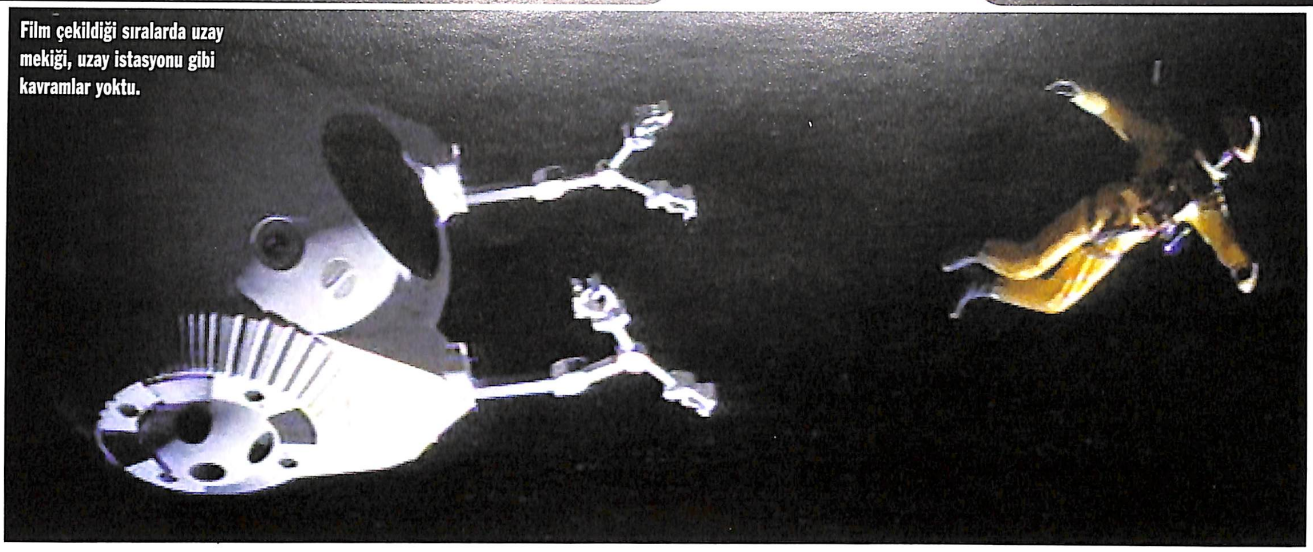
Film çekildiği sıralarda uzay mekiği, uzay istasyonu gibi kavramlar yoktu.

de doğrudan etkisi olmasını beklediklerini söylemişti).
Yakınlarda 2001'in görselliğini ve gözlemciliğini, gerçeklere uygunluk ve ayrıntıcılık saplantılarını birebir takip eden bir film izledik: Brian De Palma'nın "Mission to Mars"ı. Hatta De Palma'nın filmi gerçeğe uygunluğun ötesinde insanın kökeni ve evrim konusunda kendi teorisine (üstelik yine bir "dışarıdan müdahale teorisine) yer vererek 2001'in kulaklarını epey çınlatıyordu. Ancak De Palma'nın filminin temel tasası insanın dış ve iç yolculuğu, evrendeki yerimiz, ya da doğum ve ölüm fikri değil, Mars'a olası bir insanlı yolculuğun tutarlı bir temsili olmaktı ve bu açıdan 2001'inkinden çok farklı hedeflere yöneliyordu.
2001'le doğrudan ilintili ilk filmlerden biri, Dan O'Bannon'ın yazdığı ve John Carpenter'ın yönettiği "Dark Star"dı. Dengesiz gezegenleri bulup imha etmekle görevli hippi astronotların öyküsünü anlatan bu 2001 parodisinde, kafasının dikine gidip insanların hayatını tehlikeye atan bir bilgisayar bile vardı: Bomba20, fırlatılacağı rampada sıkışıp kalmasına rağmen varoluşunun temel amacının patlamak olduğunu ve yolundan hiçbir şekilde döndürülemeceyeceğini belirterek "makinenin varoluşsal sorunları" konusuna bir gönderme bile yapıyordu. Dondurulmuş kaptanın tavsiyesiyle astronotlardan birinin başıbozuk bombayı yola getirmek için onunla fenomenoloji tartışmasına giriştiği son derece komik bir sahnenin ardından Bomba20 varoluş konusuna "ışık olsun!" sözleriyle noktayı koyarak patlıyordu... Ve Kubrick'in yıldızbebeğine

Kubrick özel efektler açısından da son derece yaratıcı bir iş koymuştu ortaya.

nazire, uzayda sörf yapan hippi astoronotun görüntüleriyle film kapanıyordu. 70'lerin 2001'e komik bir atfı olarak görülebilecek "Dark Star"ınsa, Dan O'Bannon'ın yazarları arasında bulunduğu başka bir filme epey etkisi oldu: "Alien".
Ridley Scott'ın başyapıtı "Alien"da mekanik seslerin ve sessizliğin kullanımından geminin bazı bölümlerinin bembeyaz ve steril tasarımına kadar, 2001'in etkisi açıkça görülüyordu. Zaten Scott, ilk başlarda ilgisini çekmeyen bilimkurgu türüne 2001'i ve "Star Wars"u izledikten sonra ilgi duyduğunu kendi de söylemişti. 2001'in aksine tamamen 50'ler bilimkurgu öykülerini model alan bu film, bu tür öykülerde o güne kadar görülmemiş bir anlatım kullanarak bilimkurgudaki kilometre taşları arasında yerini alıyordu.
Günümüzde çekilen bilimkurgu filmlerinin hemen hepsinde, 2001'in doğrudan ele aldığı fikirlerin ve temaların izlerini görebiliyoruz. Hem "Event Horizon" gibi görsel olarak 2001'e epey göndermede bulunan bir filmle, hem de benzer sorulara cevap arayan "Contact" gibi bir filmle karşılaşabiliyoruz. İnsanlığın yolculuğu ve bir benzerimizi bulma özlemi gibi Altın Çağ bilimkurgusunun temeliyle ilgili olan fikirler de hala popülerliğini koruyor. Aynı şekilde, yapay zeka ve "insan eliyle yaratılmış yeni bir tür" fikri de...
Her şeye karşın 2001'in öyküsünde ve temalarında Asimov, Clarke ve Heinlein gibi yazarlarla beslenen Altın Çağ bilimkurgusundan yola çıkan bir film olduğunu (çünkü sonuçta yazarlarından biri Clarke'tı), günümüz bilimkurgusunun ise bu dönemi izleyen "yeni dalga bilimkurgu"dan daha sık beslendiğini belirtmek gerekir. Philip K Dick, Ursula Le Guin, Harlan Ellison ve Kurt Vonnegut gibi yazarlarla bilimkurgunun edebiyat olarak "ciddiye alınmasını" sağlayan bu yeni akım, bilimkurgu terimindeki "bilim"in ağırlığını kırmayı başarmıştı. Öte yandan Clarke gibi çok önemli bir Altın Çağ temsilcisinin kaleminin dokunduğu 2001 gösterime girdiğinde, dönemin bilimkurgu yazarlarından "Bu film Clarke'ın öykülerinden çok, o anlamsız 'Yeni Dalga şeyleri'ne benziyor" demeleri son derece ilgi çekici: Bu değerlendirmeler, Kubrick'in zihinsel olarak yeni doğmakta bu bilimkurgu akımının çizgisine daha yakın olduğunun ve bilimkurgu türünün yolculuğunda önemli bir adım atmaya hazırlandığının ispatı sanki. ■

2001 A SPACE ODYSSEY
Yönetmen:Stanley Kubrick. Senaryo:Stanley Kubrick ve Arthur C. Clarke (Arthur C. Clarke'ın "The Sentinel isimli öyküsünden). Yapımcı: Stanley Kubrick. Görüntü Yönetmeni: Geoffrey Unsworth, John Alcott (Ek çekimler). Kurgu: Ray Lovejoy. Sanat Yönetimi: John Hoesli. Oyuncular: Keir Dullea (Dr. David "Dave" Bowman), Gary Lockwood (Dr. Frank Poole), William Sylvester (Dr. Heywood R. Floyd), Daniel Richter (Ay gözcüsü), Leonard Rossiter (Smyslov), Margaret Tyzack (Elena), Robert Beatty (Dr. Halvorsen), Sean Sullivan (Michaels), Douglas Rain (HAL 9000).

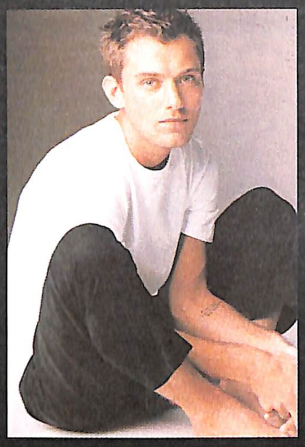

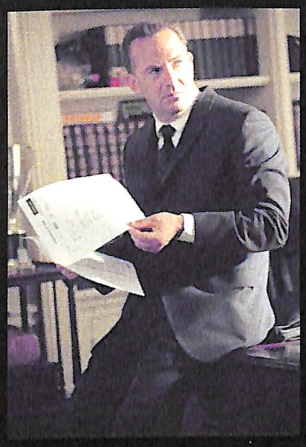

2000

Bir önceki yıl olduğu gibi dudağımızı uçuklatacak başyapıtlar yoktu bu yıl... Ama Angelina Jolie'nin star oluşuna, Russell Crowe'un önlenemeyen yükselişine, Guy Ritchie'nin çıkışına tanıklık ettik. İşte 2000'den geriye kalanlar... Kazananlar, kaybedenler, yeni yönetmenler, aramızdan ayrılanlar, festivaller, ödüller ve en çok iş yapan filmler... **ENGİN ERTAN**

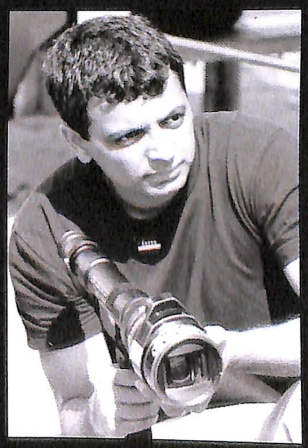

BOX OFFICE

KUZEY AMERİKA *(28 Aralık itibarı ile)*

1. Grinch ($235,119,990)
2. Görevimiz Tehlike 2 ($215,409,889)
3. Gladyatör ($186,610,052)
4. Kusursuz Fırtına ($182,618,434)
5. Zor Baba ($160,103,515)
6. X-Men ($157,299,717)
7. Korkunç Bir Film ($156,997,084)
8. Gizli Gerçek ($155,298,623)
9. Dinozor ($137,737,584)
10. Tatlı Bela-Erin Brockovich ($125,548,685)

İNGİLTERE

(Empire Dergisi Ocak 2001 sayısından alınmıştır)

1. Oyuncak Hikayesi 2 (£43,491,021)
2. Gladyatör (£30,907,687)
3. Tavuklar Firarda (£29,287,361)
4. Amerikan Güzeli (£21,340,511)
5. Küçük Kardeşim-Stuart Little (£17,674,224)
6. Görevimiz Tehlike 2 (£17,291,351)

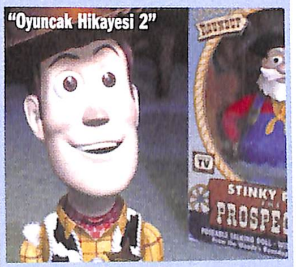

7. X-Men (£14,961,745)
8. Kumsal (£12,332,236)
9. Kapışma (£12,261,759)
10. Billy Elliot (£11,427,308)

FRANSA

(Premiere Dergisi Ocak 2001 sayısından alınmıştır.)

1. Taxi 2 (10,314,637 seyirci)
2. Altıncı His (7,769,843)
3. Gladyatör (4,639,988)
4. Oyuncak Hikayesi 2 (4,509,383)
5. Görevimiz Tehlike 2 (4,085,845)
6. Le Goût des autres (3,759,561)
7. Dünya Yetmez (3,599,609)
8. Korkunç Bir Film (3,421,399)
9. Les Rivières pourpres (3,122,969)
10. Amerikan Güzeli (2,985,549)

kazananlar

Geride bıraktığımız yılın en çok konuşulan isimleri...

Böyle hırsıza can feda

Angelina Jolie günümüz sinemasının en dikkat edilesi isimlerinden birisi olduğunu 2000 yılı içerisinde ciddi bir şekilde kanıtladı. Önceleri belleğimizde güzelliği ve cinsel cazibesi sayesinde yer etmişti. Nasıl etmesin ki? Patlak dudakları, daima anlamlı bakan gözleri, dövmeleri ve giyim tarzı gibi özellikleri alışılmış şirin kızlardan sıkılmış erkeklerin fantezilerine ilaç gibi gelmişti ne de olsa. Ancak Jolie'nin fiziğine tutkun yegane kişiler erkekler değil. Erkeklerin beğendikleri hemcinsleri için yaptıkları "Abi, kız olsam..." tarzı iltifat içerikli muhabbetlerin benzerlerini kadınların Angelina Jolie için yaptığına sık sık şahit olmak mümkün. Hatta bazı kadınların onunla beraber olmayı düşlemek için erkek olmak gibi bir koşul düşündükleri de yok. Özetle Angelina Jolie hem erkek hem de kadınların son dönemde en çekici buldukları isim.

Tabii ki onu önemli kılan yegane unsur güzelliği ve çekiciliği değil. Yazının başında da belirttiğimiz gibi bu sadece başlangıçtı. Oscarlı oyuncu Jon Voight'un kızı, Lee Strasberg Tiyatro Enstitüsü'nde aldığı eğitimin ve tecrübenin meyvelerini yemekte gecikmedi. Oynadığı televizyon filmleri "George Wallace" (1997) ve "Gia" (1998) ile bazı önemli ödüller kazanmıştı zaten. Ancak geçtiğimiz yıl "Girl, Interrupted" ona pek çok oyuncunun hayali olan Oscar ödülünü getirdi.

Bu film bizde hala gösterime girmediği için Jolie'nin sergilediği performansın nasıl olduğunu bilmiyoruz. Önceki filmlerinden izleme imkanı bulduklarımızın pek fikir verici niteliği olmadığı ve yaz sonunda sinemalarımıza gelen "60 Saniye"de de çok fazla gözükmediğini hesaba katarsak ne derece iyi bir oyuncu olduğuna karar vermek zor. Ama kendisine ödül verenlerin bir bildiği vardır herhalde. Zaten kolunun altındaki Oscar ödülüyle oyunculuğuna pek laf ettirmeyeceği ortada. Bir dönem "Hackers"da beraber oynadığı Jonny Lee Miller ile evli olan Angelina Jolie, geride bıraktığımız yılın Mayıs ayında da Billy Bob Thornton ile evlendi. Ama özel hayatı söz konusu olunca; evliliğinden çok erkek kardeşi ile ensest ilişki yaşadığı yolundaki söylenti ile konuşuldu. Her ne kadar ortalık yerde öpüşmekten çekinmeseler de böyle bir ilişkiyi kesinlikle yalanlıyorlar. Onu vakti zamanında "Hackers"da veya Renee Taylor ve Joseph Bologna'nın yönettiği pespaye ötesi "Love Is All There Is"de izleyenler buralara geleceğini tahmin etmezdi herhalde. Hoş daha önce de belirttiğimiz gibi bizim izleme imkanı bulamadığımız televizyon filmi "Gia" bir starı müjdeliyordu belki; ama bu kadarı gerçekten de herkes için sürpriz oldu. Geçtiğimiz yıl içerisinde Jolie'nin kapak olduğu dergilerin, adının geçtiği programların sayısını belirtmek zor. O kendisinden bekleneni değil, canının istediğini yapmayı seven bir şahsiyet. Belki de bir nevi modern dişi James Dean. Çılgınlığın modasının geçmediğinin kanıtı olabilecek Hollywood'un asi ve seksi starı bu yıl karşımıza Lara Croft olarak çıkacak. Aslında daha ne olsun demek de mümkün; ama tahminen Jolie bu yıl başlattığı çıkışını önümüzdeki yıl da sürdürmeye ve insanları kendine hayran bırakmaya devam edecek.

Tutabilene aşkolsun

Kimilerine göre son derece çekici, kimilerine göreyse son derece itici olan Jude Law'un iyi bir oyuncu olduğu konusunda hemen herkes hemfikir. İlk olarak şu anki eşi Sadie Frost ile oynadığı "Shopping"de

(1994, Paul Anderson) dikkat çeken Law, daha sonra rol aldığı "Wilde"da (1997, Brian Gilbert) da Oscar Wilde'ın sevgilisi Bosie rolünde belirli bir kesimin ilgisini toplamıştı. Ancak esas çıkışı "Yetenekli Bay Ripley" ile gerçekleşti. Gayet olumlu eleştiriler alan bu Patricia Highsmith uyarlaması en çok Jude Law'a yaradı. Bu filmle Oscar da dahil olmak üzere, yardımcı erkek oyuncu dalında pek çok ödüle aday gösterildi ve bir BAFTA kazandı. Ayrıca edindiği kadın hayran sayısı da cabası. Bu yıl ise önce Spielberg'in "A.I.: Artificial Intelligence"ında rol alacak. Daha sonra ise yapımcıları arasında, kendisinin de kurucularından olduğu Natural Nylon şirketinin de bulunduğu "Marlowe"da Shakespeare'i canlandıracak (Christopher Marlowe rolünde de Johnny Depp yer alıyor). Son olarak söylenebilecek yegane şey şu ki; Jude Law'u tutabilene aşk olsun.

Güzel ve yetenekli bir mutant

ANNA PAQUIN

Anna Paquin 7 yıl önce "Piyano"da oynadığında henüz 11 yaşındaydı. Şirinliği ve doğal oyunculuğuyla pek çok kişiyi kendisine hayran bırakmıştı. Zaten bu filmle kazandığı En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Oscar'ı da bu durumu doğrulamıştı. Oscar kazanan ikinci en küçük oyuncu olan Yeni Zelandalı Paquin, "Piyano"dan sonra sinemaya 3 yıl ara vermiş. 1996'dan sonra da 9 filmde rol almıştı (Bunların arasında Spielberg'in yönettiği "Amistad", bizde "İç Çamaşırı" adıyla oynayan "A Walk on the Moon" ve ülkemizde geçen yıl gösterime giren 1998 yapımı "Hurly Burly de yer alıyor). Ancak Paquin 2000'in gişe rekortmeni filmlerinden "X-Men"de oynadığı Rouge rolüyle tekrar sağlam bir çıkış yaptı. Paquin geçtiğimiz yıl bizde henüz gösterime girmeyen; ancak ABD'de son derece beğenilen Cameron Crowe'un yönettiği "Almost Famous"da ve Gus Van Sant'in "Finding Forrester"ında da rol aldı. Paquin'in 2000'de yer aldığı işler onun günümüzün en yetenekli ve umut verici genç oyuncuları arasında başı çektiğini bize ispat ediyor.

TÜRKİYE -Yabancı Filmler-

(Haftalık Antrakt Sinema Gazetesi'nden alınmıştır)

1. Altıncı His -UIP- 39 hafta (1,428,659 seyirci)
2. Görevimiz Tehlike 2 -UIP- 25 hafta (791,677)
3. Gladyatör -UIP- 31 hafta (714,980)
4. Yeşil Yol -WB- 34 hafta (622,233)
5. Amerikan Güzeli -UIP- 35 hafta (540,550)
6. Vatansever -WB- 15 hafta (461,371)
7. Charlie'nin Melekleri -WB- 6 hafta (456,549)
8. Gizli Gerçek -Özen Film- 6 hafta (420,636)
9. Tatlı Bela -WB- 29 hafta (417,258)
10. Tarzan -UIP- 21 hafta (411,700)

● *Warner Bros ve Özen Film'in rakamları 5 Ocak 2000/4 Ocak 2001tarihleri arasını kapsamaktadır. UIP'nin rakamları 5 Ocak 2000/28 Aralık 2000 tarihleri arasını kapsamaktadır.*

TÜRKİYE -Yerli Filmler-

(Haftalık Antrakt Sinema Gazetesi'nden alınmıştır)

1. Kahpe Bizans -Özen Film- 37 hafta (2,471,687 seyirci)

2. Güle Güle -WB- 39 hafta (1,273,195)
3. Abuzer Kadayıf -WB- 14 hafta (861,507)
4. Sınır -Ey Prodüksiyon- 21 hafta (249,387)
5. Eylül Fırtınası -UIP- 27 hafta (125,172)
6. Duvar -Özen Film- 10 hafta (119,728)
7. Dar Alanda Kısa Paslaşmalar -Umut Sanat- 4 hafta (100,255)
8. Balalayka -WB- 1 hafta (86,304)
9. Oyunbozan -Özen Film- 9 hafta (81,344)
10. Güneşe Yolculuk -IFR- 21 hafta (73,773)
11. Fasulye -Özen Film- 18 hafta (60,267)
12. Sürü -Özen Film- 22 hafta (43,283)
13. Melekler Evi -WB- 7 hafta (18,365)
14. Yara -Günizi- 10 hafta (6,282)
15. Kara Kentin Çocukları -Orhan Oğuz Filmcilik- 2 hafta (256)

● *Rakamlar 5 Ocak 2000/28 Aralık 2000 tarihleri arasını kapsamaktadır. Warner Bros ve Umut Sanat'ın rakamları 5 Ocak 2000/4 Ocak 2001 tarihleri arasını kapsamaktadır.*

EN İYİLER

(Sinema dergisi yazarlarına göre)

MEHMET AÇAR

1. Hayvanlar, Melekler ve İnsanlar 2. İnsanlık 3. Yeşil Yol 4. Manolya 5. Kapışma 6. Son Durak (Final Destination) 7. Üç Kral 8. Altıncı His 9. Amerikan Güzeli 10. Köstebek YERLİ FİLMLER 1. Dar Alanda Kısa Paslaşmalar 2. Güneşe Yolculuk 3. Melekler Evi

OKAN ARPAÇ

1. Amerikan Güzeli 2. Karanlıkta Dans 3. Annem Hakkında Herşey 4. Manolya 5. Yeşil Yol 6. Gladyatör 7. Erin Brockovich 8. Yaşamın Kıyısında 9. Hücre 10. Yetenekli Bay Ripley YERLİ FİLMLER 1. Güneşe Yolculuk 2. Duvar 3. Güle Güle 4. Eylül Fırtınası 5. Dar Alanda Kısa Paslaşmalar

TAMER BARAN

1. Yaşamın Kıyısında 2. Karanlıkta Dans 3. Görev: Mars 4. Gladyatör 5. Erin Brockovich 6. Sensiz Olmaz (High Fidelity) 7. General 8. Gizli Gerçek 9. Angela'nın Külleri 10. Aydaki Adam

ATİLLA DORSAY

1. Karanlıkta Dans 2. Yaşamın Kıyısında 3. Annem Hakkında Herşey 4. Amerikan Güzeli 5. Manolya 6. Kazanma Hırsı (Any Given Sunday) 7. Uzay Kovboyları 8. Sırlar Oteli 9. Aydaki Adam 10. Yetenekli Bay Ripley YERLİ FİLMLER 1. Dar Alanda Kısa Paslaşmalar 2. Güneşe Yolculuk 3. Balalayka 4. Yara 5. Abuzer Kadayıf

ENGİN ERTAN

1. Köstebek 2. Lock, Stock & Two Smoking Barrels 3. Üç Kral 4. Yaşamın Kıyısında 5. Karanlıkta Dans 6. Manolya 7. Annem Hakkında Herşey 8. Gladyatör 9. Tavuklar Firarda 10. Son Durak YERLİ FİLMLER Dar Alanda Kısa Paslaşmalar, Güneşe Yolculuk

SEVİN OKYAY

Amerikan Güzeli, Manolya, Üç Kral, Lock, Stock & Two Smoking Barrels, Teslimiyet, Buena Vista Social Club, İnsanlık, Sensiz Olmaz, General, Bilinmeyen Kod YERLİ FİLMLER Dar Alanda Kısa Paslaşmalar, Balalayka, Duvar, Güle Güle, Güneşe Yolculuk

UYGAR ŞİRİN

1. Karanlıkta Dans 2. Amerikan Güzeli 3. Yaşamın Kıyısında 4. Yetenekli Bay Ripley 5. Güzel İnsanlar 6. Kutsal Duman 7. Gizli Gerçek 8. Manolya 9. Aç Gözünü 10. Sensiz Olmaz YERLİ FİLM Güle Güle

BURÇİN S. YALÇIN

1. Karanlıkta Dans 2. Felicia'nın Yolculuğu 3. Köstebek 4. Manolya 5. Yaşamın Kıyısında 6. Vegas'ta Korku ve Nefret 7. Hücre 8. Pi 9. Zor Tercih 10. Jeanne d'Arc YERLİ FİLMLER 1. Güneşe Yolculuk 2. Duvar 3. Melekler Evi

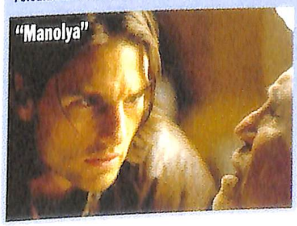
"Manolya"

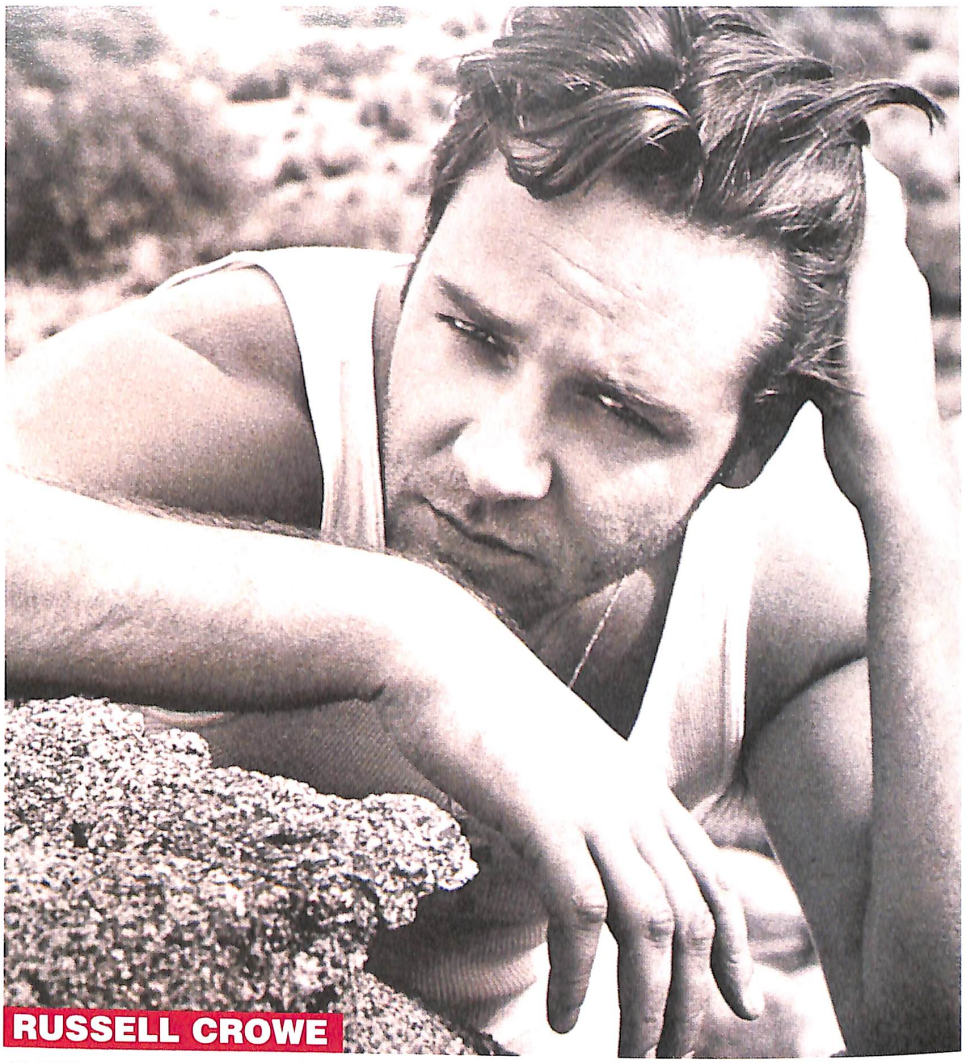

RUSSELL CROWE

Köstebeklikten gladyatörlüğe

"Köstebek"de sergilediği performans 2000 yılında Crowe'a oldukça prim sağlamıştı. Eleştirmen birliklerinden kazandığı pek çok ödülün ardından gelen Altın Küre ve Oscar adaylıkları Crowe'u Hollywood A listesine aday isimlerden birisi haline getirmişti. Ama 2000'in Mayıs ayında kopan "Gladyatör" fırtınası bu beklentiyi gecikmeden yerine getirdi. Russell Crowe'u bir anda geride bıraktığımız yılın yıldız aktörü konumuna sokan Maximus Decimus Meridius rolü, sinema tarihinin en seksi karakterlerinden birisi olarak da hafızalara kazındı. Zeka, güç, dürüstlük, koruyuculuk gibi kavramları birarada bulunduran bu karakter sadece senaryo gereği filmdeki diğer karakterleri değil; filmi izleyenleri de kendine hayran bıraktı. Russell Crowe'un yeteneği ve karizmasıyla iyice unutulmaz kıldığı bu rol onu bu yılın Oscar'larında da oldukça şanslı kılıyor.

Aslında Crowe 90'lı yılların ilk yarısında Avustralya'da rol aldığı pek çok filmle son derece iyi bir oyuncu olduğunu kanıtlamıştı.Bu filmlerden özellikle "Romper Stomper"daki dazlak rolü kolay kolay unutulacak gibi değil. Zaten Crowe'a Hollywood'un kapılarının açılması da Sharon Stone'un bu filmi izlemesinden sonra oldu. Stone kendisinin de yapımcıları arasında yer aldığı "Hızlı ve Ölü"(The Quick and the Dead)de Crowe'un oynaması için ısrar etti. Böylece Sam Raimi'nin "Hızlı ve Ölü"süyle başlayan Hollywood serüveninde Crowe'un ciddi anlamda dikkat çekmesini sağlayan film 1997 yılında rol aldığı "Los Angeles Sırları" oldu. Hoş bu film de iyi bir oyuncu olduğunun yeterli kanıtıydı. Ama kısmet 2000 yılına, "Köstebek" ve "Gladyatör"eymiş. Oyunculuk kariyerinin 10. yılında, 36 yaşındayken yıldız olan Crowe, bu konumu elinden kolay kolay kaçırmayacağa benziyor. Bu yıl "Proof of Life"da, olaylı bir beraberlik yaşadığı Meg Ryan'la beraber izleyeceğimiz oyuncu, Ron Howard'ın yöneteceği "A Beautiful Mind"da da rol alacak. Arada müzik grubu ile yaptığı çalışmaları, tutkunu olduğu çiftlik yaşamını ve motorsiklet gezilerini de ihmal etmez herhalde.

Tipik bir "Amerikan Güzeli"

MENA SUVARI

Her ne kadar Mena Suvari'nin esas çıkış yaptığı filmler 1999 yapımı olsa da, adından daha çok 2000 yılında söz edildi. Popüler gençlik komedisi "Amerikan Pastası" ile dikkat çeken Suvari "Amerikan Güzeli" sayesinde akıllara kazındı. "Amerikan Güzeli"nin gerek Avrupa'da gösterime girmesi, gerekse kazandığı ödüller 2000 yılına denk düştüğünden dolayı geride bıraktığımız yıl onun için son derece iyi geçti. Yavaşça giysisinin önünü aralayınca etrafa güllerin saçılmasıysa sadece Kevin Spacey'nin canlandırdığı Lester Bunham karakterinin değil, filmi izleyen pek çok kişinin hafızasına kazınan bir görüntü oldu. Geçtiğimiz yıl "Loser" isimli gençlik komedisinde oynayan Suvari, bu yıl da "Sugar & Spice" ve "D'Artagnan" isimli filmlerle hayranlarının karşısına çıkacak.

Her rolün adamı

PHILIP SEYMOUR HOFFMAN

33 yaşındaki New Yorklu oyuncu geçtiğimiz yılın çıkış yapan isimlerinden. Hoş bazı sinemaseverler onu "Büyük Lebowski" veya "Boogie Nights" gibi filmlerden zaten tanıyordu. Todd Solondz'un "Happiness"ındaki başarılı performansını "Yetenekli Bay Ripley" ve "Manolya " takip etti. Bu iki filmdeki rolleri ona Amerikan Ulusal Eleştirmenler Birliği'nin En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülünü kazandırdı. Ayrıca Hoffman "Flawless"da da başrolü Robert De Niro ile paylaştı. Bu üç film de 1999 yapımı olmalarına rağmen pek çok yerde gösterimleri 2000 yılı içerisinde yapıldı. Sonuç olarak da Hoffman iyi bir oyuncu olarak yerini sağlamlaştırdı. Ayrıca geride bıraktığımız yıl içerisinde Cameron Crowe'un övgülere boğulan filmi "Almost Famous"da ve David Mamet'in yönettiği "State and Main"de de rol alan Hoffman, başarılı performansları ile önümüzdeki yıllarda da kendisinden ciddi olarak söz ettireceğe benziyor.

FESTİVALLER

CANNES

En İyi Film:"Karanlıkta Dans"
Jüri Büyük Ödülü:"Guizi lai le"
Jüri Ödülü:"Sânger frân andra vâningen" ve "Takhte siah"
En İyi Yönetmen:Edward Yang ("Yi Yi -A One and a Two-")
En İyi Erkek Oyuncu:Tony Leung ("In the Mood for Love")
En İyi Kadın Oyuncu:Björk ("Karanlıkta Dans")
En İyi Senaryo:James Flamberg, John C. Richards ("Nurse Betty")
Büyük Teknik Ödülü:Christopher Doyle, Pin Bing Lee, William Chang ("In the Mood for Love")
Altın Kamera:"Djomeh" ve "Zamani barayé masti asbha"
FIPRESCI Ödülü:"Zamani barayé masti asbha" (Yarışma Dışı) ve "Eureka" (Yarışmadan)

BERLİN

En İyi Film:"Manolya"
En İyi Yönetmen:Milos Forman ("Aydaki Adam")

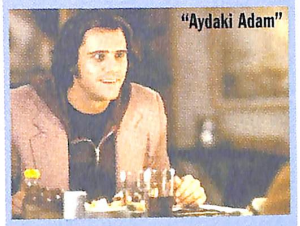

"Aydaki Adam"

En İyi Erkek Oyuncu:Denzel Washington ("Hurricane")
En İyi Kadın Oyuncu:Bibiana Beglau ve Nadja Uhl ("Die Stille nach dem Schuß")
Jüri Büyük Ödülü: "Wo de fu qin mu qin"
Jüri Ödülü:"Sırlar Oteli"
Üstün Sanatsal Başarı Ödülü:"Paradiso - Sieben Tage mit sieben Frauen" filminin oyuncu kadrosu
FIPRESCI Ödülü:"Wo de fu qin mu qin"

VENEDİK

En İyi Film:"Dyareh"
Jüri Büyük Ödülü:"Before Night Falls"
En İyi Erkek Oyuncu:Javier Bardem ("Before Night Falls")
En İyi Kadın Oyuncu:Rose Byrne ("The Goddess of 1967")
Yönetmen Özel Ödülü:Buddhadeb Dasgupta ("Uttara")
En İyi Senaryo:Claudio Fava, Marco Tullio Giordana,

"Before Night Falls"

Monica Zapelli ("I Cento passi")
Senato Altın Madalyası:"La Virgen de los sicarios"
Marcello Mastroianni Genç Oyuncu Ödülü:Megan Moore Boons ("Liam")
Luigi De Laurentiis En İyi İlk Film Ödülü:"La Faute à Voltaire"
FIPRESCI Ödülü:"Dayereh" (En İyi Film), "Thomas est amoureux" (En İyi İlk Film)

İSTANBUL
Uluslararası Yarışma
En İyi Film :"Mayıs Sıkıntısı"

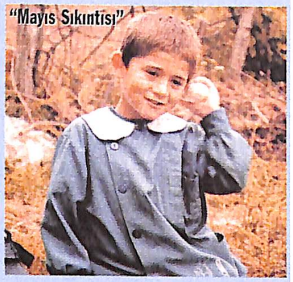
"Mayıs Sıkıntısı"

Jüri Özel Ödülü:"Vanaprastham"
Ulusal Yarışma
En İyi Film :"Mayıs Sıkıntısı"
En İyi Yönetmen:Zeki Demirkubuz ("Üçüncü Sayfa")
En İyi Kadın Oyuncu:Başak Köklükaya ("Üçüncü Sayfa")
En İyi Erkek Oyuncu:Güven Kıraç ("Salkım Hanım'ın Taneleri")
FIPRESCI Ödülü: "Mayıs Sıkıntısı" (Uluslararası Yarışma), "Üçüncü Sayfa" (Ulusal Yarışma)

ANTALYA
En İyi Film:"Güle Güle"
İkinci Film:"Melekler Evi"
Üçüncü Film:"Filler ve Çimen"
En İyi Yönetmen:Derviş Zaim ("Filler ve Çimen")
En İyi Erkek Oyuncu:Talat Bulut ("Melekler Evi")

"Melekler Evi"

En İyi Kadın Oyuncu:Sanem Çelik ("Filler ve Çimen")
En İyi Senaryo:Fatih Altınöz ("Güle Güle")
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu:Şükran Güngör-Eşref Kolçak ("Güle Güle") ve Ali Sürmeli ("Filler ve Çimen")
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu:Nilüfer Aydan ("Renkli - Türkçe")
En İyi Görüntü:Ali Utku ("Melekler Evi")
En İyi Sanat Yönetmeni:Mustafa Ziya Ülkenciler ("Filler ve Çimen")
En İyi Müzik:Cahit Berkay ("Melekler Evi")
En iyi Kurgu:Mustafa Preşeva ("Filler ve Çimen")
Jüri Özel Ödülü: Kutay Özcan ("Eylül Fırtınası")

"Filler ve Çimen"

Travolta'nın "Battlefield Earth"deki görüntüsü geçtiğimiz yıl pek çok kişiyi "güldürdü".

kaybedenler

Geçtiğimiz yıl çıkış yapan oyunculardan bahsettik; ama elbette bir de madalyonun öbür yüzü var. Bir dönemin en çok para getiren yıldızlarından bazıları geçtiğimiz yılı pek de iyi geçirmediler. Kimler mi? Cevabı yazıda...

2000 yılının kaybedenleri düşünüldüğünde aslında önceki yıllardan çok da farklı isimler gelmiyor insanın aklına. Arnold Schwarzenegger, Sylvester Stallone ve Kevin Costner 90'lı yılların ikinci yarısında başlayan düşüşlerine bu yıl da sabit bir hızla devam ettiler. Bu üç ismin de popüler oldukları dönemde kazandıkları prestij göz önünde bulundurulursa piyasadan silinmeleri veya çok ciddi bir hayalkırıklığı yaşamaları zor. Ayrıca ABD dışındaki ülkelerde filmlerine ilgi gösteren belirli bir kitle hâlâ mevcut. Yine de Hollywood'da bu üç ismin filmlerine yatırım yapmaya hevesli yapımcılar olduğunu söylemek zor.

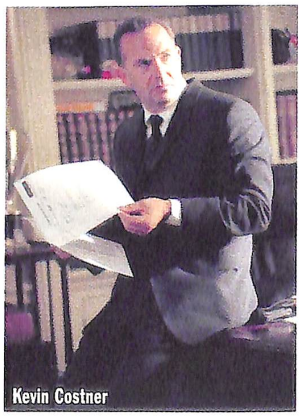
Kevin Costner

Sylvester Stallone'un sık sık belirttiği gibi artık iyi bir oyuncu olarak anılmak istiyor. Ancak bu alandaki son girişimi olan "Yüzleşme" (Get Carter) de ne yazık ki yüzünü güldürmedi. Ne film çok iyi eleştiriler aldı, ne de iyi bir hasılat yaptı. Stallone kendisi ile filmin gösterime girmesinden önce yapılan röportajlarda, "Get Carter"dan son derece memnun olduğunu söylüyor ve bu filmden gerçekten ümitli olduğunu belirtiyordu. Bu yıl ise iki filmde rol alıyor. Bunlardan ilki senaryosunu da kendisinin yazdığı, Renny Harlin'in yönettiği "Driven". İkincisi ise Jim Gillespie'nin ("Geçen Yaz Ne Yaptığını Biliyorum") yönettiği "Eye See You". Bakalım Stallone bu yıl şeytanın bacağını kırabilecek mi?

Schwarzenegger açısından ise durum biraz daha iyi sayılır. En azından Arnold geçen yılki filmi "Altıncı Gün" ile bir önceki başarısızlığı "Şeytanın Günü"nü (End of Days) bir nebze olsun unutturdu. Yine de kendi halinde bir aksiyon olan "Altıncı Gün" Avusturya'lı kas deposunun eski başarılarının çok uzağında kalıyordu. Herşeye rağmen ortada göz ardı edilmemesi

Sylvester Stallone

Arnold "Altıncı Gün"de de aradığını bulamadı.

gereken "Terminator 3" gerçeği var. 2001 yazında gösterime girecek olan film Schwarzenegger'in kariyerinin gidişatında bir değişikliğe yol açmayacak belki; ama yine de beklenen yüksek hasılata ulaşırsa Arnie'nin yüzünü güldürüp durumunu biraz düzeltebilir.

Kevin Costner bu üçlüde durumu en kötü olanlardan. 90'ların başında adı Oscarlarla anılan Costner son 4-5 yıldır Altın Ahududu ödüllerine kazık çakmış durumda. Bizde 2000'de gösterime giren 1999 yapımı "Aşk Oyunu " (For Love of the Game) ona bir En Kötü Erkek Oyuncu adaylığı daha getirdi. Ayrıca 2000 yılı Altın Ahududularında Yüzyılın En Kötü Erkek Oyuncusu ödülüne de aday gösterildi. Son filmi "Thirteen Days"in durumu ise ABD'de şu ana kadar çok da kötü değil. Bu yıl ise "3000 Miles to Graceland" ve "Dragonfly"da göz önüne çıkacak.

Oyunculuğu ile artık pek ilgi göremeyen Costner'ın pek fazla kadın hayranı da kalmadığı düşünülürse durumu gerçekten çok parlak değil. Aslına bakılırsa Kevin Costner'a gelinceye kadar Hollywood'da bulunduğu yeri haketmeyen ve uğraşılacak çok kişi var; ama Costner'a karşı yürütülen çalışmaların yoğunluğu göz önünde bulundurulursa işi gerçekten çok zor.

2000 yılının bir diğer kaybedeni ise hiç kuşkusuz John Travolta. Üyesi olduğu Scientology tarikatının kurucusu olan, ünlü bilim-kurgu yazarı L. Ron Hubard'ın aynı isimli romanından uyarlanan "Battlefield Earth"e Travolta yapımcı olarak da katkıda bulunmuştu. Gişede iki seksen yatması bir yana son derece kötü eleştiriler alan, hatta aşağılamaya varan esprilere yol açan film 2000 yılının kötü film alanındaki fenomeni haline geldi adeta. Tüm bu özellikleriyle "Battlefield Earth" bu yıl verilecek Altın Ahududu ödülleri için favori olarak gösteriliyor. Bizde henüz gösterime girmediği için bu kadar da kötü mü bilemeyeceğiz; ama yine de Travolta'nın Hollywood'daki statüsünün bu filmden yara almamasını ve onu tekrar iyi filmlerde görmeyi ümit ediyoruz.

kaybettiklerimiz

Yıl değerlendirmesi yaparken mutlaka işin en keyifsiz kısmı o yıl içerisinde kaybettiğimiz sinema dünyasından isimleri hatırlamak oluyor. Ne yazık ki 2000 yılı içerisinde de kaybettiğimiz, sinema alanında emeği geçen pek çok isim var. Bunlardan bazılarını hatırlamak gerekirse: 79 yaşında hayata veda eden ünlü oyuncu Walter Matthau, "Kwai Köprüsü" ile Oscar kazanmış Alec Guinness, İngiltere'nin tiyatro kökenli oyuncuları arasında önemli bir yere sahip olan John Gielgud, "Straight Story" ile geçtiğimiz yıl 80 yaşında yeniden bir çıkış yapan Richard Fransworth, 50'li ve 60'lı yılların Herkül'ü Steeve Reeves, özellikle "Ve Tanrı Kadını Yarattı" ile hatırlanan yönetmen Roger Vadim, bir diğer Fransız yönetmen olan Claude Sautet, "Godzilla" serisindeki bazı "enteresan" örneklerin yönetmeni Jun Fukuda, ünlü İtalyan oyuncu Vittorio Gassman, en son "Manolya"da Tom Cruise'un babası rolünde izlediğimiz Jason Robards, Ernest filmleriyle tanınan Jim Varney, "Samson ve Delilah" ile akıllarda yer eden Hedy Lamarr, babası kadar ünlü olmasa da 20'li ve 30'lu yıllarda pek çok filmde oynamış olan Douglas Fairbanks Jr., "Kids" filmiyle kısmi bir ün kazanan ve intihar ederek hayatına son veren Justin Pierce, 1947 yılında "The Farmer's Daughter" ile bir Oscar kazanmış olan Loretta Young, silikonlu göğüsleriyle ün kazanmış olan porno oyuncusu Lolo Ferrari'nin adı anılabilir.

Walter Matthau

2000 yılı içerisinde Türk sineması da kendisine emek veren sanatçılardan bazılarını kaybetti. Kemal Sunal, Selim Naşit Özcan, Hayati Hamzaoğlu, Nejat Saydam, Güzin Özipek, Alim Şerif Onaran ve Eser Zorlu geçtiğimiz yıl içerisinde yaşama veda eden Türk sinema sanatçılarıydı.

ÖDÜLLER

"Amerikan Güzeli"

OSCAR

En İyi Film:"Amerikan Güzeli"
En İyi Yönetmen:Sam Mendes ("Amerikan Güzeli")
En İyi Erkek Oyuncu:Kevin Spacey ("Amerikan Güzeli")
En İyi Kadın Oyuncu:Hilary Swank ("Erkekler Ağlamaz")
En İyi Özgün Senaryo:Alan Ball ("Amerikan Güzeli")
En İyi Uyarlama Senaryo:John Irving ("Tanrının Eseri, Şeytanın Parçası" -The Cider House Rules-)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu:Michael Caine ("Tanrının Eseri, Şeytanın Parçası" -The Cider House Rules-)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu:Angelina Jolie ("Girl, Interrupted")
Yabancı Dilde En İyi Film:"Annem Hakkında Herşey"
En İyi Görüntü Yönetimi:Conrad L. Hall ("Amerikan Güzeli")
En İyi Sanat Yönetimi:Rick Heinrichs, Peter Young ("Hayalet Süvari")
En İyi Kostüm Tasarımı:Lindy Hemming ("Topsy-Turvy")
En İyi Ses:John T. Reitz, Gregg Rudloff, David E. Campbell, David Lee ("Matrix")
En İyi Kurgu:Zach Staenberg ("Matrix")
En İyi Ses Efekti Kurgusu:Dane A. Davis ("Matrix")
En İyi Görsel Efektler:John Gaeta, Janek Sirrs, Steve Courtley, Jon Thum ("Matrix")
En İyi Makyaj:Christine Brundell, Trefor Proud ("Topsy-Turvy")
En İyi Şarkı:"You'll Be in My Heart" (Phil Collins/"Tarzan")
En İyi Özgün Müzik:John Corigliano ("Le Violon rouge")

ALTIN KÜRE

En İyi Film (Drama):"Amerikan Güzeli"
En İyi Film (Komedi/Müzikal):"Oyuncak Hikayesi 2"
En İyi Yönetmen:Sam Mendes ("Amerikan Güzeli")
En İyi Erkek Oyuncu (Drama):Denzel Washington ("Hurricane")
En İyi Kadın Oyuncu (Drama):Hilary Swank ("Erkekler Ağlamaz")
En İyi Erkek Oyuncu (Komedi/Müzikal):Jim Carrey ("Aydaki Adam")
En İyi Kadın Oyuncu (Komedi/Müzikal):Janet McTeer ("Tumbleweeds")
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu:Tom Cruise ("Manolya")
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu:Angelina Jolie ("Girl, Interrupted")
En İyi Senaryo: Alan Ball ("Amerikan Güzeli")
Yabancı Dilde En İyi Film:"Annem Hakkında Herşey"
En İyi Şarkı:"You'll Be in My Heart" (Phil Collins/"Tarzan")
En İyi Özgün Müzik:Ennio Morricone ("1900 Efsanesi")

NOTLAR

DÜNYA

● İran sineması Kiarostami'nin Cannes'da kazandığı Altın Palmiye (1997, "Kirazın Tadı") sonrasında tüm dünyada büyük dikkat çekmişti. İran filmleri geçtiğimiz yıl içerisinde de Avrupa'daki festivallerde kazandıkları ödüllerle çıkışlarına devam ettiler.

● Dogme 95 manifestosu doğrultusunda çekilen filmler geçen yıl da devam etti. Bu arada akımın fikir babası Lars von Trier de "Karanlıkta Dans" ile en sonunda Cannes'da Altın Palmiye kazanarak muradına erdi. Filmin Björk'ün oyunculuğu ve yaptığı müziklerle bu yılın Altın Küre ve Oscar ödüllerinde de ses getirmesi muhtemel.

● Teen-Slasher filmleri kolay yoldan para kazanmanın örneği olarak genelde yaratıcılıktan uzak ve zayıf örneklerle karşımıza geldiler. Filmler için yaptığı müzik ve kurgu çalışmalarıyla tanınan ("Olağan Şüpheliler") John Ottman'ın ilk yönetmenlik denemesi "Gerçek Efsaneler 2" bu duruma sağlam bir örnek teşkil ediyordu. Çığlık serisinin üçüncü bölümü içerdiği kimi hoş anlara rağmen ilk iki filmin yanında zayıf kalıyor; ancak yine de türün kötü örneklerinin arasından rahatlıkla

"Son Durak"

sıyrılıyordu. Teen-Slasher'ların parodisini yapmaya soyunan "Korkunç Bir Film" çok iyi gişe yapsa da, genelde hafızalarda kötü bir film olarak yer ediniyordu. Avustralya yapımı "Haykırış" (Cut) yine türün iyice bir örneği olarak dikkat çekiyor, James Wong'un "Son Durak"ı ise tüm adını saydığımız filmleri geride bırakarak, belki de "Çığlık"dan bu yana bu türde üretilen en zeki ve orjinal film olarak belleğimize kazınıyordu.

● Geçtiğimiz yıl yeniden çevirimlerin sayısı da dikkat çekici düzeydeydi. Bunların arasında "Şaşkın" (Bedazzled), "Yüzleşme", "60 Saniye", "Korkusuz" sayılabilir. "Şaşkın"ı henüz izlemedik ama adı geçen diğer tüm filmlerin son derece zayıf olması bir diğer ilginç unsurdu.

● 2000'de bir önceki yıl olduğu gibi gişe başarısı ve eleştirel başarıyı birarada yakalayan filmlerin sayısı fazla değildi. Yine de "Gladyatör", "Tavuklar Firarda", "Erin Brockovich" ve Avrupa genelinde 2000'de gösterime giren "Amerikan Güzeli" hem gişede başarılı oldular, hem de eleştirmenler nezdinde...

● "Korkunç Bir Film" düşük bir bütçeyle çekilip, yüksek bir başarıya ulaşan bir film olarak siyahi sinemanın bu yılki zaferi oldu. Ayrıca Martin Lawrence'ın oynadığı "Vay Anam Vay" (Big Momma's House), "Çatlak Profesör 2" ve "Korkusuz" yapımcıların yüzünü güldüren diğer siyahi sinema örnekleriydi.

● Bizde henüz gösterime girmeyen "American Psycho", "Almost Famous", "The Virgin Suicides", "Wonder Boys", "Billy Elliot", "Memento", "The Contender", "Time Code" ve yılın sonuna yetişen "Traffic", "Shadow of a Vampire", Ang Lee'nin "Wo

yönetmenler

Her ne kadar kesat bir yıl olsa da 2000 içerisinde çıkış yapan ve dikkatleri gelecekte çekecekleri filmler üzerine toplayan yönetmenler de oldu. İşte size bu isimlerden beş tanesi...

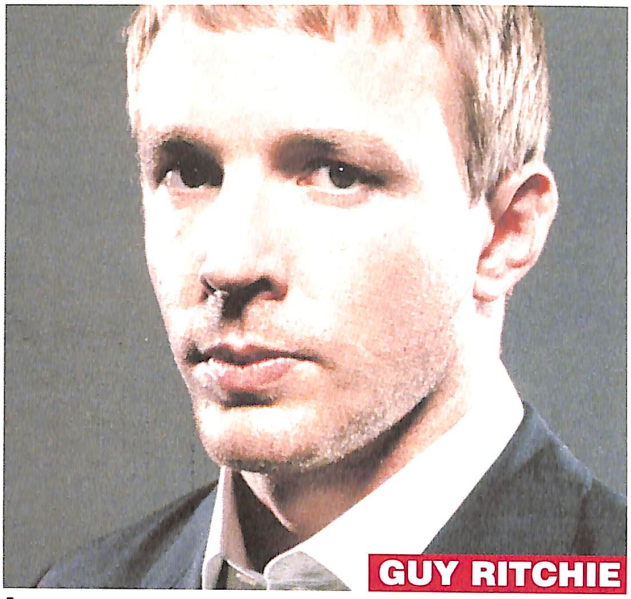
GUY RITCHIE

İngiliz sinemasının son kurtarıcısı

1998 yılında çektiği "Lock, Stock & Two Smoking Barrels"ın ardından bir anda İngiltere'nin en ümit veren yönetmenleri arasına giren Guy Ritchie, bu yıl yönettiği "Kapışma" (Snatch) sayesinde yerini iyice sağlamlaştırdı. Bizde her iki filmin de 2000 yılı içerisinde gösterime girdiği düşünülürse Ritchie bu listede yer almayı fazlasıyla hakediyor. Son yıllarda sayısı son derece artan reklam ve klip dünyasından gelen yönetmenler arasında kendisine rahatlıkla ayrıcalıklı bir yer edindi. Sık sık başvurduğu klip estetiğini kullanmadaki başarısı, genelde pastel renkler ve karanlık tonlardan yana tercihini kullandığı görsel tarzı ve çalıştığı işini bilir kurgucular her iki filmi de görsel açıdan son derece çekici hale getiriyordu. Ama Guy Ritchie'nin filmlerini çekici kılan yegane unsur vaadettikleri görsel keyif değil. Karakter yaratmak, diyalog yazmak ve olayları karıştırarak durum komedisi ortaya çıkartmak konusundaki yeteneği filmlerini izleyenlerin gülmekten gözlerinden yaş gelmesine ve karın kaslarına ağrı girmesine neden oluyor. Yani Ritchie iyi bir yönetmen olmanın yanında iyi bir senaryo yazarı olma özelliğini de barındırıyor.

Ritchie'ye 2000 yılı içinde ün kazandıran bir diğer olay ise Madonna ile olan beraberliği oldu. Önce bir çocuk sahibi olan, daha sonra da evlenen çift magazin basının gündemini uzun süre meşgul edince; "Madonna'nın İngiliz yönetmen sevgilisi"ni de herkes görmüş ve duymuş oldu. Ritchie'nin bir sonraki projesi henüz kesinleşmedi ama İkinci Dünya Savaşı hakkında bir film, bir porno ve son olarak da Madonna'nın başrolde oynayacağı bir gangster filmi kulaktan kulağa dolaşan söylentiler arasında.

Farklı bir aksiyon yönetmeni

Aslında "Üç Kral" İstanbul Film Festivali ile aynı dönemde gösterime çıktığı için hakettiği ilgiyi göremedi demek yerinde olur. Ancak "Üç Kral"ı görenler filmin yoğun eğlence potansiyeli yanında Körfez Savaşı gibi Amerikan yakın tarihindeki bir unsura eleştirel yaklaşımını ve politik tavrını da gözden kaçırmadılar. Filmin bir diğer dikkat çekici yönü ise David O. Russell'ın yönetmenlik çalışmasıydı. Biçimsel bir tavırla aksiyon ve savaş filmlerine yeni bir soluk getirmeye çalışan Russell bunu büyük ölçüde başarıyordu. Gerek müzik kullanımı, gerekse kısa planların seri bir kurguyla biraraya getirilmesi sonucunda ortaya çıkan sahneler insana video-klip estetiğinin düzeyli bir örneğini sunuyordu. Ancak yeri gelince bu sahnelerin yerini kusursuz deyiminin yaraşacağı aksiyon ve savaş sahneleri alıyordu. Ayrıca laboratuvarda gerçekleştirilmiş özel bir banyo tekniği sonucunda elde edilen renkler, izleyiciyi de alıp çölün ortasına taşıyıveriyordu. Kurşunun insan vücudundan geçişini gösteren zekice sahneler ve neredeyse aralıksız gelen espriler de cabası (David O. Russell aynı zamanda filmin senaryo yazarları arasında da bulunuyordu). "Üç Kral" ve David O. Russell eleştirmen

DAVID O. RUSSELL

birliklerinden gördükleri ilgiyi ne yazık ki Oscarlarda göremediler. Yerini doldurur mu bilinmez; ama bizce 2000 yılının en iyi filmlerinden olan "Üç Kral"ın son derece yetenekli yönetmeni çıkış yapan yönetmenler listemizde de rahatlıkla yer alıyor.

Hollywood'da bir Hintli

1999 sonunda Amerikalı, 2000 başında ise Avrupalı izleyicilerin beğenisini kazanan ve zihnini teslim alan "Altıncı His"in yaratıcısı olan bu genç Hintli yönetmen bir anda sinema dünyasındaki tüm dikkatleri üzerine topladı. Esas adı Manoj Nelliyattu Shyamalan olan yönetmen şimdi de son filmi "Unbreakable" ile gündemde. "Altıncı His" sözkonusu olduğunda belki çoğunluk sondaki sürprize tav oldu. Ancak filmde Shyamalan'ın zekasını ve yeteneğini belli ettiği yegane nokta bu sürpriz değildi. "Altıncı His" sayesinde hem yönetmen hem de senarist olarak kendini ispat ettiği gibi; her iki dalda da Oscara aday olması yılın en iyi çıkış yapan yönetmenleri arasında adının anılmasını zorunlu kıldı. "Unbreakable"a gelince; "Altıncı His" kadar olmasa da olumlu eleştiriler topladı ve tahminimizce Shyamalan kendisinden umutlu olanları yüz üstü bırakmadı.

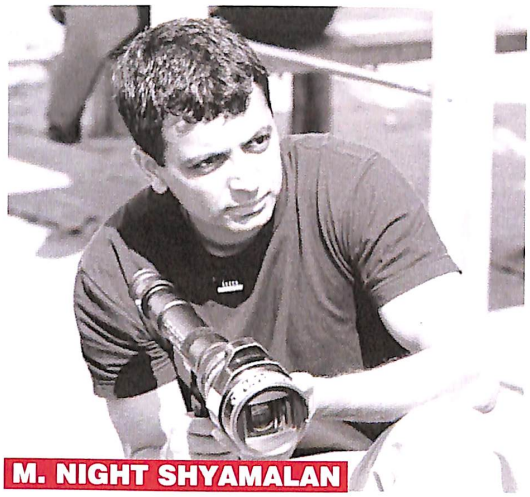
M. NIGHT SHYAMALAN

Bağımsız sinemadan Hollywood'a

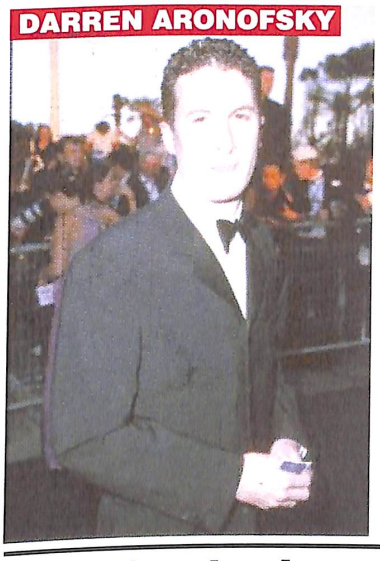
DARREN ARONOFSKY

Aronofsky'nin ilk kez dikkat çektiği "Pi" bizde iki yıllık bir gecikmeyle geçtiğimiz yıl gösterime girdi. Yoğun şekilde David Lynch'in "Eraserhead"i ve kült bir deneysel sinema örneği olan "Tetsuo"dan etkilenmiş olan bu yapım sayesinde kendisini biraz geç tanıyıp sevdik. Ancak kendisi 2000 yılında ABD'de inanılmaz bir çıkış yapıp ciddi fanatikler edindi. Geçtiğimiz yıl tamamladığı ve ABD'de gösterime giren ikinci filmi "Requiem for a Dream" son derece iyi eleştiriler topladı. "Pi" ile kazandığı hayranlarının sayısını dikkat çekecek şekilde arttıran Aronofsky bununla yetinmeyip bu yıl çekilecek bir büyük prodüksiyonun yönetmenlik görevine de geldi. Bahsettiğimiz yeni Batman filmi "Batman:Year One". Açıkçası aldığı eleştirilere bakılırsa "Pi"yi beğenenler "Requiem for a Dream"e de hayran kalacak. Ayrıca son iki Batman filminin başarısızlığından sonra, Aronofsky'nin serinin belini oldukça doğrultacağını ve yepyeni bir soluk getireceğini tahmin etmek hiç de zor değil.

Teen-Slasher'a yeni bir soluk

"Son Durak" yılın en hoş sürprizlerinden birisiydi. Giderek tekdüzeleşmeye başlayan teen-slasher türüne yeni bir soluk getiren film zekice fikri ve James Wong'un yönetimiyle dikkat çekmişti. Daha önce, bizde "Gizli Dosyalar" adıyla gösterilen "X-Files" dizisinde yapımcı ve yönetmen olarak çalışan Wong'un bu filmdeki başarısı kendisini en umut veren yönetmenler arasına soktu. Filmde özellikle uçak kazası sahnesi, kaza anına kadar çok ufak detaylarla zenginleştirilen gerilimi ve gittikçe yükselen temposuyla kusursuz nitelemesini hakediyordu. Aynı şeyi bayan öğretmenin öldüğü sahne için söylemek de mümkün. Bu sahnede de evdeki her bir objenin gerilim unsuru olarak kullanılışı zeka ve yetenek konusunda ciddi bir güç gösterisiydi. Sonuç olarak "Son Durak"ı izlemiş olan hemen hemen tüm sinemaseverler James Wong'un bir sonrakini filmini sabırsızlıkla bekliyorlar.

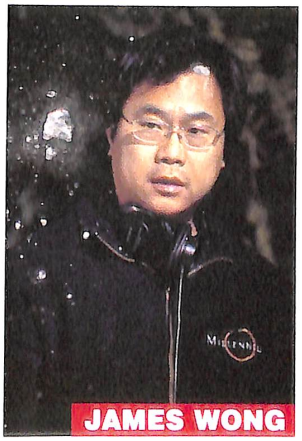
JAMES WONG

"Hayalet Süvari"

hu zang long"u (Çömelen Kaplan, Saklı Ejderha), "Quills", "Cast Away", "You Can Count on Me" geride bıraktığımız yılın yurtdışında beğenilen filmleri oldular. Tabii yangından mal kaçırır gibi aniden 2001 Ocak ayı başında gösterime sokulan Coen kardeşlerin "Nerdesin, Be Birader?"ini (O Brother, Where Art Thou?) ve geçtiğimiz yıl çok ses getiren 1999 yapımı "Being John Malkovich"i de unutmayalım.

● Dergimiz yazarlarının ilk 10 listelerinde bulunmayan diğer önemli filmler de şöyle sıralanabilir: "Hayalet Süvari" (Sleepy Hollow), "Stigmata", "Erkekler Ağlamaz", "Kusursuz Fırtına", "Görevimiz Tehlike 2", "Oyuncak Hikayesi 2", "X-Men", "U-571", "Frekans", "Aşkın Sırları" (Snow Falling on Cedars), "Cinsel Masumiyetin Kayboluşu", "Geyik Muhabbeti" (Road Trip), "Dokuzuncu Kapı" ve "Köprüdeki Kız".

"Stigmata"

TÜRKİYE

● "Mayıs Sıkıntısı" ve "Kaç Para Kaç" 2000 yılı içerisinde de övgü ve ödül toplamayı sürdürdüler. Her iki film de Türkiye'yi birçok festivalde temsil ettiler.

● "Kahpe Bizans" kısa sürede sinema salonlarına rekor sayıda izleyici çekerek yapımcıları sevindirdi. Ayrıca "Güle Güle" ve "Abuzer Kadayıf" da oldukça iyi seyirci sayılarına ulaştılar.

● Hayatımıza iyice nüfuz eden mafya devlet ilişkisi bu yıl Türk sinemasına da yansıdı. Geçtiğimiz yıl içerisinde çekilen Türk filmlerinden üçü ("Oyunbozan", "Melekler Evi" ve bu yılın başlarında gösterime giren "Filler ve Çimen") bu konuyu irdeliyordu.

● "Yol"un bir önceki yıl gösterime girmesinin ardından Yılmaz Güney'in filmlerini izleyici ile buluşturma yönündeki girişimler geçtiğimiz yıl da devam etti. Zeki Ökten'in yönettiği ve Güney'in senaryosunu yazdığı "Sürü" tekrar gösterime girerken, Güney'in son filmi olan "Duvar" da çeviriminden 17 yıl sonra kendi ülkesinde ilk kez ticari gösterime girdi.

"Duvar"

"Öyküleme" denen sihir

Öyküleme aracılığıyla yapıtınızı derinleştirir, kişiselleştirir, ona değişik bir lezzet, bir şiir, hatta sihir katabilirsiniz. Her öykü, öyküleme tekniğiyle birlikte anlatılır... İçerik kadar biçim de önemli olduğu içindir ki çocuklar aynı masalı tekrar tekrar dinleyebilirler. **TAMER BARAN**

Bir yazarın kişiselliği, üslubu, yaygın deyimle söylersek "dünyası", yazmayı seçtiği öyküler kadar hikayelerini işleyiş biçiminden de belli olur. Bir başka deyişle "öyküleme" tekniklerini kullanışından...

Çünkü öyküleme, hem senaryo yazımının ana unsurlarından biridir, hem de yazara sonsuz olanaklar veren bir yan öğe. Hem şölen sofrasındaki ana yemeklerden biridir, hem de benzersiz lezzeti hayranlık uyandıran bir sos...

YİNELEMELİ GAG

Polisiye filmlerdeki öykü kurgusunun "Katil kim?" sorusuna odaklanması, işin besleyici tarafına bir örnek. Sos kısmına gelince: Örneğin "yinelemeli gag" denen bir öyküleme tekniği vardır ki, tadına gerçekten doyum olmaz. Bir sahnenin benzer biçimde birkaç kez yinelenmesinin ardından, son kullanımda bir öğenin değiştirilerek espri yapılması demek olan "yinelemeli gag"in en zarif örneklerinden birine Frank Capra'nın "It Happened One Night-Bir Gecede Oldu" filminde rastlarız. Filmde yeni tanışan Claudette Colbert ve Clark Gable'ın iki kez aynı odada kalmaları gerekir. Odanın ortasına bir perde gerer ve örtüyü Kutsal Duvar'a benzeterek espriler yaparlar. Üçüncü defasında evlenmişlerdir, fakat balayı odalarının ortasında yine perde vardır. Gable borazan çalarak örtüyü indirir.

İkinci örneğimiz yine Sergio Leone'den: "The Good, The Bad and the Ugly-İyi, Kötü, Çirkin"de Clint Eastwood, aranan bir şahsı değişik kasabalarda şeriflere teslim edip ödül parasını almakta, adam asılacakken ipi tüfekle vurarak ortağını kurtarmaktadır. Sonuncu seferinde -kendi ensesine bir silah dayandığından- ateş edemez, adam ölür.

"Yinelemeli gag" ilginç bir tekniktir, öyle ki tümüyle bu teknik üzerine kurulu bir film bile yapılmıştır. "Groundhog Day-Bugün Aslında Dündü"de Bill Murray hep aynı günü yaşayan bir talihsizi oynamaktadır. Durumu anladığında umutsuzca hoşlandığı Andie McDowell'ı elde etmek için yinelenmelerden yararlanmaya başlar.

"Bir Gecede Oldu"

Yinelemenin ille de espri içermesi, yani seyirciyi güldürmesi gerekmez, son tekrardaki beklenmedik değişiklik ile filme bir hoşluk katması beklenir. "Autumn in New York-New York'ta Bir Sonbahar"da iki kez Winona Ryder'ın, üçüncüsünde ise Richard Gere'in Emily Dickinson'dan şiir okumaları gibi...

Bu örnekteki gibi bazı diyalogların tekrarlanmasına ise pekçok filmde rastlıyoruz: İşte yakın dönemden birkaç örnek: "Pulp Fiction-Ucuz Roman"da Samuel Jackson'ın adam öldürmeden önce İncil'den bir bölümü yüksek sesle okuması, "Ghost-Hayalet" ve "Indecent Proposal-Ahlaksız Teklif"teki aşk diyalogları, ya da örneğin "Speed-Hız Tuzağı"nda Dennis Hopper'ın test soruları... Yine yakın dönem filmlerinden "French Kiss-Fransız Öpücüğü"nde Meg Ryan'ın, Paris'te çeşitli maceralar yaşarken çok istediği halde bir türlü Eyfel Kulesi'ni görememesi de şık bir "yineleme"dir.

ANLATICI KULLANIMI

Yerli yerinde kullanıldığında harikalar yaratan bir diğer öyküleme tekniği ise "anlatıcı" kullanımıdır.

Sinemada aslolan öyküyü görüntülerle anlatmaktır, görüntünün yetmediği yerde diyaloglara baş vurulur. Dolayısıyla dış ya da iç ses kullanılması normalde tavsiye edilmez. Fakat örneğin Martin Scorsese anlatıcıyı, üstelik yoğun kullanmaktan hoşlanır. "Casino" Robert de Niro'nun dış sesiyle açılır, birkaç dakika geçmeden Joe Pesci de anlatmaya başlar. Hatta filmin bir sahnesinde üçüncü bir kişinin daha dış sesini duyarız. "Good Fellas-Sıkı Dostlar" ve "Age of Innocence-Masumiyet Yaşı" da yoğun dış sesle bezelidir.

Aslında Scorsese sadece anlatıcı kullanmayı değil, genel olarak tüm öyküleme teknikleriyle yakın ilişki içinde olmayı seven bir yönetmen. Moda akımlara rağbet etmiyor ve kendi anlatım biçimlerini kullanmaktan hoşlanıyor. Şablonlara yaslanan filmler yapmadığı için de öyküleme tekniklerini çok önemsiyor ve bolca kullanıyor. Anlatıcı tekniği ise atmosfer kurmakta ve karakterlerini derinleştirmekte çok

yararlandığı bir teknik. Dış ses kullanmasa "Casino"da kumarhanedeki karmaşık ilişkileri böyle ayrıntılı aktaramaz, "Masumiyet Yaşı"ndaki karakterleri günümüz seyircisine bu derinlikle tanıtamazdı.

Usta yönetmenlerin, kuşkusuz kişilikleri ve film yapma amaçlarıyla uyumlu bu tür tercihleri vardır. Bu seçimleriyle oluşturdukları dünyanın kendine özgülüğü ve istikrarı kimi ustaların "auteur" diye anılmalarının nedenleri arasında önde gelir. Kimi yaratıcılar öyküleme tekniklerini bolca kullanmaktan hoşlanırken kimileri de sahnenin özüne odaklanır, biçimden çok içerikle ilgilenirler. Çoğu sinemacı yeri geldiğinde geriye dönüş ya da düş sahnesi kullanmaktan yana olurken, Stanley Kubrick "Eyes Wide Shut-Gözü Tamamen Kapalı"da Nicole Kidman'a düşünü anlattırmayı ve uzun sahne boyunca Kidman ve Cruise'un yüzlerine odaklanmayı yeğler. Kuşkusuz bunda, alacağı üst düzey oyunculukla birlikte sahnenin en üst düzeyde etkileyici olacağını bilmesinin rahatlığı da vardır. Aynı filmde, Cruise'un kıskançlığını vermek için giderek genişleyen erotik bir hayal kullanmasının nedeni ise bunun en pratik yol olmasıdır. Çünkü Kubrick sinemasının katı kuralları yoktur, kamera hareketi, çarpıcı kurgu gibi yönetmenlik araçlarını ya da öyküleme teknikleri gibi senaristlik araçlarını etkiyi çoğaltacağına inanmadıkça kullanmaz, "az daha çoktur" biçiminde özetlenebilecek bir üslubu vardır.

Giderek genişleyerek yinelenen sahnelerin kullanılması da yaygın bir başka öyküleme tekniğidir. Alan Parker "Angel Heart-Şeytan Çıkmazı"nda Mickey Rourke'un anımsamakta zorlandığı bir geceye ait görüntülerin bazılarını film boyunca çeşitli defalar kullanır, seyircinin merakını epey tahrik ettikten sonra sahneyi tamamlar, o gecenin esrarını aydınlatır. Aynı yöntemi Leone de "Once Upon A Time in the West-Batıda Kan Var"da kullanır: Charles Bronson'ın ağabeyinin öldüğü sahne filmin sonuna yakın tamamlanır. "Salkım Hanımın Tanelerinde" de Hülya Avşar ve Kamuran Usluer'in geçmişlerinde önemli etkisi bulunan bir yan hikayenin aktarılmasında aynı yöntemden yararlanılmıştı.

Kieslowski "Trois Couleurs: Blanc-Üç Renk: Beyaz"da baş karakterinin ayrıldığı eşine duyduğu özlemi, her defasında bir büstü ve slow motion uçan bir güvercini göstererek vurgular. Bu yinelemelerde sonradan açığa çıkacak bir giz yoktur, ama şiir vardır. Anımsarsanız aynı yöntemden Terry Gilliam "The Fisher King-Balıkçı Kral"da, Emir Kusturica ise "Arizona Dream-Arizona Rüyası"nda yararlanmışlardı.

Bazı görüntülerin bekletilmesi de öyküleme

"Newyork'ta Bir Sonbahar"

"Groundhog Day"

"Sıkı Dostlar"

teknikleriyle ilgilidir. Peter Weir'ın filmi "Fearless-Korkusuz", bir uçak kazasının hemen ardından başlar, filmde baş karakter Max Klein'ın kazadan kurtulmasından sonra yaşamının nasıl değiştiğini izleriz, yani tüm film o kazayla ilintilidir ama kaza uzun süre gösterilmez, olanca görkemiyle finalin hemen öncesinde arz-ı endam eder.

Bazen de sinemacılar belli bir şeyi hiç göstermeden aktarmayı yeğlerler. "Reservoir Dogs-Rezervuar Köpekleri", bir soygunun öncesi ve sonrasını anlatır. Soyguncular hangarda bir iç hesaplaşma yaşarlarken araya giren geriye dönüş sahneleri ya soygunun çok öncesine aittir ya da hemen sonrasına, ama hiçbiri soygun anını göstermez.

Tüm bu örneklerde görülen o ki öyküleme, senaryo yazarının elindeki en önemli silahlardan biridir. Varsayalım ki senaryonuzun başında ana karakterinizin bir kıza aşık olduğunu seyirciye aktarmanız gerekiyor, ne yaparsınız? Karakteriniz düşünde kızı görebilir. Bir arkadaşına o kızı ne çok sevdiğini söyleyebilir. Kız için kan verebilir. Kızın evinin önündeki caddeye kocaman harflerle "Seni seviyorum," yazabilir. Kıza çiçek verebilir. Kızı takip edebilir. Ummadığı bir anda kızla karşılaşınca eli ayağı birbirine dolaşabilir. Kızı kaçırabilir.

Gördüğünüz gibi binlerce ayrı yolla belirtebilirsiniz bu aşkı. Öykünüzün bu bölümü tüm seçeneklerde aynı: Çocuk kızı seviyor. Yukardaki çeşitlilik öyküleme teknikleriyle ilişkili ve doğaldır ki bir film kişisinin sevdiği kıza çiçek vermesiyle onun için kanını vermesi arasında çok büyük bir fark var.

Dolayısıyla öyküleme sadece dram oluşturmak değildir, bir şeyi dramatize etme sanatıdır. Karakterleri tanıtırken, aralarındaki ilişkileri anlatırken, filmin öyküsünde olup bitenleri aktarırken öyküleme tekniklerini kullanırsınız. Öyküleme aracılığıyla yapıtınızı derinleştirir, kişiselleştirir, ona değişik bir lezzet, bir şiir, hatta sihir katabilirsiniz.

Öykülemenin önemini anlamak için belki şu cümle yararlı olur: Her öykü, öyküleme tekniğiyle birlikte anlatılır... İçerik kadar biçim de önemli olduğu içindir ki çocuklar aynı masalı tekrar tekrar dinleyebilirler çünkü Kırmızı Başlıklı Kız'a ne olduğu kadar, kızla büyükannesi kılığındaki kurdun konuştukları sahne (Büyükanne kulakların neden bu kadar büyük?) de çok önemlidir. Öyküleme de en az öykünün kendisi kadar önemli olmasa o hep aynı aşk filmlerini, polisiyeleri ve korku filmlerini kim defalarca izlerdi ki?..

Daha önemlisi: Öykülemeden bu kadar zevk almasak sürekli aynı askları yaşamaya bu kadar gönüllü olur muyduk?.. ■

İstanbul'da lezbiyen bir vampir

Belki Jesus Franco ismi pek çoğunuza bir şey ifade etmeyecektir. Ancak bu nev'i şahsına münhasır yönetmenin azımsanmayacak kadar fazla fanatiği de mevcut. Bu kitlenin arasına karışmak için "Vampyros Lesbos" ideal bir başlangıç olabilir; her ne kadar her zevke hitap etmiyorsa da... **ENGİN ERTAN**

Vampirizm olgusunun erotik boyutu genelde vampir filmlerinde ıskalanmamıştır. Örneğin Murnau'nun "Nosferatu"sunda Greta Schröder, Nosferatu yaklaşırken elini göğsüne götürdüğünde, Catherine Deneuve "The Hunger"da Susan Sarandon'ı baştan çıkarttığında veya Gary Oldman "Bram Stoker's Dracula"da Winona Ryder'a göğsünde açtığı yaradan kanını sunduğunda bu sahneleri kesinlikle yadırgamayız. Boyna geçen dişler, kan, ölümsüzlük gibi temaları cinsellik ve erotizmle bağdaştırmakta çok da zorlanmaz zihnimiz. Elbette vampirizm olgusunun bu erotik yönünün sexploitation (sex ve exploitation-sömürü, istismar- kelimelerinin birleşiminden oluşan, cinsel sömürü anlamına gelen bir alt-tür başlığı) filmlerinin ilgisinden kaçması pek mümkün değildi. Türün ustalarından Jesus Franco'nun "Vampyros Lesbos"u erotik vampir filmleri arasında önemli bir yere sahip olan, son derece enteresan bir iş. Soledad Miranda'nın canlandırdığı Üsküdarlı Nadine'in Dracula'nın mirasçıları arasında kendine has bir yer tuttuğu da karşı konulamaz bir gerçek. Hazır cümleyi böyle bağlamışken filmin çeşitli isimlerinden birinin de "Erbin des Dracula" (Dracula'nın Varisi) olduğunu belirtip, filmin konusuna geçelim...

Bir-iki cümle önce yanlış okumadınız, evet "Vampyros Lesbos"un vampiri Karpatlar'da değil, Üsküdar'da ikamet ediyor. Film de İstanbul'da geçiyor. Bram Stoker'ın romanı Dracula'ya bağlantılı olarak düşünürsek; bu filmde hem Jonathan Harker'ın hem de Mina'nın görevini tek bir karakter üstleniyor, Lisa Westinghouse. Kendisi -neden olduğu bilinmez- Simpson & Simpson isimli bir firmanın Türkiye temsilciliğinde çalışmaktadır. Her yabancı kadın gibi o da ülkemiz erkeklerine dayanamamış ve kendisine Ömer adında bir sevgili edinmiş, İstanbul Hilton'da yaşayıp gitmektedir. Ancak her gece aynı kadın rüyalarına girmekte ve onun defalarca orgazm olmasına sebep olmaktadır. Günlerden bir gün bu kadın Lisa'nın karşısına bir gece kulübünde erotik bir gösteri yaparken çıkar. Sahnedeki kadının üzerindeki giysileri yavaş yavaş çıkartarak bir mankene giydirmesinden oluşan şov hipnotize edici etkisi yanında Lisa'ya rahatsız edici düşlerini de hatırlattığı için onu feci şekilde huzursuz eder. Bu kadın Kontes Nadine Carody'dir. Çok geçmeden şirketten Lisa'ya Kontes Carody'nin Büyükada'daki evine gidip mirası ile ilgili görüşmesini isteyen bir not gelir.

Lisa kendisini bekleyen tehlikelerden habersiz vapura binip yola düşer. Önce kontesin evine gitmeden bir gece konaklamak zorunda kaldığı Plaj Oteli'nde Mehmet (filmin yönetmeni Jesus Franco canlandırıyor) adında bir sapığa ve onun işlediği bir cinayete rast gelir. Daha sonra da Kontes Carody'nin evine vardığında kontes tarafından "Hadi beraber yüzelim. Aaaa? Yanında mayo yok mu? Ne olacak canım, şunun şurasında ikimiz de kadın değil miyiz. Hadi soyun!" tarzı ucuz bir numarayla baştan çıkartılır. Artık Kont Dracula'nın tüm mal varlığını bırakmış olduğu bu seksi vampirin etkisi altındadır. Ancak beraber geçirilen bir gecenin ardından Lisa yalnız uyanır ve alt kata indiğinde havuzda Kontes Carody'nin cesediyle karşılaşır. Bunun üzerine Lisa bayılır ve biz de eski bir ahşap evle karşı karşıya kalırız. Bu yapının akıl hastanesi mahiyetinde bir özel klinik olduğu iddia edilir; ama İstanbul Hilton'un plaja bakan odaları olmadığını bilen bizler bunu da yutmayız.

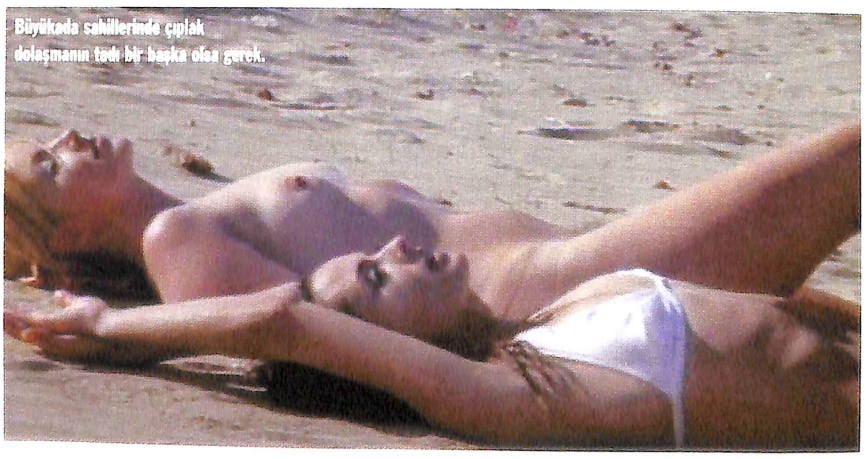

Baygın bir halde bulunan Lisa, Doktor Seward'ın kliniğine yatırılmıştır. Bram Stoker'ın "Dracula"sını tekrar hatırlarsak, bu bağlamda bir nev'i Profesör Helsing olan -ki Helsing'in asistanının adı da Seward'dır- Doktor Seward'ın kliniğinde elbette Renfield'i temsil edecek bir karakter de mevcuttur. Kontese şiddetli şekilde aşık olan Agra, sürekli isteri krizleri geçirmekte ve kontesin gelip kendisini alacağını iddia etmektedir. Sevgilisi Ömer tarafından bulunan ve klinikten çıkartılan Lisa bir türlü normale dönemez. Cesedini görmüş olduğu kontes sanki ölmemiş gibi sürekli ona seslenmekte ve onu çağırmaktadır. Bir gün kalkıp kendisini çağıran sesi takip eden Lisa hem kontesi hem de belasını bulur. Kontes Lisa'yı ısırarak onu bir vampir yapar.

Evet yaklaşık olarak beşte üçünü detaylı olarak anlatmaya çalıştığım "Vampyros Lesbos"un konusu aşağı yukarı böyle. Biraz karışık ve mantıksız gözükebilir; ancak bilen bilir ki B tipi filmleri esas çekici kılan da budur. Esprili bir dille aktarmaya çalıştığım filmin çiğ ve basit yönleri ise kesinlikle eksileri değil, bilakis artıları. Öncelikle İstanbul meselesine değinmek gerekirse; "Vampyros Lesbos" İstanbul'da geçtiği gibi, kısmen İstanbul'da çekilmiş bir film. Yönetmenin ise İstanbul'da çektiği ilk film değil. Jesus Franco daha önce 1966'da "Residencia para espías" (Golden Horn/Haliç), 1969'da "Die Folterkammer des Dr. Fu Man Chu" (Dr. Fu Man Chu'nun İşkence Odası) ve yine 1969'da "Paroxismus" (Venus in Furs/Kürklü Venüs) filmlerini de kısmen İstanbul'da çekmişti. Bu filmlerden "Residencia para espías"ın çekimlerinde İstanbul'da Jesus Franco ile çalışan ünlü sinema yazarı Giovanni Scognamillo ile görüştüğümde; Franco'nun çoğunlukla stok çekim yaptığını belirtti. Scognamillo'nun anlattığına göre, Franco son derece yoğun bir tempoyla İstanbul'da dolaşıp genel çekimler yapıyor ve bunları stoklayıp daha sonra filminde

kullanıyormuş. Zaten "Vampyros Lesbos"da da İstanbul Hilton'ın odalarının bir plaja baktığını söylemiştik. Bu durumda Franco'nun "Vampyros Lesbos"da da aynı yönteme başvurduğu aşikar oluyor.

"Vampyros Lesbos"u ilginç kılan bir diğer unsur ise alışılagelmedik görsel tarzı. Bu filmde de Jesus Franco'nun filmlerine hakim olan ağır tempo mevcut. Hani insanın içinden neredeyse sanat filmi çeken bir auteur muamelesi yapmak geliyor ona. Aslında şaka bir yana Franco hiç de boş bir yönetmen değil. Kendisi Orson Welles'in az bilinen filmlerinden "Campanadas a medianoche"de (Falstaff/1965) ikinci birim yönetmenliği yapmış. Üstelik Franco'nun Welles ile olan ilişkisi sadece bu kadarla sınırlı değil; ustanın bitiremediği "Don Quixote"yi (1992) tamamlamak görevi de Franco'ya düşmüş. Zaten Scognamillo, Franco'nun istediği zaman gayet iyi işler çıkartabilecek son derece yetenekli ve birikimi olan bir yönetmen olduğunu belirtiyor. Ancak B tipi filmlere ve pornografiye olan tutkusunun daha baskın çıktığı bir gerçek. Ayrıca o kadar yoğun üreten bir yönetmen ki (1957'den bu yana yönetmenlik yapan 65 yaşındaki Jesus Franco'nun bugüne kadar yönettiği 167 film var), bu kadar fazla filmin arasında her filmin aynı kalitede olmasını beklemek zor.

Jesus Franco'nun sinemasını ve "Vampyros Lesbos"u anlamak için bir diğer önemli unsur da yönetmenin çizgi romana olan merakı olabilir. Tekrar Scognamillo'nun Franco ile ilgili anılarına kulak verirsek; İstanbul'da çekim yaptıkları dönemde Jesus Franco her gün Haset Kitabevi'ne gider ve gördüğü tüm çizgi romanları toplarmış. Kitabevinden çıkar çıkmaz da etrafındaki insanları hiç umursamadan sokağın ortasına oturur, aldığı çizgi romanları etrafına yayar ve okumaya başlarmış. Zaten "Vampyros Lesbos"da da bir nevi yetişkin çizgi romanı havası hissetmemek imkansız. Filmin karakterlerinin ve öykünün sanki çok yoğun bir "öncesi" var gibi. Hani bir devam filminde geri dönüşlerle fikir sahibi olacağız gibi geliyor insana yer yer. Ayrıca filmin görsel yapısı da çizgi romanvari kitsch bir hava taşıyor. Yoğun şekilde karşımıza gelen çıplak kadın bedenleri sanki çizilmiş gibi son derece estetik şekilde sergilenirken, 60'ların sonu ve 70'lerin başına tam da denk düşen bir çeşit psychodelic hava taşıyan renk curcunası da gözlerimizi esir alıyor. Örneğin vampir filmlerinin değişmez rengi kırmızı sadece kan olarak değil; pek çok objede, boyunlara sarılan eşarplarda, hatta zaman zaman iç mekan ışıklandırmalarında da karşımıza çıkıyor. Franco'nun filmde sık sık kullandığı zoomlar ve yamuk çerçeveler ise son yılların uzakdoğu mamülü dövüş filmlerine rahmet okutacak cinsten.

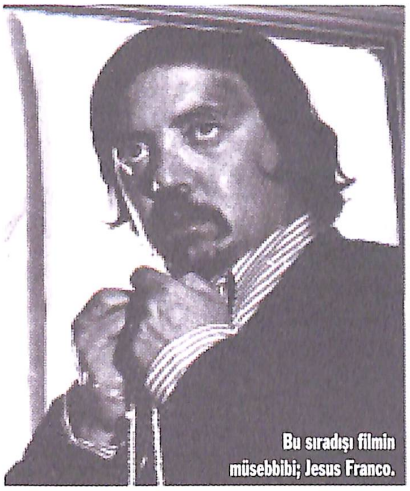

Bu sıradışı filmin müsebbibi; Jesus Franco.

VAMPYROS LESBOS

Yönetmen: Jesus Franco (Franco Manera takma ismiyle). Yapımcı: Karl Heinz Mannchen. Senaryo: Jesus Franco (Franco Manera) ve Jaime Chávarri -Jenerikte adı geçmiyor- (kendi öykülerinden). Müzik: Manfred Hubler, Siegfried Schwab ve Jesus Franco -Jenerikte adı geçmiyor-. Görüntü Yönetmeni: Manuel Merino. Kurgu: Clarissa Ambach ve María Luisa Soriano -Jenerikte adı geçmiyor-. Oyuncular: Soledad Miranda (Susann Korda takma adıyla) (Kontes Nadine Carody), Ewa Strömberg (Lisa Westinghouse), Dennis Price (Doktor Alwin Seward), Victor Feldman (Ömer), Paul Müller (Doktor Steiner), Heidrun Kussin (Agra), Michael Berling (Doktor Seward'ın asistanı), Jesus Franco (Mehmet) -Jenerikte adı geçmiyor-, José Martínez Blanco (Morpho) -Jenerikte adı geçmiyor-. 1970 İspanya/Batı Almanya ortak yapımı, 89 dakika.

Lisa'nın (Ewa Strömberg) suratı sizce niçin kan içerisinde?

Elbette "Vampyros Lesbos" ve Jesus Franco söz konusu olunca müzikten de bahsetmek lazım. Filmin orjinal müziği gerçekten müthiş. Her ne kadar jenerikte adı geçmese de Jesus Franco da filmin müziklerine katkıda bulunmuş durumda. Manfred Hubler ve Siegfried Schwab ile beraber bestelediği müzik etnik müzikten, free jazz'e, rock'tan endüstriyel müziğe uzanan garip bir birleşim. Yani, tam da "Vampyros Lesbos"a gidecek tarzda tınılar. Özellikle Kontes Carody'nin gece klübünde striptiz yaptığı sahnelerde müzik neredeyse hipnotize edici bir etki yaratıyor. Zaten Franco müzikle son derece içli dışlı bir yönetmen. Pek çok filminin müziğini de kendisi yapıyor. Scognamillo da Franco'nun çok iyi bir caz piyanisti olduğunu belirtiyor. İstanbul'da kaldığı dönemde her gece Hilton Oteli'ne gider, programın bitmesini bekler ve ortalık boşaldıktan sonra jam yapmaya başlarmış. Ertesi gün erken kalkılacağı, sabah çekim olması gibi unsurları hiç takmadan sabahın üçüne dördüne kadar çalarmış.

Franco'nun bu kadar ilginç yönlere sahip bir yaratıcı olması filmlerini de karşı konulmaz kılıyor; en azından kült film meraklıları için. "Vampyros Lesbos"u klasik yapan özellikler de bunlar. Hem erotik filmler, hem de vampir filmleri arasında kendisine haklı olarak yer edinmiş bir film. Ama hiç kuşkusuz "Vampyros Lesbos"un en ilgi çeken tarafı deneysel çabaları ve yer yer "sembolik" anlatımı. Ancak sembolik kelimesini özellikle tırnak içerisinde kullanmak gerek. Lisa ve Kontes Carody'nin birbirine yakınlaştığı anlarda gördüğümüz akrebin veya gökyüzündeki uçurtma görüntülerinin ne anlattığını sadece Jesus Franco biliyor olsa gerek.

Sonuç olarak henüz izlememiş olan kült film tutkunlarının mutlaka görmesi gereken bir film "Vampyros Lesbos". Farklı bir sinemasal deneyim yaşamaya hevesli sinemaseverler de bu ilginç yönetmen ve onun belki de en iyi filmiyle tanışmalı. İlgilenen 18 yaşından büyük okuyucularımızın www.amazon.com. adresinde filmin birinci bölge DVDsini bulabileceklerini de ekleyelim.

***NOT**: Zaman ayırıp Jesus Franco ile ilgili anılarını bana anlatan Giovanni Scognamillo'ya çok teşekkürler.*

ev eğlencesi

- Rene Russo filmografisi
- İnternette adresler
- Yeni DVD'ler
- Film müzikleri
- Televizyonda seçme filmler

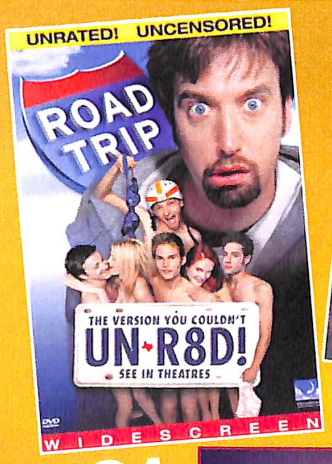

101

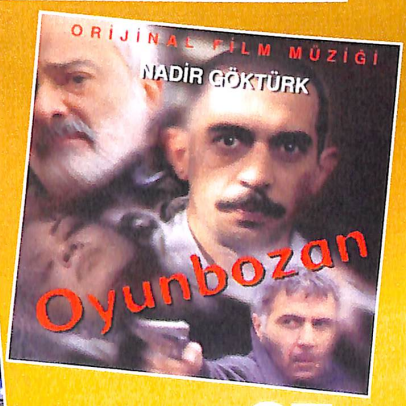

97

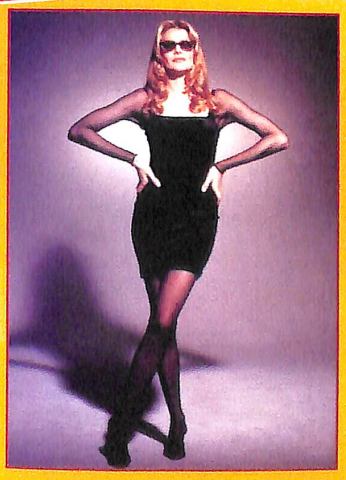

98

Yeni Kaset & CD

BAŞROLDEKİ SÜPRİZ

"Karanlıkta Dans"ın sürpriz oyuncusu müzisyen Björk filmdeki performansı ile ödül sahibi olurken filmin müzik albümünde de başrole soyunuyor. Oynadığı bu filmin müziklerini seslendirmek ve yazmak ona düşmüş. Sadece yedi parçadan oluşan bu albümde Björk, ikinci parçayı filmin diğer başrol oyuncusu Catherine Deneuve, üçüncü parçayı Thom Yorke ve altıncı parçayı da Siobhan Fallon ile seslendirmiş. Albümün prodüktörlüğü de Mark Bell ile ona ait ve tabii ki söz yazarlığını da unutmamak lazım. Kısacası Björk bu albümün her şeyi olarak göze batıyor. Peki bu çalışmada neler yapmış diye inceleyecek olursak birinci parça hariç her parçada Björk'ün kendine has bildik tarzıyla vokal yaptığını duyabiliriz. Zaman zaman inişli çıkışlı olan ve kimi zamanda çığlıklara dönüşen vokali ile tipik bir Björk çalışması karşımıza çıkıyor. Birinci parça ise albümün tek sözsüz çalışması olan bir uvertür. Albümde kimi zaman o eski müzikal filmlerdeki havayı da yakalıyoruz. Ama tabii ki o eski vokaller ve sözlerle karşılaşmıyoruz, zaten fark da burada ortaya çıkıyor. Orkestranın yönetimi ise Vincent Mendoza'ya bırakılmış.

Dancer In The Dark / Universal Müzik

BALKANLARDAN BİR ESİNTİ

Yönetmen Nesli Çölgeçen'in son filmi "Oyunbozan" bir Türk-Yunan ortak yapımı. Birçok benzeri çalışmaya imza atan Nadir Göktürk daha önce de Nesli Çölgeçen'in "İmdat İle Zarife"sinde yönetmenle çalışmıştı. Kariyerinde müziklerini hazırladığı yüzden fazla belgesel ve sekiz tane Yeşilçam filmi olan Göktürk, Erginin Günlüğü grubundan da hatırlayacağınız bir isim ama albümde yalnızca o değil gruptan bir başka isim daha var. Filmden ismini alan tek sözlü parça Oyunbozan'ı seslendiren Feyza Erenmemiş aynı zamanda grubun solisti... Albümün müziğine baktığımız zaman tıpkı "Dar Alanda Kısa Paslaşmalar"da olduğu gibi bu albümde de (hatta bu albümde daha fazla) nefeslilerin ön planda olduğunu belirtmeliyiz. Bu albümde de dikkat edilmesi gereken isim klarnetteki Oğuz Büyükberber ve eski yılın son döneminde canlı sahne performansını izlediğim Hüsnü Şenlendirici de nefesli performansında diğer rolü üstleniyor. Film Yunanistan'la ortak

yapım olduğu ve hem film hem de müziği o ülkede de pazarlanacağı için Nadir Göktürk zaten şu günlerde fazla uzak olmadığımız o komşu ezgileri de albüme serpiştirmiş. Oyunbozan ile açılışın yapıldığı albümde Göktürk tıpkı Fahir Atakoğlu'nun yaptığı gibi lokomotif parçasından bölümleri albümün açılışında tekrar kullanmış. Filmi görenler ve Türk-Yunan ezgilerini sevenler kaçırmasın.

Oyunbozan / Yeni Dünya Müzik

BOZKIRLAR

Müzik marketlerde yerini alan film müziği albümlerinden birisi de "Simpatico" adını taşıyor. Başrollerinde Sharon Stone, Nick Nolte ile Jeff Bridges'in yeraldığı filmin yönetmeni Matthew Warchus. Filmin müzik albümünü hazırlayan prodüktör Stewart Copeland'ı daha önce "Little Boy Blue" (Nastassia Kinski oynamıştı) ve "Highlander / İskoçyalı" adlı filmlerin müziklerinden de hatırlarsınız. Copeland, İskoçyalı albümünde Michael Kamen ve Peter Robinson ile de çalışmıştı. Bu albümde ise Matthew Marchus kendisine yardım ediyor. İki müzik adamı genel olarak müzikle gerilim içeren bir atmosfer oluşturmuş. Bu gerilimi gitarları ve bizzat Copeland'in çaldığı perküsyonu kullanarak sağlarken müziğe zaman zamanda country havası kazandırmayı da başarmışlar. Ve biz de sadece müziği dinleyerek filmle ilgili bir fikir sahibi olabiliyoruz. Albümü dinlerken kendinizi uçsuz bucaksız bozkırlarda özgürce koşan atları izlermiş gibi hissedebilirsiniz. Müzikte gerilimi en iyi 2/3/5 ve 10 numaralı parçalarda hissederken albümde iki tane de sözlü parça olduğunu görüyoruz. Bunlardan ilki performansı Stan Ridgway'a ait olan ve country müzik konusunda özellikle mızıkalar yüzünden örnek olarak gösterebileceğimiz "Free Of It All", diğeri ise daha önce Inner Circle'dan dinleyip yazın deniz kenarında bol bol dans ettiğimiz "Games People Play"in yeni yorumu. Buradaki yorum hayli ilgi çekici nitelikte, bunu da gözden kaçırmayın. Albüm kapağında kullanılan renk ve oyuncuların yüz ifadeleri de albümdeki gerilimli atmosferi destekler nitelikte olduğu için başarılı demeliyiz. Kısacası sezonun en kısa ikinci albümünde ilgimizi çekecek bir seyler bulabilirsiniz.

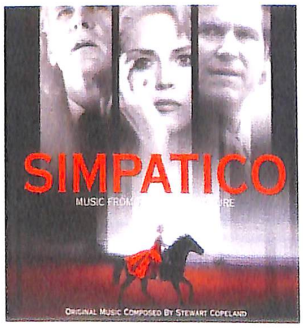

Simpatico / BMG Müzik

ATAKOĞLU'NDAN KISA PASLAR

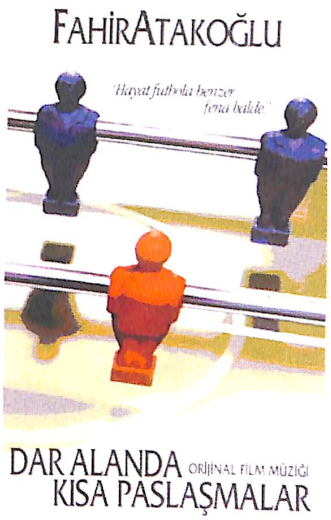

Türkiye'nin bir dönemine damgasını vurmuş siyasi olayların anlatıldığı belgesellere yaptığı müzik ile tanıdık biz onu. O müziği ile geçmişimizi, biraz da bizi anlatıyordu. Bu kez hayatımızdan kesitlerin yer aldığı bir filmin müzikleriyle kariyerindeki bir ilke imza attı. Bir film müziği albümü hazırladı. Bu isim son yıllarda ülkemizin senfonik müzik anlamında yetiştirdiği ender müzisyenlerden birisi olan Fahir Atakoğlu'ndan başkası değil. Bu kez "Dar Alanda Kısa Paslaşmalar" ile çıktı karşımıza. Müziği ile tam otuz üç tane kısa pas atıyor bize ve karşılığını da mutlaka alıyor. Albüm açılışında adını filmden alan parça ile zaten o yine hedefi 12'den vuruyor. Tıpkı kendi adını verdiği ilk albümünün açılış parçası "12"de oldugu gibi. Yine görkemli ve etkileyici bir açılış ve sonrasında bildiğimiz o kendine has kırılgan ve hüzünlü müzik, yerinde kullanılmış kısa tekrarlarla sizi her dakika duyarlı tutan bir yapı ile tüm albümü bir çırpıda dinletiyor. Ama bu kez daha küçük bir kadroyla istediğini yapıyor ve bunda da başarılı oluyor. Kendisi de dahil altı kişilik müzisyen kadrosu ile zaman zaman koca bir orkestradan çıkıyormuş hissi veren bir müziği sunduğu bu albüm mutlaka alıp dinlemeniz gereken bir çalışma. Bu albümden sonra eğer arşivinizde yoksa Atakoğlu'nun eski albümlerini de edinmek isteyebilirsiniz. Göksun Çavdar'ın çaldığı klarnete de dikkat.

Dar Alanda Kısa Paslaşmalar / BMG Müzik

TOLGA YİĞİT
ostolgaa@superonline.com

Filmografi

Rene Russo

17 Şubat 1954'te California'nın Burbank kentinde doğan Rene Russo çok zor bir çocukluk döneminden geçti: küçük kızkardeşi henüz doğmuşken, kendisi de daha 2 yaşındayken babası onları terketti. Yalnız kalan annesi Shirley Russo gündüzleri bir uçak fabrikasında işçi olarak çalışıyordu. Geceleri de bir barda iş bulmuş, böylece çocuklarının karnını ancak doyurabilir hale gelmişti. Annesinin bu yoğun çabasına rağmen küçük Rene yoksulluk içinde büyüdü. 10 yaşına geldiğinde tam anlamıyla asosyal bir dört yıl geçirmesine yol açacak bir şey oldu: belkemiği kaymasından musdarip olduğu için vücudunun belinden boynuna kadar olan bölümü alçıya alındı. Vücudundaki bu "kalıbı" tam 4 yıl takacak, yıllar sonra ise o günler için "Sıska ve çok uzundum; içi sopalarla dolu bir fıçıya benziyordum," diyecekti. O zamanlar arkadaşları o haliyle dalga geçerken o da giderek etrafındaki arkadaşlarından uzaklaşıp kendi içine çekildi. Ron Howard'la aynı lisedeydi. Yıllar sonra onunla da "Ransom-Fidye"de çalışacaktı. 15 yaşına geldiğinde Rene'nin ailesindeki yoksulluk daha da arttı. Bu yüzden liseyi yarıda bıraktı ve bir gözlük fabrikasında çalışmak üzere işe koyuldu. Gençliğinde Russo'nun en sevdiği müzik grubu Rolling Stones'du. Bir gün -17 yaşındaydı- onların Los Angeles'ta verdiği bir konserdeyken, modellik işinde olan John Crosby onun uzun bacakları ve elmacık kemiklerini farkederek şansının değişmesine neden oldu (Crosby bugün Russo'nun menajeri). Birkaç hafta sonra Ford Mankenlik Ajansı'nda kariyerine başlamış olacaktı. Başta Vogue olmak üzere bir sürü moda dergisinin kapağını süsledi. Fakat tüm bu modellik kariyeri ona bir türlü mutluluk getirmedi. Mankenler dünyası hiç de ona göre değildi. 30 yaşına geldiğinde, ki takvim yaprakları 1984'ü gösteriyordu, Russo mankenliği elleriyle bir kenara iterek Hıristiyanlığa yöneldi. Bir kimlik krizine girmişti ve bunu ruhani yollarla çözmeyi umuyordu. Böylece, kenara attığı bir miktar parayla Los Angeles'taki bir kilisede İncil üzerine eğitim almaya başladı. 3 yıl sonra oyunculukla ilgilenmeye başladı. 1987'de ilk rolünü "Sable" adındaki bir TV dizisinde edindi. Eski dostu John Crosby'ye artık oyunculuk yapmak istediğini söyledi ve böylece onun ayarladığı bir filmde Tom Berenger ve Charlie Sheen'le birlikte oynarken buldu kendisini. Bu komedi filminin adı "Major League" idi. Bunu "Mr. Destiny", "One Good Cop" ve "Freejack" izledi. Bu sonuncusunda eski idolü Mick Jagger'la beraber boy gösterdi; fakat çekimler sırasında filmin senaryo yazarı Dan Gilroy'la yakınlaştı; zaten kısa bir süre sonra da ikisi evlendi. Gelgelelim, 1992'de Mel Gibson'la oynadığı "Cehennem Silahı 3" onun en büyük çıkışlarından biri oldu. Bu sayede 30'unu bitireli 7-8 yıl olmuş bir kadın oyuncunun ne denli çekici olabileceğini de ispatlamış oldu. 1993'te "In The Line Of Fire-Ateş Hattında"da Clint Eastwood'la,

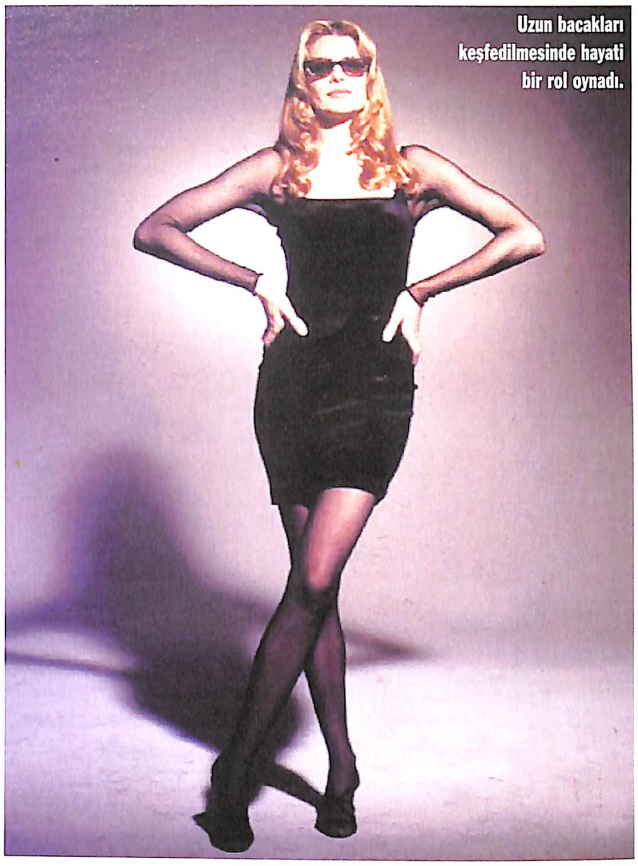

Uzun bacakları keşfedilmesinde hayati bir rol oynadı.

1995'te "Outbreak-Tehdit"te Dustin Hoffman'la, "Get Shorty-Tut Şu Bücürü"de John Travolta"yla, 1996'da "Tin Cup"ta Kevin Costner'la yan yana oynama fırsatı buldu. Kaldı ki tüm bu büyük ve yıldız isimler karşısında hiç ezilmedi. Yetmedi bir de karşısındaki aktör kim olursa olsun onunla son derece iyi bir kimya tutturmayı başardı. Sonra "Ransom" ve "Cehennem Silahı 4"te yine Mel Gibson'la kamera karşısına geçti. 1999'da onun bir performansıyla daha -üstelik bir yeniden çevrimde Faye Dunaway gibi bir oyuncunun rolünde- sinema seyircilerinin nefeslerini keserken görme fırsatı bulduk. Artık 45'ine merdiven dayamış olmasına karşın Russo "The Thomas Crown Affair"de o dar deri giysiler içerisinde, üstelik Pierce Brosnan'la uzunca sayılabilecek, cesaret isteyen bir sevişme sahnesiyle tam anlamıyla göz doldurdu. Filmden aldığı ücret ise 5 milyon dolardı. Rene Russo'yu şubat ayı boyunca "The Adventures Of Rocky & Bullwinkle"da Natasha isimli bir femme fatale olarak izleyebileceğiz. 1992'de doğan kızı Rose ve eşi Dan Gilroy'la bugün küçüklüğündeki mutsuz günlerinden çok uzakta Rene Russo.

Mankenliği bıraktıktan sonra, 30'lu yaşlarının ortalarında başladı sinemaya.

1989 MAJOR LEAGUE
1990 MR. DESTINY
1991 ONE GOOD COP
1992 FREEJACK
1992 LETHAL WEAPON 3 (CEHENNEM SİLAHI 3)
1993 IN THE LINE OF FIRE (ATEŞ HATTINDA)
1994 MAJOR LEAGUE II
1995 OUTBREAK (TEHDİT)
1995 GET SHORTY (TUT ŞU BÜCÜRÜ)
1996 TIN CUP (AŞKIN GÜCÜ)
1996 RANSOM (FİDYE)
1997 BUDDY
1998 LETHAL WEAPON 4 (CEHENNEM SİLAHI 4)
1999 THE THOMAS CROWN AFFAIR (İKİLİ OYUN)
2000 THE ADVENTURES OF ROCKY & BULLWINKLE

Klasik Sahne

The Manchurian Candidate

Yönetmen John Frankenheimer ve senaryo yazarı George Axelrod'un komplo ve suikast üzerine olan bu "soğuk savaş" gerilim filmi 1962'de gösterime girer. Ancak başkan Kennedy'nin ölümü üzerine gösterimden kaldırılır. Filmin içerdiği alaycılık ve paranoya, Laurence Harvey'in, beyni yıkanmış asker Raymond Shaw'u canlandırışı ve onun sinsi annesi olarak Angela Lansbury'nin performansı izleyiciyi oldukça tedirgin eder. Ancak filmin en dolambaçlı ve karmaşık zeka oyunu Frank Sinatra ve Janet Leigh'in buluştuğu sahnededir. Shaw'un soğukkanlılıkla adam öldüren askerlerinin görüntüleri aklından çıkmayan Ben Marco (Sinatra), gerçekleri öğrenebilmek için Shaw'u aramaya gitmektedir. New Yok'a giden bir trende yanında Rosie Chaney oturmaktadır. Aralarında geçen diyalog konusunda birçok tartışma olur. Hatta Roger Ebert, Marco ve Chaney'nin şifreyle konuştukları fikrini ortaya atar. Filmin içinde ise bu sahneyi açıklayıcı hiçbir şey yoktur.

BEN MARCO: *(Bir sigara çıkarır.)* Sigara içmemin bir mahsuru var mı?
ROSIE CHANEY: Hayır, lütfen buyurun. *(Elleri titrediği için sigarayı yakmakta zorlanır. Utanır ve kalkıp gider. Rosie de kompartımanların arasında onu takip eder, omzuna dokunur ve onun için bir sigara yakar.)* Maryland çok güzel bir eyalet.
BEN: *(Uzaklara bakarak)* Burası Delaware.
ROSIE: Biliyorum. Bu yolun raylarını döşeyen Çinli işçilerden biriyim ben. Yine de Maryland çok güzel bir eyalet. Aynı şekilde Ohio da. *(Kendi sigarasını yakar.)*
BEN: Sanırım öyle. Columbus kocaman bir futbol şehri. Siz demiryolu işinde misiniz?
ROSIE: Artık değil. Ancak, eğer belirtmemde bir sakınca yoksa, bu soruyu sorarken aslında, "Demiryolu hattında mı çalışıyorsunuz?" demelisiniz. Eviniz nerede?
BEN: Ordudayım, binbaşıyım. Zaten hayatımın çoğunu orduda geçirdim. Sürekli farklı yerlere gidiyoruz. Ben New Hampshire'da doğdum.
ROSIE: Bir kere, Francis Gölü'nde bir kızlar kampına gitmiştim.
BEN: Bu oldukça kuzeyde.
ROSIE: Doğru.
BEN: Adınız ne?
ROSIE: Eugenie.
BEN: *(Sonunda Rosie'nin yüzüne bakar.)* Pardon?
ROSIE: Şaka yapmıyorum. Gerçekten öyle. Çılgın Fransız aksanı da dahil olmak üzere...
BEN: *(Kafasını yine diğer yöne çevirir.)* Güzel bir isim.
ROSIE: Teşekkür ederim.
BEN: Arkadaşlarınız size Jenny diyorlardır herhalde.
ROSIE: Hayır, çok şükür demiyorlar. Ama siz bana Jenny diyebilirsiniz.
BEN: Ne diyorlar peki?
ROSIE: Rosie.
BEN: *(Ona bakar.)* Neden?
ROSIE: Tam adım Eugenie Rose. *(Ben yine başını başka tarafa çevirir.)* İki isimden Rosie'yi her zaman tercih etmişimdir. Çünkü bana sabun ve bira kokusunu hatırlatıyor. Eugenie biraz daha kırılgan.
BEN: Adınızı sorduğumda, Eugenie olduğunu söylemiştiniz.
ROSIE: O anda az çok kırılgan hissettiğim söylenebilir.
BEN: Hiçbir zaman bu "az çok"un ne anlama geldiğini çözemedim. *(Rosie'ye bakarak)* Arap mısınız?
ROSIE: Hayır.
BEN: *(Elini sıkmak üzere uzanır.)* Adım Ben. Aslında Bennett. Arnold Bennett'dan geliyor.
ROSIE: Yazar olan mı?
BEN: Hayır, babamın o sırada emir aldığı yarbayın adıymış.
ROSIE: Soyadınız ne?
BEN: Marco.
ROSIE: Binbaşı Marco. Arap mısınız?
BEN: Hayır, hayır.
ROSIE: Başka bir şekilde söyleyeyim. Evli misiniz?
BEN: Hayır, siz?
ROSIE: Hayır.
BEN: Soyadınız nedir?
ROSIE: Chaney. Geçen sene iki büyük iş yapan Justin'in prodüksiyon asistanıyım. 54. caddede oturuyorum, ayrıcalıklı bir üyesi olduğum modern sanatlar müzesine çok yakın. Adresim, 53 Batı, 54. cadde, Apartman 3B. Bunu hatırlayabilir misiniz?
BEN: Evet.
ROSIE: El Dorado 5-9970. Bunu hatırlayabilir misiniz?
BEN: Evet.
ROSIE: Siz New York'a mı yerleşiyorsunuz? Yerleşmek doğru sözcük mü bilmiyorum ama...
BEN: Tam olarak New York'a yerleşmiş değilim. Washington'da yaşıyordum ama çok sıkıldım. Şimdi bir yerlere gideceğim. Bu arada vaktimi New York'ta geçiriyorum.
ROSIE: El Dorado 5-9970.
BEN: Eski bir arkadaşımı arayacağım. Kore'de beraberdik. *(Shaw'un evine geçiş.)*

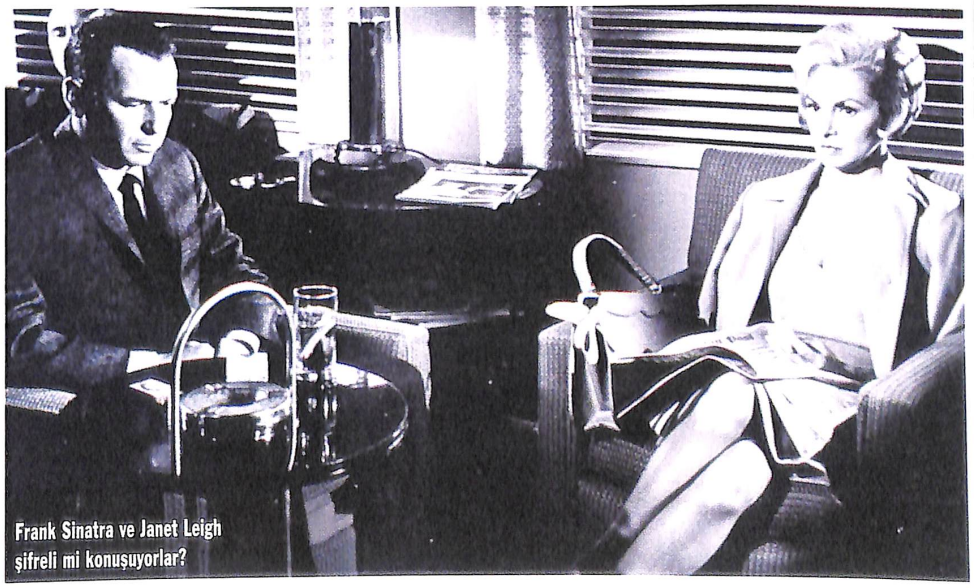

Frank Sinatra ve Janet Leigh şifreli mi konuşuyorlar?

Sine Net

sinema.birsumara.com.tr

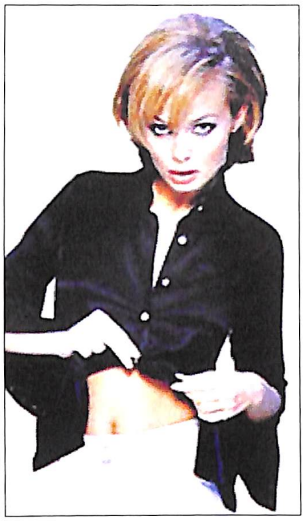

IZA: POLONYA'DAN SOĞUK BİR SARIŞIN

1970 yılında Polonya'nın kuzeyinde Rus sınırına yakın olan Byalystock isimli bir köyde dünyaya gelen Izabella Scorupco 5 sene önceki Pierce Brosnan'lı ilk James Bond filmi "GoldenEye"da görülene kadar moda çevrelerinde bir manken olarak tanınıyordu. Halbuki henüz 1988'de bir İsveç filmiyle kameralar karşısına geçmişti (Küçükken annesiyle birlikte İsveç'e taşınmışlar. Şu an da hâlâ orada ikamet ediyor Scorupco). Hayata bir model olarak atılmış olmasına karşın tek bir alanda at koşturmakla yetinmiyor Iza (Bu onun lakabı). Biri '89 biri de '91'de olmak üzere iki müzik albümü çıkardı ve o kulvarda da başarı kazandı. 1995'te malum James Bond filminde oynayana kadar uluslararası bir üne kavuşmamıştı: o filmden sonra ise sinema çevrelerinde de tanındı, sevildi. Bu ay onu "Vertical Limit" isimli bir macera filminde profesyonel dağcı Monique Aubertine rolünde seyredeceğiz. Aşağıda görmekte olduğunuz adres çalıştığı kozmetik

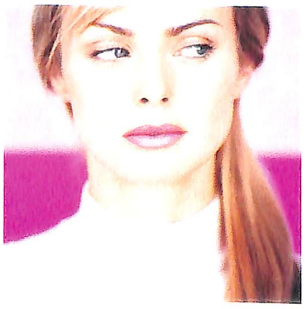

firması olan Oriflame'in sponsorluğunda hazırlanan bir resmi site. Izabella Scorupco'nun her şeyini öğrenebileceğiniz bu site pek çok açıdan doyurucu. Fakat en çok ilgi çeken nokta Scorupco'nun az önce bahsettiğim albümlerindeki parçalar için çektiği video kliplerini izleyebilmeniz ya da bırakacağınız e-posta adresinizle onunla ilgili en son haberleri edinebilmeniz. Benden söylemesi!

http://www.izabella-scorupco.com/

KORKUNUN SANSÜRLÜ YÜZÜ

Korku dünyasında neler oluyor? Bir İngilizin hazırladığı bu site korku sinemasına ilişkin son derece ilginç şeyler içeriyor. Sinema tarihinde yeralmış yüzlerce korku filmine yakın plan bakmanızı sağlıyor. Fakat sitenin en ilgi çekici yönü birçok korku başyapıtının gösterime girdiği zamanlarda sansürlenmiş sahnelerini klipler halinde seyretmenizi sağlıyor. Örneğin "Alien"daki koza sahnesi, "Friday the 13th"te baltanın başa saplanışı gibi "sıradışı" görüntülere tanıklık etmeniz mümkün. Ayrıca İngiltere'de sinema ve video alanında faaliyet gösteren sansür kurul ve kuralları hakkında da yetkin bir bilgi

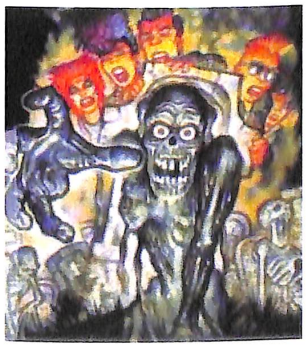

edinmeniz mümkün. İngiltere bugün çağdaş batı toplumlarında en katı sansür kurallarına sahip olan ülke olarak göze çarpıyor. Site ayrıca ülkedeki tüm bu kurul ve kuralların sansür mekanizmasını işletiş biçimini de eleştiriyor. Sitenin bir başka güzel yanı korkuyla ilgili alternatif şeyler de sunması. Sözgelimi korku filmleri için çekilmiş video klipleri de siteden indirip seyretmek olası. Kısacası İngiltere'deki sansüre adeta savaş açmış bu siteyi hiç değilse ziyaret ederek siz de sansüre karşı tepkinizi dışavurabilirsiniz.

http://website.lineone.net/~darkangel5/index.htm

JOSIE'NİN KATE WINSLET SİTESİ

İlk defa "Heavenly Creatures"da göründükten sonra ağırlıklı olarak dönem dramalarından izledik onu. "Sense And Sensibility", "Jude", "Hamlet", "Titanic" onu genelde korseler içerisinde seyrettiğimiz filmlerdi. Geçtiğimiz yaz bizde de gösterime giren Jane Campion filmi "Holy Smoke"ta yine cesaret isteyen bir rolle karşımızdaydı. Bu ay da "Quills"de Marquis de Sade'ın temizlikçi kadınını canlandıracak olan Kate Winslet'in net'teki fan sitelerinin sayısı hiç azımsanmayacak miktarda. İşte bunlardan bir tanesi de Josie'nin Kate Winslet Sitesi. Sitede Winslet'a dair her şeyi bulabilirsiniz. Fakat siteyi esas özel kılan şey, bünyesinde İngiliz oyuncunun son derece zengin bir fotoğraf galerisini barındırması. Gelgelelim, Josie, Kate

Winslet'a olan ilgi ve sevgisini bir adım daha öteye götürmüş; sitede Josie'nin, Winslet'ın resimlerinden yaptığı kendi çizimleri de mevcut. Diğer bir deyişle almış eline kalemi kağıdı, Winslet'ın fotoğraflarını "yeniden çizmiş". Sonra da bunları sitesine yerleştirmiş. Sitenin sık sık güncellendiğini de eklemek isterim. Kısacası, karşımızda duran, Kate Winslet'a derin bir sevgi besleyen ve bunu net'e yansıtan bir hayranın hazırladığı gayet iyi bir site. Değerlendirmek gerek!

http://www.crosswinds.net/~josie/default.html

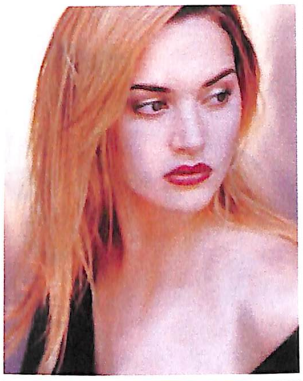

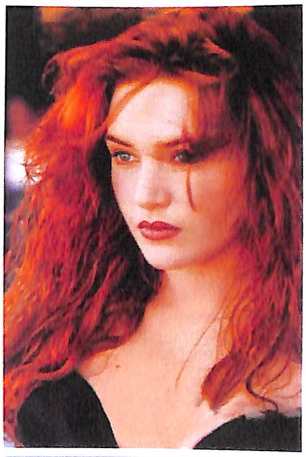

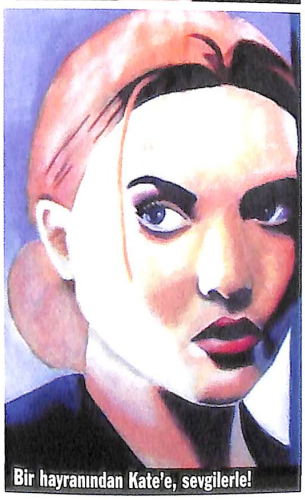

Bir hayranından Kate'e, sevgilerle!

BURÇİN S. YALÇİN
burcthecritic@hotmail.com

Sine DVD

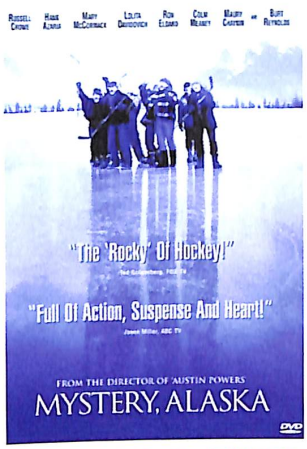

MYSTERY, ALASKA/Jay Roach/1999/119 dk./$28.04

"Austin Powers" filmleriyle sinema yönetmenliğine girişen, şu sıralar gösterimdeki "Meet the Parents-Zor Baba"yla epeyce övgüye mazhar olan Jay Roach'un tam da bu filmlerinin arasında çektiği filmi Russell Crowe'lu "Mystery, Alaska". Ülkemizde gösterime girmeyen, Crowe'un "Gladyatör"le yıldız statüsüne ulaşmadan önce yeraldığı film küçük bir kasabanın amatör buz hokeyi takımının birinci ligde profesyonel bir kulüp olan New York Rangers'la karşılaşma fırsatı edinmesini ve böylece bu maçta göstereceği performansla tüm ülkeye adını duyurma çabalarını konu alıyor. Russell Crowe'un uzun saçlarıyla buz pistinde salınmasının yanında Hank Azaria, Mary McCormack, Burt Reynolds, Lolita Davidovich gibi isimlerin de pistte boy gösterdiği "Mystery, Alaska" komedi sularında gezinen bir başarı öyküsü sunuyor izleyicisine. Russell Crowe hayranları ıskalamamalı!

SE7EN/David Fincher/1995/127 dk./$20.96

80'lerin ikinci yarısı ve 90'ların ilk yarısında Nike, Coca Cola, Budweiser, Heinekin, Pepsi, Levi's, Converse, AT & T, Chanel gibi dünyaca ünlü markalara reklam filmleri; Madonna, Sting, Rolling Stones, Michael Jackson, Aerosmith, George Michael, Iggy Pop, The Wallflowers, Billy Idol gibi dünyaca ünlü müzisyenlere de video klipler çeken ve bu şekilde sözkonusu dönemin görsel dünyasında adını neredeyse bir marka haline getiren David Fincher bu hevesle sinemadaki ilk yönetmenlik denemesine 1993'te "Yaratık 3"le girişmiş, pek de iyi bir sonuç alamamıştı. İşte "Se7en-Yedi" onun "Yaratık 3"ten sonra ya batacağı ya da çıkacağı bir filmdi. Bugün pek çok kişi filmin sinema tarihinde müstesna bir yerde durduğunu düşündüğü için Fincher'ın "Se7en"la "çıkmış" olduğunu söylemek mümkün. Eşiyle birlikte yeni bir şehire taşınan dedektif Mills oraya varır varmaz muamma dolu bir davayla yüzyüze gelir: dini açıdan birtakım sorunları olan bir katil İncil'deki yedi ölümcül günahı işleyen insanları "kurban etmektedir". Yeni ortağı Sommerset'le birlikte bu filozof katilin peşine düşen Mills giderek kendi özel hayatının da bu cinayetlerden etkilenmesine engel

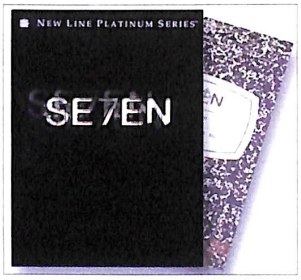

olamayacaktır. Brad Pitt, Morgan Freeman, Gwyneth Paltrow, R. Lee Ermey gibi hem yeni hem eski kuşaktan yetenekli oyuncuların yeraldığı bir kara film başyapıtı "Se7en". Kısacası, katile dikkat!

ROAD TRIP/Todd Philips/2000/94 dk./$18.89

Siz bu satırları okurken büyük bir olasılıkla "Road Trip-Geyik Muhabbeti" gösterimden kalkmış olur. Son birkaç yılda sinema perdelerimize yansıyan gençlik komedilerinden gına geldi desek yeridir. "Road Trip" ise bir istisna. Çok uzak üniversitelerde okuyan iki sevgiliden erkek olan -Josh- bir gün bir partide kendisine asılan Beth'e karşı koyamaz ve onunla o gece birlikte olur. Ne var ki, sevişmelerinden hemen önce Beth kendilerine yönelmiş olan kameranın kayıt düğmesine basar ve böylece ikisinin ilişkisi "belgelenir". Ertesi gün Josh uzaktaki kız arkadaşına ona hitaben yaptığı bir konuşmayı video kasette yollar. Gelin görün ki, yolladığı

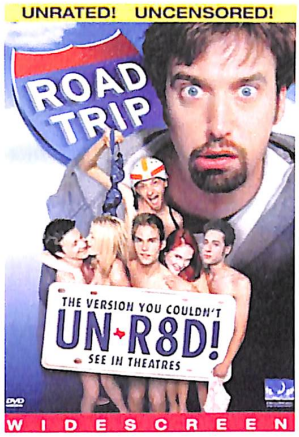

kaset aslında bir gece önce yaptığı kaçamağın deyim yerindeyse "banttan" yayınıdır. Postayla yollanan kasetten önce Josh'ın yüzlerce mil yol tepip kasetin sevgilisine ulaşmasını engellemesi gerekmektedir. Fakat yanına aldığı üç arkadaşıyla birlikte çıkacağı bu yolculukta başına gelenler tam anlamıyla "filmliktir". Genç oyuncu kadrosunun son derece iyi performanslar sergilediği "Road Trip" son yıllarda izlediğim en iyi gençlik komedisi. Breckin Meyer, Seann William Scott, Paulo Costanzo, Tom Green (kendisi Drew Barrymore'un sevgilisi olur) ve gönül yakan sarışın Amy Smart filmin sözünü ettiğim oyuncu kadrosunu oluşturuyorlar. Kesinlikle bu komediye "kayıtsız" kalmayın.

VERY BAD THINGS/Peter Berg/1998/100 dk./$16.96

Aktörlükten yönetmenliğe terfi eden ve1999 yazında bizde sessiz sedasız gösterime girip çıkan "Very Bad Things-Hiç Hesapta Yokken"le ilk sinema filmini çeken Peter Berg'ün bu filmi zengin oyuncu kadrolu bir kara komedi. Bekarlığa veda partisi için Las Vegas'ın yolunu tutan bir grup arkadaş otel odalarına getirdikleri bir dansçı/fahişe kızla işi daha da ileri

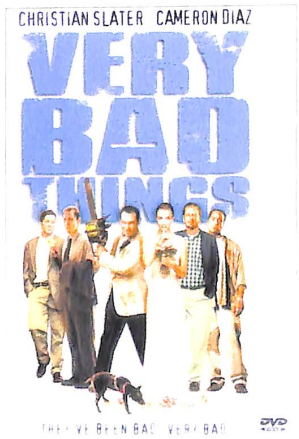

götürmeye karar verir. Fakat içlerinden birisi kızla tuvalette sevişirken "kazara" kız ölür. Hemen bir plan yapan Robert (Christian Slater) cinayeti örtbas etmezlerse hepsinin hayatının kararacağına herkesi inandırır. Tartışmanın tam ortasında oteldeki güvenlik memurunun kapıyı tıklatmasıyla işler daha da kızışacak ve kahramanlarımız derin bir batağa saplanacaklardır. Oyuncu kadrosunda Christian Slater'ın yanısıra Cameron Diaz, Jon Favreau, Daniel Stern ve Jeanne Tripplehorn gibi isimleri seyredebileceğiniz "Very Bad Things" kara komedi türünün hakkını sonuna kadar veriyor.

ANDREI RUBLEV/Andrei Tarkovski/1965/205 dk./$33.96

Kimilerine göre sinema tarihinin en büyük filmi. Kimilerine göre sinema sanatına çok büyük katkılarda bulunmuş, sinemada zaman ve uzam kavramlarına dair yepyeni şeyler bulmuş bir yönetmen, kimilerine göre (özellikle Anglosakson kökenli eleştirmenler) ise izleyicisine değer vermeyen, aksine onu aldatan bir

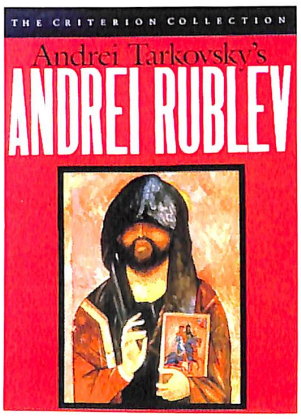

yönetmen olarak görülen Andrei Tarkovski'nin 15. yüzyılda yaşamış ikon sanatçısı Andrei Rublev'in hayatını anlattığı filmi. Tarkovski'nin siyah-beyaz çektiği, son birkaç dakikasında renklendirdiği "Andrei Rublev" ayrıca, sanatçı ve onun yaratma koşulları üzerine kafa yormanızı sağlayacak bir film. Dönemin Rusya'sında yaşanan vahşet, sefillik ve ahlaksızlığı anlatırken bir yandan da böyle bir ortamda sanatçı olmanın zorlukları üzerinde duran, klasik Tarkovski plan sekanslarıyla dolu zor bir film karşımızdaki.

BURÇIN S. YALÇIN

Not: Yukarıdaki filmleri www.amazon.com adresinden temin edebilirsiniz

TELEVİZYON
Ayın Filmleri

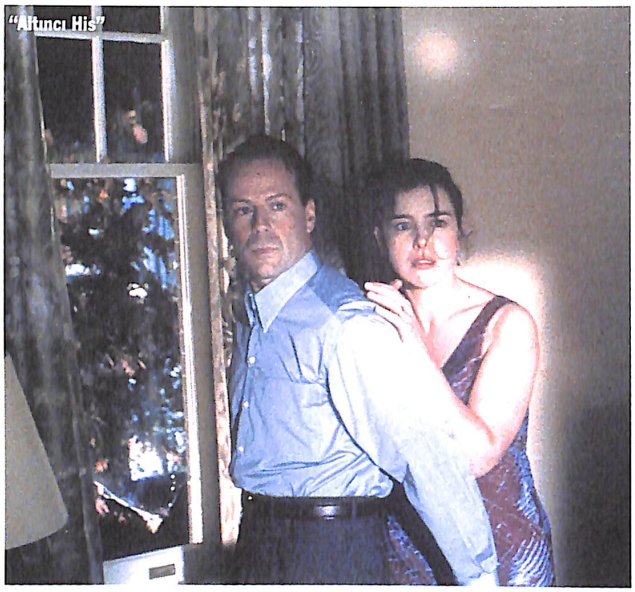
"Altıncı His"

Altıncı His
The Sixth Sense

Geçen sezonun adından en çok söz ettiren filmi. Şu sıralar "Unbreakable" filmiyle yeniden gündemde olan Hint asıllı M. Night Shyamalan imzalı bu şaşırtıcı gerilim filminde gerek Bruce Willis gerekse küçük oyuncu Haley Joel Osment, parmak ısırtan oyunculuklar sergiliyorlar. Bir bulmaca gibi ilerleyen ve finaldeki sürpriziyle seyirciyi adeta afallatan "Altıncı His" (1999), ölülerle iletişim kurduğunu iddia eden bir çocukla, ona bu konuda yardımcı olmaya çalışan psikiyatristin ilişkisi üzerine kurulu. İzlememiş olsanız bile en azından adını duyduğunuza emin olduğumuz film, ekranda ayın sinema olayı.
DigiTurk-Vizyon

Aşk ve Para
Out of Sight

"Seks Yalanları" adlı ilk filmiyle adını duyuran Steven Soderbergh'in son dönemdeki en başarılı çalışması. Cezaevinden kaçarak son bir vurgun yapmaya niyetlenen banka soyguncusu Jack'in sıradışı macerasını anlatan filmde George Clooney ve Latin kökenli seksi yıldız Jennifer Lopez başrollerde. Yılların polisiye yazarı Elmore Leonard'ın eserinden uyarlanan film 1998 yapımı.
DigiTurk-Vizyon

Annem Hakkında Her Şey
Todo Sobre Mi Madre

İspanyol sinemasının çağdaş ustası Pedro Almodovar'a En İyi Yabancı Film Oscar'ı kazandıran, Altın Küre, Cesar gibi büyük ödülleri de kucaklayan, geçen sezonun en başarılı filmlerinden biri. Oğlunu doğum gününde kaybeden bir annenin başından geçenleri anlatan, kadınlar, yaşam, ölüm, cinsellik gibi temalar etrafında gezinen bu 1999 tarihli başyapıtta Cecilia Roth ve Penelope Cruz oynuyor.
DigiTurk-MovieMax

Sade

Seks tutkunundan ziyade bir filozof olarak anılan ve yazılarından ötürü, 1794 yılında ceza alarak Paris'teki Saint Lazarde Hapishanesi'ne kapatılan Sade'nin sonunu hazırlayan etkenlerden biri de, Fransa'nın devrimci lideri Robespierre ideolojisine aykırı düşen ateizm inancıdır. Daha ülkemizde gösterime girmeden adını duyuran, festivalleri dolaşıp ödüller alan, seyircinin tepkisini çeken, başrollerini Geoffrey Rush ile Kate Winslet'in paylaştıkları "Quills" (2000) adlı filmi beklerken, CINE5 de yine benzer temalı bir film ekrana getiriyor. Öyku, "sadizm"e adını veren yazar Marquis de Sade'nin hayatından kesitler sunuyor. Benoit Jacquot'nun yönettiği 2000 yapımı Fransız filminde Daniel Auteuil ile Marianne Denicourt oynuyor. CINE5

Tango Dersi
The Tango Lesson

1993'te "Orlando" filmiyle büyük beğeni toplayan Sally Potter, senaryosunu kendi yazdığı 1997 yapımı bu filminde başrollerden birini de üstleniyor. Bazı açılardan otobiyografik özellikler gösteren film, yaratı sıkıntısı çeken bir sinema yönetmeninin arayışlarını ve tesadüfen karşılaştığı bir tango dansçısıyla yaşadıklarını konu ediniyor. CNBCe

Fırtınalı Aşk
Forces of Nature

Nişanlısı Bridget ile evlenmek üzere olan Ben, düğün için New York'tan hareket eder. Uçakta Sarah adlı, boşanmak üzere olan bir kadınla tanışan Ben için her şey değişecek, doğal afetler eşliğinde aralarında aşk filizlenecektir. Vizyonda epey ilgi gören, Bronwen Hughes'in yönettiği 1999 yapımı film, önemli değilse de, Sandra Bullock ve Ben Affleck sayesinde rahatlıkla izleniyor. CINE5

Aşk, Yeniden
Falling in Love Again

"Yesterday's Dreams" adlı parçayla En İyi Film Müziği dalında Altın Küre'ye aday gösterilen 1980 yapımı film, yeniden keşfedilen eski aşklar ve arkadaşlıklar üzerine ortalama bir komedi. Steven Paul imzalı filmde Michelle Pfeiffer, Susannah York ve Elliot Gould başrolleri paylaşıyor.
Kanal 7

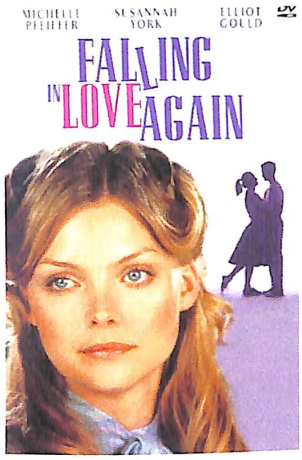

İşaretler ve Mucizeler
Signs and Wonders

Bu yılki Berlin Film Festivali'nde büyük beğeni kazanan ve bu sezon sinemalarımıza da gelen film, her şeye işaretlerle anlam veren bir adamın hayatını anlatıyor. Stellan Skarsgard ve Deborah Kara Unger'in

"Fırtınalı Aşk"

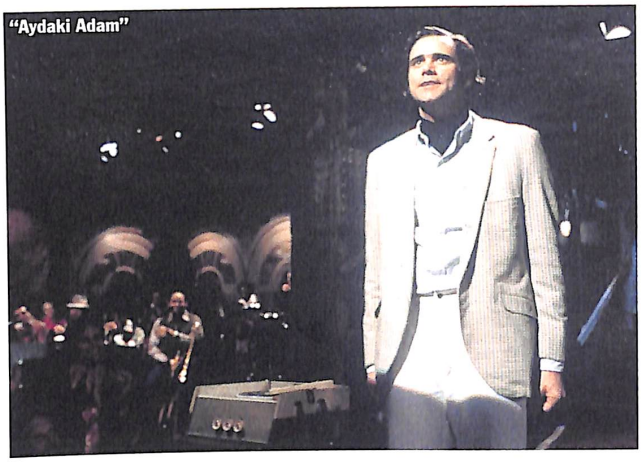
"Aydaki Adam"

rol aldıkları, Jonathan Nossiter'in yönettiği 2000 yapımı film, görüntü ve müzikleriyle de ilgiye değer.
CINE5

Aydaki Adam
Man on the Moon
Komedi filmleriyle ün kazandıktan sonra dramatik rollerde de başarılı olabileceğini kanıtlayan Jim Carrey'nin başrolde olduğu, yepyeni ve başarılı bir yapıt. Saturday Night Live'daki üstün performansıyla kitlelerin beğenisini kazanan, sivri diliyle gündemde kalan ve 35 yaşında hayata veda eden ünlü komedyen Andy Kaufman'ın inişli çıkışlı hayatını anlatan 1999 yapımı filmi Milos Forman imzalamış. Danny De Vito ve Courtney Love'ın da rol aldıkları film Carrey'e Altın Küre kazandırmıştı. DigiTurk-MovieMax

Solo
Solo, kusursuz bir ölüm makinasına dönüştürülmüş bir androiddir. Et ve kandan değil, çelikten ve çiplerden üretilmiştir. Fakat tüm robotların aksine düşünme ve öğrenme yetisi de vardır ve hükümet, onu gizli görevlerde kullanır. Filmin efektleri, Rezervuar Köpekleri (Reservoir Dogs), Çığlık 2 (Scream 2) ve Olağan Şüpheliler (The Usual Suspects) gibi filmlerin de teknik donanımlarını hazırlayan ekip tarafından gerçekleştirilmiş. DVD'si piyasada hayli ilgi gören, Norberto Barba'nın yönettiği, Mario Van Peebles ile Barry Corbin'in rol aldıkları bilimkurgu, 1999 yapımı.
CINE5

Pazar
Sunday
Sundance Film Festivali'nde En İyi Film ve En İyi Senaryo ödüllerini kazanan "Pazar", aynı yıl Cannes Film Festivali'nde de görücüye çıkmış, bir hayli de beğenilmişti. Bir pazar günü New York'un Queens semtinde biraraya gelen iki esrarengiz karakter filmin merkezini oluşturuyor. Jonathan Nossiter'in yönettiği 1997 yapımı filmde David Suchet ve Lisa Harrow'u izliyoruz.
CNBCe

Mısır Prensi
The Prince of Egypt
Musa Peygamber'in prenslikten peygamberliğe uzanan yaşam öyküsü. Sayıları 380'e varan animatörler, çalışmalarında esin kaynağı olarak "Arabistanlı Lawrence" filmini ve Gustave Dore ile Claude Monet'nin dinsel tablolarını kullanmışlar. El çizimleri ile bilgisayar efektlerinin bir arada kullanıldığı "Mısır Prensi"nde (1998), "Titanic"tekinden çok görsel efekt kullanılmış. "When You Believe" parçasıyla En İyi Müzik Oscar'ını kazanan bu büyüleyici animasyon, Steven Spielberg'in prodüktörlüğünde çekilmiş. Ofra Haza, Whitney Houston, Mariah Carey gibi seslerden unutulmaz şarkılar da dinleyeceğiniz film, belli oranda Yahudi propagandası içerse de, çizgi film sanatının doruklarından sayılıyor.
CINE5

POLİSİYE FİLMLER

Sinema Büyüsü
Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan'ın birlikte sundukları program bu "Polisiye Filmler"e ayrılmış. İlk haftanın filmi, Basil Dearden imzalı "Meçhul Kadın" (Sapphire, 1959). Bir müzik öğrencisinin öldürülmesi üzerine yaşanan gerilim dolu gelişmeleri konu alan film, bugün bile değerinden hiçbir şey kaybetmemiş, son derece başarılı bir anlatıma sahip. Nigel Patrick ve Yvonne Mitchell başrollerde... İkinci haftanın filmi "Ani Tehlike" (The Ipcress File, 1965). Dev İngiliz aktör Michael Caine ile Nigel Green'in rol aldıkları film, Len Deighton'un Harry Palmer serisinden yapılan ilk ve en başarılı uyarlama. Gizli bir ajanın nefes kesen serüvenlerini anlatan filmin iki de devamı çekilmişti. Yönetmen Sidney J. Furie... Üçüncü sırada Ralph Thomas imzalı "Erkekten Beter" (Deadlier Than the Male, 1967) yer alıyor. İki gizemli olayı çözmeye çalışan bir kadının maceralarını konu alan filmde Richard Johnson, Elke Sommer ve Sylva Koscina oynuyor. Son haftanın filmi, Phil Joanou imzalı "Sokak Kanunları" (State of Grace, 1990). New York'ta Cehennem Mutfağı olarak anılan bölgede yaşayan İrlanda kökenli Amerikalı üç gangsterin serüvenini anlatan filmde Sean Penn, Ed Harris, Gary Oldman, Robin Wright, John Turturro gibi devler rol alıyor.
Her Perşembe TRT 2

"Belalı Aşk"

Belalı Aşk
Mickey Blue Eyes
Bazı sahnelerini başroldeki Hugh Grant'in çektiği bu keyifli romantik-komedi, mafyaya bulaşan bir sanat simsarının başından geçen gülünç olayları anlatıyor. Asıl olarak Kelly Makin'in yönettiği ve James Caan ile Jeanne Tripplehorn'un da rol aldıkları 1999 yapımı film, Sevgililer Günü'nde ekran prömiyerini yapıyor.
DigiTurk-Vizyon

Sonraki Cuma
Next Friday
"Friday" filminin gördüğü büyük ilgi üzerine çekilen devamı. Los Angeles'ta yaşayan Craig, 4 yıl önce bir Cuma günü yaşanan olaydan sonra hapse giren Debo'nun hapisten kaçışıyla yine tehlikeyle yüz yüze geliyor. 2000 yapımı bu komedi macera da, ilk film gibi ülkemizde gösterilmedi. Ama Ice Cube, Mike Epps gibi oyuncularıyla değerlenen film, keyifli anlar yaşatmaya aday.
DigiTurk-MovieMax

İçgüdü
Instinct
Ruanda ormanlarında goriller üzerine araştırma yaparken cinayetle suçlanan, hapse atılan bilimadamı Ethan, kendini goril saymaya başlamış ve dünyadan kopmuştur. Genç psikiyatrist Theo, onun bu suskunluğunu bozmaya karar verir. Anthony Hopkins ve Cuba Gooding Jr. Gibi iki Oscar'lı aktörün gövde gösterisi yaptıkları 1999 tarihli filmi, Jon Turteltaub yönetmiş.
DigiTurk-Vizyon

Aşk ve Yaşam
Sense and Sensebility
Mr. Dashwood, ikinci evliliğini yapmış, zengin bir toprak sahibidir. İlk eşinden olan oğlu, diğer eşi ve iki kızıyla birlikte bir çiftlikte yaşarken, hastalık sonucu yaşamını yitirir. Tüm

TELEVİZYON
Ayın Filmleri

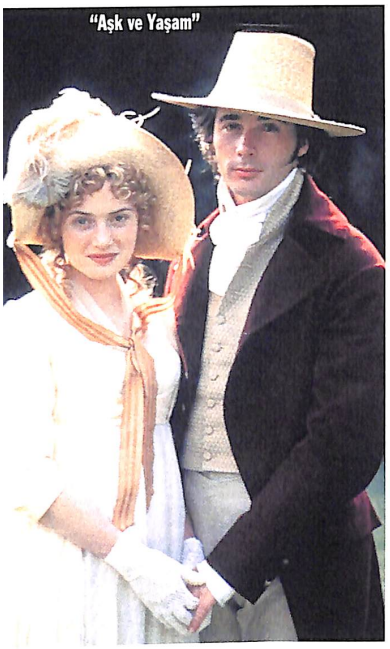

mal varlığını da oğluna bırakır. Anne, iki kız kardeş Elinor ile Marianne ve evin yeni reisi Edward, babalarının ölümünden sonra beraberce yaşamaya başlarlar. Ve zamanla aile içinde kimsenin aklından geçmeyecek ilişkiler yaşanmaya başlanır. "Aşk ve Yaşam" (1995), yazar Jane Austen'in aynı isimli romanından yapılan ikinci uyarlama. Yönetmen Ang Lee'ye Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'nü kazandıran film, senaryoyu yazan Emma Thompson'a da Oscar getirmişti. Ayrıca 6 dalda Oscar'a aday olan film, dingin anlatımı, usta iş görüntü çalışması ve yüreklere seslenen konusuyla, sinemaseverlerin ilgisini fazlasıyla hak ediyor. Filmde ayrıca Hugh Grant ve Kate Winslet da oynuyor. CINE5

Kahraman Şerif
High Noon

Sadece western türünün değil, Hollywood sinemasının en ünlü klasiklerinden biri. 1870'li yıllarda küçük bir batı kasabasında geçen film, Şerif Will Kane'in kasabasını 4 serseriden korumaya çalışmasını anlatıyor. Gary Cooper'a ikinci Oscar'ını kazandıran film 1952 yılında 4 Oscar'a layık görülmüştü. Yönetmen Fred Zinnemann. CNBCe

Güneşin Karanlık Yüzü
The Dark Side of the Sun

Ender görülen bir cilt hastalığına yakalanan Rick güneşten uzak durması gereken, sürekli olarak tüm vücudunu örten deri giysiler giymek zorunda olan genç bir adamdır. Bedeni güneş ışığıyla biraz fazla temas ederse Rick ölümle yüzyüze gelecektir. Bozidar Nikolic'in yönettiği ve ülkemizde ilk kez gösterilecek olan 1997 yapımı filmde Brad Pitt ile Guy Boyd oynuyor. CNBCe

The Blood Oranges

Cyril ve Fiona, Kendilerini 'seksüel devrimciler' olarak adlandıran, cinsellik konusunda takipçi olarak kalmayıp, yenilikler peşinde koşan Cyril ve Fiona çiftinin erotik serüveni. Senaryosu da, Angels and Insects (Melekler ve Böcekler) isimli filmiyle adını duyuran yönetmen Philip Haas'a ait olan 1997 yapımı filmde Sheryl Lee ve Charles Dance başrollerde. CINE5

Yağmurdan Önce
Before the Rain

İçiçe geçmiş üç öykü eşliğinde yakın geçmişte Makedonya'da yaşanan karışıklıkları anlatan, hümanizm yüklü mesajları ve şiirsel anlatımıyla büyüleyici bir yapıt. Makedonya'da başlayan, oradan Londra'ya taşınan ve nihayet yine Makedonya'da son bulan film şaşırtıcı kurgusu ve olağanüstü oyuncularıyla da dikkatleri çekmiş birçok önemli festivalden ödülle dönmüştü. Yönetmen Milcho Manchevski'nin Tarantino'dan çok daha etkili bir biçimde kullandığı sarmal kurgu tekniğine de özellikle dikkat. 1994 yapımı filmin başrollerinde Katrin Cartlidge ve Rade Serbedzija var. CNBCe

Cimri
L'Avare

Moliere'in en ünlü oyunlarından "Cimri"nin bir uyarlaması. Kendi atlarının önünden samanlarını çalacak kadar cimri bir adam olan Haragon rolünde bu kez Louis De Funes yer alıyor. Yönetmenliği de Jean Girault'la paylaşan De Funes, 1980 yapımı bu filmde de seyircisini kırıp geçiriyor. CNBCe

Yaz
27 Missing Kisses - Summer

Küçük bir Gürcistan köyünde yaşayan 15 yaşındaki Sybil'in aşkı ve cinselliği keşfedişi... Gürcü sinemasından gelen ve içerdiği erotizmle de seyirciyi şaşırtan 2000 yapımı filmi Nana Djordjadze yönetmiş. Oyuncular Nino Kukhanidze ve Yevgeni Sidikhin...
DigiTurk-MovieMax

Köprüüstü Aşıkları
Les Amants du Pont-Neuf

Sıradışı filmlere imza atan ve arthouse tarzıyla ilgi toplayan yönetmen Leos Carax'ın 1991'de çektiği yapıtta başrolü Juliette Binoche ile Denis Lavant üstleniyor. Körlüğe doğru büyük bir hızla yol alan ressam Michele ve ve alkolik sokak serserisi Alex'in, Paris'in en ünlü ve en eski köprülerinden birinde geçen öyküsünü anlatan film, kolay kolay hafızalardan çıkmayacak modern bir klasik. CNBCe

Crow 3: Kurtuluş
The Crow: Salvation

Alex Proyas'ın çektiği, ünlü "Crow: Ölümsüz Aşk" filminin üçüncü ve şimdilik son bölümü. Sevgilisini öldürmekten dolayı idam edilen ve bir kuzgun sayesinde hayata geri dönüp intikamını alan Alex'i bu kez Eric Mabius canlandırıyor. 2000 yapımı filmin diğer rollerini ise Kirsten Dunst ve Fred Ward canlandırıyorlar.
DigiTurk-MovieMax

Doug'ın İlk Filmi
Doug's 1st Movie

Disney'in çizgi kahramanı Doug, bu ilk uzun metrajlı sinema filminde, en iyi arkadaşı Skeeter'la birlikte esrarengiz bir serüvene atılıyor. Maurice Joyce'un yönettiği, geçen sezon sinemalarımıza da uğrayan film, sömestr tatilindeki çocuklar için...
DigiTurk-Vizyon

Sokak Şövalyesi
Street Knight

Los Angeles'da birbirleriyle rekabet halinde iki çete: Latin Lords ve Black Dudes... Ancak bölge üzerinde çirkin emelleri olan profesyonel bir mafya örgütü, Latin Lords'lar gibi giyinerek Black Dudes çetesi üyelerini öldürürler ve sokaklarda dehşet başlar. Albert Magnoli'nin yönettiği 1993 tarihli filmde Jeff Speakman ile Christopher Neame oynuyor.
Kanal 7

Turbulance 3

Teroristler, internettten canlı olarak yayınlanacak bir konserin yapılacağı uçağı kaçırınca... İlkinin gördüğü ilgi üzerine çekilen devam filmlerinin 3.'sü ve şimdilik sonuncusu. Jorge Montesi imzalı 2001 yapımı film, matah değil ama gerek aksiyon sahneleri, gerekse Rutger Hauer, Joe Mantegna gibi oyuncularıyla ilgi çekmeye aday... CINE5

Blackjack
John Woo's Blackjack

Mission Impossible 2 ile büyük bütçeli filmlere geçiş yapan başarılı yönetmen John Woo'nun ilk TV filmi. Jack Devlin (Dolph Lundgren) zenginlere güvenlik hizmeti veren bir kişidir. Bir arkadaşının kızını kurtardığı olayda beyaz renk fobisi gelişmiştir. Jack'in bir süper modeli koruyan arkadaşı suikast girişiminde yaralanınca Jack devreye girer. 1998

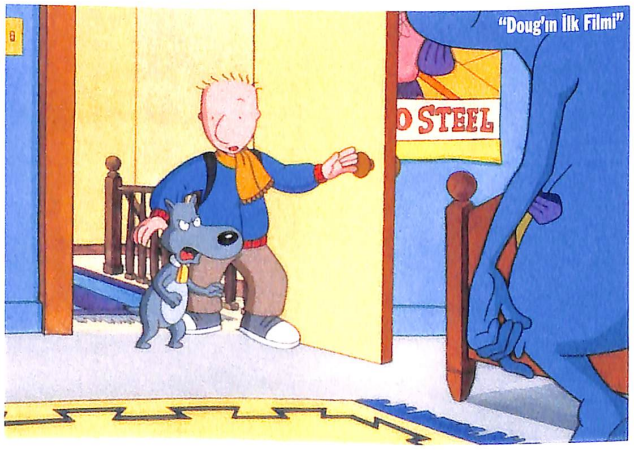

yapımı bu keşfe değer gerilimde Dolph Lundgren ve Kate Vernon başrollerde. Kanal 7

Çayen Savaşçısı
Cheyenne Warrior

Mark Griffiths imzalı, 1994 yapımı

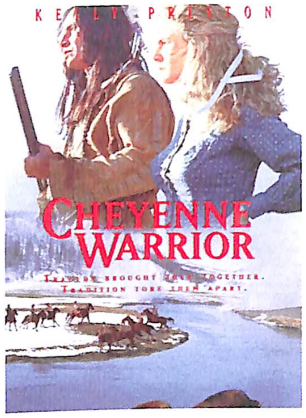

bir western-aksiyon. Vahşi batıda farklı ırklardan iki kişinin aşkının yol açtığı olayları anlatan hareketli ama önemsiz filmde Kelly Preston ve Bo Hopkins'i izliyoruz. Kanal 7

After the Storm

Ünlü yazar Ernest Hemingway'in aynı adlı romanından, Guy Ferland yönetiminde sinemaya uyarlanan 2000 yapımı film, Küba'nın en iyi denizcisi olarak anılan Arno'nun başından geçenleri konu alıyor. Armand Assante ve Mili Avital filmin kozları... CINE5

Nora

Ünlü yazar James Joyce'un, Nora Barnacle ile yaşadığı aşkı anlatan 2000 yapımı bir drama. Pat Murphy'nin yönettiği ve İrlanda-İngiltere-İtalya-Almanya ortak yapımı olan, erotik soslu filmde başrolleri Ewan McGregor ile Susan Lynch paylaşıyorlar.
DigiTurk-MovieMax

Buzda Kumar
Les Boys

Kanada'da olağanüstü bir gişe başarısı yakalayan ve devamı da çekilen 1997 yapımı, kahkaha yüklü birinci sınıf bir komedi. Amatör bir buz hokeyi takımının yaşadıklarını anlatan filmi Louis Saia çekmiş, oyuncular Marc Messier, Rémy Girard... CNBCe

Üç Mevsim
Three Seasons

Günümüz Vietnam'ında, siradan insanın kendini bulma çabalarını yansıtan film, savaş sonrası Vietnam'da çekilen ilk Amerikan filmi aynı zamanda. Tony Bui'nin yönettiği 1999 yapımı filmde usta aktör Harvey Keitel ile Don Duong başrollerde...
DigiTurk-MovieMax

Danton

1789 Fransız Devrimi sırasında omuz omuza çarpışan iki yakın arkadaş, Danton ve Robespierre 1793 yılına gelindiğinde artık iktidar üzerinde hak iddia eden iki rakip haline gelmiştir ve önlerinde son derece kanlı olayların meydana geleceği gerilim dolu günler onları beklemektedir. 1970'li ve 80'li yılların Polonya'daki çalkantılı siyasi atmosferine de göndermeler yapan film iktidar, liderlik ve ahlaki sınırlar üzerine yerinde saptamalar yapan etkileyici bir yapım. Andrzej Wajda'nın 1982'de çektiği filmde Gérard Depardieu ve Patrice Chérau oynuyor. CNBCe

Hayvan
L'Animal

Son olarak "Asteriks ve Oburiks Sezar'a Karşı"le gündeme gelen Fransız yönetmen Claude Zidi'nin 1977'de çektiği, Jean-Paul Belmondo'nun iki rolü birden üstlendiği ve Raquel Welch'le oynadığı heyecan ve komedi yüklü bir aşk öyküsü. CNBCe

İntikam Yumruğu
Split Decisions

İrlandalı bir ailenin öyküsü... Tutucu, otoriter ve hırslı bir baba ve farklı karaktere sahip iki oğlunun arasında

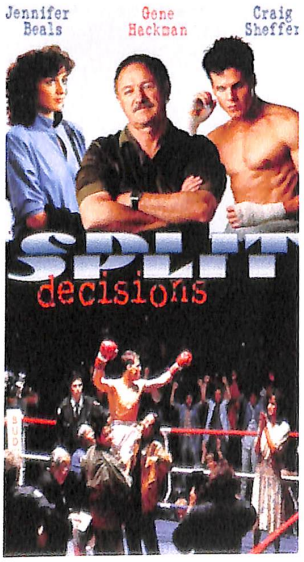

geçen aksiyon yüklü bu dramı David Drury yönetmiş. 1988 tarihli filmde Gene Hackman ve Craig Shaffer oynuyor. Kanal 7

Vahşi Sazlıklar
Les Roseaux Sauvages

Ülkesinden sürgün edilen Cezayir asıllı genç Henri'nin Fransa'da başından geçenler... Usta Fransız yönetmen Andre Techine'in imzaladığı 1994 yapımı bu politik dramada Elodie Bouchez ve Frederic Gorny başrollerde.
DigiTurk-MovieMax

Asri Aşıklar
The Band Wagon

Benzersiz dans sahnelerinin ve şarkıların yer aldığı 1953 yapımı film, iddialı bir Broadway müzikali için bir araya gelen bir grup sahne sanatçısının yaşadıklarını konu ediniyor. Vincente Minnelli'nin yönettiği müzikalde Fred Astaire ve Cyd Charisse oynuyor.
CNBCe

The Long Long Trailer

Televizyonda büyük bir ün yaptıktan sonra beyazperdeye transfer olan Lucille Ball ve Desi Arnaz ikilisi MGM adına iki filmlik bir kontrat yapmıştı. Bu da onların MGM için yaptıkları ilk film. Clinton Twiss'in romanından Vincente Minnelli tarafından sinemaya uyarlanan 1954 yapımı film, son derece eğlenceli sahnelerle süslü keyifli bir müzikal komedi. CNBCe

ROBERT RODRIGUEZ'DEN İKİ FİLM

Desperado

1992'de, henüz bir öğrenci olan Robert Rodriguez, arkadaşlarının rol aldığı, senaryosunu bizzat yazdığı ve yapımcılığını üstlendiği "Gitarım ve Silahım" (El Mariachi) isimli bir film çekti. Film, tüm çevrelerden

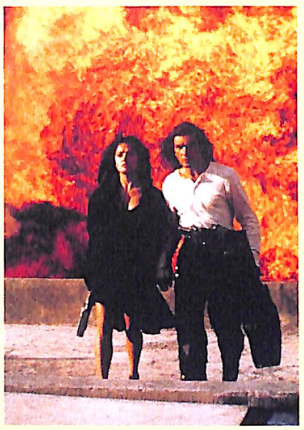

olumlu eleştiriler alınca, Rodriguez, aynı konuyu daha profesyonel bir kadro ve daha çok para ile çekmeye karar verdi ve 1995'de "Desperado" için kamera arkasına geçti. Film, El Mariachi adlı, gitar çantasında silahla dolaşan bir müzisyendir. Meksikalı uyuşturucu babalarının sonuncusu Bucho'yu izlerken, kendini birden karanlık yeraltı dünyasının içinde bulur. Antonio Banderas ve Salma Hayek, 1996 MTV Sinema Ödülleri'nde "En İyi Öpücük Ödülü" dalında aday olmuşlardı. CINE5

Fakülte
The Faculty

"Çığlık" (Scream) serisinin yaratıcısı Kevin Williamson ve "Günbatımından Şafağa" (From Dusk Till Dawn), "Desperado" gibi filmlerin yönetmeni Robert Rodriguez birarada... Gençlerin kahraman olarak yer aldığı korku filmlerinin eli yüzü düzgün örneklerinden olan "Fakülte" (1998), bir lisedeki öğretmenlerin uzaylı olduğunu keşfeden bir avuç gencin dehşet verici savaşını konu alıyor. Elijah Wood ve Salma Hayek filmin kozları... DigiTurk-MovieMax

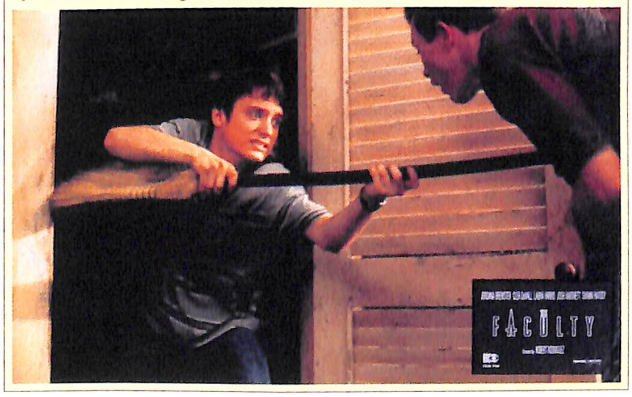

Hazırlayan: OKAN ARPAC

Demet Akbağ

Zeki Ökten'in "Davacı"sı ve Ersin Pertan'ın "Tersine Dünya"sından sonra üçüncü kez bir sinema filminde rol alan oyuncu, Yılmaz Erdoğan ve Ömer Faruk Sorak'ın birlikte çektikleri ilk filmleri "Vizontele"de başrollerden birini oynuyor.

Unutamadığınız filmler hangileri?
"Tehlikeli İlişkiler"i, "Postacı"yı hiç unutamam. "Guguk Kuşu"nu, "L.A. Confidential"ı hiç unutamam. Bir çırpıda aklıma gelenler bunlar.

En çok hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Ben kadın oyuncuları kıskanıyorum herhalde onun için daha çok erkekleri beğeniyorum. Bir kere John Malkovich hayranıyım. Son zamanlarda Kevin Spacey'yi de çok beğeniyorum. Dustin Hoffman ve Al Pacino ustalardan zaten. Bazı filmlerde Mel Gibson. Brad Pitt'i ve genç kuşaktan en çok Erward Norton'ı beğeniyorum. Tabii Meryl Streep, Holly Hunter falan gibi birkaç tane sevimsiz (!) oyuncu da var. Glenn Close'u ve Whoopi Goldberg'i çok beğenirim. Türkiye'den de Şener Şen. Gerçekten çok iyi bir aktör olduğuna inanıyorum.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Vallaha o kadar çok film çekiliyor ki artık bu o muydu o bu muydu karıştırıyorum. David Fincher'ı beğeniyorum, Bertolucci'yi, tabii ki Spielberg'ü, Milos Forman'ı, Coen Kardeşler'i beğeniyorum. Türkiye'de gerçekten ileride iyi film çekeceklerine inandığım yönetmenler var. Ne yaptığını bilen ya da ne anlatmak istediğini bilen yönetmeni anlıyorsunuz hemen. Mesela Derviş Zaim, Serdar Akar, Zeki Demirkubuz. Bu saydığım genç arkadaşlarda ümit görüyorum. Bir de "Harem Suare"nin yönetmeni Ferzan Özpetek'i beğeniyorum. O filmde de beni çok etkileyen sahneler olmuştur. En genç yönetmenler de Ömer Faruk Sorak'la Yılmaz Erdoğan. Onları da beğeniyorum, onlar da benim Coen Kardeşler'im.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Oldu. Uzun zamandır ilk defa yarısında çıktığım bir film hatırlıyorum, o da "Wild Wild West".

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Dağlar kızı Heidi. O çizgi filmi izlerken ben hep o olmak isterdim çünkü kendi çocukluğuma ve kişiliğime çok yakındı. Ben öyle bebekle, incik boncukla oynamadım pek. Bizim evimizin arka tarafında eskiden bir ormanlık vardı. Erkek çocuklarıyla futbol, yakartop oynardım hep. Kız arkadaşım fazla yoktu. O yüzden Peter'le ikisini çok severdim.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı seversiniz daha çok?
Çok yalnızlığı sevmem. Kuru kalabalığı da sevmem. Allah kimseyi yalnız bırakmasın yalnız olmak istemem. Az olsun yanımda arkadaşım dostum olsun, çok kalabalık olmasın.

Somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Tepkiliyimdir, hiç içime atmam. Aslında bu içte birikim yapmamak adına iyi bir şey belki. Bu çok içine atıyor bir yerinden bir hastalık çıkacak derler, ben öyle değilimdir fakat dışarı verirken de çok tepkili oluyorum. O anda kanımın çekildiğini hissediyorum ama çok çabuk geçiyor. Birden parlıyorum birden geçiyor.

Son doğumgününüzü nasıl geçirdiniz?
Mükemmel geçirdim çünkü tiyatroda arkadaşlarım bana bir sürpriz yaptılar. Herkes buradaydı. Eşim Zafer Çika sevdiğim bütün arkadaşlarıma haber vermiş. Çok hoştu.

Akşamları nasıl vakit geçirirsiniz?
Oyun yokken ev seviyorum. Arkadaşlarımızın evinde ya da kendi evimizde arkadaşlarımızla olmayı seviyorum. Birlikte bir şeyler dinleyelim, yemekler yensin, güzel bir balıkçıda bir yemek yiyelim. Eskiden geceyi uzatırdım ama artık Ali (oğlu) olduğu için fazla kaldıramıyorum. Perşembe'den itibaren her gece oyun var ama adrenalin en yüksek lerdeyken eve gider gitmez küt diye uyunmuyor tabii maalesef. Televizyonda ilgimi çeken bir şey varsa seyrederim, bazen DVD'de film seyrederim ama sinemada film seyretmeyi daha çok seviyorum.

Sabah uyanınca ilk iş ne yaparsınız?
Şu ara, ben kalktığımda Ali uyanmış oluyor, zaten onun sesiyle uyanıyorum birazcık da. Hemen onu yatağıma alıyorum. Onbeş yirmi dakika onunla mıncıklaşıyoruz yatakta. Ondan sonra elimizi yüzümüzü yıkayıp güne başlıyoruz. Önce hafif bir kahvaltı ve gazeteler ondan sonra zaten telefonlar başlar, o günün programı yapılır.

Hangi konuda kendinizi zayıf buluyorsunuz?
Çabuk demoralize oluyorum, bu beni çok üzüyor. Çok çabuk etki altında kalıyorum. Çok heyecanlanıyorum. Kendimle ilgili şeyler çok iyi gidiyorsa hemen en kötüsünü düşünebiliyorum. Zaman zaman kararsız kaldığım oluyor. Biraz daha kendimi dinlemem, kendi bildiğimi yapmam, kararlı olmam lazım.

En çok neden korkarsınız?
Batıl korkularım yok, öyle şeylere inanmam. Sevdiklerimi kaybetmekten korkarım. Zamansız bir acı yaşamaktan korkarım.

Hayatınız filme çekilecek olsa filmin adı ne olurdu?
Beni çok güzel anlattığına inanırsam "İşte bu benim" olabilir.

Mutlu aşk var mı?
Vallaha ben şu ara mutluyum, herhalde var. Heyecanları yitirdikten sonra aşkı gerçekten kalıcı bir sevgiye dönüştürüyorsanız mutlu aşk oluyor. Başta bir kıvılcım olmalı mutlaka, o kıvılcım ömür boyu çakmıyor ama başta olmalı. Her aşık olan da birbirinden ayrılmalıdır, bu o zaman aşk olur demiyorum. Aşık olup beraber olmaya inanıyorum. O zaman var mutlu aşk.

Doların kaç lira olduğunu biliyor musunuz?
670 civarında olması gerekir.

SÖYLEŞİ: SENEM ERDİNÇ

sinema KOLEKSİYON

SİNEMA TARİHİNDEN

ŞERBURG ŞEMSİYELERİ

1964 yılında Fransız ve Batı Alman ortak yapımı olarak çekilen "Les Parapluies de Cherbourg", bir aşk üçgenini hikaye etmişti. Klasik Hollywood müzikalinin temel özelliklerinden esinlenen yönetmen Jacques Demy, yenilikçi bir çalışma ortaya koymayı ve yıllar boyu seyredilecek bir klasiğe imza atmayı başarmıştı. Filmin unutulmaz özelliklerinden biri de hiç şüphesiz gencecik, taze bir Catherine Deneuve'ün varlığıydı...

HER AY KOLEKSİYONCULAR İÇİN HEDİYE BİR FOTOĞRAF

SİNEMA TARİHİNDEN sinema KOLEKSİYON

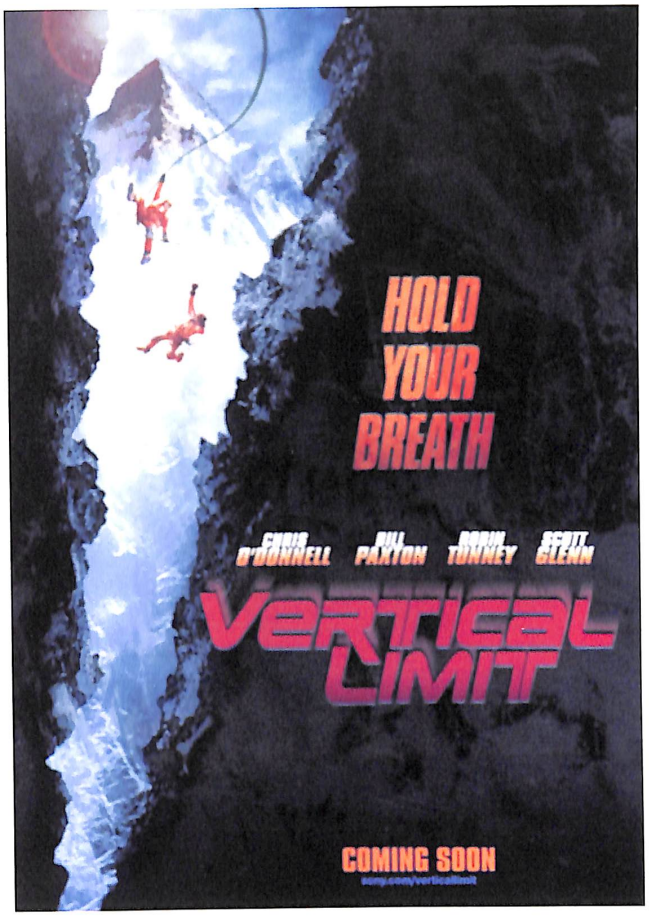

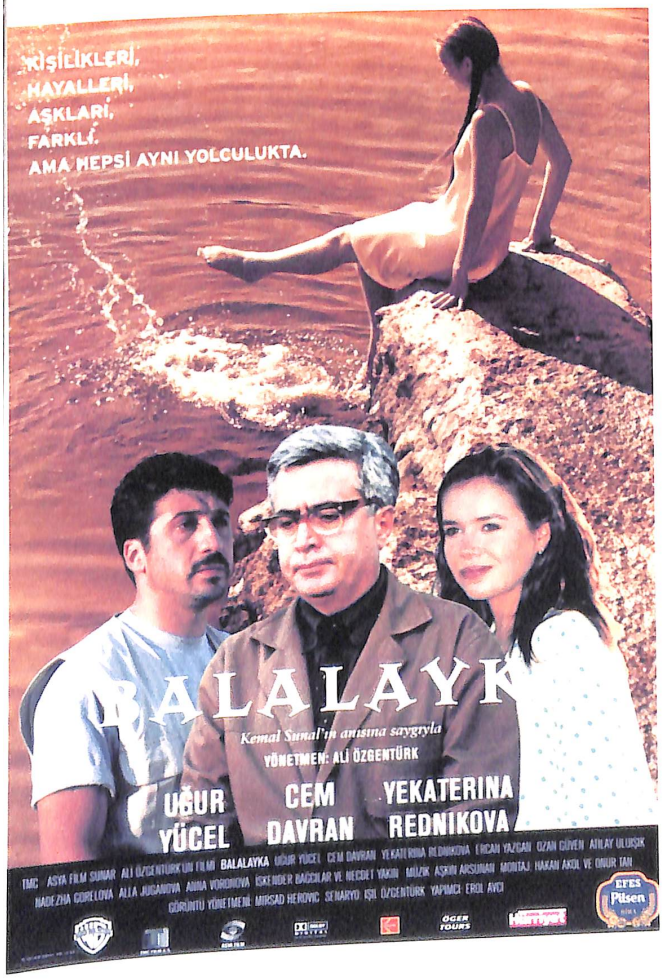

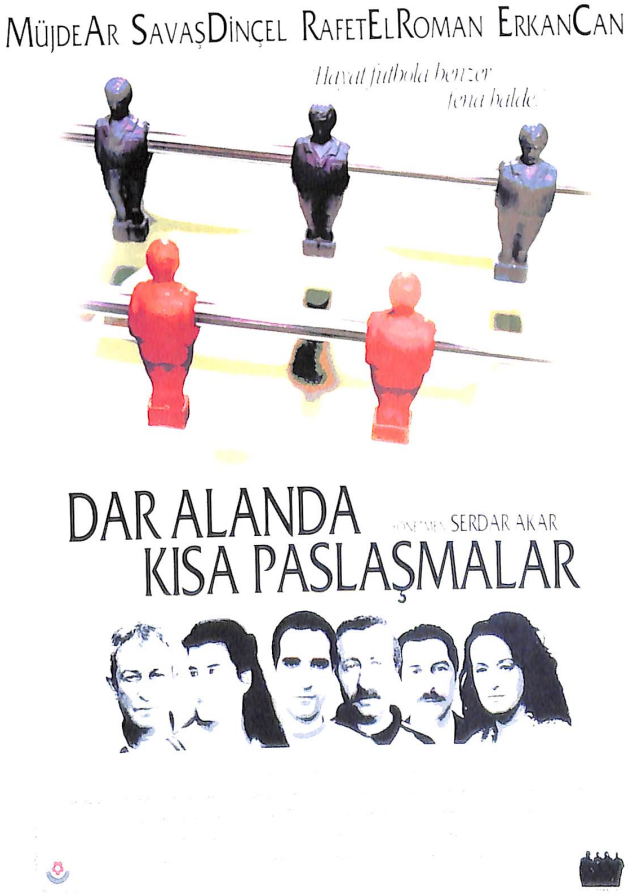
MÜJDEAR SAVAŞDİNÇEL RAFETELROMAN ERKANCAN
Hayat futbola benzer
fena balde.
DAR ALANDA
KISA PASLAŞMALAR
YÖNETMEN SERDAR AKAR

DİKEY LİMİT

VERTICAL LIMIT Yönetmen: Martin Campbell. Oyuncular: Chris O'Donnell, Bill Paxton, Robin Tunney, Scott Glenn, Izabella Scorupco, Nicholas Rea. Senaryo: Terry Hayes. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Müzik: James Newton Howard. Kurgu: Thom Noble. Yapım Tasarımcısı: Jon Bunker. Yapımcı: Martin Campbell, Robert King, Marcia Nasatir. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 26 Ocak.

Konu: Yıllar önce iki kardeş, Peter ve Annie babalarıyla beraber dağa tırmanırken korkunç bir kaza yaşamışlardır. Peter o zaman ani bir kararla kardeşinin ve kendisinin hayatını kurtarmak için babasının ipini kesmek zorunda kalmıştır. Bu olaydan sonra dağcılığı bırakan Peter doğa fotoğrafçısı olup kendini toplumdan soyutlamış, kardeşi Annie ise babasının hayallerinin peşinden giderek dünyanın en yüksek zirvelerine tırmanmayı seçmiştir. Fakat yeryüzünün en yüksek ikinci zirvesi K2'ye tırmanırken Annie'nin başına kötü bir kaza gelir; artık yaklaşık 26.000 feet derinlikte bir buz yarığında hapistir. Kızkardeşinden haber alamayan Peter hemen bir arama grubu oluşturarak onu kurtarmak için zamana karşı bir yarışa girişir. Zira kızkardeşinin o zirvede donarak ölmesi işten bile değildir.

Yönetmen: Yönetmen Martin Campbell'ın yönettiği filmlerin adı "The Sex Thief", "Three For All", "Eskimo Nell", "Handful Of Diamonds", "Criminal Law", "Defenseless", "No Escape", "GoldenEye" ve "The Mask Of Zorro".

Oyuncular: Chris O'Donnell'ın oynadığı filmler "Men Don't Leave", "Fried Green Tomatoes", "School Ties", "Scent Of A Woman", "The Three Musketeers", "Blue Sky", "Circle Of Friends", "Mad Love", "Batman Forever", "The Chamber", "In Love and War", "Batman & Robin", "Cookie's Fortune", "The Bachelor". Bill Paxton'ın yeraldığı filmlerden bazıları "The Terminator", "Commando", "Aliens", "Predator 2", "Tombstone", "True Lies", "Apollo 13", "Twister", "A Simple Plan" ve "U-571".

sinema

KIRMIZI GEZEGEN

RED PLANET Yönetmen: Antony Hoffman. Oyuncular: Val Kilmer, Carrie-Ann Moss, Tom Sizemore, Benjamin Bratt, Simon Baker, Terence Stamp. Senaryo: Jonathan Lemkin. Görüntü Yönetmeni: Peter Suschitzky. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Robert Lambert, Dallas Puett. Yapım Tasarımcısı: Owen Paterson. Yapımcı: Mark Canton, Bruce Berman, Jorge Saralegui. Süre: 106 dk. Yapım: Avustralya-ABD. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

Konu: 2050 yılında Dünya yok olmanın eşiğindedir ve insanlık için tek umut Mars'ta kurulacak olan ilk kolonidir. Bunun için kurulan Mars Yüzey Oluşturma Programı'nda bir arıza meydana gelince Yarbay Kate Bowman komutasındaki bir grup, Mars'a gönderilir. Ancak grup kızıl gezegene vardığında, olanların tahmin edilenden çok daha korkunç boyutta olduğunu görürler. Yüzeye çarparak iniş yapan uzay aracındaki ekip herhangi bir dönüş aracı olmadığı ve keşif robotu da kontrolden çıktığı için ne yapacağını bilememektedir. Başka bir gezegende mahsur kalan ekip yeni bir soruyla da karşı karşıyadır: Mars gerçekten ıssız bir gezegen mi yoksa bazı canlılara evsahipliği yapıyor mu?

Yönetmen: Reklamdan gelen Anthony Hoffman, "Kırmızı Gezegen"le ilk kez bir sinema filmine imza attı.

Oyuncular: Val Kilmer'ın yeraldığı bazı filmler "Top Secret!", "Top Gun", "The Doors", "True Romance", "Heat", "The Island Of Dr. Moreau", "The Ghost And The Darkness", "The Saint" ve "At First Sight". Carrie-Ann Moss "Flashfire", "The Soft Kill", "Terrified", "Sabotage", "Lethal Tender" ve "The Matrix" filmlerinde boy gösterdi. Tom Sizemore'un oynadığı filmlerden birkaçı ise "Point Break", "Passenger 57", "Natural Born Killers", "Devil In A Blue Dress", "Strange Days", "Heat", "The Relic", "Saving Private Ryan", "Bringing Out The Dead" ve "Play It To The Bone".

sinema

DAR ALANDA KISA PASLAŞMALAR

Yönetmen: Serdar Akar. Oyuncular: Müjde Ar, Savaş Dinçel, Rafet El Roman, Erkan Can, Sezai Aydın, Şahnaz Çakıralp, Uğur Polat, Kemal Kocatürk, İstar Gökseven, İsmail İncekara, Tuncer Necmioğlu. Senaryo: Önder Çakar, Serdar Akar. Görüntü Yönetmeni: Mehmet Aksın. Sanat Yönetmeni: Yavuz Faz. Kostüm Tasarımcısı: Tuba Onat. Yapımcı: Ustun Karabol, Nida Karabol. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 8 Aralık.

Konu: Esnaf Spor, Bursa'nın eski ve tarihi semtlerinden birinde mahalle sakinlerinin kurduğu amatör bir futbol kulübüdür. Fırıncı Hamdi'nin varını yoğunu ortaya koyarak kulüp başkanlığını üstlendiği Esnaf Spor'luların en büyük tutkuları Amatör Kulüpler Ligi'nde şampiyon olmaktır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın amatör kulüplerin profesyonelleşmesine yönelik mali destek kararı, Esnaf Spor'u da hareket geçirir. Kendilerine profesyonel bir kulüp olma yolunu açacak olan Amatör Kulüpler Şampiyonluğu'nu kazanmak önlenemez bir tutkuya dönüşür. Ülkü Spor'un yakışıklı ve hırslı yöneticisi Cem'in transfer etmeye çalıştığı genç ve yetenekli bir futbolcu olan Serkan, Ülkü Spor'a kaptırılmadan alelacele transfer edilir. Bu arada, takımın uzatmalı kalecisi Suat mahallenin genç ve güzel kızı Nurten'e delicesine aşıktır. Fakat mektuplarına bir türlü yanıt alamaz. Bir yandan Nurten'in suskunluğu, bir yandan babasının baskısı Suat'ı oldukça bunaltır. Takımın bir türlü toparlanamaması ve üst üste aldığı yenilgiler de bütün bunların üzerine tuz biber eker.

Yönetmen: Serdar Akar ilk yönetmenlik denemesini "Gemide"yle gerçekleştirmişti.

Oyuncular: Müjde Ar'ın oynadığı filmlerden bazıları "Iffet", "Fahriye Abla", "Aşkı Beklerken", "Adı Vasfiye", "Dul Bir Kadın", "Dağınık Yatak", "Kupa Kızı", "Yolcu" ve "Ağır Roman". Savaş Dinçel'i ise "Ağır Roman", "Cumhuriyet" ve "Kara Kentin Çocukları"nda izledik.

sinema

BALALAYKA

Yönetmen: Ali Özgentürk. Oyuncular: Uğur Yücel, Cem Davran, Ozan Güven, Yekaterina Rednikova, Ercan Yazgan, Nadezha Gorelova, Necdet Yakın, Atılay Uluışık. Senaryo: Işıl Özgentürk. Görüntü Yönetmeni: Mirsad Herovic. Müzik: Aşkın Arsunan. Yapımcı: Erol Avcı. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 29 Aralık.

Konu: Puslu bir Batum sabahında köhne bir otobüs, İstanbul'a doğru çeşitli duraklardan Rus kadın yolcularını toplayarak yola çıkar. Bu kadın dolu otobüsün üç erkek yolcusu vardır: babalarının vasiyetini yerine getirmek için yıllar sonra biraraya gelen üç kardeş... Hayata babasının gözlükleriyle bakan Necati Bey; açık denizlerin maceraperest gemicisi Hasan ve yıllardır görmedikleri, Almanya'dan gelen küçük kardeşleri Mehmet... Üç kardeş de birbirinden çok farklıdır. Türkiye'ye girişiyle birlikte ülkedeki bir çeteyi de peşine takan otobüs sensakrak ilerler. İşte otobüsteki bu farklı karakterler ve hayatlar aynı yolculukta bulusur, yeni arzular ve aşklarla burun buruna gelirler.

Yönetmen: Ali Özgentürk bugüne kadar "At", "Su da Yanar", "Hazal", "Bekçi", "Çıplak", "Mektup" gibi filmleri çekti.

Oyuncular: "Teyzem", "Muhsin Bey", "Arabesk" ve "Eşkıya", Uğur Yücel'in oynadığı filmlerden bazıları. Yekaterina Rednikova'yı bundan önce pek çok ödül toplamış olan "Hırsız" isimli Rus filminde seyretme fırsatı bulmuştuk. Cem Davran ise daha önce Ömer Kavur'un "Yusuf ile Kenan" isimli filminde boy göstermişti.

sinema

HABERE ULAŞMANIN

HALA EN KOLAY YOLU

NTV Radyo

Türkiye'nin Haber Radyosu

İSTANBUL 102.8
ANKARA 104.7
İZMİR 95.7

E-mail Muhabbeti başladı.

Muhabbet e-mail

Tüm Muhabbet Hat kullananlara, kısa mesaj gönderir gibi e-mail gönderme kolaylığı.

Üstelik formalitesiz!

Muhabbet Hattınızdan e-mail göndermek için:

- Cep telefonunuzun mesaj bölümüne girin
- Mesaj göndermeyi seçin
- E-mail göndereceğiniz kişinin e-mail adresini yazın
- Bir boşluk bırakın
- Mesajınızı yazın
- 5030'a gönderin

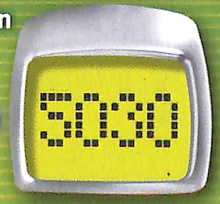

E-mailiniz gitti bile!

E-mail Muhabbeti, Muhabbet Hat'ta

Ayrıntılı bilgi için
Alo Muhabbet
0216 445 7007
Çağrı Merkezi

TURKCELL HİZMETİDİR

Atel

Muhabbet Hat

E-mail gönderim ücreti, her e-mail için 2 kontördür.